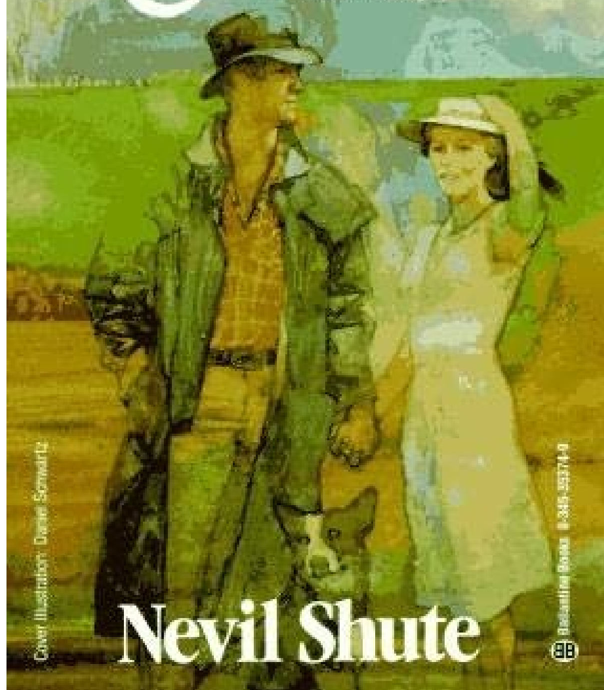

THE WAR
CHANGED THEM
THE OUTBACK
TESTED THEM
A TOWN LIKE ALICE
Nevil Shute

UN ORAŞ CA ALICE
De Nevil Shute

Capitolul 1

James Macfadden a murit în martie 1905, la vârsta de 47 de ani, în timp ce concura în cursa de călărie Gridfield Point to Point. A lăsat cea mai mare parte a averii sale, fiului său, Douglas. Familiile Macfadden şi Dalhousie locuiau la vreamea aceea în Perth, iar Douglas era prieten de şcoală cu Jock Dalhousie, care, pe atunci, era încă tânăr. Acesta plecase la Londra şi era asociat la o firmă de avocaţi din Chancery Lane, Dalhousie & Peters. Sunt unul dintre asociaţii firmei iar Dalhousie şi Peters sunt morţi de mulţi ani, însă n-am schimbat numele firmei. A fost deci normal ca Douglas Macfadden să-şi pună toate afacerile în mâinile lui Jock Dalhousie, iar domnul Dalhousie s-a ocupat de ele personal, până a murit - în anul 1928. La rândul meu, când a fost vorba să distribuim sarcinile în cadrul firmei, l-am trecut pe domnul Macfadden pe lista clienţilor mei... şi am uitat de el sub presiunea altor evenimente.

Până în 1935 n-a mai apărut nimic legat de el. Atunci am primit de la el o scrisoare, de la o adresă în Ayr, în care spunea că cumnatul său, Arthur Paget, murise într-un accident de motocicletă, în Malaya, şi drept urmare intenţiona să-şi modifice testamentul ca să lase ceva surorii sale, Jane, şi celor doi copii ai ei. Regret că trebuie s-o spun, dar uitasem într-atât de acest domn, încât nici măcar nu ştiam că nu era căsătorit şi nu avea moştenitori direcţi. Încheia scrisoarea spunând că starea sănătăţii sale era atât de proastă, încât nu putea călatori până la Londra şi sugera că, poate, am fi putut trimite noi până la el un membru oarecare al firmei, ca să stabileasca o întălnire şi să aranjeze problema. Lucrul ăsta se potrivea destul de bine cu planurile

mele, fiindcă atunci când primisem scrisoarea tocmai mă pregăteam să plec pentru câteva zile la pescuit în Loch Shiel. I-am scris şi i-am spus c-o să-l vizitez în drum spre sud şi am pus dosarul care-l privea la fundul valizei, ca să-l studiez într-una dintre serile scurtei mele vacanţe.

Când am ajuns la Ayr am luat o cameră la Hotelul Gării, pentru că în scrisoare nu lăsase să se întrevadă posibilitatea de a locui la el. Mi-am schimbat hainele de drum cu un costum negru şi am plecat să-mi vizitez clientul. Omul nu trăia deloc în felul în care mă aşteptasem. Nu ştiam prea multe despre averea lui, cu excepţia faptului că trecea cu mult de douăzeci de mii de lire. Mă aşteptasem să-l găsesc locuind într-o vilă şi având cel puţin unul sau doi servitori. în loc de asta am descoperit că deţinea un dormitor şi o sufragerie, aflate amândouă la acelaşi etaj al unui mic hotel particular, aşezat chiar pe malul mării. Ducea, evident, o viaţă de om bolnav, deşi pe vreme aceea nu avea mai mult de 50 de ani - cu 10 ani mai puţin decât mine. Avea un aer ciudat, mohorât, care nu mi s-a părut deloc în regulă. Toate ferestrele sufrageriei erau închise şi, după aerul curat din preajma lacurilor, atmosfera îmbâcsită şi închisâ a camerei mă apăsa. În nişte colivii agăţate în faţa ferestrei avea căţiva piţigoi şi camera era plina de mirosul neplăcut al găinaţului lor. Mobilierul lăsa să se vadă limpede că locuia în acel hotel şi în acea cameră de foarte mulţi ani. Mi-a povestit câte ceva din viaţa lui şi am discutat testamentul. S-a purtat destul de amabil şi mi-a mulţumit că mă ostenisem să vin personal. Părea să fie un bărbat educat, deşi vorbea cu un puternic accent scoţian.

- Duc o viaţă foarte liniştită, domnule Strachan, spuse, sănătatea nu-mi permite să călătoresc prea mult. Câteodată, când e cîte o zi frumoasă, ies pe balcon şi stau acolo o vreme; alteori, Maggie, care-i fiica doamnei Doyle - proprietăreasa - Maggie zic, mă mai scoate cu scaunul cu rotile. Se poartă foarte bine cu mine cei de-aici.

Revenind la problema testamentului, mi-a spus că nu avea alte rude apropiate în afară de sora lui, Jane Paget.

- Poate că tata o fi avut ceea ce numim o aventură sau două, pe-acolo, în Australia, zise, şi n-aş spune că nu s-ar putea să apară cineva în urma acestora, deşi n-am întâlnit niciodată pe nimeni şi nici n-am corespondat cu cineva legat de asta. Jane mi-a spus odată că mama era tare amărâtă din cauza asta - femeile

mai vorbesc despre astfel de lucruri, desigur, şi tata cam păcatuia.

Sora domnului Macfadden, Jane, fusese ofiţer în WAAC în războiul din 1914-1918 şi în primăvara lui 1917 se căsătorise cu un oarecare căpitan Paget.

- Nu a fost o căsătorie prea deosebită, spuse gănditor. Să nu uităm că Jane nu mai ieşise din Scoţia până când s-a înrolat în armată. Cea mai mare parte a vieţii ei şi-a ptrecut-o în Perth. Arthur Paget era englez din Southampton, în Hampshire. N-am nimic împotriva lui Arthur, dar toţi cei din familia noastră consideram că ar fi fost firesc ca Jane să se marite cu un scoţian. Totuşi, n-aşi zice că n-a fost o căsătorie fericită, la fel de fericită ca multe altele.

După terminarea războiul Arthur Paget primise o slujbă pe o plantaţie de cauciuc din Malaya, undeva lângă Taiping şi desigur că Jane a plecat cu el acolo. De atunci, Douglas Macfadden nu-şi prea văzuse sora. Aceasta venise acasă în 1926 şi din nou în 1932, în concediu. Avea 2 copii - Donald, născut în 1918 şi Jane, născută în 1921. În 1932 copiii fuseseră lăsaţi în Anglia în grija părinţilor căpitanului Paget şi urmaseră şcoala în Southampton, în timp ce mama lor se întorsese în Malaya. De atunci, clientul meu îi văzuse o singură dată: în 1932 când mama lor îi adusese în Scoţia.

În acel moment situaţia se prezenta astfel: Arthur Paget murise într-un accident de motocicletă undeva pe lângă Ipoh; se întorcea noaptea acasă de la Kouala Lumpur şi ieşise de pe şosea cu mare viteză, izbindu-se de un copac - probabil că adormise. Văduva sa, Jane Paget, se afla în Anglia - venise acasă cu un an înainte de moartea lui şi ocupa o căsuţă în Baset, chiar la marginea Southamptonului, unde se instalase ca să poată oferi o locuinţă decentă copiilor, în apropiere de şcolile lor. Era un aranjament destul de logic, desigur, dar mie mi se părea că era păcat că fratele şi sora nu aranjaseră să locuiască mai aprope unul de celălalt. Mi s-a părut că şi clientul meu regreta distanţa care-i separa - atât în spaţiu cât şi afectiv - pentru că s-a referit la ea nu numai odată. Vroia să-şi revizuiască testamentul. Testamentul existent era unul foarte simplu, prin care lăsa întreaga sa avere surorii sale Jane.

- N-am să modific asta, dar trebuie să înţelegeţi că pe vremea când l-am întocmit, Arthur Paget trăia şi mă aşteptam să

mai fie în viaţă când Jane avea să mă moştenească; şi tot aşa, mă aşteptam să o poată îndruma în probleme de afaceri. Eu n-am s-o duc prea mult...

Părea să aibă o idee fixă, anume că toate femeile erau creaturi incapabile să aibă grijă de bani. Erau iresponsabile, la mâna oricarui aventuirier; prin urmare, deşi dorea ca sora lui să poată beneficia integral de banii săi după moartea sa, dorea să numească un administrator care să se asigure că fiul ei, Donald, la vremea aceea elev, avea să moşteneasca averea intactă după moartea mamei sale.

Desigur că asta nu punea nici o problema specială. I-am prezentat diferitele avantaje şi dezavantaje ale soluţiei pe care o dorea şi i-am reamintit că o mică donaţie lăsată doamnei Doyle, în casa căreia locuise vreme de atâţia ani, n-ar fi fost deloc o idee deplasată - dacă, evident, ar mai fi locuit acolo la data decesului. A încuviinţat asta. Mi-a spus că n-avea nici o rudă apropiată în viaţă şi m-a intrebat dacă aş accepta poziţia de administrator al averii sale şi de executor al testamentului. Desigur că tocmai acesta este genul de probleme pe care le preia deseori un notar sau un avocat de familie. I-am spus că, ţinând cont de vârsta mea, ar trebui să numească un co-adminstrator şi a acceptat să-l trecem în testament, alături de mine, pe unul dintre partenerii noştri mai tânări, domnul Lester Robinson. A fost de asemenea de acord cu introducerea unei clauze de comision pentru serviciile noastre legate de testament. N-a mai rămas decât să pun cap la cap toate acele elemente care alcătuiau în definitiv un testament destul de simplu. L-am întrebat ce avea să se întâmple dacă el şi sora lui aveau să decedeze înainte ca Donald să împlinească douăzeci şi unu de ani şi i-am sugerat ca prevederile testamentului să înceteze iar băiatul să moştenească integral averea când avea să ajungă la majorat. A încuviinţat şi asta şi mi-am mai făcut o notiţă în carneţel.

- Să mai presupunem, am spus, că Donald va muri inaintea mamei sale, sau că Donald şi mama sa vor deceda înaintea dumneavoastră. Moştenirea va trece atunci în seama fetei - Jane. Trebuie din nou să înţeleg că prevederile testamentare se vor încheia când va ajunge la majorat?

- Vrei să spui, m-a întrebat, când va împlini douăzeci şi unu de ani?

Am dat afirmativ din cap.

- Aşa am hotărât în cazul fratelui ei.

Scutură din cap.

- Cred că asta ar fi o mare imprudenţă, domnule Strachan. Dacă îmi daţi voie să spun aşa, nici o fătucă n-ar fi capabilă să-şi administreze singură averea, la douăzeci şi unu de ani. O fată de vârsta asta se lasă în voia sentimentelor, domnule Strachan, în voia sentimentelor. Aş vrea ca testamentul să prevadă mai mult, mult mai mult, până când va împlini patruzeci de ani, cel puţin.

Din diferitele mele experienţe, nu puteam să nu fiu de acord cu el; douăzeci şi unu de ani era o vârstă puţin prea fragedă pentru ca o fată să aibă controlul absolut asupra unei sume foarte mari de bani. Dar patruzeci de ani mi se părea excesiv de mult. Am declarat că 25 ar fi putut fi o vârstă foarte rezonabilă şi, cu foarte puţină tragere de inimă, a cedat şi am ajuns la 35. N-am putut să-l clintesc de aici şi, cum se vedea limpede că oboseşte şi începe să se enerveze am acceptat şi am trecut treizeci şi cinci de ani ca limită maximă a clauzei testamentare. Asta a însemnat ca în acele circumsatante foarte puţin probabile. Testamentul avea să acopere o perioadă de douăzeci şi unu ani începînd din acel moment, deoarece Jane se născuse în 1921 şi ne aflam în 1935.

Şi cu asta afacerea era încheiată şi l-am părăsit, întorcându-mă la Londra ca să întocmesc testamentul - pe care mai apoi i l-am trimis să-l semneze. Nu l-am mai văzut de atunci niciodată. A fost vina mea că am pierdut contactul cu el vreme de mulţi ani. Eram obişnuit să îmi iau concediu primăvara, când ma duceam 2 săptămâni cu soţia în Scoţia, la pescuit, de obicei la Loch Shiel. Imi închipuiam, ca toata lumea, că asta avea să ţină o veşnicie, şi că firesc, anul următor, în drum spre ţinuturile din nord, aveam să-mi vizitez din nou clientul, ca să vad dacă pot să mai fac ceva pentru el. Însă câteodată lucrurile se desfăşoară altfel. În iarna lui '35 a murit Lucie. Nu vreau sa vorbesc prea mult despre asta, dar am fost căsătoriţi 37 de ani şi... ei bine, a fost foarte dureros. Amăndoi fii noştri erau peste hotare, Harry în submarinul său la baza din China şi Martin la firma sa petrolieră din Basta. N-am mai avut puterea să mă intorc la Loch Shiel şi de atunci n-am ami fost în Scoţia. Am vândut cea mai mare parte a mobilierului ca şi casa noastră din Wimbledon Common.

în astfel de momente e nevoie de un efort foarte mare şi de o ruptură definitivă. Nu are sens să trăieşti în cenuşa unor fericiri

trecute. Mi-am luat un apartament în Buckingam Gate, în faţa grajdurilor Palatului de partea cealaltă a parcului, unde se află şi clubul meu din Pall Mall. L-am mobilat cu câteva lucruri de la casa din Wimblendon şi am angajat o femeie care să vină să gătească dejunul şi să facă curăţenie dimineaţa şi am pornit într-o altă viaţa. Din experineta unora dintre membrii clubului, o cunoşteam destul de bine. Dejunul acasă, o plimbare prin parc până la Strand, la biroul meu din Chancery Lane. Lucru toată ziua, cu un prânz uşor la birou. O vizită la club la ora 6, ca să citesc ziarele să bârfesc puţin şi să cinez şi, după cină, o partidă de bridge. Asta e rutina în care am intrat în primăvara anului '36 şi din care n-am mai ieşit. Însă toate acestea, după cum spuneam, mi-au abătut gândurile de la Douglas Macfadden. Frământat cum eram de gîndurile mele nu puteam să mă ocup decât de acei clienţi care aveau probleme urgente; cu vremea încă ceva îmi stârni interesul: era destul de evident că se apropia războiul. O parte din membrii clubului al cărui membru eram, dintre cei care erau prea bătrâni pentru serviciul militar activ, au început să se intereseze foarte mult de pregătirile pentru apărarea antiaeriană. Ca să scurtăm povestea, Apărarea Civilă, cum a fost numită - mi-a absorbit tot timpul liber în urmatorii 8 ani. Am devenit gardian în Apărarea Civilă şi am fost de serviciu în zona mea din Westminster pe toată perioada Războiului Londrei ca şi în decursul lungilor ani de război care au urmat. Practic, tot personalul meu s-a înrolat şi a trebuit să conduc biroul aproape singur. În anii aceia nu mi-am luat deloc concediu şi mă îndoiesc că am dormit mai mult de 5 ore pe noapte. Când, în cele din urmă, în 1945 a venit pacea, aveam părul alb şi-mi tremura capul şi, deşi în anii care au urmat starea sănătaţii mi s-a îmbunătăţit întru-câtva, am înţeles ca intrasem definitiv în rǎndurile bătrânilor.

Într-o după-amiază din 1948 am primit o telegramă din Ayr. Spunea: "Regeretăm, domnul Douglas Macfadden decedat noaptea trecută. Rugăm transmiteţi instrucţiuni asupra înmormântării. Doyle Barbar Hotel Ayr". Trebuie să spu@n că a trebuit să-mi scotocesc zdrăvan memoria ca să trec de anii de război şi să-mi amintesc cine era domnul Douglas Macfadden. Apoi a trebuit să scot dosarul şi testamentul şi să-mi împrospătez memoria cu amănuntele întâmplării din urmă cu 13 ani. Mi s-a părut destul de ciudat că nu era nimeni la Ayr care s-ar fi putut

ocupa de funeralii. Am cerut imediat o convorbire interurbană cu Ayr şi în curând vorbeam cu doamna Doyle. Legătura era proastă dar am înţeles că nu cunoştea pe nimeni apropiat domnului Macfadden, care nu mai avusese de foarte multă vreme nici un vizitator. Era limpede că trebuia să ma duc personal la Ayr sau să trimit pe altcineva. Nu aveam nimic urgent de făcut în următoarele 2 zile şi problema părea să prezinte unele dificultăţi. Am stat de vorbă cu Lester Robinson, partenerul meu, care se întorsese din război cu gradul de brigadier. Mi-am rezolvat problemele la birou şi am luat vagonul de dormit până la Galsgow chiar în seara aceea, după cină. Dimineaţa am plecat de acolo cu un personal până la Ayr. Când am ajuns la Baloral Hotel i-am găsit pe proprietar şi pe soţia lui în doliu şi evident îndureraţi. Se ataşaseră de chiriaşul lor ciudat şi probabil că faptul că acesta trăise atât de mult se d@atora îngrijirilor lor. Nu era nici un mister în privinţa morţii. Am discutat cu doctorul şi am aflat totul. Doctorul fusese lîngă el până în clipa morţii, pentru că locuia doar două uşi mai încolo. Certificatul de deces era deja semnat. Am aruncat o scurtă privire trupului, pentru identificare, după care m-am ocupat de diferitele formalităţi legate de deces. Totul a decurs foarte simplu, exceptînd faptul că nu avea rude.

- Mă-ndoiesc că avea pe cineva, spusese domnul Doyle. Într-o vreme îi scria sora dumnealui şi a venit să-l vada în '38 - cred că '38 era. Locuia în Southampton. Da-n ultimii 2 ani n-a mai primit nici o scrisoare, în afară de o factură sau 2.

Soţia lui completase:

- sigur, sora lui a murit, nu-i aşa? Nu-ţi aduci aminte că ne-a spus asta, pe la sfârşitul războiului.

- Ei, nu mai ştiu, a zis el. S-au întâmplat atâtea pe vrema aia... Poate că a murit.

Cu sau fără rude, trebuia să fac pregătirile pentru înmormântare şi m-am ocupat de asta în după amiaza aceea. Când s-a terminat totul am început să trec în revistă hârtiile din birou. Una sau 2 dintre cifrele dintr-un registru de socoteli şi de pe spatele cotorului carnetului de cecuri m-au făcut să ridic sprâncenele. Era limpede că trebuia să stau de vorbă cu directorul băncii. A doua zi am găsit o scrisoare de la sora domnului Macfadden, scrisoare datată 1941, referitoare la închirierea casei. Desigur că nu arunca nici o lumină asupra morţii ei - dacă murise - dar oferea unele detalii semnificative despre copii. Amândoi

erau în Malaya la vremea aceea, Donald - băiatul, care atunci ar fi putut avea 23 de ani - lucra pe o plantaţie de cauciuc lângă Kuala Sangor; sora lui, Jane, plecase la el în iarna lui '30 şi lucra într-un birou la Kuala Lumpur. Pe la ora 5 am dat un telefon la Londra şi, înghesuit în strâmta cabină telefonică a hotelului, am vorbit cu partenerul meu.

- Ascultă, Lester, i-am spus, ţi-am zis că s-ar putea să apară unele probleme cu rudele. M-am încurcat rău de tot aici, trebuie s-o racunosc. Până una alta am aranjat înmormântarea pentru poimâine la ora 2, la cimitirul Sf. Enoch. Singura rudă de care am aflat locuieşte - sau locuia - în Southampton. Sora doamnei Paget locuia în 1941 la nr. 17 din St. Ronnans Road, Bassett şi asta-i chiar pe ndeva pe lângă Southampton. Mai erau şi alte familii Paget prin district: Părinţii lui Arthur Paget, doamna Arthur Paget - numele ei de botez e Jane... Da, e sora decedatului. Are 2 copii, Donald şi Jane Paget, dar în '41 amândoi er@au în Malaya... Dumnezeu ştie ce s-a întâmplat cu ei. N-aş pierde prea multă vreme acum, căutându-i, dar n-ai vrea să-l pui pe Haris să vadă dacă poate să facă ceva şi să încerce să dea de unii din Pageţii din Houmpton, să le spună despre înmormântare? Ar fi bine să ia cartea de telefon şi să vorbească pe rând cu fiecare Paget din Southampton; nu cred că sunt aşa mulţi.

Lester mă sună în dimineaţa urmatoare imediat după ce am venit de la bancă.

- Mi-e teama că nu am cine ştie ce. Ceva tot am descoperit: doamna Paget a murit în 42, aşa că iese din sfera noastră de activitate. A murit de penumonie contractînd o răceală într-un adăpost antiaerian. Haris a aflat asta de la spital. Despre ceilalţi Pageţi... sunt 7 în cartea de telefon şi i-am sunat pe toţi şi nici unul dintre ei n-are vreo legătură cu familia "ta", iar unul dintre ei, doamna Eustace Paget, crede că familia pe care o cauţi este a unui anume Eduard Paget şi că s-a mutat în nordul Wallesului după primul bombardament asupra Southamptonului.

- Vreo idee de ce a facut în nord?

- Nici una. Cred că singurul lucru pe care poţi să-l faci acum e să te ocupi de înmormântare.

- Cred că aşa e, i-am replicat, dar spune-i lui Harris să continue pentru că pe lângă funeralii trebuie să ne ocupăm de identificarea moştenitorilor. M-am întors chiar acum de la bancă şi acolo e o avere destul de măricică - iar noi suntem

administratorii ei.

Mi-am petrecut restul zilei împachetând bunurile personale şi scrisorile şi documentele decedatului, ca să le pot duce la birou. Pe vremea aceea mobilierul se găsea destul de greu şi am aranjat ca să fie depozitat, căci s-ar fi putut să fie solicitat de moştenitori. Am dat îmbrăcămintea domnului Doyle ca să fie donată nevoiaşilor din oraş. Mai rămăsesera doar 3 piţigoi. I-am lasat familiei Doyle care părea să se fi ataşat de ei. A doua zi am mai avut o întâlnire cu directorul băncii şi am dat un telefon ca să-mi reţin un loc la vagonul de dormit pentru Londra.

Dupăamiază l-am îngropat pe Douglas Macfadden. Era foarte frig, trist şi sumbru în cimitir, în dupăamiaza aceea de ianuarie. Singurele persoane aflate acolo erau membrii familiei Doyle - tatăl, mama, şi fiica - şi eu, şi-mi amintesc că mă gândeam cât de ciudat eram că ştiam atât de puţine despre omul la a cărui înmormântare asistam. Simţeam un respect deosbit pentru familia Doyle. Fuseseră copleşiţi când aflaserâ de mica moştenire pe care le-o lăsase domnul Macfadden şi la început nu vruseseră s-o accepte, spunând că fuseseră foarte bine plătiţi pentru cele 2 camere şi pentru îngrjirea acordată vreme de atâţia ani şi că tot ceea ce făcuseră în plus pentru el făcuseră pentru că se ataşaseră de acel om. Pentru mine însemna ceva în acea aspră dupăamiază de ianuarie, lângă groapa lui, să ştiu că avusese prieteni pe acel ultim drum.

Astfel s-au terminat lucrurile acolo iar eu m-am întors împreună cu familia Doyle şi am luat ceaiul cu ei în sufrageria de lângă bucatarie. După ceai am plecat la Glasgow iar de acolo la Londra, luând cu mine 2 valize pline de documente şi mici efecte personale ca sâ le examinez în voie dacă identificarea moştenitorilor s-ar fi dovedit a fi dificilă şi să le-o prezint acestora mai târziu ca parte a moştenirii.

De fapt tânărul Hariss a găsit moştenitorul fără prea multă dificultate. A vorbit cu acesta la telefon în cursul săptămânii şi foarte curând am primit o scrisoare de la o oarecare domanişoară Agatha Paget, care era directoarea unei şcoli de fete din Colwyn Bay. Era sora lui Arthur Paget, care murise în accidentul de motocicletă din Malaya. Ea confirma că soţia lui, Jane, murise în Southampton în anul 1943. Adăuga informaţii noi: fiul Janei Paget, Donald, era şi el mort; fusese prizonier de război în Malaya şi murise în prizonierat. Nepoata ei, Jane, trăia şi locuia în

districtul Londrei. Nu-i ştia adresa de acasă din pricină că locuiă cu chirie şi-şi schimbase adresa o dată sau chiar de două ori, aşa că de obicei îi scria la firma unde lucra. Era angajată la birourile unui concern numit Pak & Levi L.t.d.

Am primit scrisoarea asta cu poşta de dimineaţă. Am trecut în viteză prin celelalte şi le-am rezolvat, apoi am luat-o din nou pe aceasta şi am citit-o încă o dată, după care i-am cerut secretarei să-mi aducă cutia cu efectele Macfademn şi am recitit cu atenţie testamentul. În cele din urmă m-am întins după cartea de telefon şi am căutat Pac&Levi L.t.d. ca să aflu ce făceau. În cele din urmă m-am ridicat în picioare şi am stat o vreme asa, privind pe fereastră strada londoneză sub lumina cenuşie şi mohorâtă de ianuarie.

Îmi place să mă gândesc puţin înainte de a lua o decizie sau de a întreprinde ceva. Apoi m-am întors şi am intrat în biroul lui Robinson. Acesta dicta ceva şi m-am oprit ca să mă încălzesc la foc până când isprăvi şi fata părăsi încăperea.

- Am chestia aia cu moştenirea Macfadden, am spus. O să-i spun lui Haris.

- Bun, replică. I-ai găsit fiul?

- Nu, i-am găsit fiica; fiul e mort.

Râse:

- Ghinion! Asta înseamnă că suntem administratorii averii până când ajunge la treizeci şi cinci de ani, nu-i aşa?

Am dat din cap.

- Câţi ani are acum?

Am calculat cam un minut.

- 26 sau 27.

- Destul de în vârstă ca să ne dea bătaie de cap. Unde e? Ce face?

- E angajată ca funcţionară sau dactilografă la o firmă care fabrică poşete, în Perivale. Mă pregăteam să-i scriu o scrisoare

Zâmbi.

- Zâna bună. Sau mai degrabă zânul.

- Cam aşa.

M-am întors în biroul meu şi am stat o vreme gândidu-mă la conţinutul scrisorii. Mi se părea important să adopt un ton formal scriindu-i acestei tinere femei pentru prima dată. În cele din urma i-am scris: "Stimată doamnă, regretăm că trebuie să vă informăm de moartea domnului Douglas Macfadden, la Ayre, pe data de

douăzeci şi unu ianuarie. Ca executori ai testamentului său am întâmpinat unele dificultăţi în identificare beneficiarului acestuia, dar dacă sunteţi fiica Janei, născută Macfadden, şi a lui Arthur Paget, fost rezident în Southampton şi în Malaya, s-ar părea că aveţi dreptul la o parte din moştenire. Am dori să vă rugăm să ne telefonaţi pentru a fixa o întâlnire la o datâ convenabilă pentru dumneavoastră, pentru a discuta această problemă. Pentru început va fi necesar să prezentaţi unele dovezi asupra identităţii dumneavostră, cum ar fi certificatul de naştere, actele de identitate sau orice alt document care s-ar putea dovedi folositor. Cu respect, N.H.Strachan de la Owen, Dalhousie & Peters"

M-a sunat a doua zi. Avea o voce destul de plăcută, vocea unei secretare destul de pregătite.

- Domnule Strachan, sunt domnişoara Jane Paget, am primit scrisoarea dumneavostră de pe 29. Lucraţi sâmbăta dimineaţa? Eu sunt angajată, aşa că sâmbăta ar fi cea mai potrivită zi pentru mine.

- Oh, da, lucrăm sâmbăta dimineaţa. Ce oră ar fi cea mai convenabilă pentru dumneavostră?

- Să zicem 10 şi jumătate.

Mi-am notat în carnetel

- E în regula. Aveţi certifcatul de naştere?

- Da îl am. Şi mai am certificatul de căsătorie al mamei, dacă ajuta la ceva.

- Oh, da. Aduceţi şi asta. E în regulă, domnişoară Paget, aştept să ne întălnim sâmbătă. Întrebaţi de mine, Noel Strachan. Sunt asociat în firmă.

Se prezentă la biroul meu sâmbătă, cu punctualitate. Era o fată - sau femeie - de înălţime medie, cu părul negru. Aş putea spune că era frumoasă într-un fel liniştit. Radia în jurul ei o linişte pe care cu greu o pot descrie, şi acel fel de graţie pe care deseori o poţi sesiza la femeile de descedenţă scoţiană. Era îmbrăcată într-un taior albastru închis.

M-am ridicat şi i-am strâns mâna. I-am oferit un scaun în faţa biroului. Am trecut în spatele lui şi m-am aşezat. Pregătisem hărtiile ei.

- Bine, domnişoară Paget. Am auzit de dumneaxoastră de la mătuşa dumneavoastră - cred că vă este mătuşă domnişoară - Agatha Paget.

Ea înclină din cap.

- Mătuşa Agie mi-a scris să-mi comunice că a primit o scrisoare de la dumneavostră. Da, e mătuşa mea.

- Şi presupun că sunteţi fiica lui Arthur şi Jane Paget, care au locuit în Southampton şi Malaya.

Încuviinţă din cap.

- Aşa e. Am certificatul meu de naştere şi certificatul de naştere al mamei, ca şi certificatul lor de căsătorie.

Le scoase din poştă şi le puse pe birou alături de actele de identitate. Am despăturit documentele şi le-am citit cu atenţie. Nu încăpea nici o îndoială, era persoana pe care o căutam. M-am sprijinit de spătarul scaunului şi mi-am scos ochelarii.

- Spuneţi-mi, domnişoară Paget, v-aţi întâlnit vreodată cu unchiul dumneavoastră care a murit de curând?

Ea şovăi.

- M-am gândit la asta foarte mult, spuse candidă. N-aş putea jura cu mâna pe inimă că l-am întâlnit, dar cred că el a fost persoana la care m-a dus mama o dată, în Scoţia, pe când aveam cam 10 ani. Am fost cu toţii împreună - mama, eu şi Donald - când ne-am întors din Malaya. Imi amintesc de un bătrân într-o încăpere încărcată de mobilier şi o mulţime de păsărele în colivii. Cred că era unchiul Douglas.

Se potrivea cu ceea ce îmi spusese omul: vizita surorii sale, cu copiii, în 1932. Pe vremea aceea fata trebuia să aibă cam 11 ani.

- Vorbiţi-mi despre fratele dumnevoastră, Donald, domnişoară Paget. Mai trăieşte?

Ea scutură din cap.

- A murit în '53, în timp ce era prizonier. A fost luat prizonier de japonezi în Singapore, când trupele noastre s-au predat, apoi a fost trimis la calea ferată.

Eram nedumerit.

- Calea ferată?

Mă privi rece şi cred că în privirea ei era o urmă de înţelegere pentru ignoranţa celor care rămăseseră în Anglia.

- Calea ferată pe care japonezii au contruit-o cu asiatici şi prizonieri de război între Siam şi Burma. Pentru fiecare traversă aşezată murit un om. Are cam 200 mile lungime. Donald a fost unul dintre morţi.

Urmă o pauză scurtă.

- Îmi pare rău, am spus într-un tărziu. Un lucru trebuie să vă

mai întreb: există vreun certificat de deces.

Mă privi lung.

- Ah.

M-am lăsat din nou pe spate în scaun şi am luat testamentul.

Acesta este testamentul domnului douglas Macfadden, am început. Am o copie pentru dumneavoastră, domnişoară Paget, dar cred că ar fi mai bine să vă spun ce conţine folosind un limbaj mai comun, neoficial. Unchiul dumneavoastră a trasat 2 mici clauze: întreaga avere a fost lăsată fratelui dumneavoastră Donald. Clauzele stipulează că mama dumneavoastră trebuia să se folosească de veniturile obţinute din administrarea averii, până la decsul ei. Dacă ar fi decedat înainte ca fratele dumneavoastră să ajungă la majorat, averea ar fi rămas sub administrare până când el avea să împlinească douăzeci şi unu de ani, când urma să intre în posesia deplină a averii, iar administratorii să fie eliberaţi de obligaţiile lor. Dacă fratele dumneavoastră avea să decedeze înainte de a putea intra în posesia moştenirii, atunci dumneavoastră urma să primiţi partea ce rămâena după mama dumneavoastră, dar în acest caz administrarea trebuie să continue până în 1956, când veţi avea treizeci şi cinci de ani. Înţelegţi de ce este nevoie, din punctul nostru de vedere, să obţinem dovezi legale asupra morţii fratelui dumneavoastră?

Ea şovai, apoi spuse:

- Domnule Strachan, mi-e teamă că sunt tare proastă. Înţeleg că doriţi o dovadă că Donald e mort, dar după asta, după ce o obţineţi, voi moşteni tot ce-a lăsat unchiul Douglas?

- În mare, da. Veţi primi însă doar veniturile indirecte din avere, până în anul 1956. După aceasta, capitalul va fi al dumneavoastră, să faceţi cu el ce vreţi. - Cât de mult a lăsat?

Am ridicat o foaie de hârtie dintre documentele aflate în faţa mea şi mi-am aruncat ochii pe cifrele de acolo, pentru o ultima verificare.

- După ce am plătit taxele de înmormântare şi cele de moştenire, ceea ce vă rămâne va valora aproape 53 de mii de lire sterline - avere mobila şi imobilă. La valoarea de astăzi. Trebuie să subliniez, domnişoară Paget, că asta înseamnă valoarea curentă a monezii. Nu trebuie să consideraţi că veţi moşteni această sumă în 1956; fluctuaţiile de pe piaţa bancară şi bursieră afectează pe oricine, chiar şi averile adminsitrate de specialişti.

M-a privit lung.
- 53 de mii de lire sterline?
Am încuviinţat din cap.
- Cam asta ar fi cifra.
- Ce dobândă ar aduce anual un astfel de capital, domnule Strachan?
Am aruncat o privire fugară pe petecul de hârtie din faţa mea.
- Investite corect, în condiţiile actuale... cam 1550 de lire sterline pe an, venit brut. Urmează să fie scăzute taxele pe profit... V-ar rămâne de cheltuit cam 900 de lire anual, domnişoară Paget.
- Ah!
Urmă o tăcere lungă. Privi un timp biroul din faţa ei, apoi ridică privirile către mine şi zâmbi.
- Îţi trebuie ceva timp să te obişnuieşti cu asta. Vreau să spun că toata viaţa am muncit ca să pot trăi, domnule Strachan. Nu m-am gândit niciodată că am să fac altceva până când mă voi căsători. Şi în definitiv şi asta este doar altfel de muncă. Dar ceea ce-mi spuneţi... Înseamnă că nu va mai trebui să muncesc niciodată, decât dacă vreau.
Pusese punctul pe I cu această ultimă propoziţie.
- Chiar aşa, i-am replicat. Doar dacă vreţi.
- Nu ştiu ce-aş face dacă n-ar trebui să mă duc la birou. N-am făcut nimic altceva pînă acum.
- În cazul ăsta ar trebui să vă duceţi la birou.
- Cred că ăsta-i singurul lucru care-mi rămane de făcut
- Sunt bătrân, domnişoară Paget, am făcut multe greşeli la vremea mea şi am învăţat un lucru din ele: că niciodată nu e prea bine să faci ceva în mare grabă. Înţeleg că testamentul acesta va produce o schimbare considerabilă în viaţa dumneavoastră. Dacă îmi îngăduiţi să vă ofer sfatul meu... dacă aş fi în locul dumneavoastră mi-aş păstra slujba actuală cel puţin pentru o vreme, şi m-aş abţine să vorbesc despre această mică avere la birou, până una-alta. Vor trece cel puţin câteva luni înainte de a intra în posesia măcar a dobănzilor de pe urma acestei averi. Mai întâi trebuie să obţinem dovezi legale asupra morţii fratelui dumneavoastră şi apoi trebuie să obţinem confirmarea executorului din Scoţia şi să achităm o parte din taxele legate de vânzare şi de succesiune. Spuneţi-mi, ce faceţi la firma aceasta,

Pak şi Levi?

- Sunt stenodactilografă. În prezent lucreaz ca dactilografă pentru domnul Pac.

- Unde locuiţi, domnişoară Paget?

- Am o garsoniera pe Champion Road la nr.43, chiar la marginea cartierului Ealing Common. E destul de convenabil dar, desigur că mănânc deseori în oraş. Chiar după colţ e un mic restaurant, "Lion".

Am cumpănit lucrurile câtva timp.

- Aveti mulţi prieteni în Ealing? De câtă vreme sunteţi acolo?

- Nu prea cunosc multă lume, una sau 2 familii. Oameni care lucrează pentru firmă, înţelegeţi. Sunt acolo de peste 2 ani, de când m-am întors în ţară. Am fost în Malaya, ştiţi, domnule Strhain, şi am fost un fel de prizoneir de război vreme de 3 ani şi jumătate. Apoi, când am ajus acasă, am obţinut această slujbă la Pac şi Levi.

Mi-am notat adresa ei în carneţel.

- Ei bine domnişoară Paget, v-aş sfătui să continuaţi să trăiţi ca şi până acum, cel puţin pentru o vreme. Luni dimineaţă am să iau legătura cu Ministerul de Război şi am să încerc să obţin o dovadă în privinţa morţii fratelui dumneavoastră cât de repede pot. Spuneţi-mi numele, nr. matricol şi unitatea.

A făcut-o şi am scris totul pe un petec de hârtie.

- Imediat ce obţin toate astea am să înaintez testamentul pentru certificare. După asta va începe perioada administrării care continuă până în 1956, când veţi moşteni integral totul.

Îşi ridică din nou privirile către mine.

- Spuneţi-mi câte ceva despre administrarea asta. Mă tem că nu sunt prea pricepută în probleme legale.

Am dat din cap.

- Desigur. Ei bine, veţi găsi totul exprimat legal în copia testamentului pe care o să v-o dau, dar în cuvinte obişnuite asta înseamnă, domnişoară Paget, că atunci când a întocmit acest testament unchiul dumneavoastră avea o părere foarte proastă despre capacitatea femeilor de a se ocupa de banii lor. Îmi pare rău că trebuie să spun un astfel de lucru, dar e bine să ştiţi totul.

Ea râse.

- Vă rog nu vă cere-ţi scuze pentru el, domnule Strahen, continuaţi.

- La început era destul de reticient să vă lase să moşteniti

averea completă până când nu veţi împlini patruzeci de ani. Am contestat această părere, dar nu am reuşit să-l conving să accepte o perioadă mai scurtă decât cea menţionată în prezent în testament. Acum, obiectul administrării este acesta: autorul[1] numeşte administratori - în acest caz, eu şi partenerul meu - care se obligă să facă totul pentru a conserva capitalul intact şi a-l preda moştenitorului - în cazul de faţă dumneavoastră - la expirarea perioadei de administrare.

- Înţeleg, unchiul Douglas se stemea că aş putea cheltui 53 de mii de lire peste noapte.

Am încuviinţat din cap.

- La asta se gândea. Nu vă cunoştea, desigur, domnişoară Paget, aşa că asta nu implică nimic personal. El considera că, în general, femeile sunt mai puţin capabile decât bărbaţii ca să se descurce cu sume mari de bani, la o vârstă mai puţin înaintată.

Spuse încet:

- S-ar putea să fi avut dreptate.

Se gândi o vreme.

- Şi vă veţi îngrijiii de mine aşa până o să ajung la treizeci şi cinci de ani, iar între timp o să îmi daţi dobândă, bani pe care pot să îi cheltuiesc, 900 pe an.

- Dacă doriţi să ne ocupăm de problemele venitului dumneavoastră, cam asta ar fi cifra. Putem să aranjăm plăţile în orice fel doriţi: cec trimesrtial sau lunar, spre exemplu. Aţi primi în fiecare semestru un extras de cont.

Mă întrebă curioasa:

- Şi cum o să fiţi plătiţi pentru că faceţi toate astea pentru mine?

Am zâmbit.

- Asta este o întrebare prudentă, domnişoară. În testatment o să găsiţi o clauză - paragraful nr.8 - care ne îngăduie să încasăm pentru serviciile noastre o parte din dobânda provenită din administrarea capitalului. Desigur, dacă daţi de vreun ncaz am fi bucuroşi să acţionăm în favoarea dumneavoastră şi să vă ajutăm în orice fel putem. În acest caz vă luăm un onorariu conform sistemului nostru de evaluare a serviciilor.

Pe neaşteptate zise:

- Nici n-aş fii crezut să se potrivească atât de bine. Îmi

---

[1] *în termeni legali este numit autor persoana în urma morüii cäruia rämane o moçtenire. (n. t.)*

aruncă o privire fugară şi continuă usor ironic: am făcut unele cercetâri referitoare la firmă, ieri.
- Ah, sper că v-au satisfăcut.
- Desigur.
Nu mi-a spus atunci ceea ce mi-a spus mai târziu: că cel care o informase ne descrisese ca fiind o firma "la fel de solidă ca Banca Angliei şi la fel de sigură ca o armură de oţel"
- Ştiu că voi fi pe mâini bune, domnule Stracham.
Am înclinat din cap.
- Uneori veţi găsi clauzele testamentului cam stânjenitoare, domnişoară Paget. Pot să vă asigur că o să fac tot ce-mi stă în puteri ca să vă feresc de asta. O să citiţi în testament că unchiul dumneavoastră ne-a lăsat anumite puteri, ca administrator, să putem acţiona asupra capitalului în beneficiul moştenitorului, în cazul în care administratorii - adică noi - vom considera că este într-adevăr în beneficiul acestuia.
- Vreţi să spuneţi că dacă aş avea nevoie de mulţi bani pentru o operaţiune bursieră, sau altceva, aţi putea să mi-i daţi, dacă aţi considera util?
Prindea repede, fetiţa.
- Cred că acesta este un exemplu foarte bun. În caz de boală sau dacă venitul ar fi insuficient fără îndoilă că aş permite afectarea unei părţi din capital în beneficiul dumneavoastră.
Îmi zâmbi.
- Sunteţi ca un fel de ministru de finanţe.
Am fost întru-câtva flatat de comparaţie.
- Mă simt foarte onorat că mă priviţi în felul acesta domnişoară Paget. Fără îndoială că testamentul o să vă modifice întru-câtva felul de viaţă şi nu pot să vă ajut cu nimic, deşi mi-ar place tare mult s-o pot face.
I-am dat o copie a testamentului.
- Acesta este testamentul şi vă sugerez să îl luaţi cu dumneavoastră şi să-l citiţi în linişte o vreme. Aş dori să păstrez certificatele. După ce o să mai cântăriţi lucrurile o zi sau două, sunt sigur ca o să apară o mulţime de întrebări la care o să doriţi răspunsuri. N-aţi dori să mai fixăm o întâlnire?
- Ba da. Ştiu ca o să fie o mulţime de lucruri la care o să vreau lămuriri, dar la care nu mă pot gândi acum. Totul s-a petrecut atât de brusc!
Mi-am scos agenda.

- Bine, să zicem că o să ne întâlnim din nou pe la mijlocul săptămânii viitoare.

Am privit indelung calendarul.

- Desigur, lucraţi. La ce oră ieştiţi de la birou, domnişoară Paget?

- La 5.

- V-ar conveni ora 6 după -amiaza, miercuri? Sper ca până atunci să am unele noutăţi în problema fratelui dumneavoastră.

- Sigur, îmi convine, domnule Stracham. Dar nu e puţin cam târziu pentru dumneavoastră? N-ar tebui să fiti acasă la ora aceea?

Am spus absent:

- Eu mă duc doar la club. Nu, miercuri la 6 îmi convine foarte bine.

Am făcut o notă în carneţel; apoi am şovăit.

- Poate... dacă n-aveţi nimic de făcut după asta, aţi vrea să mă însoţiţi la club şi să cinaţi în anexa doamnelor? Mi-e teamă că nu e un loc foarte vesel, dar mâncarea e bună.

Zâmbii şi spuse cu căldură:

- Mi-ar face plăcere, domnule Straka. Sunteţi foarte amabi.

M-am ridicat în picioare.

- Foarte bine. Atunci, domnişoară Paget, ora 6 miercuri. Iar între timp nu întreprindeţi nimic pripit. Nu merită să te laşi dus de impulsuri de moment.

A plecat şi eu mi-am făcut ordine pe birou şi m-am dus la club să iau masa de prânz. După prânz am băut o ceaşcă de cafea şi am aţipit 10 minute într-un fotoliu lângă foc şi când m-am trezit m-am gândit că ar trebui să fac ceva mişcare. Mi-am pus pălăria şi pardesiul şi am ieşit; m-am plimbat fără ţintă pe strada St. James şi prin Picadili până în parc şi în timp ce mergeam mă gândeam cum îşi petrecea weekendul acela tânăra femeie. Oare povestea prietenilor ei despre norocul care dăduse peste ea? Sau oare stătea într-un loc liniştit şi călduţ bucurându-se în linişte de viitorul ei? Sau începuse deja să cheltuiască frenetic? Sau ieşea oare cu vreun tânăr? Acum avea de unde să aleagă, m-am gândit cinic, după care mi-a dat prin cap că probabil o şi făcuse, pentru că era o fată foarte potrivită pentru căsătorie. Intradevăr, ţinând cont de felul în care arăta şi de firea ei blândă, eram destul de suprins că nu era deja căsătorită. În seara aceea, la club, am stat puţin de vorbă cu un ins care lucra

la Home Ofice[2] despre procedurile pentru stabilirea decesului unui prizonier de război şi luni am avut câteva conversaţii telefonice cu Ministerul de Război şi Home Office despre problema mea. Am aflat - aşa cum presupuneam - că exista o procedură extraordinară care putea fi invocată în probarea decesului, dar dacă în lagărul de prizonieri exista un doctor care fusese de faţă la moartea persoanei, era nevoie de cetificatul obişnuit de deces. În acest caz exista un medic pe nume Feice care încă avea un cabimet de medicină generală în Beckham. Omul fusese medic în Lagărul 206 în districtul Takunan de pe calea ferată Burma-Siam iar persoana de la Ministerul de Război mi-a sugerat că acesta ar fi fost doctorul care ar fi putut să-mi elibereze certificatul de deces. L-am sunat în dimineaţa următoare, dar era plecat să facă vizitele obişnuite. Am încercat s-o fac pe soţia lui să înţeleagă ce doream, dar cred că era prea complicat pentru ea. Mi-a sugerat să sun şi să mă întâlnesc cu soţul ei după vizita de seară, de la 4 şi jumatate. Am stat în cumpănă, pentru că Beckahm e destul de departe. Dar eram nerăbdător să trec cât mai repede peste formalităţile astea, de dragul fetei, aşa că m-am dus să mă întâlnesc cu doctorul chiar în seara aceea.

Era un bărbat simpatic, ce nu trecuse de treizeci şi cinci de ani, cu o figură deschisă. Avea un deosebit simţ al umorului, deşi puţin cam macabru câteodată. Părea sănătos şi zdravăn ca şi cum îşi petrecuse toată viaţa în Anglia, ca doctor de ţară. Am ajuns la el tocmai când termina cu ultimul dintre pacienţi şi avut vreme să vorbim în linişte.

- Locotenentul Paget... spuse gânditor. O, da, ştiu! Donald Paget! Nu-l chema Donald?

Am confirmat.

- Desigur, mi-l amintesc destul de bine. Da, pot să vă scriu un certificat de deces. Aş vrea să fac asta pentru el, deşi nu cred că-i ajuta prea mult.

- O s-o ajute pe sora lui, am remarcat. Se pune problema unei moşteniri şi, cu cât putem scurta mai mult formalităţile necesare, cu atât mai bine pentru ea.

Se întinse după teancul de formulare.

- Mă întreb dacă-i la fel de tare ca şi fratele ei.

- A fost un băiat de treabă?

---

2 *Ministerul de Interne englez (n.t.)*

Dădu din cap

- Da. A fost un ins cu o constituţie delicată, brunet şi cu o piele cam palidă, mă înţelegeţi, dar a fost un tip foarte de treabă. Cred că în viaţa civilă fusese plantator. Oricum era printre voluntarii malaezi. Vorbea malaeza foarte bine şi se descurca bine şi în siameză. Cu limbile astea două, desigur, era un ins foarte util în lagăr. Făceam - pe ascuns, desigur - mult troc cu sătenii, cu siamezii din afara lagărului, înţelegeţi, dar în afară de asta era genul de ofiţer care le place oamenilor. A fost o mare pierdere când a murit.

- Din ce cauză a murit?

Se opri lăsând creionul să plutească deasupra hârtiei.

- Ei bine, aţi putea alege dintr-o jumătate de duzină de motive. N-am avut timp să fac o analiză a cauzelor morţii, desigur. Aşa că, între noi fie vorba, nu sunt prea sigur de ce a murit. Cred ca a murit pur şi simplu. Însă îşi revenise dintr-o serie destul de lungă de boli care ar fi putut ucide o duzină de oameni obişnuiţi, aşa că nu cred că contează prea mult ce scriem în cerificat, înţelegeţi? Din punct de vedere legal nu depinde nimic de cauza morţii, nu-i aşa?

- A, nu. Tot ceea ce vreau este certificatul de deces.

Continuă să gândească cu voce tare.

- Avea un ulcer tropical uriaş pe piciorul stâng. Cu siguranţă că-i otrăvise tot sistemul circulator. Cred că dacă mai trăia, ar fi trebuit să-i amputăm piciorul. Se alesese cu el fiindcă era unul dintre inşii care nu se prezintă la medic câtă vreme se mai pot ţine pe picioare. Ei, şi când era în spital cu ulcerul, a făcut malarie cerebrală. N-am avut cu ce să tratăm afurisenia asta până când n-am reuşit să ne facem singuri soluţie de chinină pentru injecţii intravenoase. Ne-am asumat un risc îngrozitor, desigur, dar n-aveam altceva de făcut. Am tratat un grup cu chestia aia şi Paget a fost printre ei. S-a însănătoşit destul de repede. Asta a fost chiar înainte de a face holeră. Holera a bântuit tot lagărul, inclusiv spitalul. N-am putut să izolăm cazurile sau să facem ceva. N-aş vrea să mai văd aşa ceva încă o dată. N-aveam nimic, nimic, nici măcar soluţie salină, nici un fel de medicamente şi nici un fel de echipament, înţelegeţi? Am făcut ploşti din bidoane vechi de cherosen. Paget s-a îmbolnăvit şi, dacă o să mă credeţi, a scăpat şi de asta. Am primit nişte injectii profilactice de la japonezi şi am făcut câteva. Asta poate că l-a ajutat. În sfârşit,

cred că i-am făcut câteva, nu sunt prea sigur. Era foarte slăbit după boală, desigur, şi ulcerul nu-i pria şi, cam la o săptămână după asta, a murit pur şi simplu în cursul nopţii. Inima, îmi închipui. Vă spun ce-am să fac: am să scriu la cauza morţii "holeră". Uitaţi, domnule. Îmi pare rău că a trebuit să veniţi până aici pentru el.

In vreme ce împătuream certificatul, l-am întrebat plin de curiozitate:

- V-aţi îmbolnăvit şi dumneavoastră?

Râse.

- Am fost unul dintre norocoşi. Nu m-am ales decât cu obişnuita dezinterie şi malarie. Dar genul obişnuit de malarie, nu cerebral. Problema mea era suprasolicitarea, istovirea, dar şi alţii sufereau de asta. Şi a durat foarte mult. Aveam sute de cazuri zăcând pur şi simplu pe podea s-au pe tărgi de bambus în colibe din frunze de palmier. Ploua aproape toată vremea. Fără pături, fără lenjerie, fără echipament şi extraordinar de puţine medicamente. Pur şi simplu nu te puteai odihni; lucrai până adormeai în picioare apoi te trezeai şi continuai să lucrezi. Calvarul n-avea niciodată sfârşit. Era cu neputinţă să găseşti o jumătate de oră ca să te întinzi sau să te aşezi şi să tragi o ţigară sau să ieşi puţin la aer; doar dacă neglijai vreun amărât care avea tare mare nevoie de tine, desigur.

Se opri. Am rămas tăcut, gândindu-mă cât de uşoară, prin comparaţie, fusese participarea mea la război.

- Şi a ţinut aşa aproape 2 ani. Câteodată ne lovea deprimarea, fiindcă nici măcar nu puteai să-ţi găseşti puţin timp liber să asişti la vreo conferinţă.

- Ţineaţi conferinţe?

- O, da, aveam o mulţime de conferinţe ţinute de tot felul de tipi din lagăr. "Cultura portocalilor pitici" sau "Despre cursele de motociclete pe zgură", sau "Viaţa la Hollywood". Schimbau într-ucîtva atmosfera din lagăr, însemnau ceva pentru băieţi, înţelegeţi? Dar noi, doctorii, de obicei nu prea aveam parte de ele. Vreau să spun că nu prea e o scuză când cineva se zbate în convulsii şi tu eşti la o conferinţă despre portocalii pitici, la celălalt capăt al lagărului.

- Cred că a fost o experienţă cumplită.

Se gândi o vreme.

- A fost atât de frumos... Trecătoarea Celor 3 Pagode este

probabil cel mai minunat loc de pe pământ. E o vale largă, cu un râu de-a lungul ei şi junglă şi munţi. Din când în când obişnuiam să stăm pe malul râului şi să privim soarele apunând în spatele munţilor şi să ne închipuim ce loc minunat ar fi fost dacă am fi venit acolo într-o vacanţă. Oricât de groaznic ar fi fost lagărul, frumuseţea locului însemna ceva.

Când a venit Jane Paget, miercuri seara, eram pregătit să-i prezint progresele pe care le făcusem. Mai întâi am trecut prin câteva formalităţi legate de preluarea proprietăţilor, după care i-am arătat lista mobilierului pe care îl depozitasem la Ayre. Nu o prea interesa.

- Cred că ar trebui să le vindem, nu? N-am putea face un fel de licitaţie?

- Poate că ar trebui, totuşi, să mai asteptăm puţin înainte de a o face, am sugerat. S-ar putea să doriţi să vă cumpăraţi o casă, sau un apartament.

Ea încreţi din nas.

- Nu prea mă văd mobilând-o cu chestiile unchiului Douglas, dacă o s-o fac.

Totuşi acceptă să nu întreprindâ nimic până când nu avea sa aibă nişte planuri mai definite şi am trecut la alte probleme.

- Am obţinut certificatul de deces al fratelui dumneavoastră.

Şi eram gata să-i spun ce făcusem, când m-a întrerupt.

- Din ce cauză a murit Donald, domnule Strachan?

Am şovăit. N-aş fi vrut să spun unei femei atât de tinere o povestire atât de neplăcută ca cea pe care o auzisem de la doctorul Haris.

- Cauza morţii a fost holera, am zis în cele din urmă.

Dădu din cap ca şi cum s-ar fi aşteptat la asta.

- Săracul, zise încetişor, nu-i un mod prea placut să mori.

Simţeam că ar fi trebuit să spun ceva ca să-i alin durerea.

- Am vorbit multă vreme cu doctorul care l-a ingrijit. A murit destul de liniştit, în somn.

Mă privi atentă.

- Ei bine, atunci n-a fost holeră. Nu aşa se moare de holeră.

Eram puţin descumpănit de nereuşita încercării mele de a o proteja. Mai întâi a avut holeră, dar şi-a revenit. Cauza propriuzisă a morţii a fost probabil inima.

Se gândi la asta o vreme.

- A mai avut şi altceva?

Evident că nu mai aveam altceva de făcut decât să-i spun tot ce ştiam. Am fost uimit de liniştea cu care a primit toate detaliile neplăcute şi de cunoştiinţele pe care le avea asupra modului în care se pot trata boli cum ar fi ulcerele tropicale, până când mi-am amintit că fata fusese şi ea prizoniera japonezilor, în Malaya.

- Afurisit ghinion că ulcerul n-a avansat mai reprede, spuse rece. Dacă ar fi trebuit să-i amputeze piciorul, l-ar fi evacuat de pe calea ferată şi atunci ar fi scăpat de malarie cerebrală şi holeră.

- Probabil ca a avut o constituţie foarte rezistentă, dacă a supravieţuit atît de mult.

- N-a avut, spuse fermă. Donald răcea şi tuşea întruna. Ce avea, era un inepuizabil simţ al umorului. Am socotit întotdeaua c-o să treaca prin toate datorită acestuia. Lua ca o glumă tot ce i se întâmpla.

Când eram tânăr, fetele nu prea ştiau multe despre holeră sau ulcerele tropicale şi nu prea mă pricepeam cum să mă port cu ea. Am readus conversaţia la probleme legate de aspectele legale ale moştenirii, unde mă aflam pe terenul meu şi am arătat care erau fazele următoare ale cazului ei. Iar când am terminat am coborât, am luat un taxi şi am mers la club ca să cinăm. Aveam un motiv ca să mă port cu ea aşa, în seara aceea. Era evident că în anii ce aveau să vină urma să menţin o relaţie îndelungată cu această tânăra şi vroiam să aflu mai multe despre ea. Nu ştiam practic nimic despre educaţia sau pregătirea ei. Cunoştiinţele ei despre bolile tropicale, de exemplu, mă descumpăniseră. Vroiam să-i ofer o cina bună, puţin vin, şi s-o fac să vorbească. Dacă aflam ce probleme o interesau şi ştiam cum gândea, poziţia mea de administrator al averii ei era mult mai uşoară.

Am invitat-o în anexa doamnelor, de la club, un loc plăcut unde puteam să cinăm în linişte, fără muzică, şi să vorbim încetişor, o vreme, după masă. Descoperisem că începeam să obosesc dacă eram înconjurat de zgomot şi de agitaţie, aşa cum se întâmplă într-un restaurant obişnuit.

I-am arătat unde să se ducă să se spele şi să se aranjeze puţin şi, în vreme ce făcea asta, i-am comandat un Cherry. M-am ridicat de la masa din salon unde aştpta când a venit, i-am dat o ţigară şi i-am aprins-o.

- Ce aţi făcut în timpul weekend-ului, am întrebat-o când ne-

am aşezat din nou. Aţi ieşit în oraş? Aţi sărbătorit?

A scuturat din cap.

- N-am făcut nimic deosebit. Aranjasem să mă întâlnesc cu una dintre fetele de la birou, la prânz, sâmbătă, apoi să ieşim să vedem filmul cel nou cu Bette Davis, la Clouson. Aşa că asta am făcut.

- I-aţi spus despre norocul pe care l-aţi avut?

Negă din nou cu o mişcare a capului.

- N-am spus nimănui.

Se opri şi sorbi o înghiţitură de Cherry. Gestul acesta şi gestul cu care ţinea ţigara erau plăcute.

- Pare o poveste atât de incredibilă!

Râse.

- Nici eu nu ştiu dacă s-o cred, am remarcat. O să credeţi că e adevărat doar când o să vă trimitem primul cec. Ar fi o mare greşeală să credeţi prea mult în asta până când nu se va produce cu adevărat.

- N-am s-o fac, râse. Cu excepţia unui singur lucru. Nu cred că aţi pierdut atâta vreme cu mine dacă n-ar fi ceva serios în asta.

- E adevărat.

Am făcut o pauză, apoi i-am spus:

- V-aţi gândit totuşi ce o să faceţi? Peste o lună sau 2 trebuie să înceapă să sosească veniturile de pe urma moştenirii. După ce vor fi plătite toate impozitele, cecurile lunare vor fi cam de 75 de lire. Presupun că n-o să prea vă mai convină postul actual, când o să începeţi să le încasaţi, nu?

Privi pierdută cam 1 minut fumul care se ridica din ţigară.

- Nu vreau să plec de la birou. Nu m-ar deranja deloc să continui la Pack şi Levi ca şi cum nu s-ar fi întamplat nimic, dacă ceea ce fac merită efortul. Dar... ei bine, nu merită. Facem poşete şi pantofi de damă, domnule Strachan. Şi mici serviete diplomat, pentru comercianţii înstăriţi, poşete de felul celor care se vând pentru 30 de guinee în magazinele de pe Bond Street femeilor proaste cu mai mulţi bani decât bun simţ. Serviete pentru orgolioşi în piele scumpă şi tot felul de lucruri de asta. E în regulă dacă trebuie să trăieşti din asta, lucrând acolo, şi este şi interesant să înveţi tot ce ţine de meseria asta.

- Cele mai multe meserii sunt interesante când le inveti, am spus.

Se întoarse către mine.

- Da, e adevărat. Mi-a placut destul de mult să lucrez acolo, dar n-aş mai putea să o fac acum, cu toţi banii ăştia. Ar trebui să fac ceva care să merite, dar nu ştiu care-ar fi lucrul ăsta.

Mai bău o înghiţitură.

- N-am nici o pregătire anume, vedeţi, doar stenogafia şi dactilogafia şi ceva contabilitate. Vreau să spun pregătire profesională, o diplomă sau ceva asemănător.

M-a privit lung.

- Pot să vă pun o întrebare foarte personală, domnişoară? Consideraţi că s-ar putea să vă căsătoriţi în viitorul apropiat?

Zămbi.

- Nu, domnule Strachan, uu cred că mă voi căsătorii vreodată. Nu pot fi prea sigură, bineînţeles, dar nu cred c-o s-o fac.

Am dat din cap fără vreun alt comentariu.

- Bine, dar atunci nu vă gândiţi să urmaţi nişte cursuri universitare?

Făcu ochii mari.

- Nu, nu m-am gândit la asta. N-aş putea s-o fac, domnule Strachan. Nu sunt îndeajuns de isteaţă. N-aş putea să trec printr-o universitate.

Tăcu o vreme.

- Am fost undeva pe la mijlocul clasei, în şcoală, şi nici n-am trecut în clasa 11.

- Mă gândeam doar. Mă întrebam dacă aşa ceva v-ar putea atrage.

Scutură din cap.

- Nu m-aş putea întoarce din nou la şcoală

I-am zâmbit.

- Nu păreţi chiar aşa de bătrână cum spuneţi.

Dintru-n motiv sau altul acest nevinovat compliment se pierdu în vânt.

- Când mă compar cu unele fete din birou, spuse în şoaptă şi în glas îi suna o urmă de amuzament, mi se pare că sunt trecută de 70 de ani.

Începeam s-o înţeleg dar, ca să destind atmosfera, i-am sugerat că am putea să ne aşezăm la masă. După ce-am comandat, am zis:

- Povestiţi-mi ce s-a întâmplat în război. Aţi fost în Malaya,

nu-i aşa?

Incuviinţă.

- Am avut o slujbă într-un birou la compania Kuala Perak Plantation. Era compania pentru care lucrase şi tata. Donald lucra şi el acolo.

- Şi ce vi s-a întâmplat în război? Aţi fost prizonieră?

- Într-un fel.

- Intr-un lagăr?

- Nu. Ne-au lăsat destul de libere.

Apoi schimbă subiectul

- Dumneavoastră, domnule Strahan aţi fost la Londra toată vremea?

Nu puteam s-o oblig să vorbească despre ce i se întâmplase în timpul războiului, dacă nu vroia. I-am povestit despre felul în care trecusem prin război - adevărul-adevărat, exact aşa cum se petrecuseră lucrurile - şi de la asta m-am trezit vorbindu-i despre cei 2 fii ai mei - Harry la postul său din China şi Martin la Bastra - şi despre ce se întâmplase cu ei şi familiile lor în timpul războiului.

- Sunt de 3 ori bunic. Şi cred că în curând o să mai vină un băieţel, cred.

- Şi cum vă simţiţi?

- Ca înainte. Nu se schimbă nimic; doar că pe măsură ce îmbătrâneşti nu mai poţi ocupa de prea multe lucruri.

În cele din urmă am adus din nou conversaţia la afaceri. I-am arătat ce fel de viaţă va putea duce cu un venit de 900 de lire pe an. Ca un exemplu, i-am spus că ar fi putut avea o casă de ţară în Devonshire, o maşină şi o slujnică. I-ar mai rămâne bani să cheltuiască cu chibzuinţă, călătorind prin străinătate.

- Nu prea ştiu ce să fac. Poate doar să mă apuc de ceva. Toată viaţa am făcut câte ceva.

Cunoşteam câteva societăţi de caritate pentru care o stenodactilografă neplatită ar fi fost un dar ceresc şi i-am spus-o. A fost destul de critică în privinţa asta.

- Sigur, dacă un lucru chiar merită să-l faci. merită, spuse.

Era evident ca zăcea în ea, latent, un puternic instict de om de afaceri.

- Nu văd de ce ar ţine o secretară neplătită.

- Organizaţiile caritabile vor să reducă cât mai mult cheltuielile, am remarcat.

- Nu cred că o organizaţie care n-are suficiente fonduri ca să-şi plătească o secretară poate face prea multe lucruri. Dac-o să mă apuc de ceva, aş vrea să fie ceva care chiar să merite.

I-am sugerat o slujbă de administrator la un spital. S-a arătat foarte interesată.

- Mai degrabă asta, domnule Strahen. Cred că e genul de treabă de care cineva s-ar putea simţi foarte atras şi ar putea fi luată foarte în serios. Dar aş vrea să nu aibă de-a face cu oameni bolnavi. În treburile astea e bine să ai chemare pentru alinarea suferinţei oamenilor şi eu nu cred c-o am. Dar merită să mă gândesc la asta.

- Ei, nu vă grăbiţi. Nu trebuie să faceţi nimic în grabă.

Râse.

- Cred că asta este firul dumneavoastră călăuzitor în viaţă, să nu te pripeşti niciodată.

Am zâmbit.

- Exista reguli mult mai rele decât asta.

La cafea am încercat să-i vorbesc despre artă; nu ştia nimic despre muzică, exceptând doar că îi plăcea s-o asculte la radio când cosea. Nu prea ştia mare lucru despre literatură, cu excepţia faptului că-i plăceau romanele care se terminau cu bine. Îi plăcea să privească imaginile care reproduceau ceva ce cunoştea, dar nu fusese niciodată la Academia de Arte. N-avea nici cea mai vagă idee despre sculptură. Pentru o tânără cu un venit de 900 de lire pe an, în Londra, ştia prea puţine despre artă şi viaţa de societate, ceea ce mi s-a părut a fi păcat.

- N-aţi vrea să veniţi cu mine la operă, într-o seară?

Zâmbi.

- Am să înţeleg ceva?

- Să văd ce se joacă. Am să aleg ceva uşor - şi în englezeşte.

- E teribil de drăguţ din partea dumneavoastră că m-aţi invitat, dar sunt sigură că vă veţi simţi mult mai bine la o partida de bridge.

- Nicidecum. N-am mai fost la operă - sau la ceva asemănător - de ani de zile.

Zâmbi din nou.

- Sigur că mi-ar place. N-am văzut niciodată un spectacol de operă. Nu ştiu cum este.

Am mai vorbit despre lucruri din astea mai bine de o oră şi jumătate apoi s-a ridicat să plece. Avea nevoie de trei sferturi de

oră ca să ajungă la locuinţa ei de la periferie. Am însoţit-o, fiindcă pleca de la staţia St. James Park şi mă îngrijora ideea unei femei atât de tinere traversând singură, noaptea târziu, parcul. Pe peronul umed, în gara întunecată, sub pata strălucitoare de lumină aruncată de becul de pe peron, îmi întinse măna.

- Vă mulţumesc foarte mult, domnule Strachan, pentru cină şi pentru tot ceea ce faceţi pentru mine.

- Mi-a făcut foarte mare plăcere, domnişoară Paget

Eram sincer. Şovăi.

- Domnule Strachan, de aici înainte s-ar putea să ne vedem foarte des. Numele meu e Jane. O să înebunesc dacă o să-mi tot spuneţi "domnişoară Paget".

- E greu să înveţi cal bătrân la ham nou.

Râse.

- Spunea-ţi că, atunci când îmbătrâneşti, ţi se pare că lucrurile nu se schimbă. Puteţi încerca.

- Am să mă gândesc la asta. Sunteţi sigură că vă puteţi descurca singură de aici?

- Desigur, domnule Strachan.

- Noapte bună, am spus, ridicându-mi pălăria şi evitând subiectul precedent al discuţiei. Am să vă anunţ când o să am biletele la operă.

În săptămânile care au urmat, în timp ce testamentul era autentificat, am dus-o în multe locuri. Am fost împreună de câteva ori la operă, la Albel Holl, sâmbăta după amiaza şi la galerii de artă şi expoziţii de pictură. Ea, în schimb, m-am dus la cinema o data sau de 2 ori. N-aş putea spune că a dat dovadă de cine ştie ce simţ artistic. picturile i-au plăcut mai mult decât concertele. Dacă trebuia să fie muzică, prefera să fie operă - şi cu cât era mai nesofisticată, cu atât mai bine. Îi plăcea să aibă la ce privi în timp ce-şi lăsa urechile asaltate de muzică. când a venit primăvara am mers de două ori la Queen Garden. În timpul acestor excursii a venit de câteva ori în apartamentul meu din Buckingam Gate. A început să cunoască bucătăria şi mi-a pregătit ceaiul o dată sau de 2 ori, după câte o scurtă plimbare. Nu mai primisem niciodată o doamnă în apartamentul acela, cu excepţia nurorilor mele, care vin câteodată la Londra şi folosesc una dintre camere ca să peteacă o noapte sau două. Până în martie i-am rezolvat toate problemele şi am reuşit să-i trimit primul cec. Nu şi-a abandonat slujba imediat. A continuat să meargă la birou, ca

de obicei. Vroia - şi asta era o idee foarte înţeleaptă - să-şi constituie o mică rezervă de capital din cecurile lunare, mai înainte de a începe să trăiască exclusiv de pe urma lor. cel puţin câtă vreme nu se hotăra ce avea să facă.

Asta era situaţia într-una din duminicile din aprilie. Îi pregătisem o mică surpriză. Urma să vina să prânzească la mine, după care aveam să mergem la XXX unde nu mai fusesem niciodată. Mă gândeam ca vechiul palat şi florile de primavară o să-i facă plăcere şi aşteptam excursia asta de câteva zile. Şi desigur, în ziua aceea a plouat. A ajuns la mine cu puţin înainte de masă, cu picături de apă scurgându-se de pe pardesiul bleumarin, ţinind în mână o umbrelă foarte udă. I-am luat pardesiul şi i l-am atârnat în bucătărie. A trecut în cealaltă cameră şi s-a aranjat. Apoi a venit în sufragerie şi am stat acolo, privind pe fereastra ploaia care răpăia peste grajdurile palatului de peste drum, întrebându-ne ce-am fi putut face în după amaiaza aceea. După masă, când ne-am aşezat să bem cafeaua, în faţa focului, încă nu luasemn nici o hotărâre. Pomenisem de 1 sau 2 posiblităţi, dar părea să fi cu gândurile în altă parte. Când am ajuns la cafea, totul a ieşit la iveală. Mi-a spus:

- Am hotărât ce aş vrea să fac înainte de toate, domnule Strachan.

- Ah! Şi ce anume?

Şovăi.

Ştiu că o să consideraţi bizar ceaa ce vreau. S-ar putea chair să consideraţi o o prostie din partea mea, ideea de a cheltui banii în felul ăsta. Dar... Ei bine, asta vreau să fac. Cred că-i mai bine să vă spun de acum, înainte de a ieşi la plimbare.

Era cald şi confortabil în faţa focului, afară cerul era întunecat şi ploaia se revărsa peste asfaltul ud.

- Sigur, Jane. Şi n-o să consider deloc că-i o prostie deloc. Ce-ai vrea să faci?

- Vreau să mă întorc în Malaya, domnule Strachan. Să sap o fântână.

Capitolul 2.

Cred c-a urmat o pauză foarte lungă după asta. Îmi amintesc că eram total descumpănit şi am căutat refugiu în obiceiul meu de a nu scoate o vorbă atunci când nu ştiu ce să spun. Probabil ca ea a considerat tăcerea mea ca un fel de reproş, fiindca s-a aplecat spre mine şi a spus:

- Ştiu că e caraghios ce vreau să fac. Pot să vă povestesc despre asta? - Sigur că da. E ceva legat de ce ţi s-a întâmplat în război?

Dădu din cap.

- Nu v-am spus niciodată despre asta. Nu fiindcă nu mi-ar place să vorbesc despre toate asta, dar acum abia mă mai gândesc la aşa ceva. Totul pare atât de îndepărtat, ca şi cum s-ar fi întâmplat altcuiva, cu ani în urmă; ca un fel de povestire pe care ai citit-o într-o carte; ca şi cum n-aş fi fost eu.

- Şi nu ar fi mai bine aşa?

Scutură din cap.

- Acum nu. Acum, când am toţi banii ăştia... Aţi fost atât de bun cu mine şi simt că trebuie să încerc să va fac să înţelegeţi.

Viaţa ei, spuse, se segmentase în trei părţi, primele 2 atât de separate de restul încât cu greu ar fi putut să le alăture personalităţi ei de atunci.

Mai întâi fusese şcolăriţă şi locuise cu mama ei în Southampton. Locuiseră într-o casă mică, cu 4 camere, pe o stradă de perferie. Fusese o perioadă, înainte de asta, când locuiseră cu toţii în Malaya, dar părăsisera definitiv acele locuri pe când ea avea 11 ani, iar fratele său Donald 14, şi avea doar amintiri confuze despre vremea aceea. În aparenţă, Arthur Paget locuia singur în Malaya la vremea decesului, soţia lui aduncâdu-şi copii acasă. Trăiseră viaţa obişnuită a copiilor de periferie, şcoala şi vacanţele trecând într-un ritm egal, cu o singură mare perioadă anuakă de agitaţie: cele trei luni de vacanţă de vară în insula Wright, la Saeaview sau la Freshwater. Un singur lucru îi diferenţia puţin de celelalte familii şi anume acela că vorbeau malayeza. Copii învăţaseră limba de la *amah*[3] desigur, iar mama lor îi încurajase să continue s-o vorbească în Anglia, ca un fel de glumă, ca un fel de limbaj secret al familiei. Arthur Paget intrase cu maşina într-un copac în apropiere de Ipoh. Călătorea în interes de serviciu, iar văduva sa căpătă dreptul la pensie de urmaş,

[3] servitor, în dialect malaez

conform regulamentului companiei. Arthur Paget fusese un funcţionar competent şi valoros. Adăugând compasiunii dorinţa de a avea angajaţi de primă clasă, directorii de la Kuala Perak Plantation scriseră văduvei, oferindu-i un post pentru Donald, post pe care acesta l-ar fi putut ocupa de îndată ce împlinea 18 ani. Era o ocazie bună, de care se bucurau cu toţii: însemna că Donald era pregătit pentru Malaya şi pentru plantaţiile de cauciuc, unde putea face carieră. Limba malayeză deveni pentru el o problema importantă, care să-i permita un început bun, căci foarte puţin băieţi de 19 ani care plecau în Orient la primul lor post erau capabili să vorbească o limbă din zona. Iar acea scoţiană isteaţă, mama lor, se îngrjise ca progeniturile sale să nu uite malayeza.

Lui Jane îi plăcuse destul de mult la Southampton şi petrecuse acolo o copilarie fericită, pendulând între şcoală, casă, cinematograful "Regal" şi patinoar. Dintre toate îşi amintea cel mai bine de acesta din urmă, legat în mintea ei, inevitabil, de valsul patinatorilor, Waldteufel.

- Era un loc minunat, spuse, privind pierdută flăcările. Probabil că în realitate nu era cine ştie ce. Era o structura de lemn, cred, transformată din ceva construit cam în vremea primului război mondial. Patinam acolo cam de 2 ori pe săptămână, de când îmi amintesc. Era întotdeauna foarte plăcut. Muzica şi mişcările iuţi, sigure şi toţi băieţii şi fetele, luminile colorate, mulţimea şi suprafaţa circulară de gheaţă. Ajunsesem destul de pricepută; mama mi-a cumpărat un costum: pantaloni negri, strânşi pe picior, tricou negru şi o fustiţă scurtă, ştiţi cum sunt astea. Era minunat să poţi dansa pe ghiaţă. Ştiţi, în Malaya, când muream de malarie şi dezinterie, tremurând de febră în ploaie, fără haine, fără mâncare, fără un loc unde să tragem fiindcă nimeni nu ne vroia, obişnuiam să mă gândesc la patinoarul de la Southampton, mai mult decât la orice altceva. Era un fel de simbol al vieţii de dinainte de război, ceva de care să te agăţi cu gândul.

Făcu o pauză.

- Când m-am întors în Anglia, m-am dus la Southampton de îndată ce am putut. Aveam câteceva de făcut pe acolo, dar de fapt era pentru că toţi anii aceia îmi promisesem că, într-o zi, am să mă întorc şi am să patinez din nou acolo. Fusese bombardat, rămăses doar un schelet înegrit, ars. Nu mai exista patinoar în

Southampton. Am stat acolo, pe trotuar, cu taxiul aşteptând lângă mine, cu bocancii şi patinele în mâna şi nu m-am putut împiedica să plâng de dezamăgire. Nu ştiu ce gândea despre mine taximetristul.

Fratele ei plecase în Malaya în 1937, când Jane avea 16 ani. Fata termină şcoală la 17 şi urmă un colegiu comercial în Sothampton, pe care-l termină 6 luni mai tarziu, luând diploma de stenodactilografă. Lucră apoi aproape 1 an de zile în biroul unui notar din oraş, dar în cursul aceslui an se contura pentru ea viitorul - în Malaya. Mama ei păstrase legătura cu preşedintele companiei Kuala Perak Plantation, iar acesta era foarte satisfăcut de rapoartele pe care le primea de la directorul plantaţiei despre Donald. Fetele necăsătorite nu erau prea uşor de găsit în Malaya şi, când doamna Paget îl abordă pe preşedinte să-i ofere o slujbă lui Jane în birourile companiei de la Kuala Lumpur, propunerea a fost luată serios în considerare. Compania nu considera indicat ca personalul de conducere să se casatorească sau să aibă legături sentimentale cu localnicele şi era evident că una dintre căile de a preveni asta era să încurajeze femeile necăsătorite să vina acolo, din Anglia. Şi iată aici, la îndemână, o fată care nu numai că făcea parte dîntr-o familie pe care o cunoşteau, dar care putea să vorbească de asmenea şi malayeza - o calitate deosebit de rară pentru o stenodactilorafă din Anglia. Şi astfel Jane a primit o slujbă.

Când toate aceste aranjamente erau în curs, izbucni războiul. La început în Anglia războiul părea un fel de glumă. Se părea că nu există nici un motiv ce ar fi putut tulbura cariera lui Jane, cu atât mai puţin o problemă aşa de măruntă. Mai mult, după doamna Paget, pentru Jane ar fi fost mult mai bine în Malaya dacă războiul avea să se înteţească; astfel că Jane plecă în Malaya în iarna anului 1939. Vreme de mai bine de 18 luni petrecu o viaţă minunată. Biroul ei era chiar după colţul Secretariatului. Secretariatul era o clădire uriaşă, construita în vremuri mult mai prospere, pentru a demonstra puterea Lordului Britanic. Formează o latură a pătratului ce se deschide către club, dincolo de terenul de criket, cu un exemplu perfect de biserică sătească englezească pe una dintre laturi. Toată lumea ducea o viaţă foarte englezească, cu unele urme de specific tropical. O grămadă de timp liber, distracţii, petreceri, dansuri, toate plăcute şi uşor de organizat de multitudinea de servitori. În primele

câteva săptămâni Jane locui la unul dintre directorii companiei, apoi îşi luă o cameră la "Tudor Rose", un mic hotel particular condus de o englezoaică, ce se erija mai mult sau mai puţin într-un fel de dădacă pentru fetele necăsătorite, angajate în birouri şi secretariate.

- Era prea frumos ca să fie adevărat. In fiecare seară era o petrecere sau se organiza dans. Trebuia să te zbaţi foarte tare ca să-ţi găseşti timp să scrii o scrisoare acasă.

Când începu războiul cu Japonia, nu i se păru cine ştie ce primejdie, nici ei şi nici celor din anturajul ei. Şapte decembrie 1941[4] a adus America în război. Dar asta nu însemna nimic pentru petrecăreţii din Kuala Lumpur, exceptând faptul că tinerii începură să lipsească de la lucru şi să apară apoi în uniformă, asta fiind ceva foarte plăcut şi entuziasmant. Chiar când japonezii debarcară în nordul Malayei, puţini din Kuala Lumpur considerară lucrul acesta periculos. 500 de kilometri de munţi şi junglă erau prin ele însele o barieră în calea invaziei din nord. Scufundarea cuirasatelor "Prince of Wales" şi "Repulse" fu o catastrofă fără prea multă semnificaţie pentru o fată de 19 ani, care abia refuzase prima cerere în căsătorie. Curând, femeile măritate şi copii au fost evacuaţi la Singapore - cel puţin în teorie - pe măsură ce japonezii înaintau în josul peninsulei, cu ocoluri rapide prin jungla pe care nici o armată n-o mai străbătuse până atunci. Situaţia începu să devină serioasă şi sosi o dimineaţă când şeful lui Jane, un oarecare domn Meriman, o chemă în biroul său şi-i spuse fără ocolişuri ca sucursala se închidea. Trebuia să-şi pregătească valiza şi să ia primul tren spre Singapore. Îi dădu numele reprezentanţilor de acolo, o adresă din Raffles Place, şi îi spuse să se prezinte acolo ca să i se aranjeze drumul spre casă. Încă alte 5 fete, angajate ale firmei, primiră acelaşi ordin. După comunicatele din acel moment, japonezii se aflau în apropiere de Ipoh, la aproap 180 de kilometri nord. Deveni limpede pentru toată lumea cât de serioasă era situaţia. Jane se duse la bancă şi scoase toţi banii, aproape 600 de dolari locali. Totuşi nu se duse la gară. Dacă ar fi făcut-o, e îndoielnic că ar fi reuşit să ajungă până la Singapore, din pricină că, în acel moment, linia era complet blocată de traficul militar ce se îndrepta în susul peninsulei, către front. Ar fi putut totuşi să plece pe şosea, însă în loc să încerce, se duse la Batu Tasik s-o viziteze pe doamna

[4] Data atacului de la Pearl Harbour.

Holland. Batu Tasic este o localitate la aproape 35 de kilometri nord-vest de Kuala Lumpur, iar domnul Holland era un barbat la aproape 45 de ani mangerul unei exploatări miniere de cositor. Locuia într-un bungalow plăcut, lângă mină, cu soţia sa Eileen şi cei trei copii, Freddie de şapte ani, Jane de 4 ani şi Robin, care avea 10 luni. Eileen Holland era o femeie agreabilă şi grijulie, undeva între 30 şi 35 de ani. Familia Holland nu participa niciodată la petreceri şi nu se ducea la dans. Nu erau genul acesta de oameni. Stăteau liniştiţi acasă şi lăsau lumea să-şi vadă de treaba. O invitaseră pe Jane să vină să stea la ei, de cum sosise iar ea găsise foarte odihnitoare compania lor. Se dusese să-i viziteze de câteva ori iar odată, când suferise un uşor atac de febră galbenă, petrecuse o săptămână întreaga de convalescenţă, la ei. Cu o zi înainte, în Kuala Lumpur, auzise că domnul Holland îşi dusese familia la gară dar nu reuşise să-i urce în tren, astfel că se întorseseră cu toţi acasă, din nou. Jane simţea că nu putea pleca fără să-i mai vadă odată şi să le ofere ajutorul ei în privinţa copiilor. Eileen Holland era o mamă bună şi o soţie de prima clasă, dar în mod deosebit nepregătită să călătorească de una singură, cu trei copii, în vâltoarea evacuării.

Ajunse destul de uşor la Batu Tasik, cu un autobuz local. Sosi în jurul prânzului şi o găsi pe doamna Holand singură, cu copii. Toate camioanele şi automobilele firmei fuseseră rechiziţionate de armată, iar familia Holland rămăseseră cu vechiul lor automobil Austin 12, care avea unul dintre cele 4 cauciucuri uzat până la panză, iar altul cu o gaură dubioasă în lateral. Acesta era singurul vehicol de care dispuneau acum pentru evacuare şi care nu arăta atât de bine încât să te poţi baza că va duce toată familia până la Singapore. Chiar în ziua aceea domnul Holland se dusese la Kuala Lumpur să facă rost de 2 anvelope. Plecase în zori şi doamna Holland era deja cuprinsă de agitaţie, pentru că nu se întorsese încă. Bungalow-ul era cufundat în confuzie. *Amahul* plecase acasă sau fusese lăsat liber. Casa era plină de valize pe jumătate pline, sau pline şi lăsate deschise. Freedie plecase la iaz şi se întorsese plin de noroi. Jane stătea pe oliţă printre valize, iar doamna Holland îngrijea de sugar, de Jane, supraveghea pregătirea prânzului şi îşi făcea griji din pricina întârzierii soţului ei, toate deodată. Jane se puse pe treabă. Îl spălă pe Freedie şi se îngriji de fetiţă. Prânziră cu toţii împreună. Bill Holland nu sosi până seara târziu, iar când veni,

veni cu mâinile goale. Toate stocurile de cauciucuri din Kuala Lumpur fuseseră rechiziţionate. Descoperise totuşi că un autobuz local pleca la Singapore la 8 dimineaţa şi rezervase locuri pentru familia lui. Trebuise să parcurgă ultimii 7 kilometri pe jos, neexistând nici un alt mijloc de transport. Şi să mergi pe jos 7 kilometri, pe un drum asfaltat, în toiul caniculei de dupăamiază, de la tropice, nu e glumă. Era ud leoarcă, mort de sete şi complet sfârşit. Ar fi fost mai bine să plece la Kuala Lumpur chiar din noaptea aceea, dar n-o făcură. Militarii interziseseră deplasările pe drum noaptea, aşa că o călătorie în cursul nopţii, cu Austinul, însemna să rişti o rafală de gloanţe din partea santinelelor nervoase. Hotărâră să plece în zori, lucru care le-ar fi oferit destul timp să ajungă la Kuala Lumpur înainte de ora 8. Jane rămase noaptea cu ei în bungalow, fără să doarmă, plină de nelinişte. La un moment dat, în mijlocul nopţii, îl auzi pe Bill Holland sculându-se şi ieşind pe verandă ca să privească în întuneric prin plasa de ţânţari. Il zări stând nemişcat, profilat pe cer. Se strecură de sub plasă şi îşi puse pe ea chimonoul - în Malaya se doarme cu foarte puţină îmbrăcăminte. Ieşi alături de el pe verandă.

- Ce e? şopti.

- Nimic. Mi s-a părut că aud ceva.

- Ceva în curte?

- Nu.

- Atunci?

- Mi s-a părut că aud focuri de armă, undeva, foarte departe. Probabil că mi s-a părut.

Rămaseră încordaţi, ascultând în noapte zgomotul neâncetat produs de greieri şi broaşte.

- Doamne, spuse ea într-un târziu, tare aş vrea să se facă ziuă.

Se întoarseră fiecare în patul lui. În noaptea aceea patrulele avansate japoneze se infiltrară în spatele liniilor noastre, lângă Bidor, şi ajunseră până la Slim River, la mai puţin de 50 de mile distanţă. Se treziră cu toţii înaintea zorilor şi încărcară Austinul la prima geana de lumina. Cu trei adulţi, trei copii şi bagajele pentru toţi, maşina era încărcată ochi. Domnul Holland plăti servitorilor şi o porniră pe şosea spre Kuala Lumpur. Mai înainte de a parcurge 3 kilometri explodă cauciucul ros. Urmă o pauză destul de lungă, în care puseră pe cel de rezervă - cel cu o gaură într-o parte. Acesta îi mai duse încă un kilometru înainte

de a se desumfla şi el. În disperare de cauză domnul Holland continuă drumul aşa. După alţi 3 kilometri, anvelopa se rupse, janta crăpă şi maşina se opri. Se aflau în acel moement la aproape 27 de kilometri de Kuala Lumpur şi era trecut de şapte şi jumătate. Domnul Holland îi lăsă în maşină şi porni grăbit pe jos spre o plantaţie aflata la aproape doi kilometri distanţă. Acolo nu găsi nici un mijloc de transport, iar directorul plantaţiei plecase cu o zi înainte. Se întoarse dezamăgit şi îşi gasi familia agitată şi soţia hotarâtă să se întoarcă înapoi acasă. În acele circumstanţe părea cel mai bun lucru de făcut. Fiecare dintre adulţi luă câte unul dintre copii şi, purtându-l în braţe sau de mână porniră să străbată pe jos cei 9 kilometri către casă, lăsând bagajul în maşină, pe care o încuiară. Ajunseră acasă când soarele începea să ardă, complet istoviţi. După câteva înghiţituri de apă rece din frigider, se întinseră cu toţi în paturi, să se odihnească. O oră mai târziu fură treziţi de un camion care se opri la uşa casei. Un ofiţer tânăr intră grăbit în casă.

- Trebuie să plecaţi repede, spuse acesta, cu camionul. Câţi sunteţi aici?

- 6, scocotind şi copii. Puteţi să ne duceţi la Kuala Lumpur? Maşina noastră s-a stricat.

Ofiţerul râse scurt.

- Nu, nu pot. Japonezii erau la Kerling, când am auzit ultima dată de ei. Acum ar fi putut să fi ajuns şi mai departe în sud.

Kerling se afla la doar 36 de kilometri depărtare.

- Vă duc la Panong. De acolo puteţi lua un vapor.

Refuză să întoarcă camionul ca să ia şi bagajele - şi probabil pe bună dreptate. Era deja încărcat cu câteva familii care nu reuşiseră să se evacueze, iar maşina lor se afla în drum la 9 kilometri în direcţia duşmanului.

"Kuala" înseamnă "estuar" iar Kuala Panong era un orăşel la intrarea râului Panong. Acolo este amplasat un comisariat districtual. Când camionul ajunse la biroul acestuia, era încărcat cu circa 40 de bărbaţi, femei şi copii, culeşi, în cursul evacuării forţate, de pe domeniile învecinate. Cei mai mulţi dintre ocupanţii camionului erau femei de origine socială destul de joasă, soţiile maiştrilor sau şefilor de echipă de la minele de cositor, sau de la calea ferată. 4 dintre ele fuseseră deja în situaţia de a evalua personal iuţeala şi agresivitatea atacului japonez. Directorul plantaţiei şi cei din Secretariat şi alte organisme guvernamentale,

avuseseră surse de informaţii mai bune şi mai mulţi bani de cheltuit şi reuşiseră să facă în aşa fel încât familiile lor să ajunga la timp în Singapore. Cei care fuseseră lăsaţi în urmă ca să fie culeşi de camion în ultimul moment, erau mai puţin importanţi. Camionul se opri la biroul comisarului districtual. Funcţionarul intră înăuntru. Apăru însuşi comisarul, un bărbat cu o figură foarte îngrijorată şi privi mulţimea de femei şi copii şi cei căţiva bărbaţi risipiţi printre ei.

- Cristoase, spuse în şoaptă, realizând noua sa responsabilitate. Ei bine, du-i până la biroul administrativ, acolo, să stea pe verandă o oră sau două şi o să încerc să pregătesc ceva pentru ei. Spune-le să nu se vânture prea mult prin jur.

Se întoarse pe călcâie şi intră în birou.

- Aş putea să-i trimit de aici cu bărcile de pescuit, cred. Au mai rămas câteva. Este cel mai bun lucru pe care pot să-l fac. N-am nici o şalupă.

Totul fu descărcat pe veranda birorilor administrative, unde reuşiră să se întindă şi să se pună puţin în ordine. În birou erau carafe de apă rece, iar veranda era răcoroasă şi umbroasă. Jane şi Bill Holand o lăsară pe Eileen să stea pe verandă, cu spatele sprijinit de perete şi copii în preajam ei şi plecară în oraş, pe jos, să cumpere ceea ce trebuia să înlocuiască bagajul pe care îl pierduseră. Reuşiră să obţină un biberon pentru sugar, puţină chinină şi ceva săruri contra dezinteriei, 2 cutii de tablă cu biscuiţi şi trei conserve de carne. Încercară să găsească plasă contra ţânţarilor, dar se vânduseră toate. Jane îşi cumpără câteva ace şi aţă şi, văzând un rucsac mare, din prelată, îl cumpără şi pe acesta. Nu avea să se mai despartă de el vreme de trei ani.

Se întoarseră pe verandă în jurul orei 5 şi arătară ce cumpăraseră şi mâncară puţini biscuiţi cu suc de lămâie. Către apusul soarelui, paznicii de la farul de la gura râului telefonară la biroul comisarului ca să-l anunţe că vasul Ospray intra pe râu. Ospray era vedeta vămii, ce naviga de-a lungul coastelor în căutarea contrabandiştilor din Sumatra care traversau strâmtoarea Malaca. Era un vas mare, de aproape patruzeci de metri, cu motor diesel. Ancora de obicei la Penang. Era o navă puternică, care putea înfrunta marea. Chipul ofiţerului se lumină. Asta era soluţia la problema sa. Oricare ar fi fost misiunea lui Ospray, trebuia să ia la bord refugiaţii şi să-i ducă în josul coastei, scoţându-i din calea primejdiei. Părăsi biroul şi coborî pe chei în

întâmpinarea vasului, intenţionând să discute cu capitanul. Vasul apăru de după cotul râului şi se văzu ca era încărcat cu trupe: bărbaţi mărunţi, în uniforme gri-verzui, cu puşti şi baionete mai înalte decât ei. Urmării cu inima strânsă apropierea vasului şi amararrea acestuia la debarcader, înţelegând că aceasta era sfârşitul tuturor încercărilor sale.

Japonezii năvăliră pe ţărm şi-l arestară imediat, împingându-l cu ţeava armelor înapoi, de-a lungul cheiului, până în birou, gata să-l împuşte la cel mai mic semn de împotrivire. Insă prin preajmă nu exista nici un soldat care s-ar fi putut opune. Chiar şi ofiţerul cu camionul plecase, încercând să se alăture unităţii sale. Soldaţii se răpândiră şi ocupară locul fără să tragă un singur foc de armă. Se apropiară de refugiaţii care stăteau ca prostiţi pe veranda biroului adminsitrativ. Oamenii se treziră înconjuraţi de ţevi de armă şi baionete şi li se ceru să predea imediat toate stilourile, ceasurile şi inelele. Sfătuite de către bărbaţii lor să nu se opună, femeile se supuseră în tacere şi nu fură molestate. Jane pierdu astfel ceasul şi fu percheziţionată în căutarea unui stilou, dar acesta rămăsese în bagajul din maşină. După lăsarea nopţii, sosi un ofiţer şi inspectă mulţimea de pe vernada la lumina unui felinar. Se preumblă de colo-colo urmat îndeaproape de 2 soldaţi cu puştile pregătite şi baionetele puse, ridicând în susu lampa în dreptul fiecarui grup. Cei mai mulţi dintre copii începură să plângă. O dată inspecţia terminată, tinu un mic discurs într-o engleza stâlcită:

- Acum voi prizonier. Ramâne aici la noapte. Mâine merge altă tabără prizonier. Voi face lucru bun, supune ordine, primeşte bine de la soldat japonezi; voi face lucru rău, împuşcat imediat; face mereu lucru bun. Când vine ofiţer, voi ridicat şi înclinat întotdeauna. Aşa lucru bun. Acum dormit.

Unul dintre bărbaţi întrebă:

- Am putea primi nişte pături şi nişte plase împotriva ţânţarilor?

- Soldaţi japonezi nu pături, nu plase. Poate mâine aveţi pături şi plase.

Altcineva spuse:

- Am putea primi ceva de mâncare?

- Mâine aveţi mâncare.

Ofiţerul se îndepărtă lăsând 2 santinele de pază la fiecare capăt al verandei.

Kuala Palong este aşezat într-un ţinut mlăştinos, cu desişuri de mangrove, la intrarea unui râu plin de aluviuni. Roiurile de ţânţari zumzăie pretutindeni. Noaptea, copii scâncira şi se văitară neâncetat, împiedicând adulţii să doarmă - dacă ar fi putut. Pe podeaua tare a vernadei noaptea trecu chinuitor de încet. Prinşi între zdrobitoarea suferinţă a captivităţii şi infrângerii şi tortura ţânţarilor, prea puţini dintre prizonieri dormiră. Jane aţipi puţin în primele ore ale dimineţii şi se trezi înţepenită şi răscolită de gânduri, cu faţa şi braţele tumefiate de înţepăturile ţânţarilor, când o izbucnire a copiilor anunţă un nou asalt, mai intens din parte ţânţarilor, aşa cum se întâmplă de obicei în orele dinaintea zorilor. La răsăritul soarelui, prizonierii erau într-o stare deplorabilă. În spatele birourilor administraţiei se afla o latrină total nepotrivită pentru numărul de persoane care urma să o folosească. Se descurcară cât de bine putură şi nu le mai rămase altceva de făcut după aceea decât să aştepte ce avea să se mai întâmple. Holland şi Eileen făcură sandviciuri pentru copii din carnea conservată şi biscuiţii dulci şi după acest neînsemnat dejun se simţiră mai bine. Mulţi dintre ceilalţi aveau mici rezerve de alimente, iar cei care nu aveau fură hrăniţi de cei care aveau. În dimineaţa aceea, japonezii nu aduseră nimic de mâncare prizonierilor. Pe la jumătatea dimineţii începu interogatoriul. Prizonierii erau luaţi pe familii şi duşi în biroul comisarului districtual, unde un capitan japonez, pe care Jane avea să-l cunoască mai târziu sub numele de căpitanul Yoniata, stătea la un birou, având alături un locotenent care lua notiţe într-un caiet de şcolar. Jane intră odată cu familia Holland. Când căpiatnul o întrebă cine e, ea îi explică ca era o prietenă a familiei şi-i spuse ce făcea la Kuala Lumpur. Nu dură prea mult. La sfârşit căpitanul spuse:

- Tot bărbaţi pleacă lagăr de prizonieri, azi. Femei şi copii stă aici. Bărbaţi pleacă dupăamiaza, deci voi luat adio până azi dupăamiaza. Multumesc.

Se temuseră de aşa ceva şi discutaseră subiectul pe vernadă, dar nu se aşteptaseră să se producă atât de repede. Holland întrebă:

- Am putea şti când vor fi trimise femeile şi copii? Unde o să fie lagărul lor?

- Armata Imperială Japoneză nu face război cu femei şi copii. Poate nu merge lagăr de loc. Dacă face lucru bun, poate

locuieşte în casă. Soldat japonezi întotdeauna bun cu femei şi copii.

Se întoarseră pe vernada şi discutară situaţia creată cu celelalte familii. N-aveau de ales, pentru că de obicei, în timpul războiului, bărbaţii sunt internaţi în lagăre separate de cele ale femeilor şi copiilor. În orice caz, era un lucru foarte greu de acceptat. Jane simţi că prezenţa ei în mijlocul familiei Holand era nedorită şi se departă, aşezându-se singură la celalalt capat al vernadei, întrebându-se cu o descurajare moderată doar de entuziasmul tinereţii ce o aştepta de atunci înainte. Un lucru era sigur: dacă urma să mai petreacă încă o noapte pe verandă, trebuia să facă rost de nişte unguent contra ţânţarilor. În satul pe care-l vizitaseră în după amiaza precedentă exista o mică farmacie. Exista posiblitatatea ca, aflându-se într-o astfel de zonă să aibă ceva unguent. Făcu un experiment şi atrase atenţia santinelei, arătând cu degetul înţepăturile de ţânţari apoi către sat şi coborî de pe veranda pe pământ. Soldatul îndreptă imediat baioneta spre ea şi avansă un pas. Jane se întoarse repede înapoi. Era limpede că nu mergea. Omul o privi încruntat şi suspicios şi se întoarse la locul lui.

Mai exista o cale. Latrina se găsea în spatele clădirii, lipită de perete. Acolo nu exista nici o santinelă, pentru că peretele impiedica ieşirea din birouri. După o vreme plecă de pe vernadă şi iesi pe uşa din spate. Ascunsă de privirea santinelei de către clădire, privi în jur. La o oarecare distanţă se jucau nişte copii. Strigă încetişor în malaeză:

- Fetiţo! Tu, tu, fetiţo! Vino aici.

Copilul se apropie. Avea aproape 12 ani.

- Cum te cheamă?

Fetiţa chicoti ruşinată:

- Halijah.

- Cunoşti prăvalia unde vinde chinezul medicamente?

Ea dadu din cap:

- Chan Kok Fuan.

- Du-te la Chan Kok Fuan şi, dacă ai să-i transmiţi mesajul meu, iar el are să vină aici, am să-ţi dau 10 cenţi. Spune-i că femeile albe au muşcături de *nyamok* - şi-i arătă înţepăturile de ţânţari - şi să aducă uleiuri pe vernada şi atunci o să vândă multe doamnelor. Fă asta şi dacă vine cu uleiuri, am să-ţi dau 10 cenţi.

Fetiţa dădu din cap şi plecă.

Jane se întoarse pe veranda şi aştepta. Ceva mai târziu apăru un chinez purtănd cu el o tavă încărcată cu tubuleţe şi cutioare. Se apropie de santinelă şi-i vorbi, arătându-i că ar dori să vândă marfa. După o oarecare şovăire sentinela acceptă.

Jane cumpără 6 tuburi de unguent iar restul dispăru la repezeală în buzunarele celorlalte femei. Halijah primi 10 centi. Apoi o ordonanţă japoneză aduse 2 găleţi cu o supă subţire de peşte şi o alta plină pe jumătate cu orez fiert, murdar şi neîmbietor. Nu existau vase sau tacâmuri cu care să poţi mânca. N-aveau altceva de făcut decât să mănânce fiecare cum putea. La vremea aceea nu adoptaseră încă obiceiul din taberele de prizonieri, după care hrana este împărţită cu stricteţe şi scrupulozitate, astfel că o parte primiră mai mult iar alţii se aleseră aproape cu nimic. Totuşi mai aveau încă rezerve de alimente, aşa că se întoarseră la biscuiţi şi stocurile personale, pentru a suplimenta raţia de mâncare.

In după-amiaza aceea, bărbaţii fură separaţi de familiile lor şi plecară sub pază. Bill Holand se desprinse de soţia-i dolofană şi grijulie, şi îşi întoarse ochii umezi de lacrimi către Jane.

- La revedere, spuse zdrobit de durere. Noroc! Şi - adaugă - ţin-te de ai mei, dacă poţi. Vrei?

Ea dădu din cap:

- Aşa o să fac. O să fim împreună, în acelaş lagăr.

Adunaţi unul lîngă celălalt, 7 cu toţii, bărbaţii fură împinşi înainte. Grupul rămas era format acum din 11 femei căsătorite şi 2 fete - Jane şi o tânără anemică, pe nume Eileen Forbes, care locuia cu una dintre familii. Venise acolo să se căsătorească, dar nu reuşise. In plus mai erau 19 copii de vârste variind de la 14 ani - o fată - pînă la sugari de câteva luni; cu totul 32 de persoane. Cea mai mare parte a femeilor nu ştiau să vorbească altă limbă decît cea natală. Cîteva dintre ele - inclusiv Eileen Holland - puteau vorbi îndeajuns malaeza ca să-şi îndrume servitorii, dar nu mai mult de atât.

Rămaseră în birourile administrative vreme de 41 de zile. Cea de-a doua noapte fu similară cu prima, exceptând faptul că fură deschise uşile şi li se îngădui să folosească încăperile. Seara li se servi O a doua masă, constând din supă de peşte, dar nu li se mai dădu nimic altceva - paturi, pături sau plase contra ţânţarilor. O parte dintre femei aveau ceva bagaje cu ele şi pături, dar erau prea puţine ca să ajungă la toţi. O femeie cu o

faţă aspră, doamna Hosfel, ceru să vină ofţierul. Când sosi căpitanul Ioniate, ea protestă împotriva condiţiilor în care erau obligate să trăiască şi ceru pături şi plase contra ţânţarilor.

- Nu pături, nu plase, pentru voi, spuse acesta. Foarte rău pare pentru voi. Femei japonez dorm pe saltea, pe podea. Japonez toţi dorm pe saltea. Lăsaţi mândrie, mândrie foarte rău lucru, dormiţi pe saltea ca femeile japonez.

- Dar suntem englezoaice! replică ea indignată. Nu putem dormi pe podea ca animalele!

Privirile lui deveniră tăioase. Făcu un semn către santinele; acestea o înşfăcară de braţe apoi căpitanul o izbi de patru ori, puternic, peste faţă, cu dosul palmei.

- Foarte rău gând, spuse, apoi se întoarse pe călcâie şi plecă.

De atunci nu mai discutară despre pături.

Căpitanul veni în inspecţie a doua zi dimineaţă şi doamna Horsefal, netemătoare, ceru apă. Ea explică calmă că spălatul era un lucru necesar pentru copii şi recomandabil pentru toată lumea. Începând din acea după amiază, în cel mai mic dintre bioruri fu adus un butoi iar oameni din sat, anume angaţi pentru corvoadă, îl umplură zilnic cu apă. Asta transformă încăperea într-un fel de cameră de baie şi spălătorie. În acele zile de început mare parte dintre femei aveau ceva bani şi, urmând exemplul lui Chan Kok Fuan, negustorii din sat veniră sa vândă câteceva prizonierelor, astfel încât aceste izbutiră să acumuleze strictul necesar existenţei. Treptat se obişnuiră cu greutăţile; copiii se învăţară să doarmă pe podea fără să se mai plângă; femeilor mai tinere le trebui ceva mai mult iar cele trecute de 30 de ani rareori reuşeau să doarmă mai mult de o jumătate de ora fără să se trezească străbatute de junghiuri - dar totuşi reuşeau să doarmă. Căpitanul Yoniata le explică amabil că, până la sfârşitul campaniei, victorioasa armată japoneză nu avea vreme să construiască lagăre pentru femei. Când avea să fie cucerită Malaya, urma să fie mutate într-un lagăr frumos, care avea să fie construit anume pentru ele pe Înălţimile Cameron, într-o cunoscută staţiune climaterică aşezată între dealuri. Acolo urmau să aibe paturi şi plase contra ţânţarilor, dar ca să câştige dreptul la asemenea desfătări trebuiau să stea acolo unde se aflau acum şi să facă lucruri bune. "Lucruri bune" însemna să te ridici şi să te apleci de câte ori se apropia un soldat japonez. După ce fură

pălmuiţi câţiva obraji iar cizmele căpitanului Yoniata izbiră câteva coaste, femeile învăţară să facă acest lucru bun.

Hrana care li se oferea era minimul necesar care le putea ţine în viaţa şi consta invariabil din supă de peşte şi orez, de 2 ori pe zi. Era inutil să te plângi, ba chiar primejdios din punctul de vedere al căpitanului Yoniata. Acestea erau lucruri urâte care trebuiau combătute spre binele persoanei implicate. Totuşi mesele puteau fi îmbogăţite de un mic restaurant chinezesc din sat şi, câtă vreme dispuseră de bani, cea mai mare parte a familiilor comandau zilnic o masa gătită la acest restaurant. Nu primiră nici un fel de îngrijire medicală şi nici un fel de medicament. La sfârşitul săptămânii îi lovi dezinteria iar nopţile deveniră cumplite din cauza copiilor care urlau, împleticindu-se alături de mamele lor, către latrine. Malaria plana şi ea asupra lor ţinută totuşi la distanţă de chinină, pe care încă mai puteau s-o cumpere de la Chan Kok Fuan la un preţ sin ce în ce mai mare. Ca să ţină în frâru dezinteria, căpitanul Yoniata reduse cantitatea de supă şi crescu raţia de orez, adăugând acestuia o parte din peştele uscat, aproape în descompunere, care intrase până atunci în componenţa supei. Mai târziu adăugă acestei diete o găleată de ceai dupăamiaza, ca un fel de concesie la obiceiurile englezeşti. În tot timpul acesta Jane şi doamna Holland se ocupară împreună de îngrijirea celor trei copii. Sufera foarte mult, simţindu-se slăbită şi lipsită de puteri, senzaţie produsă de schimbarea în alimentaţie, dar dormea profund mai toate nopţile - până când era trezită, ceea ce se întâmpla destul de des. Eleen Holland suferea mult mai mult. Era mai în vârstă şi nu se putuse adapta atât de repede să doarmă pe podea şi-şi pierdu-se mult din răbdarea tinereţii. Slăbise repede. În ce-a de-a 35 zi muri Esme Harrison. Esme era o fetiţă de 8 ani. Avusese dezinteria o vreme şi slăbea din ce în ce mai tare. Dormea puţin şi plângea mult. în cele din urmă făcu febră şi vreme de 2 zile avu o temperatura de 40 de grade. Neliniştită, doamna Horsfel îi spuse căpitanului Yoniata că copilul trebuia consultat de un doctor şi dus la spital. Acesta îi răspunse că-i părea foarte rău, dar nu exista spital în apropiere. Avea să încerce să-i facă rost de un doctor, dar doctorii îşi făceau slujba alături de victorioasa armată a împăratului. În seara aceea Esme fu cuprinsă de o serie de convulsii şi muri cu puţin timp înainte de răsăritul soarelui. A fost îngropată în aceeaşi dimineaţa, în cimitirul mahomedan de lângă

sat. Căpitanul îngăui mamei sale şi unei alte femei să fie de faţă la înmormântare. Citiră o scurtă rugăciune dintr-o carte de rugăciuni în faţa soldaţilor şi localnicilor care-i priveau fără să înţeleagă o vorbă şi cu asta totul luă sfârşit. Viaţa continuă ca şi mai înainte, în birourile administraţiei, dar de acum înainte în somnul copiilor moartea avea să nască coşmaruri. La capătul celor 5 săptămâni, după inspecţia de dimineaţă, căpitanul Yoniata se opri în faţa lor, în umbra terasei. Femeile se aliniară obosite, cu faţa către el, ţinându-şi copii de mână. Mulţi dintre adulţi şi cea mai mare parte a copiilor erau slabi şi bolnavi. Căpitanul spuse:

- Doamnelor, armata imperială japoneză intrat în Singapore. Toată Malaya urmează acum. Lagăre de prizonieri sunt construite pentru bărbaţi şi pentru femei şi copii, de asemnea. Lagăre de prizonieri sunt la Singapore şi voi merge acolo. Îmi pare rău viaţa voastră aici neplăcută, dar acum va fi mai bine. Mâine porniţi la Kula Lumpur. Nu mai mult decât poate merge pe o zi. De la Kuala Lumpur merge cu trenul Singapore, cred. La Singapore veţi fi foarte fericit. Mulţumesc.

De la Panong la Kuala Lumpur sunt 47 de mile. A fost nevoie de 1 minut ca lucrul acesta să pătrundă în înţelegerea oamenilor, apoi doamna Horsfal spuse:

- Cum o să călătorim la Kuala Lumpur? O să avem camioane?

- Pare foarte rău, nu camioane. Merge pe jos, calătorie uşoară, nu mai mult decât poate merge o zi. Soldaţii japonezi o să ajute.

- Nu putem merge pe jos cu copii ăştia! Trebuie să avem un camion.

Acesta era "lucru rău" şi ochii lui se aspriră.

- Merge pe jos, repetă.

- Ce-o să facem cu toate bagajele?

- Duce mână ce poate. Mai târziu, bagaj trimis după voi.

Se întoarse cu spatele şi se depărtă.

Petrecură ce mai rămase din zi într-o disperare mută. Cei care avea bagaje răscoliră disperaţi şi neputincioşi printre lucrurilor lor, încercând să facă pachete care să conţină lucruri esenţiale şi să nu fie grele. Doamna Horsfal, care fusese directoare de şcoală şi care-şi asumase poziţia de şef, umbla printre ele sfătuindu-le şi dând o mâna de ajutor. Avea şi ea un

copil, un băieţel de 10 ani pe nume John. Se afla întro poziţie mai bună decât a multora, pentru că o femeie ca ea putea căra lucrurile unui băieţel de 10 ani. Situaţia mamelor cu copii mai mici era într-adevăr neplăcută. Jean şi doamna Holland aveau mai puţine probleme, căci pierzându-şi bagajele, aveau mai puţine lucruri de pregătit şi nu se punea problema selectării acestora. Aveau câteva haine de schimb şi acestea puteau intra uşor în rucsacul lui Jane. Cumpăraseră 2 pături şi trei castronaşe pentru mâncare, trei linguri, un cuţit şi o furculiţă. Hotărâră să înghesuiască aceste mici bunuri în mijlocul păturilor; aveau şi o bucată de sfoară cu care să lege păturile şi care putea să servească şi drept curea, astfel încât una putea să care rucsacul iar cealaltă legătura de pături. Cea mai mare problemă a lor o constituia pantofii, care erau mdoerni şi deci foarte nepotriviţi pentru mersul pe jos. Spre sfârşitul serii, când copii le lăsaseră în pace şi rămaseră singure într-un colţ, doar cu sugarul, doamna Holland spuse în şoaptă:

- Draga mea, n-am să mă las, dar nu cred c-am să ajung prea departe. M-am simţit aşa de rău în ultima vreme...

- O să fie în regulă îi răspunse Jane, deşi undeva, adânc în sinea ei, ştia că n-o să fie în regulă. Eşti mult mai în putere decât multe dintre celelelalte femei - şi acest lucru era întru-câtva adevărat - dar va trebui să nu ne grabim prea tare din cauza copiilor. O să dureze câteva zile.

- Ştiu, draga mea, dar unde o să stăm noaptea? Ce o să facă *ei* în privinţa asta?

Nimeni nu putea să dea vreun răspuns la această întrebare.

Orezul sosi curând după ce se crăpă de ziuă, şi pe la ora 8 căpitanul Yoniata apăru cu cei patru soldaţi ai săi, care urmau să le fie santinele în timpul călătoriei.

- Astăzi mergeţi Ayer Penchis, zise el. Zi frumoasă, drum uşor, masă bună când ajunge Ayer Penchis. Să fiţi foarte bucuroase.

Jane o întrebă pe doamna Horsfal:

- Cât de departe este Ayer Penchis?

- 12 sau 15 mile, cred. Unele dintre noi n-o să ajungă niciodată până acolo. - Ar fi bine să facem cum fac soldaţii: să ne odihnim la fiecare oră. Ce zici?

- Dacă or să ne lase.

Dură o oră până să poată fi scos şi ultimul copil din latrină

iar femeile să se pregătească de drum. Santinelele aşteptau răbdătoare stând pe vine. Pentru ei n-avea nici o importanţă când avea să înceapă marşul. În cele din urmă căpitanul Yoniata apăru din nou, încruntat şi foarte furios.

- Acum mergeţi. Femeile rămâne aici, bătute, bătute foarte rău. Faceţi lcururi bune şi fiţi mulţumit. Acum mergeţi.

Nu le rămânea nimic altceva de făcut decât să pornească la drum. Se alcătuiră într-un grup şi-o porniră pe şoseaua asfaltată, sub soarele fierbinte, căutând umbra copacilor de câte ori aceştia apăreau. Jane mergea alături de doamna Holland, cărând legătura de pături atârnată de umăr, ca fiind cea mai grea şi mai incomodă şi o ducea de mână pe Jane, cea de patru ani. Freddie, de 7 ani, mergea alături de mama sa, care-l purta în braţe pe Ronie şi în spate rucsacul. În fruntea lor păşea apăsat sergentul japonez, în urma lor cei trei soldaţi.

Femeile înaintau foarte încet, cu opriri dese, de câte ori o mamă şi copilul ei se retrăgeau în tufişuri. Nu se punea problema de a merge continuu vreme de o oră şi apoi să te odihneşti: dezinteria avea grijă de asta. Pentru cei care, pentru moment, nu erau afectaţi, drumul deveni un şir nesfârşit de opriri şi aşteptări enervante la marginea drumului, sub soarele fierbinte, căci sergentul refuză să îngăduie grupului să înainteze dacă cineva rămânea în urmă. În limita îndatoririlor lor soldaţii japonezi erau umani şi săritori; nu după multă vreme fiecare din ei purta în cârcă câte un copil.

Ziua avansa încetişor către seară. Sergentul lăsase să se înţeleagă limpede, de la bun început, că nu aveau să aibă mâncare şi nici adăpost până ce nu aveau să ajungă la Ayer Penchis, iar pentru el se părea că este absolut indiferent cât de mult le va lua ca să ajungă acolo. În acea primă zi rareori au făcut mai mult de 1 milă şi jumătate pe oră şi, pe măsura ce ziua se scurgea, începură sufere toate din cauza picioarelor, în special femeile mai în vârstă, a căror pantofi erau mai mult decât nepotriviţi pentru a merge pe jos distanţe lungi iar asfaltul fierbinte le umfla tălpile. Nu după multă vreme o bună parte dintre ele începură să şchipăteze din cauza durerilor. Unii dintre copii mergeau desculţi şi se descurcau mai bine. Jane îi urmări o vreme, apoi se opri şi-şi scoase pantofii, încercând atentă cu talpa goală suprafaţa drumului, cu a cărei asprime şi căldură nu era obişnuită. Porni mai departe purtându-şi pantofii atârnaţi de

gât, alegând cu grijă din ochi drumul iar picioarele încetară s-o mai supere. Deşi, din vreme în vreme, pietricele de pe asfalt îi răneau tălpile goale şi moi, totuşi socoti că se simţea mai bine desculţă. Eileen Holland refuză însă să încerce să umble aşa. Pe la ora 6 seara, puţin după lăsarea întunericului, Intrară împleticindu-se în Ayer Penchis. Locul era un sat amayez care adăpostea forţa de muna necesară celor câtorva plantaţii de cauciuc din vecinătate. Fabrica de prelucrare a latexului a uneia dintre acestea se afla în apropiere şi lângă ea se ridica un fel de hambar acoperit cu frunze de palmier, folosit de obicei pentru afumatul fâşiilor de cauciuc brut, atârnate de prăjini orizontale. Hambarul era gol şi femeile fură înghesuite acolo. Se lăsară să cadă istovite la pământ, ameţite de oboseală. Mai târziu soldaţii aduseră o găletă de ceai şi una de orez şi peşte uscat. Cele mai multă băură ceaşcă după ceaşca de ceai, dar puţine avură puterea să mănânce ceva. Odată cu ultimele raze de soare, Jane ieşi afară şi privi în jur. Santinelele găteau ceva deasupra unui foc mic. Se apropie de sergent şi-l întrebă dacă putea să se ducă în sat. Omul înţelese şi dădu din cap afirmativ. In absenţa căpitanului Yoniata, disciplina era mai puţin severă. În sat găsi 1 sau 2 prăvălii ce vindeau îmbrăcăminte, dulciuri şi fructe. Văzând fructe de mango, cumpără o duzină, tocmindu-se cu femeia malyeză ca să păstreze cât mai mult din bruma de bani care o avea. Mâncă un fruct imediat şi se simţi mai bine. La Kuala Talong avusese puţine fructe. Se întoarse în hambar şi descoperi că soldaţii îl dotaseră cu un fel de opaiţ cu ulei de nucă de cocos. Împărţi fructele de mango cu Eileen şi cu copii familiei Holland şi cu ceilalţi şi noutatea se bucură de mare succes. Înarmată cu bani de la celelalte femei, se duse din nou în sat şi mai cumpără patru duzini şi, noaptea târziu, femeile şi copii erau cufundate în mango până la urechi. Soldaţii apărură cu o altă găleată de ceai şi primiră fiecare câte un mango pentru grija lor. Astfel întărite, femeile putură să mănânce mai tot orezul. Adormiră târziu, istovite, slăbite şi bolnave. Hambarul era plin de şoareci care alergară peste trupurile lor şi de jur împrejur, toată noaptea. Dimineaţa descoperiră că unii dintre copii fuseseră muşcaţi. Se treziră cu dureri în tot corpul şi febră musculară şi obosite. Părea cu neputinţă să poată porni din nou la drum. Sergentul îi înşirui şi porniră mai departe. De data aceasta următoarea oprire era un loc numit Asahan. Era o etapă mai scurtă decât cea din ziua

precedentă, de aproape 10 mile, şi aveau nevoie de aşa ceva. Le trebuiră tot atât de mult timp să pornească la drum. De data asta întârzierea se datoră în mare măsură doamnei Collard. Doamna Collard era o femeie voinică, cam de 45 de ani, cu 2 copii - Harry şi Ben - de 10 şi 7 ani. La Panong Suferise atât de malarie cât şi de dezinterie şi acum era foarte slăbită. Trebuia să se oprească şi să se odihnească la fiecare 10 minute şi când se oprea ea, se opreau toţi, deorece sergentul nu le îngăduia să se despartă. Ii luară toate bagajele iar femeile mai tinere mergeau cu rândul pe lângă ea, sprijinind-o. După amiază începuse vizibil să-şi schimbe culoarea feţei. Chipul ei uşor rubicond şi roşu în obraji, devenise acum un de albăstrui palid. Se plângea într-una de dureri în piept. Când, în cele din urmă, ajunseră la Asahan, nu mai putea să meargă nesprijinită. Adăpostul lor fu din nou o magazie pentru depozitat cauciucul. O aduseră pe doamna Collard mai mult pe sus acolo şi o sprijiniră de perete, pentru că ea le spusese că dacă stătea culcată avea dureri. Nu putea să respire. Cineva se duse să aducă apă şi o spălă pe faţa şi ea spuse "mulţumesc draga mea, dă-le şi lui Harry şi Ben." femeia scoase copii afară ca să-i spele şi când se întoarse, doamna Collard căzuse pe o parte şi-şi pierduse cunoştinţa. O jumătate de oră mai târziu muri. În seara aceea Jane le aduse fructe mango şi banane şi ceva dulciuri pentru copii. Femeia malayeză care le procurase dulciurile refuză să primească bani în schimbul lor.

- Nu, *mem*[5] eu nu ca soldaţii niponi vă tratează aşa. Acesta dar al nostru.

Jane se intoarse la magazie şi le povesti celorlalte ce se întâmplase şi asta le ajută într-o oarecare măsura. În lumina morbidă a flăcărilor de afară, doamna Horsfal şi Jane ţinură o conferinţă cu sergentul, care vorbea doar câteva cuvinte englezeşti. Îşi ilustrară spusele cu gesturi.

- Nu megem mâine, spuseră ele. Nu, nu mergem. Odihnim, dormim mâine. Mergem mâine, multe femei mor. Odihnim mâine. Megem o zi, odihnim o zi.

Nu reuşiră să-şi dea sema dacă omul înţelesese sau nu.

- Mâine femeie în pământ.

Era necesar s-o îngroape pe doamna ollard dis de dimineaţă. Asta avea să le împiedice să pornească în marş

---

5 mem = doamna. Termen de argou asiatic folosit de localnici in conversatiile cu albii (n.t.)

devereme şi avea să facă etapa preconizată a fi de 10 mile, aproape imposibilă. Se agăţară de asta ca de o scuză.

- Mâine îngropăm femeia în pământ. Rămânem aici mâine.

Erau nevoite să lase lucrurile aşa, fără să fie sigure dacă omul înţelesese sau nu. Acesta se aşeză pe vine în faţa focului, împreună cu ceilalţi trei soldaţi. Mai târziu veni la Jean cu faţa luminată de inteligenţă.

- Umblăm o zi, dormim o zi, spuse. Femeile nu mor.

Dădu din cap cu vigoare şi o chemă pe doamna Horsfal.

Scuturară amândouă din cap cu seriozitate, una către cealaltă, apoi se întoaarseră căţre el şi repetară gestul zâmbind binevoitoare cu gurile până la urechi. Păreau cu toţii atât de mulţumiţi unii de ceilalţi şi de victoria diplomatică, încât îi dădura o banană ca o dovadă de stimă.

Jane umblase desculţă toată ziua. Se înţepase în talpă de 2 sau de trei ori şi-şi rupsese unghiile de la picioare, dar în seara aceea se simţea mai proaspătă decăt se simţise de multă vreme până atunci. în acea noapte, efectul marşului asupra femeilor începu să se manifeste sub forme foarte diferite, în concordanţă cu vârsta. în cea mai mare parte a cazurilor, femeile sub 30 de ani şi copii erau, de fapt, într-o condiţie mai bună decât atunci când plecaseră din Panong. Aveau moralul mai riridcat datorită disciplinei mai puţin restrictive, iar oraganismul lor era stimulat de exerciţiul fizic şi de îmbunătăţirea dietei cu fructe şi dulciuri. Femeile mai în vârstă erau într-o condiţie mai proastă. Pentru ele, istovirea dezechilibra balanţa în defavoarea acestor avantaje. Zăceau întinse în întuneric, fără să scoată un cuvânt, încleştate de copii şi prea obosite ca să mănânce. Cele mai multe dintre ele erau prea obosite ca să doarmă.

Dimineaţa o îngropară pe doamna Collard. Prin împrejurimi nu exista nici un cimitir. Mai marele satului le arătă unde ar fi putut săpa o groapă - într-un colţ al împrejmuirii, lângă o grămdă de gunoaie. Sergentul aduse 2 muncitori chinezi şi aceştia săpară o groapă puţin adâncă. O coborâră acolo pe doamna Collard, acoperită cu o pătură şi doamna Hosfal citi puţin din cartea de rugăciuni. Apoi luară pătura, pentru că nu-şi puteau permite să-o piardă, şi groapa fu acoperită.

Jane găsise un tâmplar şi încropise o mică cruce din lemn. Meşterul refuză plata. Era musulman sau poate budist, dar ştia ce trebuia făcut pentru ceremonia creştină a înmormântării. Scriseră

pe cruce cu creion chimic "Julia Collard" şi data morţii, sperând c-o să reziste ploii şi apoi discutară îndelung textul pe care să-l scrie dedesubt. Lucrul acesta trezi interesul tuturor femeilor din grup şi le menţinu preocupate, stimulându-le mintea vreme de o jumătate de oră. Destul de surprinzător, doamna Holland sugeră un fragment din *Romani, cap. 4 pargaraful patru*: "Cine eşti tu ca să judeci servitorul altui om; doar în faţa stăpânului el îşi mărturiseşte îndreptarea sau greşala" gândidu-se la sergentul care-i pusese să umble în ziua aceea, dar celorlalte femei nu le păsă de asta. În cele din urmă ajunseră la un compromis: "Pace deplină, departe de cei dragi" şi asta mulţumi pe toată lumea.

După ce se isprăvi cermonia înmormântării stătură în acel sat toată ziua şi-şi spălară tote hainele. Problema îmbrăcăminţii începea să devină realitate, şi în aceeaşi măsură acelaşi lucru se întâmpla şi cu banii. După ce li se aduse orezul, doamna Horsfal organiză un fel de şedinţa şi examinară situaţia banilor. Jumătate dintre femei nu mai aveau deloc bani, iar restul abia aveau împreună, cam 15 dolari. Ea sugeră să pună la un loc acesată sumă. Mamele care aveau ceva bani rămaşi preferară să-i păstreze pentru copii lor şi în orice caz, suma era atât de mică încât nu merita nici măcar să facă efortul de a-l transforma într-un subiect de discuţie atât de important. Acceptară totuşi, toate, să împartă totul egal şi după aceasta alimentaţia lor fu mult mai bine organizată.

Pe la prânz apăru căpitanul Yoniata îndreptându-se către Kuala Lumpur în maşina comisarului districtual. Se opri şi coborî curios, ca să descopere că nu se aflau în marş pe drum. Vreme de câteva minute urlă la sergent în japoneză. Acesta stătu ţeapăn, în poziţie de drepţi, fără să spună măcar un cuvânt ca să explice sau să se apere. Apoi Yoniata se întoarse furios către femei:

- De ce nu mergeţi? Lucru foarte rău voi nu mergeţi. Nu mergeţi, nu mâncare.

Doamna Horsfal ieşi în faţă.

- Doamna Collard a murit noaptea trecută. Am îngropat-o în dimineaţă asta, acolo. Dacă ne faci să mergem în fiecare zi aşa, o să murim cu toatele. Femeile nu sunt învăţate să meargă pe jos şi ştii asta.

- De ce murit femeie?

- A avut dezinterie sau malarie, ca cea mai mare parte dintre noi. A murit de istovire, după marşul de ieri. Ar fi mai bine

să intri şi să arunci o privire la doamna Frith şi la Judy Thomson. Probabil că n-ar fi fost în stare să facă un singur pas astăzi.

Căpitanul intră în hambar şi privi îndelung la cele 2 sau trei femei care zăceau acolo, în semiîntuneric, fără să scoată vreun sunet, apoi spuse ceva sergentului şi se întoarse la maşina. Îa uşă se întoarse către doamna Horsfal:

- Foarte trist femei moare. Poate găsit camion la Kuala Lumpur. Întreb.

Se urcă în maşină şi plecă.

Vorbele sale făcură rapid turul micului grup de femei: plecase să le aducă un camion şi aveau să ajungă la Kuala Lumpur cu camionul! N-aveau să mai meargă pe jos în bătaia soarelui. N-avea să mai fie atât de rău. De la Kuala Lumpur aveau să fie trimise cu trenul la Singapore şi acolo repartizate într-un lagăr cumsecade, laolaltă cu alte englezoaice, unde aveau să-şi poată organiza vieţile cum trebuie şi să se poată ocupa de copii lor. În taberele de prizonieri aveau şi paturi şi întotdeauna exista un fel de spital pentru cei care erau într-adevăr bolnavi. Se înveseliră întro oarecare măsură şi cele mai tăcute dintre ele se înviorară. Ieşiră din hambar, se spălară şi se făcură întrucâtva mai prezentabile. În după amiaza aceea aspectul lor era problema care începu să le frământe. Kuala Lumpur era oraşul în care se duceau de obicei la cumpărături, şi le cinoştea multă lume. Până la sosirea camionului trebuiau să facă ceva ca să arate îngrijit. Cam cu 1 oră înainte de apusul soarelui, căpitanul Yoniata îşi făcu din nou apariţia. Vorbi din nou cu sergentul, care salută, apoi se întoarse către femei:

- Nu merge Kuala Lumpur, merge Port Swettenham. Englezul distruge poduri, deci calea ferată Singapore nu bună. Mergeţi Port Swettenham acum şi de acolo vapor Singapore.

Urmă o tăcere plină de nedumerire apoi doamna Horsfal întrebă:

- O să avem un camion să ne ducă la Port Swettenham?

- Foarte rău pare, nu camion. Mergeţi încet, etape uşoare, 2 zile, trei zile. Mergeţi la Port Swettenham, de acolo duceţi Singapore.

De la Ashan la Port Swettenham erau cam 55 de kilometri.

- Căpitane Yoniata, vă rugăm, fiţi rezonabil! Pentru multe dintre noi e mai mult decât imposibil să strabată pe jos şi doi metri. Nu puteţi să ne faceţi rost de vreun mijloc de transport?

Pentru copii, măcar.

- Femei englez întotdeauna gânduri mândre. Prea bune meargă pe jos ca femei japonez. Mâine merge pe jos la Bakri.

Se urcă în maşină şi plecă. Atunci l-au văzut ultima oară.

Bakri este la 20 de kilometri spre Port Sweetenham. Schimbarea de traseu era cea mai prufundă dezamăgire pentru ele, cu atât mai mult cu cât dovedea imposiblitatea schimbării destinului lor. Doamna Holland spuse disperată:

- Nu văd de ce nu ştia de la Panong că sunt distruse podurile, să nu ne fi trimis de loc spre Kuala Lumpur. Nici nu ştim dacă o să existe vreun lagăr când o să ajungem la Port Swettenham.

N-aveau ce să mai zică şi în dimineaţa următoare porniră din nou la drum. Descoperira că 2 dintre soldaţi fuseseră luaţi şi acum îi păzea doar sergentul şi cu încă unul dintre soldaţi. Lucrul acesta nu aveau vreo importanţă pentru securitatea lor, căci nici una dintre ele nu simtea dorinţa să încerce să evadeze, dar reducea drastic ajutorul pe care soldaţii îl oferiseră până atunci, transportând copii mai mici, astfel că lăsa în sarcina lor o încărcătură mai mare. În ziua aceea, pentru prima dată, Jane îl purtă pe Roby. Doamna Holland suferea atât de tare din pricina mersului pe jos, încât trebuise ajutată. încă mai purta rucsacul şi avea grijă de Freddy, dar Jane căra acum legătura de pături şi ustensile casnice, sugarul şi o ducea de mână pe micuţa Jane. Umbla ca şi până atunci desculţă. După atâtea experienţe descoperi că cel mai uşor mod de a duce copilul era să-l sprijine pe un şold, aşa cum făceau femeile malayeze. Dintre toţi copii, sugarul le dădea cel mai puţin de furcă. Îl hrăneau cu orez şi zeamă de la supa de peşte, sau cu peşte mărunţit, şi se dezvolta bine. O singură dată în 6 săptămâni păru să facă un început de dezinterie şi-i dădură o doză sau două de sare Glaubert şi-şi reveni. Ţânţarii păreau să nu-l deranjeze şi nu făcuse febră. Ceilalţi 2 copii fuseseră mai puţin norocoşi. Amândoi avuseseră dezinterie din vreme în vreme şi, deşi acum păreau să fi scăpat de ea, slăbise foarte tare.

în noaptea aceea dormiră în bungaloul ce aparţinuse directorului minei de cositor din Bakri, un englez. În cele 7 sau 8 săptămâni fusese ocupat de trupele ambilor beligeranţi, devastat şi jefuit de către malyezi. Acum nu mai rămăsese mare lucru din el, în afara pereţilor. Ca prin minune baia funcţiona totuşi şi

exista chiar o provizie de lemn de foc, gata tăiat, pentru cazanul de apă caldă. Ţinându-şi promisiunea, sergentul le îngădui acolo o zi de odihnăiar. Se folosiră de apa caldă ca să-şi spele hainele şi trupurile. Cu această mică îmbunătăţire a condiţiilor de viaţă, moralul lor se îtări.

- Cred că o să avem apă caldă pe vapor, spuse doamna Holland. De obicei este, nu-i aşa?

În ziua următoare coborâră către un râu. Asta însemnă aproape o zi întreagă pe drumuri de pământ, prin plantaţiiile de cauciuc. Drumurile erau în cea mai mare parte la umbra copacilor, iar asta le făcu mersul mai plăcut. Chiar şi femeile mai în vârstă găsiră ziua suportabilă. Avură totuşi unele dificultăţi în găsirea drumului. Sergentul nu vorbea prea bine malayeza şi întâmpina dificultăţi în a se înţelege cu culegătoarele de latex, cărora le cerea îndrumări din timp în timp. Jane descoperi că putea să înţeleagă răspunsurile pe care le dădea femeile şi putea să vorbească cu ele, dar aflând direcţiile avu unele dificultăţi în a-l face pe sergent să înţeleagă. Spre sfârşitul zilei ajunseră la o înţelegere: ea urma să discute cu femeile, care vorbeau cu ea mai deschis şi fără teamă, şi în acelaşi timp, puseră la punct un limbaj din semne, pe care sergentul îl înţelegea. Din acel moment, Jane deveni în mare măsură responsabilă pentru găsirea drumului cel mai scurt pe care trebuia să-l urmeze grupul. Pe la mijlocul după amiezii Ben Collard, cel mai tânăr fiu al doamnei Collard, cea care murise, mergând desculţ prin iarbă călcă pe ceva şi acel ceva îl muşcă şi dispăru. După asta copilul spuse că păea că un gândac mare. Era posibl să fi fost un scorpion. Doamna Horsfal se ocupă de el. Îl intinse pe pământ şi-i supse rana ca să scoată veninul din ea, dar piciorul se umflă repede şi inflamaţia avansă spre genunchi. Era evident dureroasă şi copilul plânse într-una. Nu puteau face altceva decât să-l ducă în braţe şi asta nu era o problemă prea uşoară pentru nişte femei aflate în starea lor, fiindcă că băiatul avea 7 ani şi cântărea 32 de kilograme. Doamna Horsfel îl purtă în braţe apropae 3 ore şi după aceea îl luă sergentul şi-l duse tot restul drumului. Când ajunse la Delete, genunchiul şi glezna băiatului erau înţepenite. La Delete nu găsiră nimic pregătit şi nici hrană. Localitatea era un sat tipic malayezian, cu case construite din lemn şi frunze de palmier, ridicate pe stâlpi cam la un metru şi jumătate de pământ, cu un spaţiu sub ele unde dormeau câinii şi cuibăreau găinile.

Aşteptară în picioare sau aşezate pe jos cât timp sergentul negocie cu căpetenia satului. Curând o strigară pe Jane şi ea se alătură conferinţei trilingve. Satul avea orez şi puteau să pregătească de mâcare, dar căpetenia vroia să fie plătiţi pentru asta şi doar cu dificultate reuşiră să-l convingă să pună la dispoziţie orez pentru hrana tuturor, în schimbul cuvântului dat de sergent că într-o zi avea să fie plătit. Cât priveşte locul unde ar fi putut dormi, omul spuse scurt că nu exista aşa ceva iar grupul trebuia să doarma sub casă, laolaltă cu câinii şi păsările. Mai târziu acceptă să mute oamenii dintr-o casă, astfel că cele 30 de prizoniere avură un acoperiş sub care să doarmă şi o duşumea de aproape 5 metri pătraţi pe care să se întindă. Jane ocupă un colţ pentru grupul ei, iar Eileen Holland se aşeză acolo cu copii ei. Nu departe de ele, doamna Holland se ocupa de Ben Conard. Căpătaseră de la cineva câteva cristale de hipermanganat, iar de la altcineva o lamă veche. Reuşiră să deschidă puţin rana, în ciuda ţipetelor copilului. Presărară înăuntru cristalele şi legară totul bine, apoi îi puseră comprese calde. Jane nu putea face nimic şi ieşi afară. Satul avea un fel de bucătărie comună şi acolo soldaţii japonezi supravegheau activitatea femeilor din sat care pregăteau orezul. Căpetenia satului stătea jos, în capul scărilor ce duceau la întrarea unei case din apropiere, fumând dintr-o pipă lungă. Era un bătrân cu părul alb, purtând un sarong şi resturile a ceea ce cândva fusese o bluză militară kaki. Jane traversă strada până la el şi spuse cam timid, în malayeză:

- Îmi pare rău că am fost obligaţi să venim aici şi să vă facem necazuri.

Omul se ridică şi se înclină.

- Nici un necaz, spuse. Ne pare tare rău să le vedem pe doamnele albe într-o astfel de stare. Veniţi de departe?

- Astăzi, de la Bahri.

Bătrânul o invită în casă. Nu existau scaune, şi ea se aşeză alături de el pe podea, în faţa întrării fără uşă. Bătrânul îi ceru să spună povestea lor şi ea îi istorisi ce se întâmplase. Ceva mai apoi întră soţia lui, cu 2 ceşti de cafea fără zahăr sau lapte. Jane îi mulţumi în malayeză şi ea îi zâmbi ruşinată, după care se retrase din nou în casă. Căpetenia spuse:

- Scundul - înţelegea prin asta soldatul japonez - spune că trebuie să rămăneţi aici mâine.

- Suntem prea slăbite ca să mergem în fiecare zi. Japonezii

ne îngăduie să ne odihnim o zi pentru fiecare zi de mers. Dacă am putea să rămânem aici mâine, ne-ar ajutea foarte mult. Sergentul spune că aţi putea primi bani pentru mâncare.

- Cei scunzi nu plătesc niciodată mâncarea. Totuşi o să rămâneţi.

- Nu pot face altceva decât să vă mulţumesc.

El îşi clătină creştetul capului albit.

- Stă scris în cea de-a 4 sura: "Bărbaţii sunt din fire aplecaţi spre răutate, dar dacă ai să fii bun cu femeile şi ai să te fereşti să le faci rău, Dumnezeu o să privească cu ochi buni faptele tale."

Rămase cu bătrânul până când orezul fu gata, apoi plecă şi se duse să mănânce. Celelalte femei o întâmpinară curioase.

- Te-am văzut stând de vorbă cu căpetenia, ca şi cum ai-ţi fi fost vechi prieteni.

Jane zâmbi:

- Mi-a dat o ceaşcă de cafea.

- I-auzi! E ceva să ştii să le vorbeşti pe limba lor, nu-i aşa? Ce ţi-a spus?

Jane se gândi o vreme:

- Una şi alta despre drumul nostru. Am vorbit putin şi despre Dumnezeu.

Femeile o priviră lung.

- Vrei să spui despre Dumnezeul lui, nu despre cel adevărat.

- N-a făcut vreo diferenţă. Doar Dumnezeu.

Se odihniră toată ziua urmatoare şi apoi plecară la Klang, 6 sau şapte kilometri depărtare de Port XXX. Micuţul Ben Collard nu se simţea nici mai bine nici mai rău. Piciorul era foarte umflat. principala problemă cu el acum era slăbiciunea fizică. Nu mâncase nimic de când fusese muşcat şi nu putea să reţină nimic în el, iar la acea vreme nici unul dintre copii nu avea cine ştie ce rezerve fizice. Căpetenia porunci sătenilor să pregătească pentru el o targă din 2 tulpini lungi de bambus, cu ramurile împletite între ele şi o rogojină din frunze de palmieri. Îl aşezară pe ea şi-l purtară cu schimbul. Ajunseră la Klang în după amiaza aceea, şi găsiră acolo clădirea goală a unei şcoli. Sergentul le îndreptă pe toate acolo şi plecă până la o tabară militară japoneză din apropiere, ca să raporteze şi ca să obţină raţii pentru ele. După un timp sosi un ofiţer în inspecţie, în fruntea unei gărzi de 6 soldaţi. Acest ofiţer, pe care îl cunoscură sub numele de maiorul

Nemu, vorbea foarte bine englezeşte.

- Cine sunteţi? Ce căutaţi aici?

Îl priviră nedumerite. Doamna Horsefall spuse:

- Suntem prizoniere de la Panong. Suntem în drum spre lagărul de prizonieri de la Singapore. Căpitanul Yoniata, din Panong, ne-a trimis aici sub pază, ca să ne urce pe un vapor spre Singapore.

- Aici nu sunt vapoare, spuse ofiterul. Ar fi trebuit să rămâneţi în Panong.

N-avea nici un sens să-l contrazici şi nici n-aveau energia să o facă.

- Am fost *trimise* aici, repetă ea.

- N-avea drept să vă trimită aici, spuse omul furios. Aici nu există lagăr de prizonieri.

Urmă o tăcere lungă şi strânjenitoare. Femeile îl priveau cu disperare în ochi. Doamna Horsefall îşi adună din nou toată puterea:

- Am putea chema un doctor? Cred că unele dintre noi sunt foarte bolnave şi unul dintre copii se simte rău. O femeie a murit pe drum.

- De ce a murit? întrebă el repede. Tifos?

- Nimic infecţios. A murit de oboseală.

- Am să vă trimit un doctor să vă examineze pe toţi. O să rămâneţi aici în noaptea asta, dar nu puteţi rămâne mult. N-am desutle raţii nici pentru cei de sub comanda mea, fără să mai vorbesc de prizonieri.

Se înapoie în în tabără. O sanitnelă fu plasată la întrarea şcolii. Nu-l mai văzură pe sergentul cel amabil sau pe soldat. Era de presupus că fusesera trimişi din nou la Panong. Cam după o oră veni un doctor japonez foarte tânăr. Le examina pe toate una câte una, căutînd îndeosebi urme de boli infecţioase. Era gata de plecare când îl convinseră să se uite la piciorul lui Ben Collard. Le ordonă să continue cu prişniţele calde. Când îl întrebară dacă nu ptea fi dus la spital, ridică din umeri şi spuse:

- O să întreb.

Rămaseră sub pază în şcoala aceea câteva zile la rând. În cea de-a 3-a trimiseră din nou după doctor, căci Ben Collard se simţea mai rău. Fără prea mare tragere de inimă, doctorul ordonă transportarea lui la spital, într-un camion. În ce-a de-a 6 zi auziră că murise.

Jane Paget se aşeză cu picioarele încrucişate, pe podea, în faţa şemineului din sufrageria mea. Afară o rafală de vânt făcu ploaia londoneză să izbească în fereastră.

- Cei care au petrecut războiul în lagăre, au scris o grămdă de cărţi despre cât de rău au dus-o, spuse în şoaptă, privind cărbunii. Insă habar n-au cum e când *nu* eşti într-un lagăr.

Capitolul 3

Rămaseră în Klang 11 zile, fără să ştie ce avea să se întâmple cu ele. Mâncarea era proastă şi insuficientă iar în apropiere nu existau magazine sau prăvălii - şi chiar dac-ar fi fost, nu le-ar fi ajutat mare lucru pentru că, practic, nu mai avedau nici un ban. În cea de-a 11 zi, maiorul Nemu veni într-o scurtă inspecţie. Numi un caporal care să se ocupe de ele şi le spuse s-o ia pe jos către Port Dickson. Spuse ca acolo s-ar fi putut găsi un vapor care să le ducă spre Singapore. Dacă nu, trebuiau să meargă spre una dintre taberele de prizonieri. Asta se întâmpla pe mijlocul lunii martie 1942. De la Klang până la Port Dikson sunt cam 90 de kilometri, dar ele începuseră să meargă mult mai încet. Drumul dură până la sfârşitul lunii. Trebuiră să aştepte câteva zile într-un sat, pentru că doamna Horsefall se îmbolnăvi de malarie şi făcu o temperatura de 40 de grade. Se însănătoşi şi după o săptămână reuşi să meargă - sau mai degrabă să păşească mărunţel şi clătinat - dar nu-şi mai recăpătă niciodată vigoarea cunoscută, şi din acel moment conducerea grupului căzu din ce în ce mai mult pe umerii lui Jane. Când ajunseră la Port Dikson, hainele lor erau într-o condiţie deplorabilă. Foarte puţine aveau schimburi, pentru că bagajele fuseseră reduse la minimum absolut. Jane şi doamna Horsefall nu aveau nimic În afara rochilor subţiri de bumbac pe care le purtaseră din momentul invaziei japoneze. Acum acestea erau rupte şi zdrenţuite din cauza spălatului. De la începutul marşului Jane mergea desculţă şi intenţiona să continue tot aşa, fară încălţări. Acum făcu primul pas către costumul purtat de femeile malayeziene: vându o broşă mică pentru 13 dolari unui bijutier indian din Salah şi, cu doi dintre aceşti dolari preţioşi, cumpără un sarong ieftin. Sarongul este un fel de rochie făcută dintr-o bucată de pânză cusută sub forma unui tub de circa 1 metru în diametru. Te strecori în el şi-l strângi în jurul mijlocului ca pe un prosop,

lăsândul să cadă într-un fel de falduri ce-ţi permit să te mişti liber. Când dormi, desfaci nodul din jurul taliei şi atunci se aşterne peste tine ca un fel de cuvertură uşoară, din care nu poţi ieşi. Este cea mai uşoară şi mai răcoroasă dintre toate îmbrăcăminţile de la tropice şi este cea mai practică, fiind uşor de confecţionat şi de spălat.

Pentru bust îşi tăie rochia de bumbac, transformând-o într-un fel de tunică, aruncînd cea mai mare parte a părţilor zdrenţuite - adică fusta - şi din acel moment se simţi mult mai bine şi mai confortabil decât celelalte femei. La început, celelalte femei nu avură decât cuvinte de dezaprobare pentru gestul ei de a se coborî la îmbrăcămintea localnicilor. Mai târziu, pe măsură ce îmbrăcămintea li se uza, cea mai mare parte a lor îi urmară exemplul.

Port Dikson nu însemnă raiul pentru ele şi nu găsiră nici un fel de vapor. Li se îngădui să stea acolo cam 10 zile, sub o pază simbolică, într-un hambar de copra. Comandantul japonez hotărî atunci că nu-i creau decât probleme în plus şi le porni pe drumul către Serembran. În aparenţă gândea că nu erau prizonierii lui şi ca atare nu avea nici o responsablitate faţă de ele. Era de datoria celor care le capturaseră să le ducă într-un lagăr. Era evident că încerca să scape de ele şi să le scoată din zona lui de responsabilitate mai înainte ca, prin prezenţa lor, să-l forţeze să le pună la dispoziţie alimente, medicamente şi militari ai Armatei Imperiale Japoneze.

La Siliau, între Seremban şi Port Dikenson, familia Holland cunoscu din nou o tragedie: muri micuţa Jane.

Stăteau în ziua cuvenită pentru odihnă într-un şopron folosit la afumarea cauciucului. Fetiţa avea febră de la începutul zilei precedente şi unul dintre soldaţii japonezi care-i păzea o purtase în braţe mai tot drumul. Termometrul lor se spărsese într-un accident câteva zile înainte şi nu aveau cum să ştie ce temperatură avea, dar era foarte fierbinte. Le mai rămăsese puţină chinină şi încercară să i-o dea, dar nu reuşiră s-o facă să înghită prea mult mai înainte ca să ajungă prea slăbită ca să li se opună, iar apoi fu prea târziu. Îl convinseră pe sergentul japonez să rămâna la Siliau şi Jane şi Eileen Holland veghează fetiţa, fără să doarmă, luptându-se pentru viaţa ei în acel hambar atrâmt şi urât mirositor, prost luminat, unde noaptea şobolanii alergau în jurul lor iar în cursul zilei găinile întrau şi ieşau după pofta inimii.

În noaptea celei de-a 2-a zi, copila muri. Doamna Holland rezistă loviturii mult mai bine decât se aşteptase Jane.

- E voia Domnului, zise ea încetişor, şi El o să-i dea putere fratelui ei să îndure când o să afle, aşa cum ne-a dat nouă tuturor, ca să îndurăm această încercare, acum.

Fără lacrimi, săpă pământul uscat pentru groapa micuţă şi dădu o mână de ajutor să facă o cruce de lemn, alese textul pentru cruce: "Lăsaţi copii să vină la mine".

- Cred că tatălui ei i-ar fi plăcut - spuse în şoaptă.

În noaptea aceea, Jane se trezi în întuneric plângând.

Cu toate astea sugarul Robin creştea voinic. Era evident un noroc că nu mănca şi nu bea decât ce fusese proaspăt fiert. Trăind numai cu orez şi supă, asta se întâmpla automatm dar aşa se explica probabil relativa lui imunizare la de bolile de stomac. Jane îl purta în braţe toată ziua. Starea sănătăţii ei era evident mai bună decât atunci când plecase din Panong. Făcuse febră timp de cinci zile la Klang, dar dezinteria n-o deranja de multă vreme şi mânca destul de bine. Expunându-se în continu la soare, se bronzase foarte tare, iar copilaşul pe care-l purta pe umăr şi mai mult.

Prin Seremban trece o cale ferata şi ele speraseră că atunci când o să ajungă acolo vor găsi un tren care să le ducă la Singapore. Ajunseră la Seremban pe la mijlocul lunii aprilie, dar nu găsiră nici un tren. Calea ferată era exploatată într-o măsura limitată, dar probabil nu către Singapore. Nu după multă vreme fură pornite către Tampin, tot pe jos, dar nu înainte de a pierde încă un membru al grupului: Ellen Forbes, fata necăsătorită care venise acolo să se mărite şi nu reuşise - o situaţie pe care Jane reuşi s-o înţeleagă foarte bine după ce trăise în preajma ei câteva luni. Ellen era o fată dezordonată şi indisciplinată, veselă şi prea libertină în comportament cu trupele japoneze, ca să fie pe placul celorlalte femei. La Seremban fuseseră încartiruite într-o şcoală, la marginea oraşului, care era plin de soldaţi. Dimineaţa, Ellen dispăruse pur şi simplu, şi de atunci n-o mai văzură. Jane şi doamna Horsefall cerură să fie primite de ofiţer şi spuseră ce se întâmplase - că o membră a grupului lor dispăruse, probabil răpită de soldaţi. Ofiţerul promise să facă cercetări dar nu se întâmplă nimic. Două zile mai târziu primiră ordin să pornească pe jos pe drumul către Tampin şi o porniră într-acolo sub pază. Rămaseră câteva zile la Tampin şi primiră acolo atât de puţină

hrană încât simţeau practic că mor de foame. La insistenţele lor, comandantul local le trimise sub pază către Mallaca, unde sperau să găsească un vapor, dar la Mallaca nu exista aşa ceva. Comandantul de acolo le trimise înapoi la Tampin. Se înapoiară cuprinse de disperare. La Alor Gajah muri Judith Thompons. Întoarcerea la Tampin însemna să mai moară cineva. Era inevitabil. Sugerară să continue drumul până la Singapore, pe jos, şi li se repartiză un caporal care să le ducă până la Gemas. Pe la jumatatea lui mai, la Ayer Kuning, pe drumul către Gemas, muri doamna Horsefall. Nu-şi revenise niciodată pe deplin după atacul de malarie sau ce altă formă de febre fusese cea care o cuprinsese cu 2 luni în urmă. Mai avusese unele reveniri de febră, lucru care o făcuse pe Jane să se întrebe la un moment dat dacă în definitiv era malarie boala care o slăbise atât de mult. La Ayer Kunign făcu din nou dezinterie şi muri în 2 zile, probabil din cauza slăbiciunii generale sau a inimii. O femeie mărunţica şi şterasă, doamna Frith, trecută de 50 de ani, care părea să fie întotdeauna la un pas de moarte şi se descurca foarte greu, primi în sarcina ei îngrijirea lui Johnnie Horsefall şi asta îi făcu foarte bine. Din ziua aceea sănătatea dnei Frith se îmbunătăţi şi ea încetă să mai geamă nopţile.

Ajunseră la Gemas trei zile mai târziu. Aici, aşa cum se întâmpla de obicei în oraşe, fură cartiruite în şcoală. Seara veni să le inspecteze primarul japonez al oraşului, un oarecare Nisui. Habar n-avusese de existeţa lor până nu-şi făcură apariţia în oraş. Era ceva destul de obişnuit şi Jane era pregătită pentru asta. Explică că erau prizoniere de război, trimise pe jos către un lagăr din Singapore. El spuse:

- Prizonieri nu pleacă în Singapore. Ordine strict. De unde voi venit?

Cu calmul născut din atâtea dezamăgiri Jane reluă:

- Suntem pe drum de mai bine de 2 luni. Trebuie să ajungem într-un lagăr, sau o să murim. 2 dintre noi au şi murit pe drum. Am fost 32 când am fost luate prizoniere; acum suntem 25. Nu putem continua aşa. Trebuie să ajungem într-un lagăr la Singapore. Trebuie să vă îngrijiţi de asta.

- Nu duce prizonieri la Singapore. Pare foarte rău pentru voi, dar ordin strict: prea mulţi prizonier la Singapore.

- Dar asta nu poate să se refere la femei; asta se referă cu siguranţa la bărbaţi.

- Nu alţi prizonier în Singapore. Ordin strict.

- Ei bine, atunci n-am putea rămâne aici, să ne facem un lagăr şi să avem un doctor?

Ochii i se îngustară.

- Nu prizonieri rămâne aici.

- Şi atunci ce putem să facem? Unde putem să plecăm?

- Pare rău pentru voi. Eu spune unde plecat mâine.

După plecarea lui, Jane se întoarse la grupul femeilor.

- Aţi auzit totul, zise liniştită. Spune că n-o să plecam la Singapore, după toate astea.

Aceasta nu însemna mare lucru. Le întrase în obişnuinţă traiul acela de pe o zi pe celaltă, iar Singapore era ceva foarte îndepărtat.

- Se pare că nimeni nu vrea să-şi bată capul cu noi, spuse răguşit doamna Price. Baby, dacă te văd c-o mai necăjeşti pe Amy din nou, te rup în bătaie, cum o făcea şi taică-tu, crede-mă.

Doamna Frith interveni şî ea:

- Dacă măcar ne-ar lăsa în pace, am găsi un locuşor într-unul dintre satele astea, să stăm acolo până se termină totul.

Jane o privi lung.

- N-au cum să ne hrănească, spuse rar. Depindem de japonezi pentru mâncare.

Jane intui că era germenul unei idei şi o puse bine într-un colţişor al minţii.

- primim al naibii de puţină mâncare, spuse doamna Frith, n-am să uit în viaţa mea locul ăla groaznic, Tampin.

În ziua următore sosi căpitanul Nisui.

- Acum duce Kuantan. Lagăr femei în Kuantan, foarte bună, femei foarte bucuroşi.

Jane nu ştia unde era Kuantan.

- Unde este Kuantan? E departe?

- Kuantan, pe coastă. Acum duce acolo.

În spatele ei, cineva spuse:

- E la 180 kilometri depărtare, e pe coasta de est.

- Pe coasta de est, repetă căpitanul.

- Putem emrge acolo cu trenul?

- Pare rău, nu e tren. Merge umblat. 15-25 kilometri pe zi, ajunge acolo foarte repede. femei foarte bucuros.

Jane şopti:

- 7 dintre noi au murit deja din cauza marsului ăsta,

domnule căpitan. Dacă ne obligaţi să mergem pe jos până acolo, în Kuantan, o să mai moară şi altele. N-aţi putea găsi un camion să ne ducă acolo?

- Eu pare rău, nu camion. Ajunge acolo foarte repede.

Ar fi vrut să plece imediat, dar era deja 11 dimineaţa şi se revoltară. Jane îl făcu să accepte plecarea în zori, a doua zi. Fu singura concesie pe care o putu obţine. Mai reuşi, totuşi, să-l facă să le ofere o cină bună, în seara aceea, un fel de tocană cu orez, şi câte o banană de fiecare.

De la Gemas la Kuantan sunt cam 300 de kilometri. Nu există drum direct. Plecară din Gemas în ultima săptămâna a lunii mai. Bazându-se pe distanţele străbătute până atunci, şi pe viteza cu care se deplassaseră, Jane aprecie că avea să le ia şase săptămâni pentru a parcurge tot drumul. Era de departe cel mai lung pe care trebuiseră să-l parcurgă. Până atunci avuseseră întotdeauna speranţa unui mijloc de transport oarecare la capătul celor 100 de kilometri. Acum, în faţa lor se întindeau şase săptămâni de mers pe jos, cu doar o vagă sepranţă de odihnă la capătul lor. Niciuna dintre ele nu mai credea într-adevăr că în Kuantan existau lagăre de prizonieri dispuse să le primească.

- Am făcut o greşală, dragă, spuse doamna Frith, când am spus să rămânem să facem o tabără aici. Se vedea bine că nu-i convine asta.

- Vrea pur şi simplu să scape de noi, spuse Jane obosită. Nu vrea să ne mai aibe şi pe noi pe cap. Vor să ne ştie plecate.

Plecară în dimineaţa următoare, cu un sergent şi un soldat pe post de santinelă. Gemas este un nod de cale ferată şi Liniile Ferate de Est au de acolo curse spre nordul ţării. Pe atunci, calea ferată nu era folosită de loc şi se zvonea că şinele erau demontate şi trimise către o destinaţie strategică, în nord. Pe femei nu le interesa asta. Ce le interesa era faptul că urmau să meargă pe jos de-a lungul căii ferate, ceea ce însemna că aveau să meargă în plin soare cea mai mare parte a zilei şi că nu exista posiblitatea de se urca în tren. Merseră aşa cam o săptămână, parcurg cam 18 kilometri la fiecare 2 zile, apoi febra se abătu asupra copiilor. N-au ştiut niciodată ce a fost cu adevărat. Începu cu micuţa Emy Frise, care se spuzi toată şi făcu temperatură mare şi începu să-i curgă nasul. Ar fi putut să fie pojar. În condiţiile vieţii pe care o duceau în acel moment, era imposiblil să ţină copii izolaţi şi în săptămânile care au urmat boala se

împrăştie de la copil la copil. Amy Price îşi reveni încetişor, dar când ajunse să fie suficient de întremată ca să poată umbla din nou, alţi 7 copii căzuseră la pat. Nu puteau face altceva decât să răcorească şi să umezească într-una feţele micuţe, obosite şi asudate şi să schimbe hainele năclăite de sudoare cu altele pe care le putuseră încropi. Se aflau într-o haltă părăsită, când boala atinse apogeul. Se instalaseră în casa de bilete, în sala de aşteptare şi pe peron. Avuseseră ghinion pentru că în Bahau exista un doctor al armatei japoneze - care plecase doar cu trei zile înainte de sosirea lor, cu camionul său, în direcţia Kuala Kualang şi, deşi convinseseră căpetenia satului să trimită alergători după el, aceştia nu reuşiseră să-l prindă din urmă, aşa că nu aveau pe cineva să-i ajute. La Bahau muriră patru copii: Harry Collard, Susan Fletcher, Doris Simmond - care avea doar trei ani - şi Freddie Holand. Jane era foarte îngrijorată din pricina lui Freddie, cum era şi natural, dar nu putuse face mare lucru. Bănuise din prima zi de boală că avea să moară. Acumulase foarte multă experienţă. Exista ceva în comportamentul oamenilor, chiar şi al copiilor, faţă de boală, care părea să spună când se apropia moartea de ei - un fel de apatie, ca şi cum ar fi fost prea obosiţi ca să mai facă efortul de a trăi. La acea vreme ajunseseră cu toţii să poată suporta cu multă tărie întâlnirea cu moartea. Durerea încetase să-i mai afecteze. Moartea era o realitate care trebuia evitată, împotriva căreia trebuia să lupţi, dar când venea, ei bine, era un lucru ca oricare altul. După ce murea cineva trebuiay făcute câteva lucruri: să-i întinzi membrele, să sapi groapa, să alcătuieşti crucea, o notă într-un jurnal spunând cine a murit şi unde era locul exact al gropii şi asta era tot. Nu aveau energie pentru altceva. Îşî îndreptă atenţia asupra doamnei Holland după ce-l îngropară pe Freddie. Încercă s-o facă pe Eileen să aibă grijă de sugar. În ultimile săptămâni acesta fusese lăsat complet în grija lui Jane, şi ea se apropiase foarte tare de copil. Când muriră cei doi copii mai mari, Jane îl înapoie pe Robin mamei sale - nu atât pentru că ar fi vrut să scape de el, ci pentru că simţea că Eileen trebuia să-şi trezească interesul pentru altceva, iar copilul putea fi acest "altceva". Experimentul nu avu prea mare succes. Eileen era aşa de slăbită încât nu putea să poarte copilul pe drum, singură, şi nu putea să strângă suficientă energie ca să se joace cu el. Mai mult decât atât, era evident că copilul prefera pe cealaltă tânără, în locul

mamei sale, fiind purtat de ea atât de multă vreme.

- Parcă n-ar fi al meu, spuse la un moment dat doamna Holland. Ia-l tu, dragă, îi place să stea cu tine.

Din acel moment începură să împartă îngrijirea copilului. Acesta îşi primea orezul şi supa de la Eileen, dar se juca cu Jane.

Lăsară în urma lor, în spatele haltei de la Baharu, patru gropi mici şi porniră din nou de-a lungul liniei, purtând cu ele pe 2 tărgi din bambus pe cei mai slăbiţi dintre copii. Santinele japoneze, nişte inşi omenoşi şi înţelegători, ciudaţi în obiceiurile lor şi departe de cultura vestică dar toleranţi faţă de slăbiciunile femeilor şi profund devotaţi copiilor, făceau cu rândul, ducând tărgile ore întregi. Ca şi pînă atunci, sergentul păşea în mijlocul lor, purtând în cârcă unul dintre copii şi, în acelaşi timp, ţinând capătul uneia dintre tărgi - cu arma aşezată lângă copilul care se odihnea. Se loveau de obişnuita barieră a limbii. Reuşiseră să înveţe câteva cuvinte japoneze, dar singura care putea să vorbească curent malayeza era Jane şi ea era cea care purta discuţiile cu sătenii şi, câteodată, ţinea loc de interpret pentru japonezi. Doamna Frith o surprinse pe Jane foarte mult. Era o femeie mărunţică, fadă şi anemică, trecută de 50 de ani. La începutul acelui drum fusese foarte slăbită şi câteodată chiar le deranjase pe celelalte cu obiceiul ei de a prorocii întotdeauna numai lucruri rele. Aveau destule necazuri cu prezentul, ca să-şi mai facă şi altele gândindu-se la viitor şi anticipând alte rele. De când îl adoptase pe Johny Horsefall, doamna Frith apucase o nouă cale în viaţă. Sănătatea ei se îmbunătăţise şi păşea în rând cu celelalte. Locuise în Malaya aproape 15 ani şi putea să vorbească doar câteva cuvinte malayeze, însă avea un considerabil bagaj de cunoştiinţe despre ţară şi bolile care bântuiau acolo. Era destul de mulţumită că se îndreptau către Kuantan.

- Frumos locul ăla, spunea, mult mai sănătos decât în vest; şi oamenii sunt mai de treabă. O să fie bine când o să ajungem acolo, o să vedeţi.

Cu trecerea timpului Jane se apropie de doamna Frith apelând la ea din ce în ce mai mult pentru sfaturi şi sprijin.

La Ayer Kring doamna Holland ajunse la capătul puterilor. Pe drum căzuse de câteva ori şi făcuseră cu schimbul ca s-o ajute să meargă. Le era cu neputinţă să o pună pe o targă. Chiar şi în acel stadiu de slăbiciune avansată cântărea 56 de kilograme şi

nici una dintre ele nu era atât de puternică ca să transporte o astfel de geutate pe o distanţă prea mare. Ba mai mult, pentru a obţine un loc pe targă însemna să dai jos de pe ea un copil, iar ea refuzase să se gândească la aşa ceva. Întră în sat clătinându-se pe picioare; începuse deja să se schimbe la faţă, aşa cum se întâmplase cu doamna Collard înaintea ei, şi asta era un semn rău. Ayer Kring este un sătuc lângă o gară. Clădirile gării dispăruseră nu se ştie cum şi, în urma unor târguieli, căpitanul satului scoase oamenii dintr-o casă, aşa cum se mi făcuse de câteva ori până atunci. O întinseră pe doamna Holland într-un colţ umbrit, îi încropiră o pernă şi-i şterse faţa cu apă. Nu aveau rachiur sau vreun atl stimulent ca să-i dea. Nu se putea odihni stând întinsă şi insistă să se ridice în capul oaselor, aşa că o puseră într-un colţ unde se putea sprijini de pereţi. Mâncă puţină supă seara, dar refuză restul hranei. Îşi dădea şi ea seama că ajunse la capăt.

- Îmi pare atât de rău, draga mea, îi şopti târziu după miezul nopţii. Îmi pare atât de rău că v-am făcut atâtea de necazuri... Îmi pare rău pentru Bill. Dac-o să-l vezi pe Bill din nou, spune-i să nu se consume prea tare şi să nu-şi facă probleme. Dacă o să vrea să se căsătorească a doua oară... dacă găseşte pe cineva de treabă... Încă n-a îmbătrânit.

O oră sau două mai târziu spuse:

- E minunat cum s-a ataşat copilul ăsta de tine. Ce noroc, nu?

Dimineaţa încă mai trăia, dar era inconştientă. Au făcut tot ce-au putut, cea ce nu însemna prea mult, dar respiraţia ei deveni din ce în ce mai slabă şi pe la prânz muri. O îngropară în cimitirul mahomedan al satului, în aceeaşi seară.

La Ayer Kring întrară în cel mai nesănătos district prin care trecuseră atunci. Munţii centrali din Malaya se aflau acum pe stânga, către vest, întinzându-se către nord şi se apropiau de izvoarele râului Pahang, care curge în jos, spre coasta de est. Aici râul se desface în numeroşi afluenţi - Menkuang, Pertang, Belengu şi mulţi alţii - iar aceşti afluenţi, curgând printr-un ţinut de şes, alcătuiesc o zonă mlăştinoasă cu crânguri de mangrove care se întind 70 de kilometri de-a lungul ţărmului, un ţinut plin de şerpi şi crocodili şi infestat cu ţânţari. În timpul zilei aerul era fierbinte, umed şi irespirabil; noaptea se ridica o ceaţă rece şi umedă, care te îngheţa până în măduva oaselor. După nici 2 zile

de la pătrunderea lor în acest ţinut, câteva dintre ele sufereau de febră, o febră care nu părea asemănătoare celei produse de malarie, cu care era obişnuite, prin aceea că temperatura nu urca prea mult. Ar fi putut fi febră galbenă. Nu aveau cine ştie ce medicamente, nu atât din cauză că rămăsese fără bani ci pentru că în satele din junglă, prin care treceau, nu existau medicamente. Jane discută cu sergentul, care o sfătui să accelereze pasul şi să iasă din ţinutul acesta rău cât mai curând cu putinţă. Jane avea ea însăşi febră şi totul părea să se mişte în faţă ei ca într-o ceaţă. Avea o durere cumplită de cap şi era foarte greu să-şi fixeze privirle pe ceva. Se consultă cu doamna Frith, care era remarcabil de sănătoasă.

- Ce spune el e corect, draga mea. N-o să ne facem deloc bine rămânând în locurile astea mlăştinoase. Cred că ar trebui să mergem zilnic, dacă tot m-ai întrebat.

Jane se strădui să se concentreze.

- Cum rămâne cu doamna Simmonds?

- Poate c-o să ducă soldaţii, dacă se simte şi mai rău. Nu ştiu, e destul de crud ce zic eu dar, dacă vrem să ne simţim mai bine, trebuie să trecem şi de asta. Asta e părerea mea. Nu ne face deloc bine întârzierea în locul ăsta păcătos.

Merseră zi după zi, împleticindu-se din cauza febrei, slăbite şi bolnave. Robert Holland, pe care îl purta Jane, făcu şi el febră. Era prima dată când se îmbolnăvea. Îl arătă căpeteniei satului mai întâi, iar soţia acstuia apăru cu o infuzie fierbinte dintr-o plantă necunsocută, într-o coajă murdară de nuca de cocos. Jane o gustă şi era foarte amară, aşa că presupuse că era un fel de chinină. Dădu puţină copilului şi luă şi ea. În timpul nopţii se simţiră ceva mai bine. Unele dintre femei băură şi ele a doua zi, înainte de a începe marşul, şi se simţiră şi ele mai întremate. Le trebui 11 zile să treacă prin mlaştinile acelea şi să ajungă la ţinutul mai înalt de dincolo de Temerloh. Lăsară în urma lor pe doamna Simmonds, pe doamna Fletcher şi pe micul Julian Thompson. Ieşiră în ţinutul mai înalt şi mai sănătos şi îndrăzniră să rămână o zi pe loc să se odihnească. Jane era foarte slăbită, dar nu mai avea febră. Copilul trăia, deşi era evident că se simţea încă rău: plângea aproape neântrerupt câtă vreme era treaz. Doamna Frith era ce a care le îmbărbăta, la fel cum, mai de mult, le deprimase cu comentariile ei pesimiste.

- Ar trebui să fie din ce mai bine de aici înainte, le spunea

pe măsura ce ne apropiem de coastă. Trebuie să fie din ce în ce mai bine. E foarte frumos pe coastă, plaja e foarte frumoasă, poţi face baie şi întotdeauna bate briza dinspre mare. E un ţinut sănătos.

La un moment dat ajunseră într-un sat înghesuit pe un vârf de deal, în inima junglei. Nu aflară niciodată numele lui. Era aşezat deasupra râului Genga. Părăsiseră de mult traseul căii ferate şi se îndreptau mai mult sau mai puţin către est, pe o cărare din junglă, care din când în când se alătura drumului principal către Kuantan. Aerul era răcoros şi plăcut, iar oamenii satului amabili şi ospitalieri. Dăură femeilor o casă în care să doarmă şi le aduseră mâncare şi fructe proaspete şi infuzie din coajă de copac, aceeaşi care le ajutase să scape de febră. Rămaseră acolo şase zile, bucurându-se de adierea proaspătă şi răcoroasă a vântului şi de aerul curat şi înviorător al înălţimilor. Când, în celel din urmă plecară mai departe, erau într-o formă mai bună. Lăsară căpeteniei satului o broşă micuţă de aur, care aparţinuse doamnei Fletcher, drept plată pentru mâncare şi bunăvoinţa de care se bucuraseră, gândindu-se că, dacă ar fi trăit, femeia nu s-ar fi împotrivit. Patru zile mai târziu, seara, ajunseră la Maran. Prin Maran trecea şosea asfaltată, traversând peninsula Maleyză de la Kuantan la Kerling. Drumul străbate satul care are probabil 50 de case, o şcoală şi câteva prăvălii ţinute de localnici. Ajunseră pe şosea la un kilometru nord de sat. După cinci săptămâni petrecute de-a lungul linei de cale ferată pe cărări de junglă, simţeau o mare bucurie văzând în această şosea semnele civilizaţiei. Se apropiară de sat cu un pas mai vioi, iar acolo, în faţa lor, zăriră 2 camioane şi nişte bărbaţi albi meşterind la ele, păziţi de santinele japoneze. Se îndreptară iute către camioanele încărcate din greu cu şine şi traverse de cale ferată. Era orientate către Kuantan. Unul dintre ele era ridicat pe traversele descărcate din benă şi amândoi bărbaţii albi se aflau dedesubtul lui, meşterind ceva la axul din spate. Purtau pantaloni scurţi şi bocanci militari fără şosete, aveau trupurile bronzate puternic de soare şi foarte murdare de la unsoarea de pe axul roţilor, dar erau bărbţi muşchiuloşi şi sănătoşi, foarte slabi dar cu o bună condiţie fizică. Erau albi, primii bărbaţi albi pe care îi întâlneau în ultimele de şase luni. Se înghesuiră lîngă cele 2 camioane. Santinela lor începu să vorbească într-o japoneză repezită cu santinelele camioanelor. Unul dintre bărbaţii întinşi pe

spate, sub maşină, cu o cheie în mână, aruncă o privire la picioarele goale şi la sarongurile care îi acopereau privirea şi spuse încetişor.

- Spune maimuţei japoneze să dea mai încolo împuţitele alea de femei, ca s-avem ceva lumină.

Unele dintre femei auziră şi doamna Fish spuse:

- Să nu vorbeşti aşa cu mine, tinere!

Bărbatul se rostogolii de sub camion şi se ridică în picioare holbându-se la ele şi la copii, la pielea lor ciocolatie, la saronguri, la picioarele lor.

- Cine-a zis asta? întrebă cel cu cheia. Care dintre voi vorbeşte englezeşte?

Vorbea deliberat cu glas coborât, rostind cuvântele atât de rar încât părea că face pauze între ele. Jane spuse râzând:

- Suntem toate englejoaice.

Se holbă la ea, cercetând părul negru legat la spate în coadă de cal, picioarele şi braţele bronzate, sarongul, copilaşul ciocolatiu atârnat pe un umăr. Sub decolteul bluzei uzate se întrezărea pe piept o urmă albă în formă de v.

- Căsătorie mixtă?

- Nu, englezoaice adevărate, toate. Suntem prizoniere.

Omul se ridică în picioare. Avea o constituţie voinică, părul blond, 27 sau 28 de ani.

- Să moară calu'! zise

- Suneţi prizonieri? îl întrebă cu buzele întinzându-se încetişor într-un zâmbet.

- Dacă suntem prizonieri? O, doamne!

Era ceva în bărbatul ăsta, ceva straniu, pe care nu-l mai întâlnise până atunci.

- Sunteţi englezi?

- Nici vorbă, răspunse el în felul său tărăgănat. Suntem australieni.

- Sunteţi în vreun lagăr aici?

Scutură din cap.

- Venim din Kuantan, conducem toată ziua camionul. Ducem chestiile astea pân' pe coastă.

- Noi mergem în Kuantan, la lagărul de femei de acolo.

El se holbă la ea.

- A dracului chestie, spuse încetişor. Nu există nici un lagăr de femei în Kuantan. Nu există nici măcar un lagăr de prizonieri

ca lumea, doar un fel de tabăra temporară pentru noi, pen' că suntem şoferi de camion.

- Japonezii ne-au spus c-o să fie un lagăr de femei la Kuantan. Se pare că ne trimit acolo. Încă o minciună

- Spurcăciunile de japonezi zic orice.

Zâmbii din nou uşor.

- Credeam că sunteţi o gaşcă de nomazi. Nici prin gând nu mi-a trecut că sunteţi englezoaice. Pe onoarea ta, chiar de-acolo, din Anglia?

Ea dădu din cap.

- Unele dintre noi am stat aici zece sau chiar cincisprezece ani, dar suntem tot englezoaice.

- Şi copilaşii tot englezi?

- Tot.

- Nu mi-a trecut niciodată prin cap că prima cucoană englezoaică cu care o să vorbesc o să arate ca tine.

- Nici tu nu prea arăţi ca o cadră.

Celălalt bărbat vorbea cu alte femei din grup. Doamna Frith era cu Jane. Australianul se întoarse către ele.

- De unde veniţi?

Doamna Frith spuse:

- Ne-au prins în Panong, pe coasta de vest, aşteptând un vapor cu care să plecăm.

- Acum de unde veniţi?

- Ne duc la Kuantan, pe jos.

- Să nu spui că tot drumul, din Panong?

Ea râse scurt.

- Am fost peste tot: Port Switham, Port Dikson, peste tot. Nimeni nu ne vrea. Presupun că am mers aproape 900 de kilometri

- Pe-onoarea mea, afurisită treabă! Şi cum vă descurcaţi cu haleala, dacă nu sunteţi într-un lagăr?

- N-am înţeles.

- Haleală, ce primiţi de mâncare?

- Stăm în fiecare noapte în câte un sat. Aici va trebui să ne găsim un loc de înoptat. Poate că într-un loc ca ăsta există o şcoală. Mâncăm ce putem obţine de la săteni.

- Pentru Dumnezeu, aşteaptă să-i spun şi camaradului meu.

Se răsuci către celălalt.

- Auzi în ce afacere împuţită au intrat: sunt pe drumuri de

când au pus mâna pe ele. N-au fost niciodată într-un lagăr.

- Eu le-am spus fetelor, zise celălalt, că de felul lor japonezii te scote din pepeni.

Primul bărbat se întoarse din nou către Jane.

- Şi ce se întâmplă dacă vă îmbolnăiţi?

Ea răspunse cu cinism:

- Când te îmbolnăveşti, te faci bine sau mori. N-am văzut doctorul în ultimele trei luni. Nu mai avem practic nici un fel de medicament, aşa că de cele mai multe ori murim. Când ne-au capturat eram 32; acum suntem 17.

Australianul spuse încetişor:

- O, Doamne.

- O să staţi aici la noapte?

- Dar voi?

- Noi o să înoptăm aici.

- O să stăm şi mâine, doar dacă n-or să ne lase să călatorim în camionele voastre. Nu putem merge pe jos cu copii zi de zi. O zi mergem, o zi ne odihnim.

- Dacă rămâneţi, doamnă Boong, rămânem şi noi. Aranajăm afuristiul ăsta de ax aşa ca să nu se mai învârtă niciodată, dacă e nevoie.

Făcu o pauză, căzând pe gânduri.

- Nu aveţi nici un fel de medicamente? Ce v-ar trebui?

- N-aveti sare Glaubert?

El scutură din cap.

- Asta vreţ? N-avem niciun fel de săruri.

- Vrem chinină şi ceva pentru toate bolile astea de piele cu care s-au trezit copiii. Ai putea găsi aşa ceva?

- Am să încerc. Aveţi ceva bani?

Doamna Frith pufni:

- După şase luni cu japonezii? Ne-au luat tot ce-am avut, chiar şi inelele, chiar şi verighetele.

Jane spuse:

- Mai avem ceva rămăşiţe de bijuterii. Dacă am putea vinde o parte dintre ele...

Bărbatul o întrerupse:

- Mai întâi trebuie să dau o raită, să văd ce pot să fac. Găsiţi-vă undeva un loc de dormit şi ne vedem mai încolo.

- În regulă.

Jane se întoarse la sergentul lor şi se înclină în faţa lui

pentru că asta-i făcea plăcere şi făcea lucrurile mai uşoare pentru ele.

- *Gunso*, unde *yasme* noaptea asta? Copii trebuie *yasme*. Căutăm căpetenie pentru *yasme* şi *mishi*?

Veni cu ea şi găsiră căpetenia şi negociară clădirea şcolii pentru prizoniere şi porţia de orez pentru masă. Nu se mai loveau de refuzul sec cu care erau întâmpinate când grupul lor număra 30 de persoane. Numărul mai mic făcea ca lucrurile să fie mai uşoare. Se instalară în clădirea şcolii şi începură munca de rutină cu reparatul şi spălatul hainelor, care ocupa cea mai mare parte din timpul lor liber. Ştirea că nu exista un lagăr de prizonieri-femei în Kuantan era lucrul la care, în sinea lor, se aştepta fiecare dintre lele. Încă o dezamăgire. Totuşi noutatea prezentată de aapariţia celor 2 australieni echilibra balanţa, pentru că, atunci trăiau strict de pe o zi pe alta.

Australienii se apucaseră din nou de treabă în jurul camioanelor, frunte lângă frunte sub axul din spate al maşinii. Blondul cu care vorbise Jane spuse însoţitorului său:

- N-am auzit de o chestie aşa de împuţită, de când sunt. Ce putem face ca să rămânem aici la noapte. Doar am zis că o să încerc să fac rost de ceva medicamente.

- Reparaseră sabotul care se încinsese şi blocase roata.

Celălalt răspunse.

- Scoatem din nou roata şi desfacem frâna de tot. Din asta o să rezulte o groază de piese care o să trebuiască curăţate.

- Asta înseamnă să dormim în camion.

- Am spus c-o să încerc să le fac rost de medicamente.

Mai lucrară un timp.

- Şi cum ai s-o faci?

- Benzină, cred. Aşa-i mai simplu.

Începuse deja să se întunece când reuşiră să extragă un metru şi jumătate de cablu metalic despicat la ambele capete. Prezentară rezultatul muncii lor japonezilor într-o năclăială de ulei care se scurgea în picături negre, ca dovadă a efortului lor.

- Yamse şi mishi aici, la noapte.

Santinela era cam suspicioasă, dar încuviinţă. Într-adevăr, nu prea avea de ales, trebuia să facă rost de orez pentru ei, lăsându-i în grija soldatului care-i însoţea. Sub scuza unui *benjo*, blondul plecă de lângă camioane şi, ascuns în semiîntuneric, se retrase în spatele unei case. Se strecură la iuţeală pe lângă şirul

de căsuţe şi ieşi pe o stradă la câteva sute de metri mai jos, către capătul satului. Acolo locuia un chinez, propietarul unui autobuz hodorogit. Australianul îl zărise de câteva ori în decursul celor câtorva drumuri prin Malaya, într-un sens sau altul. Spuse în şoaptă, în felul său tărăganat:

- Johnny, cumperi benzină? Cât dai?

Extraordinar cât de neînsemnată devine bariera limbii când e vorba de un vânzător hotărât şi un cumpărător decis. La un moment dat în cursul negocierilor, ajunseră la cuvântul scris şi australianul scrise cu litere de tipar, pe un petic de hârtie de ambalaj, "sare Glauber" şi "chinină" şi "alifie pentru boli de piele". Plecă înapoi printre case, ducând cu el trei canistre şi o bucată de furtun de cauciun, pe care le ascunse în spatele latrinei. În cele din urmă se întoarse la camioane, încheindu-se ostentativ la pantaloni. Pe întuneric, spre miezul nopţii, veniră la şcoală. Unul dintre soldaţii japonezi trebuia să stea de pază toată noaptea, dar în cele cinci săptămâni de când se aflau cu această pereche de santinele, femeile nu arătaseră nici cea mai vagă intenţie de a evada şi, în consecinţă, santinelele renunţaseră să le mai păzească noaptea. Totuşi australianul verifică unde se aflau şi când le văzu stând laolaltă cu santinelele camionului, se îndreptă în tăcere către şcoală. Se opri în faţa uşii deschise şi spuse în şoaptă:

- Cu care dintre voi, doamnelor, am vorbit în după-amiaza asta? Cea cu băieţelul.

Jane dormea. Se trezi, îşi trase în sus sarongul şi-i înodă capătul şi ieşi la uşă. Bărbatul îi intinse câteva pacheţele.

- Asta-i chinina. Pot să mai fac rost. N-am putut să fac rost de sare de Glaubert, dar asta e ceea ce folosesc chinezii pentru dezinterie. Totul e scris în chinezeşte, da' aici scrie ce înseamnă. Trei dintre frunzele astea pisate pulbere, în apă caldă, la fiecare patru ceasuri. Asta pentru un adult. Dacă e bun la ceva, păstraţi eticheta şi poate mai puteţi găsi la vreo prăvălie chinezească. Zam-Buc ăsta este pentru piele şi mai am, dacă mai vreţi.

Le primiră recunoscătoare.

- E minunat spuse ea încetişor. Cât a costat?

- E-n regulă, zise tărăgănat australianul, au plătit japonezii, da' nu ştiu.

Îi mulţumi din nou.

- Ce faceţi aici? Unde vă duceţi cu camioanele?

- Kuantan. Ar fi trebuit să ne întoarcem la noapte, dar Ben Leggatt - ăsta-i camaradul meu - a desfăcut camionul în bucăţele, aşa că a trebuit să renunţăm. Îi dăm drumul mâine, sau putem s-o mai întindem o zi, dacă e nevoie, deşi cred că ar fi prea riscant.

Îi mai spuse că erau şase cu toţii, conducând şase camioane, pentru japonezi. Mergeau regulat de la Kuantan către nord, pe calea ferată numită Jerantut, la o distanţă de aproape 250 de kilometri. Conduceau zi-lumină şi încărcau camionul cu şine de cale ferată şi traverse demontate de pe linie, apoi se întorceau la Kuantan ziua următoare, unde tot acest material era descărcat pe chei şi dus cu vaporul spre o destinaţie necunoscută.

- Construiesc o altă cale ferată pe undeva.

250 de kilometri este un drum lung când conduci o zi întreaga, în condiţii tropicale, un camion încărcat din greu şi, câteodată, nu ajungeau la Kuantan înainte de lăsarea întunericului. Când se întâmpla asta, petreceau noaptea într-un sat. Absenţa lor nu avea să fie remarcată în mod deosebit la Kuantan. Fuseseră luaţi prizonieri undeva în Johore şi conducea camionul aceala din Kuantan cam de 2 luni.

- E mai bine decât să fii în lagăr.

Jane se aşeză pe ultima treaptă din cele trei care duceau la uşa şcolii, iar el se ghemui în faţă ei, pe pământ. Poziţia în care se aşezase o întrigă, pentru că se aşezase pe călcâie, aproape ca localnicii, dar numai pe unul singur, cu piciorul stâng întins înainte.

- În Australia conduci caimonul? întrebă ea.

- Nici d-al dracului, sunt ringer.

- Ce-i aia "ringer"?

- Crescător de vite. M-am născut în Queensland, dincolo de Cloncurry, ai mei sunt toţi de prin părţile alea. Tata a venit de la Londra, dintr-un loc care se cheamă Hammersmith. Conducea un omnibus, aşa că ştia cum e cu caii şi la Quuensland a ajuns să lucreze pentru Cobb şi Co. şi a întâlnit-o pe mama. N-am mai dat prin Cairns de multă vreme. Lucram în Teritoriile din Vest, la o fermă, Wollara. Asta e cam la 200 de kilometri sud-vest de Springs.

Ea zâmbi.

- Şi Springs unde e?

- Alice? Alice Springs, chiar în mijlocul Australiei la jumatea

drumului între Dublin şi Adelaide.

- Credeam că mijlocul Australiei nu-i decât deşert.

El rămase surprins de ignoranţa ei.

- O, doamne, zise tărăgănat, Alice e un loc grozav. Are apă din belşug. In Alice locuiesc oameni şi lasă stropitorile pe peluză deschise toată noaptea, ca s-o ude. Zău aşa, lasă toată noaptea stropitoarea deschisă! Sigur, teritoriile sunt uscate în cea mai mare parte a lor, da' de obicei e păşune bună de-a lungul pârâurilor. Şi, fiindcă veni vorba de asta, apă e peste tot, dacă ştii s-o cauţi. Mergi pe albia unui pârâu care nu curge decât în sezonul ploios, să zicem câteva luni pe an, sau poate nici atât. Dai de nisip la Billa Bong şi faci apă acolo săpând nu mai mult de un picior în nisip. Aşa-i cum îţi spun, chiar şi în mijlocul sezonului secetos.

Tonul său lent şi egal era foarte reconfortant.

- Te duci într-un loc ca ăsta şi găseşti o mulţime de gropiţe în nisip: cangurii sapă după apă, ştiu unde s-o caute. E apă peste tot acolo, dar trebuie să şti unde s-o cauţi.

- Şi ce faci acolo, la Wollara? Ai grijă de oi?

- N-ai să găseşti oi prin preajma lui Alice. E prea cald pentru ele. Wollara-i o fermă de vaci.

- Şi câte vaci ai?

- Erau cam 18 mii când am venit încoace. Mai creşte, mai scade, după cum plouă.

- 18 mii? Cât de mare e Wollara?

- Cam 6000.

- 6000 de acri? E mare.

El se holbă la ea.

- Kilometri pătraţi, nu acri. Wollara are 6000 de kilometri pătraţi.

Jane rămase cu gura căscată.

- O singură fermă, un singur loc... Vreau să zic e o singură fermă? - O singură proprietate.

- Cam câţi sunteti cu toţii acolo, ca să vă ocupaţi de ea?

Gândurile lui păreau să întârzie cu drag în jurul unor imagini pe care nu le uitase.

- E domnul Duwin - el e mangerul - şi după aia eu - eu sunt şefu' văcarilor, sau eram. Tony spunea c-o să-mi ţină locul până mă întorc. Mi-ar place să mă întorc din nou la Wollara, într-o zi.

Se mai gândi o vreme.

- Aveam încă trei ringeri albi, apoi Veselie şi Lume Nouă şi Fulguşor şi Şosea. Avem nouă negrotei. Asta-i tot.

- Nouă ce?

- Negrotei, negri, văcari negri, aborigieni.

- Asta inseamnă 13 bărbaţi.

- Aşa-i. 14, dacă-l pui la socoteală pe domnul Duwin.

- Dar cum pot 14 oameni să îngrijească de atâtea vaci?

- O, da, Wollara este o fermă comodă într-un fel, pentru că n-are garduri. La garduri se munceşte. Palmer River şi Levi Range către nord şi ţinutul nisipos către vest. Vacile nu se duc acolo, după aia e Kernot Range către sud şi Muntele Ormerod şi Twins către est. Paisprezece oameni sunt de ajuns pentru o fermă ca asta; ar fi mai uşor dac-am avea mai mullţi albi, da' nu-i găseşti uşor. Pe-afurisiţii de negrotei îi loveşte doru' de ducă.

- Ce-i asta?

- A, doru' de ducă? Ei, un ringer negru vine la tine câteodată şi-ţi zice "Io, şefu', acum vreau duce" şî nu-l poţi ţine. Pleacă de la fermă şi umbla brambura doar cu o pereche de pantaloni pe el şi o pălărie în cap şi o puşcă, dacă are, sau poate cu o suliţă şi un bumerang şi lipseşte două sau trei luni.

- Da' unde se duce?

- Umblă, pur şi simplu. Străbat mulţi kilometri când îi apucă, pe-onoarea mea. Chiar şi o mie, câteodată. Când se satură, se-ntoarce la fermă şî s-apucă iar de treabă. Necazul cu ei e că nu ştii niciodată când ii apucă doru' de ducă.

Urmă o scurtă perioadă de tăcere. Stăteau pe treptele şcolii de chirpici, iar liliaci uriaşi, vulpi zburătoare, işi foşneau aripile de piele deasupra lor.

- 18000 de vite, reluă Jane gânditoare.

- Mai mult sau mai puţine. Dacă dă o ploaie buna, poţi s-ajungi la 21 sau 22; după aia ai un an secetos, şi cobori la 13 sau 12000. Cred că pierdem cam 3000 in fircare an în sezonul uscat.

- Dar nu le poţi duce la adăpat?

- Cu 14 oameni? surâse Joe slab. In fiecare an mor de deshidratare în Teritorii şi Qeenslandul de Nord atâtea vaci c-ai putea să hrăneşti toată Anglia. După aia, şî caii complică lucrurile la Wollara.

- Caii?

- Pe-onoarea mea! Avem cam trei mii de cai sălbatici, da' nu poţi face mare lucru cu ei, îţi mănâncă zilel. Wollara a fost o

fermă de cai în timpul Războiului, vindeau cai Amatei Indiene - acum nu mai merge. Folosim câţiva, sigur - cam o sută - cai de povară şî altele. Nu poţi să scapi de ei decât dacă îi împuşti, şi n-ai să găseşti un ringer care să-mpuşte cai. Pasc iarba vacilor, şi o şi strică. Vacilor nu le place să pască pe unde au păscut caii.

- Cât de mare e Wollara?

- Oh, să zicem can 180 de kilometri de la est la vest şi cam 80 de la nord la sud.

- Mai sunt şi alte aşezări pe teritoriul unei ferme?

- A, nu. Fiecare fermă nu are decât una. Unele ferme - da' nu prea multe - mai au câte o colibă pe undeva, unde băieţii păstrează ceva pături şi haleală.

- Cât îţi trebuie ca să ajungi la punctul cel mai îndepărtat, la Kernot Range?

- Pân' acolo? Ei, pân' acolo şi-napoi ar putea să-ţi ia o săptămână. Asta călare; cu maşina poţi face o zi jumate. Da' caii's mai buni, deşi cam lenţi. Nu duci niciodată un cal de povară la trap. Ştii, ca-n filme, galopezi tot drumul - pe-noarea mea! Aşa poţi da gata un cal foarte repede.

Mai vorbiră cam o oră, apoi ringerul se ridică şi se pregăti să plece.

- N-ar trebui să mai stau; japonezii ar putea să bage de seamă şi să-ncepă să se-agite. Camaradul meu, şi poate să intre la idei. Am plecat fară să-i suflu o vorbă.

- Jane se ridică în picioare.

- A fost tare drăguţ din partea ta că ne-ai adudus toate lucrurile astea. Nici nu ştii ce înseamnă pentru noi. Spune-mi, cum te chiamă?

- Joe Harman. Sergent Harman - câte unii îmi spun ringer Harman.

- Eu sunt Jane Paget.

- Sună a nume scoţian.

- Aşa-i. Nu sunt scoţiancă, dar mama s-a născu la Perth.

- Rudele mamei erau scoţieni. Au venit din Iverness.

O luă de mână. Jane se simţi reconfortată de strângerea bărbătească de mână.

- Ascultă, domnişoară Paget, am să-ncerc să-i conving pe japonezi să vă lase să mergeţi cu noi, cu caminonul. Dacă n-o să vrea, va trebui să o lăsăm aşa. Atunci ne vedem pe drum spre Kuantan, şi-o să mă dau peste cap să se strice ceva la camion. Ce

vă mai trebuie? - Săpun. Ne-ai putea face rost de săpun?

- S-ar putea.

- N-avem deloc săpun. Am un medalion de aur; e-al unei femei care a murit. Mă gândeam că l-aş putea vinde şi cumpăra săpun cu banii.

- Păstrează-l. Mă descurc eu cu săpunul.

- Avem nevoie de el mai mult decât orice altceva, acum, că ne-ai adus medicamentele.

- S-a făcut. Iartă-mă că te-am plictisit atât cu poveştile mele. Câte-odată nu-ţi mai vine să crezi c-ai să apuci să le mai vezi.

- Nu m-ai plictisit. Noapte bună, sergent.

- Noapte bună.

Dimineaţa, Jane arătă femeilor ce primise.

- Te-am auzit aznoapte vorbind cu el o groază, zise doamna Price. Drăguţ bărbat.

- Ii e tare dor de casă. ii place tare mult să vorbească de ferma de unde vine.

- Dor de casă? Cui nu-i e?

Dimineaţa nu văzură camioanele. Oricum nu disperară. Se simmteau mult mai bine şi aveau un moral mult mai buj. Mersul pe asfalt era mult mai comod comparativ cu mersul pe traversele de cale ferată sau prin junglă. ţinutul era şî el mult mai sănătos şi unele dintre femei pretindeau că se simţea mirosul mării.

Nu au văzut camionul lui Joe Harman trecând pe lângă ele , dar veni la ele o tânără localnică cu un pachet înfăşurat în hirtie cafenie. In pachet erau şase bucăţi de săpun Lifebuoy. Pachetul era adresat "Doamnei Paget". Pe pachet scria:

Stimată doamnă,

Vă trimit nişte săpun - tot ce pot face rost acum. Mai târziu o să vă mai trimit. Imi pare rău că n-am putut să ne vedem, dar japonezii nu ne-au lăsat să oprim, aşa că i-am data pachetul chinezului de la Maran şi el a promis să vi-l trimită. La întoarcere o să încercăm să ne oprim.

Joe Harman.

Femeile erau încintate.

- De unde crezi că îl are?

- Păi n-ar fi decât două posibilităţi: fie l-au furat, fie l-au cumpărat după ce au vândut ceva de furat.

De fapt a doua versiune era cea mai apropiată de adevăr.

La Pohoi, santinela australienilor se opri la fântâna satutlui şi-şi scoase bocancii ca să se spele pe picioare. Işi spălă picioarele cam treizeci de secunde, şi când se întoarse nu-şi mai găsi bocancii. Făptaşii nu puteau fi australienii, pentru că ei apărură imediat din direcţii diferite. Misterului nu fu elucidat niciodată. Totuşi Ben Legatt se dovedi deosebit de săritor şi fură o pereche de bocanci de la un soldat japonez adormit şi-i dădu santinelei. Acesta fu atât de fericită, încât îi dărui lui Ben un dolar.

In ziua următoare fenmeile porniră spre Bokapur. Ajunse acolo, tocmai când se pregăteau, pe înserat, să ocupe magazia de copra care fusese pregătită pentru ele, două camioane cu aspect familiar opriră cu zgomot pe şosea. earu Joe Harman şi Ben Legatt.

Jane şi câteva dintre celelalte femei traversară şoseaua însoţite de santinela Japoneză şi se apropiară de ei. Japonezii începură să discute între ei. Joe se întoarse spre ele.

- Am avut ceva probleme pe drum şi am cam întârziat. Ben are un porc.

- Un porc?

Se îngesuiră în spatele camionului. Cadavrul animalului ză cea întins pe o parte în bena camionului, un trup negru lunguieţ, puţin cam strivit şi tăvălit prin praf şi deja coperit de muşte.

Pe undeva pe lîngă râul Tekam, Ben, aflat în camionul din frunte zărise porcul pe şosea şi îl fugărise cu camionul. Santinela aflată lângă el în cabină trăsese şase focuri de carabină fară să îl nimerescă până când reuşise să-l rănească cu al şaptelea şi ben lovise animalul cu una dintre roţile din faţă.

- Va trebui să-i lăsăm pe afurisiţii de japonezi să mănânce cât pot şi să vă aducem ce rămâne. Lăsaţi asta în seama mea, zise Joe.

In noaptea aceea femeile primiră cam 17 kilograme de carene de porc fiartă, adusă treptat-treptat în câteva mici transporturi succesive. Făcură un foc din coji de nuci de cocos şi prepararară o tocană ajutându-se şi de raţia de orez - era prima masă omenească pe care o aveau de luni de zile. Ajungea pentru trei mese.

Joe Harman veni ceva mai târziu la Jane.

- Imi pare rău că n-am putut duce mai multă. A trebuit să-i las pe japonezi să mănânce cea mai mare parte.

-   A fost grozav, Joe. Am mâncat într-una şi nu ne mai

venea să ne oprim. Ne-a rămas destulă şi pentru mâine.

Joe se lăsă pe vine lângă ea.

- Păi nu vă prinde rău. Nu prea aveţi carne pe voi, dacă-mi dai voie s-o spun.

- Ştiu c-am slăbit destul de mult. Dar arătăm mult mai bine ca înainte. Medicamentele care ni le-ai adus şi înlocuitutrul ăla chinezesc pentru sare Glauber îşi fac treaba.

- Grozav. Poate vă mai fac rost în Kuantan.

- Purcelul a fost un dar ceresc. Asta şi fructele - am primit nişte nuci de cocos verzi astăzi.

- Ciudată viaţă duceţi. Trăiţi de pe o zi pe alta şi nu ştiţi ce o să fie mâine. Ce făceaţi de fapt în Malaya?

- Cea mai mare parte eram căsătorite. Soţii noştri aveau slujbe aici.

- Vă trebuie hrană ca lumea. Cred că ştiu de unde să fac rost de un pui sau doi.

- Incă nu te-am plătit pentru săpun.

- Las-o baltă. N-am dat bani pe el. L-am primit pe o pereche de bocanci japonezi.

Le povesti cu un umor sec cum făcuse rost de bocanci.

- voi aveţi săpun, japonezul are o pereche nouă de bocanci ir ben a căpătat un dolar. Toată lumea-i fericită.

- Aşa o să faci rost de pui?

- Fac eu rost de ei cumva.

- Nu risca prea mult.

- Vezi-ţi de treaba ta, domnişoară Boong; eu îmi văd de-a mea.

Cuvântul o amuză şi îi destinse pe amândoi. Până atunci între ei plutise un fel de stânjeneală. Tototdată îi aduse în minte Australia şi plăcerea cu care el vorbea de casă. Puse prima întrebare care-i trecu prin minte.

- Spune-mi, e cald în Australia.

- E cald, pe-onoarea mea. Poate să fie cld rău în sezoanul secetos. Da' nu e căldura de aici. E genul de căldură uscată care îţi face bine şi-ţi face poftă de o bere rece.

- Cum arată ţinutul?

Îi făcea plăcere să vorbească despre ţinutul natal şi ea vroia să-l dispună. Fusese foarte amabil cu ele.

- E roşu, spuse, roşu împrejurul lui Alice şi de unde vin eu. Pământ roşu. Apoi munţii sunt tot roşii. Macdonald şi Levis şi

Kernot, şiruri lungi de dealuri roşii, golaşe, conturate pe cerul albastru. Serile devin purpurii şi toate culorile; după ploi se umple de verde; în sezonul uscat parte din ele devin argintii din cauza tufişurilor de spini.

Tăcu un timp.

- Cred că fiecare iubeşte locul de unde vine, zise în şoaptă. Ţinutul de prinprejurul lui Alice Springs e locul meu. Cei care vin de la Adelaida şi dinspre sud zic ca Alice e un orăşel amărât. Am fost o singură dată la Adelaida şi cred că ăsta e un oraş amărât. Ţinutul din jurul lui Alice mie îmi pare frumos.

Zâmbi usor.

- Din sud vin artişti şi incearcă să-l picteze în tablouri. Am întâlnit doar unul singur care a reuşit s-o facă şi era un aborigen pe nume Albert, la Hermansburg. Într-o zi cineva i-a dat o pensulă şi nişte vopesele şi el s-a apucat de pictat şi ia ieşit mai bine decât tuturor. Pe onoarea mea, aşa a fost. E aborigen. Îşi pictează locurile unde trăieşte. Cred că asta e diferenţa.

Se întoarse către Jane.

- Cum e locul de unde vii? De unde vii?

- Southampton.

- Unde se duc transatlanticele?

- Acolo.

- Şi cum e-acolo?

Jane mută copilaşul pe şoldul celălalt şi făcu 2 paşi mărunţi, mai mult ca să-şi dezmorţească picioarele.

- E linişte şi răcoare şi plăcut, zise gânditoare. Nu e frumos în mod deosebit, deşi ţinutul din preajmă e drăguţ. New Forest, Insula Wight e locul de unde vin eu, aşa cum Springs este al tău; şi-am să mă întorc acolo, dacă am să mai trăiesc, pentru că îmi place tare mult. Era acolo un patinoar artificial. Când eram şcolăriţă îmi plăcea să dansez pe ghiaţă. Într-o zi am să mă întorc acolo şi am să dansez din nou.

- N-am văzut niciodată un patinoar artificial, spuse omul din Alice Springs. Doar în poze şi-n filme.

- Mă distram grozav.

În cele din urmă el se ridică să plece. Jane traversă alături de el şoseaua, până la camioane, cu copilaşul pe şold, ca întotdeauna.

- N-am sa te mai pot vedea mâine. Plecăm în zori. Da' am să-ncerc să te văd la întoarcere, poimâine, pe drum.

- Cred că atunci o să fim pe drum.

- Am să văd dacă pot să vă fac rost de nişte pui.

Jane se întoarse cu faţa spre el. Lumina lunii acoperea şosesua; zgomotelor specifice a nopţii tropicale îi înconjurau.

- Ascultă, Joe, n-avem nevoie de carne dacă asta înseamnă necazuri. A fost grozav din partea ta că ne-ai adus săpunul ăla, dar ţi-ai asumat un risc îngrozitor furând bocancii tipului ăla.

- Nu-i nimic, răspunse el tărăgănat, pot să dansezi în jurul japonezilor ăştia dacă ştii cum s-o faci.

- Medicamentele şi săpunul au însemnat enorm de mult pentru noi, în ultimele zile. Ştiu că ţi-ai asumat o mulţime de riscuri ca să faci rost de ele. Te rog, ai mare grijă.

- Nu-ţi face griji din pricina mea. Am să-ncerc să fac rost de pui, dar dacă lucrurile se-ncurcă, o s-o las baltă. N-o să-mi vâr singur gâtu-n laţ.

- Promiţi?

- Fii fără grijă. Aveţi destule necazuri pe capul vostru, pe-onoarea mea. Mă descurc eu. Trebuie doar să rămânem în viaţa, asta-i datoria noastră, trebuie să rămânem în viaţă încă 2 ani, până se termină războiul.

- Crezi c-o să mai ţină atât?

- Don ştie mai multe despre chestiile astea decât mine. El zice că 2 ani.

Zâmbi.

- Aşa că nu v-ar strica puii ăştia?

- Las asta în seama ta. N-am să te iert niciodată dacă te bagi în vre-un bucluc.

- N-o să se întâmple.

Întinse o mână ca şi cum ar fi vrut s-o strângă la piept, apoi o lăsă să cadă pe lîngă corp.

- Noapte bună, doamnă Boong.

Ea râse.

- O să-ţi sparg capul cu o nucă de cocos dacă-mi mai zici o dată "doamna Boong". Noapte bună, Joe.

- Noapte bună.

Nu-l mai văzură dimineaţa următoare, deşi auziră camioanele plecând. În ziua aceea se odihniră la Berkapor, aşa cum făceau întotdeauna, iar ziua următore o porniră pe jos spre Pohoi. Cele 2 camioane conduse de Harman şi Legart trecură pe lângă ele pe la prânz, ducându-se goale către Jerantut. Şoferi

făcură semne femeilor şi acestea răspunseră la fel. Japonezii aşezaţi lângă şofer se strâmbară puţin. Din camion nu cazu nici un pui iar camioanele nu se opriră. Într-un fel Jane se simţea chiar uşurată. Cunoştea întrucâtva temepramentul acestor oameni şi ştia foarte bine că nu nimic i-ar fi oprit, nu s-ar fi lăsat abătuţi de nici un risc, ca să obţină ceea ce credeau ei că le-ar fi folosit lor. Absenţa puilor însemna absenţa necazurilor şi restul zilei trecu pentru ea fără nici un fel de griji. În seara aceea, în casa în care fuseseră cartiruiţi la Pohoi, la Jane veni un băieţel malayezian cu un sac verde de prelată. Spuse că fusese trimis de un chinez din Gambang. În sac erau cinci cocoşei negri, cu picioarele legate. În orient păsările se transportă de obicei vii. Sosirea lor o puseră pe Jane în dificultate şi se consultă cu doamna Frith. Era imposibil să taie, să jumulească şi să gătească cinci pui fără să atragă atenţia gărzilor şi prima întrebare pe care ar fi pus-o aceştia ar fi fost de unde proveneau puii. Dacă Jane ar fi ştiut trăspunsul, i-ar fi venit mai uşor să spună o minciună. Se gândiră să spună că îi cumpărase cu banii care-i primiseră de la australieni, dar asta putea să complice lucrurile dacă sergentul ar fi vrut să ştie de unde au cumpărat puii în Pohoi. Din nefericire Pohoi era un sat oarecum nu prea prietenos. Fusese întradevăr dificil pentru săteni să evacueze o casă pentru femei şi acum era de aşteptat să nu fie prea cooperanţi în încercarea lor de ai păcăli pe japonezi. În cele din urmă hotărâră să spună că cumpăraseră puii de la australieni şi că aranjaseră la Bokanpur ca puii să le fie trimişi la Pohoi dintr-un sat numit Limau, la 4 sau 5 kilmetri. O distanţă de 4-5 kilometri era o minciună destul de nereuşită, care n-ar fi rezistat unei investigaţii serioase, dar nu vedeau vreun motiv pentru care ar fi avut loc vreo investigaţie. Hotărâră cu regeret că trebuiau să împartă puii, dând unul dintre ei santinelelelor, dar trebuiau să-l "mânjească" pe sergent şi să-l implice în această afacere, îngreunând astfel o eventuală cercetare. Prin urmare Jane luă sacul şi se duse după sergent. Se înclină în faţa lui ca să-l dispună.

- *Gunso*, mishi bun la noapte; noi cumpărat pui.

Deschise sacul şi-i arătă cocoşeii întinşi pe fundul acestuia. Apoi băgă mâna înauntru şi scoase unul.

- Pentru tine.

Zămbi cu toată inocenţa de care era în stare. Pentru sergent era o mare surpiză. Nu crezuse că mai aaveau atăţia

bani. De când era cu ele nu putuseră să cumpere altceva în afară de nuci de cocos sau banane.

- Pui cumpărat?

Ea dădu din cap.

- De la Limau. Foarte bun mishi. Pentru toţi, la noapte.

- De unde luat bani?

Încă nu începuse să le bănuiască, fiindcă până atunci nu-l minţiseră niciodată. Era doar curios. Vreme de o clipă Jane se jucă cu ideea de a spune că vânduseră vreo bijuterie; avea o vagă presimţire că ar fi fost mai bine să nu aducă vorba de australieni, dar hotărî că trebuia să spună povestea pe care o pregătiseră cu toatele şi o studiaseră din toate unghiurile.

- Bărbat prizonier dat la noi bani pentru pui, spuse. El spune noi prea subţiri. La noapte japonezi şi prizonieri avem mishi.

Sergentul ridică 2 degete.

- Doi.

Jane se înroşii toată.

- O, nu 2, *gunso*. Acesta este un dar pentru tine, pentru că ai fost bun şi ai purtat copii şi ne-ai îngăduit să mergem încet. Cinci, doar cinci.

Şi îi arătă sacul iar el îi numără cu grijă. Abia atunci băgă de seama că păsările erau neobişnuit de mari pentru acea parte a lumii, şi negre tuci peste tot.

- Unul pentru tine, patru pentru noi.

Sergentul lăsă sacul să cadă şi dădu din cap, apoi îi zâmbi. Strecură pasărea sub braţ şi se depărtă către bucătăria unde se pregătea mâncarea.

În ziua aceea în Kuantan izbucni un scandal uriaş. Comandantul local era un anume căpitanul Sugamo, care a fost executat de către tribunalul aliat pentru crime de război, în 1946, după ce a fost judecat pentru atrocităţile comise în lagărul 302 de pe linia ferată Burma-Siam, între anii '43 şi '44. În atribuţiile sale din timpul serviciului în Kuantan intra şi supravegherea evacuării materialului folosit la construcţia căii ferate malayeziene de est, şi transportarea acestuia în Siam. Locuia într-o casă ocupată până la invazie de către comisarului districtului Kuantan, iar comisarul districtual crescuse cam 20 de minunate păsări de Leghorn, special importate din Anglia în 1939. Când, se trezise în acea dimineaţă căpitanul Sugamo, cinci dintre cele 20

de păsări lipseau, împreună cu un sac verde, care pe vremuri fusese utilizat pentru poşta comisarului districtual, iar acum era folosit pentru grăunţele păsărilor. Căpitanul Sugamo se înfurie foarte tare. Chemă poliţia militară şi-i puse la treabă. Bănuielile lor căzură de îndată asupra flăcăilor australieni, care aveau ceva faimă în district în ceea ce privea micile furtişaguri. Mai mult decât atât, avuseseră destule ocazii pentru că natura muncii lor le îngăduia destulă libertgate - camioanele trebuiau reparate şi alimentate deseori la ore când era întuneric, când era dificil să controlezi cu exactitate unde e fiecare om. Le-a percheziţionat lagărul în acea zi, căutând urme de pene sau sacul, dar nu descoperi nimic, cu excepţia unei ascunzători cu conserve şi ţigări furate din magazia generală. Căpitanul Sugamo nu fu satisfăcut şi deveni mai furios ca niciodată. Se punea acum o problemă de onoare, pentru că furtul de la un ofiţer comandant era în aceeaşi măsură o insultă clară la adresa poziţiei sale şi, prin aceasta, la adresa Armatei Imperiale Japoneze. Ordonă percheziţionarea întregului oraş Kuantan. În ziua următoare trupele şi poliţia militară intrară în fiecare casă. Percheziţiile nu duseră la nici un rezultat. Măcinat de jignirea la care fusese supusă uniforma sa, căpitanul ordonă percheziţionarea barăcilor soldaţilor din compania aflată sub comanda sa. Nici acum nu obţinu vreun rezultat. Mai rămăsese o singură posibilitate: trei dintre camioanele conduse de australieni plecaseră în interiorul ţării, şi se aflau pe drum către sau de la Jerantut. În ziua următore Sugamo trimise după ele un camion uşor, condus de patru oameni din poliţia militară, să percheziţioneze aceste camioane şi să interogheze şoferii, santinelele şi pe orice altcineva care ar fi putut şti ceva despre această problemă. Între Pohoi şi Blat dădură peste un grup de femei şi copii care mergeau pe drum, încărcaţi cu tot felul de legături. În faţa lor mărşaluia un sergent japonez, cu carabina atârnată de un umăr şi un sac verde pe celălalt. Camionul se opri scrâşnind din frâne.

Timp de 2 ore Jane nu se abătu de la povestea ei, că austrealienii îi dădusera bani şi că cumpăraseră păsările de la Limau. O supuseră unui interogatoriu destul de greu, repetând insistend fiecare întrebare. Când simţeau că o lăsau puterile şi îi slăbea atenţia, o plezneau peste faţă, o izbeau în burtă sau o călcau pe degetele picioarelor goale cu bocancii lor militari. Ea se agăţă de povestea pe care o invetase cu o hotărâre disperată,

ştiind că nu avea să reziste prea mult, ştiind că nu o credeau şi neştiind ce ar fi putut spune altceva. La sfârşitul acestor 2 ore, pe drum trecu un convoi de trei camioane. Şoferul celui de-al doilea, Joe Harman, fu recunoscut imediat de sergent şi adus în faţa lor. Sergentul de la poliţia militară o întrebă:

- Acesta este omul?

Jane spuse disperată:

- Le tot spun de cei patru dolari pe care mi i-ai dat să cumpăr puii, dar ei tot nu mă cred.

Poiţistul militar se răsti:

- Tu furat pui de la Soco. Aici este sac.

Ringerul privi lung chipul însângerat al fetei şi picioarele ei sângerânde.

- Lăsaţi-o în pace, ticăloşi împuţiţi, spuse furios, cu vocea joasă şi tărăgănată a ceor din Queensland, eu am furat împuţiţi ăştia de pui şi eu i-am dat ei. Şi ce dacă?

Intunericul învăluise sufrageria mea din Londra. Se întunecase prea prea devreme în acea după amiază ploioasă. Ploaia încă mai izbea ferestrele. Fata privea nemişcată flăcările, cufundată în amintirile-i triste.

- L-au crucificat, spuse în şoaptă. Ne-au dus pe toţi până la Kuantan şi i-au bătut mâinile în cuie de un copac şi l-au bătut până l-au omorât. Ne-au ţinut acolo şi ne-au făct să privim până la sfârşit.

- Draga mea, îmi pare atât de rău!

Îşi ridica fruntea.

- Nu ai de ce să-ţi pară rău, replică. A fost unul dintre lucrurile acelea care par să se întâmple întotdeauna în război. Asta s-a întâmplat de mult, sunt aproape şase ani, iar căpitanul Sugamo a fost spânzurat - nu pentru asta ci pentru ce a făcut la calea ferată. Totul s-a terminat acum şi e aprope uitat.

Capitolul 4

Desigur că nu exista o tabără de femei în Kuantan iar căpitanul Sugamo nu era omul care să-şi piardă vremea cu o grămdă de femei şi copii.

Excuţia a avut loc la prânz, în faţa unui copac care creştea lângă terenul de joacă de lângă terenul de tenis. Imediat ce trupul schilodit, atârnat de mâini, a încetat să se mai zbată,

căpitanul Sugamo le înşirui în poziţie de drepţi în faţa lui.

- Voi oameni foarte răi. Nu loc aici pentru voi. Trimit la Kota Bahru. Acum plecaţi.

Se depărtară împleticindu-se, fără să scoată vreun cuvât, dorind cu disperare să se îndepărteze cât mai mult de acel loc al groazei. Cu ele a fost trimis acelaşi sergent care le escortase de la Gemas, pentru că şi el căzuse în dizgraţie fiindcă împărţise puii cu ele. Era ca un fel de pedeapsă, din cauză că, în ochii japonezilor, toţi prizonierii sunt creaturi dezonorate şi decăzute; ca să-i păzeşti şi să-i escortezi este o insultă şi o slujbă murdară, potrivită doar pentru oamenii cei mai de jos. Un japonez onorabil s-ar fi sinucis mai degrabă, decât să se lase luat prizonier. Poate pentru a sublinia acest lucru, soldatul fu mutat de acolo, astfel încât de la Kuantan mai departe, sergentul fu singura lor gardă. Si astfel îşi reîncepură călătoria, trăind de pe o zi pe alta.

Părăsiră Kuantantul pe la jumătatea lunii iulie. De la Kuantan până la Kota Bahru sunt aproape 200 de mile. Calculând opririle pentru câteva zile, pentru cazuri de boală, Jane aprecie că avea să-i ia 2 luni, cel puţin, ca să ajungă acolo. În prima zi ajunseră la Besarah, cu nisipul lui alb de coral şi palmieri la marginea plajei. Este un loc foarte frumos, dar au dormit puţin aici. Cea mai mare parte dintre copii au rămas treji şi au plâns toată noaptea, din pricina coşmarurilor iscate de grozăvia la care fuseseră martori. Nu suportară să rămână atât de aproape de Kuantan şi porniră din nou la drum ziua următoare, o altă etapă scurtă până la Balok, sat de pescari aşezat pe alta plajă cu palmieri. Aici se odihniră o zi. Treptat începură să înţeleagă că intraseră pe un tărâm no. Coasta de nord-est a Malayei este un ţinut minunat şi, comparativ cu restul ţării, foarte sănătos. Promontorii stâncoase şi plaje lungi, nisipoase, măturate de valuri şi tivite cu palmieri, unde întotdeauna adie dinspre mare un vânt proaspăt. Mai mult de atât, toate satele trăiesc dintr-o abundenţă de peşte prospăt. Pentru prima dată de când plecaseră din Panong, femeile avură suficiente proteine în orezul lor şi sănătatea lor începu dintr-odată să se îmbunătăţească. Se scăldau în apa caldă a mării cel puţin o dată pe zi şi, evident, bolile de piele de care sufereau începură să se vindece sub acest tratament natural cu apă sărată de mare - deşi nu toate şi nu în întregime. Pentru prima dată după luni de zile copii căpătară destulă putere să se joace. Toţi se simţeau mai bine, cu excepţia

sergentului. Sergentul devenise suspicios. Rareori mai purta cu el un copil sau le dădea vreo mână de ajutor în vreun fel sau altul. Părea să simtă că oferise prea mult, iar acum nu avea pe nimeni din rasa lui cu care să schimbe o vorbă. Petrecea mai tot timpul stând morocănos departe de ele. O dată sau de 2 ori, serile, Jane se trezi încercând să-l înveselească, o ciudată răsturnare a situaţiei de paznic şi prizonier. Pe drumul acesta întâlneau foarte puţini japonezi. Din când în când dădeau peste câte un detaşament staţionat pe malul vreunui râu sau lângă o pistă de aterizare. În asemnea ocazii ocazii, sergentul se aranja şi se ducea să raporteze ofiţerului resposnabil, care de obicei venea şi le inspecta. Dar între Kuantan şi Kotabahru există foarte puţină industrie, nici o localitate care să depăsescă mărimea unui sat de pescari şi nici perspectiva unui alt atac inamic asupra coastei de est a peninsulei malayeze. Uneori trecea şi câte o săptămană fără ca femeile să vadă alţi japonezi. Pe măsură ce avansau încetişor în susul coastei, situaţia femeilor şi a copiilor se schimba în bine. Era acum un grup foarte diferit de indivizii neajutoraţi care plecaseră din Panong cu aproape 6 luni mai devreme. Moartea eliminase fără cruţare pe cei mai slabi dintre membri şi-i redusese la aproape jumătate din numărul original, cea ce făcea ca probla hranei şi încartiruirea în sate să fie mult mai uşoare capătaseră acum implicit mai multă experienţă; învăţaseră să folosească leacruile locale contra malariei şi dezineteriei, să se îmbrace, să se spele şi să doarmă în felul ocalnicilor. În consecinţa aveau acum mult mai mult timp liber decât atunci când se zbăteau să obţină un stil occidental de viaţă în condiţiile acelea primitive. marşul de 18 kilometri la fiecare 2 zile nu mai punea acum cine ştie ce dificutăţi. În ziua de odihnă dintre 2 marşuri aveau mult mai multă vreme pentru copii. Doamna Varner, care pe vremuri fusese directoare de şcoală primară, se apucă să organizeze un fel de şcoală şi aceasta deveni o instituţie regulată în ziua lor de odihnă. Jane începu să înveţe pe micuţul Robin Holland să meargă. Se întremase bine şi era sănătos; începuse să ia în greutate, devenind din ce în ce mai dificil de dus în braţe. Avea 1 an şi 4 luni. Îmbrăcămintea nu-l stânjenea, pentru că Jeane nu-l îmbrăca niciodată în climatul acela călduros, iar el se târa prin preajmă gol, la umbra frunzelor de palmier sau de casuarină sau în plin soare, pe nisisp, ca orice copilaş malayezian; devenise aproape ciocolatiu ca şi aceştia. În

săptămânile care urmară se deplasară încet către nord, în susul coastei, străbătând o mulţime de sate de pescari - Ular şi Chendar şi Kalong şi Penunjok şi Kemasik şi multe altele. Nu suferiră prea mult din cauza bolilor şi întârziară câteva zile ici şi colo, când unii membri ai grupului dădeau semne de febră, dar nu mai muri nimeni. Grozăvia la care fuseseră martori în Kuantan era un subiect despre care nu vorbiră niciodată, fiecre temându-se să o recheme în amintirea celorlalţi, dar fiecare credea în sinea ei că întâmplarea le schimbase în bine soarta. Pentru doamna Frith, această impresie era mult mai profundă. Doamna Frith era o femeie credincioasă, care-şi spunea rugăciunile dimineaţa şi seara, cu cea mai mare regularitate. Ea era cea care ştia întodeauna, cu regularitate, când era duminică. În ziua aceea citea din cartea de rugăciuni şi din Biblie vreme de o oră, cu glas tare, oricui venea s-o asculte. Dacă era ziua lor de odihnă, ţinea această slujbă la ora 11 - în măsura în care putea să ghicească ora - pentru că acesta era ora potrivită pentru slujba de dimineaţă. Doamna Frith căuta semnul Domnului în tot ce li se întâmplase, întârziind îndelung asupra evenimentelor prin care trecuseră şi fu izbită de câteva similarităţi. Citise în nenumărte rânduri despre crucificare. Acum avusese loc alta. În mintea ei, australianul avusese puterea vindecării, deoarece medicamentele pe care le adusese o vindecaseră pe ea de dezinterie şi pe Johnny Horsfal de viermi intestinali. Fără nici o îndoială fuseseră binecuvântaţi de când omul acela murise pentru ei. Domnul îşi trimisese Fiul, pe pământ, în Palestina. Nu s-ar fi putut să se fi întâmplat acest lucru din nou, aici, în Malaya? Oamenii care trec printr-o mare şi continuă suferinţă şi sunt forţaţi să trăiască un mod de viaţă cu totul diferit de cel cu care sunt obişnuiţi, se despart complet de reperele lor anterioare şi deseori dezvoltă asociaţii mentale ciudate. Doamna Frith nu încercă să le împărtăşească viziunea sa, totuşi, convingerea ei deveni inevitabil cunoscută de celelalte femei. La început ideea a fost primită cu neâncredere, dar a fost tratā totuşi ca o problemă care necesita o atenţie profundă şi serioasă. Majoritatea femeilor se duceau la biserică când aveau ocazia şi multe dintre ele făceau parte din diferite secte colaterale. Adânc în inima lor speraseră în ajutorul Domnului şi cum sănătatea lor se îmbunătăţise în ultimele săptămâni, capacitatea de a face efort pentru a gândi şi prin urmare şi tendinţele religioase, crescră şi, pe măsură ce

săptămânile treceau, amintirea exactă şi corectă a australianului începu să se şteargă, fiind înlocuită de imaginea fantastică şi mitică a unuei personalităţi imaginare. Dacă doamna Frith considera posibilă şi adevărată această întâmplare, însemna că se aflau în mâinile Domnului, în sensul literal al cuvântului. Nimeni şi nimic nu le mai putea atinge; aveau să facă faţă tuturor necazurilor şi să supravieţuiască şi într-o zi aveau să-şi revadă casele, soţii şi reia felul lor de viaţa occidental. Păşeau prin praful drumului cu puteri renăscute.

Jane nu făcu nimic să risipească aceste închipuiri, care erau, evident, un sprijin pentru femei. Ea însăşi nu se lăsă afectată de ele. Era cea mai tânără dintre toate şi singura necăsătorită şi îşi făcuse o idee foarte diferită despre Joe Harman. Îl cunoştea ca pe un bărbat foarte normal şi foarte uman. Se simţise mai frumoasă şi mai atrăgătoare - şi era foarte conştietă de asta - când se apropia de el. Faptul că îi permisese să i se adreseze cu "doamna Boong" fusese o măsură inconştientă de apărare. Dacă băieţelul de pe şoldul ei îl derutase, făcându-l să o pună la un loc cu celelalte femei căsătorite, asta era foarte bine. În satul acela, în nopţile fierbinţi, tropicale, când purtau prea puţină îmbrăcăminte, unde convenţiile erau stranii sau lipseau cu desăvârşire, ştia că între ei doi s-ar fi putut întâmpla orice dacă el ar fi ştiut că era necăsătorită - şi s-ar fi putut întâmpla foarte repede. Durerea pe care o resimţea pentru el era mult mai reală şi mai profundă decât cea a celorlalte femei, şi nu nepărat pentru că ar fi putut fi de origine divină. Era pe deplin conştientă că nu era aşa.

Către sfârşitul lunii august se aflau într-un sat numit Kuala Telang, aproape la jumătatea drumului dintre Kuantan şi Kota Bahru. Telang este un râu scurt şi nămolos, care şerpuieşte printr-un ţinut plat, presă rat până la mare cu câmpuri de orez. Satul este aşezat pe malul sudic, chiar la baza bancurilor de nisip care închid gura râului. E un loc frumos, mărginit de palmieri şi de arbori casuarina, de plaje lungi şi albe, pe care se sparg înspumate valurile Mării Chinei de Sud. Satul trăieşte din pescuit şi din câmpurile de orez. De pe râu ies la pescuit cam 15 bărci mari, cu pânze şi lipsite de punte, cu chipuri ciudate, mari şi turtite, sculptate la proră şi pupă. Exista chiar şi un fel de piaţă a satului, cu prăvălii ale localnicilor încropite din lemn şi frunze de palmieri, de jur împrejur. În spatele acesteia, chiar pe maul râului,

se afla o arie pentru treierat orezul. Aria era goală în momentul acela şi acolo a fost aşezat grupul. Sergentul japonez se îmbolnăvi de febră - probabil malarie. Nu mai fusese el însuşi de la Kunatan. Fusese morocănos şi deprimat şi părea să resimtă lipsa unui tovarăş. Pe măsură ce femeile se înzdrăveanu tot mai mult, el părea să slăbească, şi asta li se părea ciudat, fiindcă omul nu se îmbolnăvise până acum niciodată. La început simţiseră o undă de bucurie şi uşurare că acest bărbat mărunţel, ciudat, urât şi neobişnuit începuse să sufere, dar, pe măsură ce suferea mai mult, se petrecu o ciudată răsturnare a sentimentelor. Fusese alături de ele multă vreme şi făcuse tot ce-i stătuse în puteri - în limita datoriei sale - să le uşureze lor suferinţa. Le purtase în braţe copii, de bună voie, şi plânsese când aceştia muriseră. Când deveni limpede că avea febră, făcură cu rândul purtându-i puşca, tunica, bocancii şi raniţa, aşa că ajunseră în sat într-o procesiune stranie: Doamna Hiorner sprijinindu-l pe bărbatul galben, mărunţel, îmbrăcat doar cu pantalonii, mergând împleticit ca prin vis. Părea să se simtă mai confortabil desculţ. În spatele lor se înşiruiau celelalte femei, purtând echipamentul lui şi bagajele lor.

Jane o găsi pe căpetenia satului, un om cam de 50 de ani, pe nume Mat Amin Bin Taib, şi-i explică situaţia.

- Suntem prizoniere şi mergem pe jos de la Kuantan la Kota Bahru, iar acest japonez este santinela noastră. S-a îmbolnăvit de febră şi trebuie să găsim o casă răcoroasă pentru el. Are puterea să semneze chitanţe în numele Armatei Imperiale Japoneze, pentru mâncarea şi locuinţa noastră, şi o s-o facă când o să se înzdrăvenească. O să vă dea o hârtie. Trebuie să găsim un loc unde să dormim şi mâncare.

Mat Amin îi răspusne:

- Nu am aici un loc unde să poată dormi doamnele albe.

- Nu mai suntem "doamne albe" de mult. Suntem prizoniere şi ne-am obişnuit să trăim la fel cum trăiesc femeile voastre. Tot ce ne trebuie este un acoperiş şi o podea pe care să dormim şi voia să folosim oalele de gătit şi orez şi puţin peşte, sau carne şi legume.

- Puteţi avea tot ce avem şi noi, dar e ciudat să vezi doamnele trăind aşa.

Căpteneia îl lua pe sergent în casa lui şi dădu la iveală o saltea umplută cu fibră de nucă de cocos şi o pernă din acelaş

material. Avea o plasă împotriva ţânţarilor, care era evident a sa, şi le-o oferi, dar femeile o refuzară pentru că ştiau că sergentul avea nevoie de cât mai mult aer. Îl convinseră să îi scoată pantalonii şi să-l înfăşoare într-un sarong şi să-l întindă pe pat. Nu le mai rămăsese chinină, dar căptenia aduse o frântură şi-i dădură sergentului să bea. Îl lăsară apoi în grija soţiei căpeteniei şi plecară să se îngrijească de locuinţa şi hrana lor. Sergentul fu cuprins de febră mare în noaptea aceea. În dimineaţă următoare, când veniră să vadă cum o mai duce, nu le plăcu deloc cum arăta. Era încă stăpânit de febră mare şi arăta mult mai slăbit decât până atunci. Li se părea că abandonează lupta pentru viaţă şi asta era un semn rău. Făcură cu schimbul toată ziua stând lângă el ca să-i răcorească faţa şi să-l spele din vreme în vreme. Vorbeau cu el şi încercau să-i trezească interesul, dar fără prea mae succes. Seara veni rândul lui Jane să-l vegheze. Bărbatul zăcea inert, pe spate, transpirând abundent. Nu răspundea la nici o întrebare. Căutând ceva care să-i trezească interesul, trase lângă ea tunica şi caută în buzunar portofelul. Găsi în el fotografia unei femei japoneze şi a 4 copii, stând cu toţii la întrarea unei case. Spuse:

- Copii tăi, *gunso*, şi i-o dădu.

Omul o luă fără să scoată un cuvânt şi o privi lung, apoi i-o dădu înapoi şi îi făcu semn să o pună la loc. După ce aşeză vestonul la locul lui îl privi şi văzu lacrimi şiroind din ochi de-a lungul obrajilor, amesecându-se cu broboanele de sudoare de pe faţă. Îl şterse cu multă blândeţe.

Sergentul slăbi din ce în ce mai mult şi, 2 zile mai târziu, muri. Îl îngropară în cimitirul mahomedan de la marginea localitaţii şi cea mai parte a femeilor din grup plânseră puţin, ca după un vechi şi preţios prieten.

Moartea sergentului le puse în cea mai neobişnuită situaţie, căci acum erau prizoniere fără pază. Discutară îndelung în seara aceea, după funeralii.

- Nu văd de ce n-am putea să rămânem aici, unde ne aflăm, spuse doamna Frith. E un loc frumos, vreau să zic la fel de frumos ca oricare altul prin care am trecut. Aşta a spus şi *el*, ar trebui să găsim un loc unde să nu stăm în calea cuiva şi să rămânem pur şi simplu acolo.

- Ştiu - spuse Jane - dar sunt 2 lucruri pe care trebuie să le rezolvăm. Mai întâi, japonezii o să afle la un moment dat că stăm

aici şi atunci căpetenia o să dea de necaz, pemtru că ne-a îngăduit să stăm aici fără să le spună. Probabil o să-l omoare, ştiţi cum sunt.

- Poate că, totuşi, n-o să ne găsească.

- Nu cred că Mat Amin este omul care să-şi asume un asemenea risc, continuă Jane, şi nu există vreun motiv pentru care ar face-o. Dacă rămânem, o să ne ducem direct la japonezi şi o să le spunem că suntem aici.

Făcu o pauză.

- Cel de-al doilea lucru este că nu putem să ne aşteptăm ca satul ăsta să continue să hranescă la nesfârşit 17 femei, doar pentru că suntem albe. Or să se ducă să le spună japonezilor, măcar ca să scape de noi.

Doamna Frith interveni cu o sclipire de isteţime în ochi:

- Poate am putea să ne ocupăm noi de hrana noatră. Jumătate din câmpurile de orez prin care am trecut venind încoace, n-au fost plantate anul ăsta.

Jane o privi cu atenţie.

- Asta aşa-i. N-au fost. Mă întreb de ce.

- Probabil că bărbaţii sunt plecaţi la război, spuse doamna Varner. Muncesc la linia ferată sau ceva de genul ăsta.

Jane spuse rar:

- Ce-aţi zice de asta: să zicem că m-aş duce şi i-aş spune lui Mat Amin că o să lucrăm în câmpurile de orez, dacă ne lasă să stăm aici. Ce părere aveţi?

Doamna Price râse:

- Eu? Mă vezi pe mine umblând prin noroi şi apă până la genunchi, plantând tulpiniţele alea în noroi, ca orice fetişcană malayeziană? Jane spuse ca un început de scuză:

- A fost doar o idee...

- Şi una foarte bună, spune doamna Wather. Nu m-ar deranja să lucrez la câmp, dacă am putea rămâne aici, să trăim cum trebuie, fără să mai umblăm de colo-colo.

Doamna Frith spuse:

- Dacă am ajuta la cultivarea orezului, poate că ne-ar lăsa să stăm aici. Vreau să spun, japonezii. Poate că definitiv. În felul ăsta am face ceva util, în loc să umblăm de colo-colo prin ţară, ca nişte câini vagabonzi.

În dimineaţa următoare Jane se duse la căptenie, îşi alătură palmele în faţă în gestul de rugăciune şi salut, îi zâmbi şi-i spuse

în malayeză:

- Mat Amin, de ce am văzut câmpurile de orez necultivate anul ăsta? Am văzut atât de multe necultivate, venind aici...

- Cea mai mare parte a bărbaţilor, cu excepţia pescarilor, lucrează pentru armată; vreau să spun armata japoneză.

- La calea ferată?

- Nu, sunt Gong Kedak, netezesc o bucată lungă de pămant şi fac drumuri şi acoperă pământul pe care l-au netezit cu asfalt şi pietre, ca să poata ateriza acolo aeroplanele

- Şi se întorc curând, ca să planteze orezul?

Asta e în mâinile Domnului, dar cred că o să treacă multe luni pâna atunci. Am auzit că, după ce-or să termine lucrul ăsta la Gong Kedak, mai e un astfel de loc la Machang şi încă un altul la Tan Yongmat. Odată ce un bărbat cade în puterea japonezilor, nu-i uşor să scape şi să se întoarcă înapoi acasă.

- Şi atunci cine o să cultive câmpurile şi o să strângă recolta?

- Femeile o să facă ce pot. O să fie puţin orez anul viitor. Nu aici, pentru că noi n-o să vindem recolta, care o să fie hrana noastră; n-o să avem destui să vindem japonezilor. Nu ştiu ce-o să mănânce ei, dar n-o să fie orez.

- Mat Amin, am probleme serioase de discutat cu dumneata. Dacă ar fi fost printre noi un bărbat, l-aş fi trimis pe el să vorbească în numele nostru, dar nu este. N-ai să te simţi ofensat dacă am să te rog să discuţi afaceri cu o femeie, în numele femeilor?

Învăţase câte ceva despre modul corect în care trebuia abordată o astfel de problemă, cu un mahomedan. El se înclină în faţa ei şi o conduse în casă. De jur împrejurul acesteia era o mică verandă din lemn. Mersera acolo şi se aşezară pe podea, faţă în faţă. Căpetenia era un bărbat de statură potrivită, în vârstă, cu părul scurt şi o mustaţă mică, tunsă, gol până la brâu şi purtând sarong. Avea un chip ferm dar blând. Strigă la soţia sa, aflată în casă, să aducă cafea. Jane aşteptă până apăru cafeaua, discutând politicoasă nimicuri. După 7 luni de zile petrecute în sat, învăţase că aceasta era atitudinea corectă. Cafeaua apăru în 2 pahare groase, fără lapte, şi îndulcită cu zahăr. Jane se înclină în faţa căpeteniei, ridică paharul şi sorbi puţin, apoi îl aşeză din nou jos.

- Suntem în mare necaz, începu ea fără ocolişuri. Straja

noastră e moartă - şi ce-o să se întâmple acum cu noi e în mâinile noastre şi alte tale. Cunoşti povestea noastră: am fost luate prizoniere la Panong şi de atunci am fost purtate pe drumuri, pe jos, sute de kilometri, până în locul ăsta. Nici un comandant japonez n-o să ne primeasca şi n-o să ne pună într-un lagăr, n-o să ne dea de mâncare şi n-o să ne îngrijească dacă suntem bolnave, pentru că fiecare comandant crede că lucrurile astea sunt de datoria celorlalţi, aşa că ne poartă pe jos sub pază din oraş în oraş. Asta ţine de mai bine de 6 luni şi în timpul ăsta jumătate din grupul nostru a murit pe drum.

El înclină din cap.

Acum, când *gunso* e mort, ce-ar trebui să facem? Dacă tot continuăm aşa până găsim un ofiţer japonez şi ne prezentăm la el el n-o să ne vrea. Nimeni din ţara asta nu ne vrea. N-or să ne omoare repede, aşa cum ar face-o dac-am fi bărbaţi. O să ne înlăture din calea lor purtându-ne pe jos către un alt loc, poate într-un ţinut mlăştinos ca acela prin care am trecut, şi-o să ne îmbolnăvim din nou şi o să murim una câte una. Asta-i ceea ce ne aşteaptă dacă ne prezentăm acum la japonezi.

El replică:

- Stă scris că îngerul a zis: "fiecare suflet o să guste din moarte şi o să vi se facă parte şi de rău şi de bine, întru încercarea voastră, şi-o să veniţi la noi".

Ea îşi scotoci grăbită memoria. Îi veniră în minte cuvitele căpeteniei din Dilit şi spuse:

- Stă de asemena scris: "dac-o să fiţi buni cu femeile şi-o să vă feriţi să le faceţi rău, Domnul o să privescă cu ochi buni faptele voastre".

El o privi atent:

- Unde e scris asta?

- În cea de-a patra sutră.

- Eşti credincioasă, Intrebă iarăsi, fără să-şi creadă urechilor.

Ea scutură din cap.

- Nu vreau să te înşel, sunt creştină. Toate suntem creştine. Dar căpetenia unui sat din drumul nostru a fost bun cu noi şi, când i-am mulţumit, mi-a spus cuvintele astea. Nu cunosc Coranul.

- Eşti o femeie foarte înţeleaptă. Spune-mi ce vrei.

- Vreau ca grupul nostru să rămână aici, în acest sat, şi să

muncească pe câmp aşa cum fac femeile voastre.

Căpetenia o privi uluit.

- Asta ar putea fi primejdios pentru voi, continuă ea. Ştim asta foarte bine. Dacă ofiţerii japonezi ne găsesc în locul ăsta înainte ca noi să fi spus că suntem aici, vor fi foarte furioşi. Deci vreau să faci aşa: vreau să ne laşi să plecăm la lucru imediat, cu una sau 2 dintre femeile voastre, care să ne arate ce trebuie să facem. O să lucrăm toată ziua, în schimbul hranei noastre şi a unui loc unde să dormim. După ce-o să lucrăm aşa vreme de 2 săptămâni, am să plec eu însămi şi am să caut să găsesc un ofiţer căruia am să-i spun toate astea; şi am să-i mai spun ce facem; iar dumneata ai să vii cu mine ca fiind căpetenia acestui sat şi ai să-i spui ofiţerului că japonezii vor avea mai mult orez dacă ni se îngăduie să continuăm să muncim la câmp. Acestea sunt lucrurile pe care le vreau.

- N-am auzit niciodată ca femeile albe să lucreze în câmpurile de orez.

- Ai auzit vreodată de femei albe purtate pe jos pe drumuri şi murind, aşa cum am fost noi purtate şi am murit?

Bărbatul rămase tăcut.

- Suntem în mâinile tale. Dacă spui "plecaţi şi duceţi-vă în alt loc", atunci trebuie să plecăm; şi plecând vom muri. Asta o să fie o problemă între dumneata şi Dumnezeu. Dacă ne îngădui să rămânem şi să cultivăm câmpurile şi să trăim cu voi în pace şi siguranţă, o să primeşti mare cinste când se vor întoarce *tuanii* englezi în ţara asta, după victoria lor. Pentru că o să câştige războiul asta, până la urmă. *Mărunţeii* sunt puternici acum, dar nu pot să învingă americanii şi toate popoarele libere din lume. Într-o zi *tuanii* englezi se vor întoarce.

- Mă voi bucura în ziua aceea.

Stătură în tăcere o vrme, sorbind din paharele de cafea. într-un târziu căpetenia spuse:

- Acesta este un lucru care nu poate fi hotărât cu uşurinţa, pentru că priveşte tot satul. Am să mă gândesc la asta şi am să discut cu fraţii mei.

Jane plecă; iar în seara aceea, după rugăciunea de seară, văzu o mare de bărbaţi stând pe vine în jurul căpeteniei, în faţă casei acestuia. Erau cu toţii bărbaţi în vârstă, pentru că pe atunci rămăseseră foarte puţini tineri în Kuala Telang, iar probabil aceştia n-ar fi fost primiţi la o asemenea întrunire. În orice caz,

mai târziu, în seara aceea căpetenia veni până la magazie şi o srigă pe *mem* Paget. Jane ieşi să-l întâmpine, purtând cu ea copilul. Discutară la lumina unei mici lămpiţe de ulei.

- Am discutat problema despre care am vorbit împreună, începu el. E un lucru ciudat ca femei albe să lucreze în câmpurile de orez şi unii dintre fraţii mei se tem că *tuanii* cei albi nu vor înţelege, când se vor întoarce, şi că se vor supăra, crezând că v-am pus să lucraţi pentru noi, împotriva voinţei noastre.

- O să vă dăm o scrisoare, acum, pe care puteţi să le-o arătaţi, dacă vor spune asta.

El clătină din cap.

- Nu e nevoie. E deajuns dacă le veţi spune *tuanilor*, când se vor întoarce, că s-a făcut astfel pentru că aşa aţi vrut.

- Aşa o să facem.

În zilele următoare începură sa muncească. la vremea aceea în grupul lor erau 6 femei măritate, Jane şi 10 copii, incluzândul pe micul Robin. Căpetenia îi duse în câmp împreună cu 2 fete malayeziene. Le dădu pentru început 7 parcele mici, acoperite de buruieni, o suprafaţa deajuns de mică ca s-o poată îngriji. În apropierea câmpulu se afla ridicată o platformă cu acoperiş, unde se puteau odihni la umbră. Lăsară pe cei mai mici dintre copii acolo şi intrară în câmp. Cele 7 femei erau toate destul de robuste. Drumul până acolo le eliminase pe cele care n-ar fi fost în stare să reziste muncii la câmp. Cele care rămăseseră erau femei hotărâte şi decise, cu moralul ridicat şi cu simţul umorului. îndată ce se obişnuiră ideea - nouă pentru ele - de a munci cufundate în noroi şi apă până la genunchi, nu mai considerară munca istovitoare şi degradantă şi, pe măsură ce se obişnuiau cu ea, fură cuprinse de ambiţia de a arăta satului că femeile albe puteau să muncească la fel de mult ca cele malayeziene - sau chiar mai mult. Lăstarii de orez cresc în parcele micuţe, înconjurate de maluri scunde de pământ, astfel ca apa care curge dintr-un pârâu, să poată fi dusă în acea parcelă după dorinţă, ca s-o transforme într-un fel de iaz puţin adânc. Când apa e lăsată din nou să se scurgă, fundul acestui iaz e un noroi moale iar buruienile se pot smulge uşor cu mâna, pregătind locul pentru răsădit. Răsadurile sunt obţinute împrăştiind seminţele de orez într-o altă parcelă, pregătită la fel, fiind apoi transplantate de acolo în parcelele nămoloase. Câmpul e din nou inundat vreme de câteva zile, răstimp în care răsadurile îşi ivesc creştetul

deasupra apei sub soarele fierbinte. După câteva zile apa e lăsată din nou să se scurgă, ca să lase soarele să încălzească rădăcinile. în climatul acela fierbinte, alternând apa şi soarele, plantele cresc foarte repede până la aprope înălţimea grâului, cu spice stufoase cu boabe de orez, la capătul tulpinilor. Orezul este recoltat tăind spicele cu un cuţit scurt. Tulpinile sunt lăsate în picioare iar spicele sunt duse în saci, în sat, ca să fie treierate. Sunt aduşi bivolii ca să mănânce paiele şi să fertilizeze locul şi să-l bată bine cu copitele şi astfel terenul este gata pentru semănat, repetându-se ciclul. În câmpurile de orez 2 recolte pe an sunt un lcuru normal şi nu există nici un fel de rotaţie a culturilor. Munca nu este neplăcută atunci când eşti nobişnuit cu ea. Sunt lcurui mai gele de făcut într-o ţară fierbinte decât să porţi o pălărie mare, conică, de soare, împletită din frunze de plamier, să scoţi cea mai mare parte a hainelor şi să umbli prin noroi şi apă ridicând mici zăgaze şi abătând pârâiaşele de apă. La sfârşitul celor 2 săptămâni femeile se obişnuiseră cu asta şi chiar începuseră să le placă. Copii au fost înebuniţi de plăcere de la bun început. în toată vremea aceea japonezii nici măcar nu se apropiară de sat.

În cea de-a 16 zi, Jane porni la drum cu căpetenia Mat Amin, să-i caute pe japonezi. Duceau cu ei puşca şi echipamentul sergentului şi documentele sale. La 50 de kilometri distanţă exista un loc numit Kuala Rakit, unde era staţionat un detaşament japonez şi plecară într-acolo. Le trebuiră 2 zile ca să străbată aceasta distanţă, stând peste noapte într-un loc numit Bukit Perah. Acolo poposiră în casa căpeteniei satului, Jane dormind în camerele din spate, laolată cu femeile. Plecară mai departe în ziua următoare şi ajunseră la Kuala Rakit seara. Kuala Rakit era un sat foarte mare, aproape un orăşel. Aici Mat Amin o conduse la una dintre oficiaităţile malayeze, Tungku Bentara Raja. Tungku Bentara era un malayezian subţiratic, care vorbea excelent englezeşte. Se arătă sincer ingrijorat şi preocupat de povestea pe care o auzi de la cei doi oaspeţi ai săi.

- îmi pare foarte, foarte, rău. În sfârşit, nu pot să fac prea multe ca să vă ajut direct, fiindcă japonezii controlează tot ce facem. E groaznic că a trebuit să lucraţi în câmpurile de orez.

- Nu-i groaznic deloc, spuse Jane. De fapt chiar ne place. Am vrea să rămânem acolo, cu Mat Amin, aici de faţă. Dacă japonezii ar avea un lagăr pentru femei în districtul acesta, cred

ca ne-ar trimite acolo. Dar dacă nu au, nu vrem să străbatem pe jos toată Malaya. Jumătate dintre noi au şi murit din cauza asta.

- Trebuie să staţi la noi în noaptea asta. Mâine o să vorbesc cu administratorul civil japonez. Oricum, aici nu există nici un lagăr pentru femei.

În noaptea aceea pentru prima dată după aproape 7 luni, Jane dormi într-un pat. Pentru ea nu conta prea mult. Se obişnuise să doarmă pe podea, unde era mult mai răcoare decât pe saltea. Nu ajunse până într-atât încât să coboare din pat şi să dormă pe jos, dar fu cât pe-aci.

Baia - şi, după baie, duşul obţinut prin ridicarea unei găleţi cu apă deasupra capului - fură o adevărată desfătare şi petrecu multă vreme spălându-se.

Dimineaţa plecă cu Tungku Bentara şi Mat Amin la administratorul civil japonez şi acolo îşi spuse din nou povestea. Administratorul civil urmase cursurile unei universităţi din California şi vorbea o engleză-americană de primă calitate. Era o persoană rezonabilă, dar nu putu decât să-şi exprime regretul, căci nu putea face mare lucru, deoarece prizonierii nu aveau nici o legătură cu funcţia sa, căzând în grija armatei. Veni totuşi cu ei până la comandantul militar, colonelul Matisaka, şi acolo Jane spue încă o dată toată istoria. Deveni foarte limpede că colonelul Matisaka vedea problrma femeilor prizoniere ca o bătaie de cap suplimentară şi n-avea sub nici o formă intenţia să detaşeze vreun fragment din forţele aflate în subordinea sa, ca să le păzeazscă. Probabil că, dac-ar fi fost dupa el, le-ar fi trimis din nou mai departe, dar cu Tungku Bentara şi administratorul civil în biroul său cunoscând deja problema, nu prea putea s-o facă. Până la urmă se spălă pe mâini de întrega afacere şi spuse administratorului civil să facă ce aranjamente considera el a fi mai potrivite. Administratorul civil îi spuse lui Bentara că femeile puteau să stea acolo unde erau, până una alta. Jane porni înapoi către Kuala Telang cu Mat Amin. Trăiră acolo vreme de trei ani.

- Au fost trei ani irosiţi din viaţa noastră.

Îşi ridicase fruntea şi mă privea oarecum nesigură.

- Cel puţin aşa cred. Ştiu destul despre Malaya, dar aici, în Anglia, asta nu valorează prea mult.

- N-o să ştim dac-au fost irosiţi sau nu decât la sfârşitul vieţii, i-am spus.

Dădu din cap.

- Presupun că aşa e.

Luă vătraiul şi începu să cureţe cenuşa de după barele şemineului.

- Au fost foarte buni cu noi. Nici nu s-ar fi putut mai bine, în limitele a ceea ce sunt şi ceea ce au. Fatimah - fata care ne-a aratat ce să facem în câmpurile de orez, în primele săptămâni - a fost de o drăgălăşenie desăvârşită. Am ajuns s-o cunosc foarte bine.

- De-asta vrei să te întorci acolo?

Încuviinţă

- Mi-ar place să fac ceva pentru ei, acum, că am banii ăştia. Am trăit cu ei trei ani şi au făcut totul pentru noi. Am fi murit cu toatele înainte de a se sfârşi războiul, dacă nu ne-ar fi primit ei şi nu ne-ar fi lăsat să stăm acolo. Iar acum eu am atât de mult - şi ei atât de puţin...

- Nu uita că nu e chiar atât de mult. Drumul pâna în Malaya este foarte costisitor.

Zâmbi.

- Ştiu ce vreau să fac pentru ei. N-o să coste prea mult, nu mai mult de 50 de lire. Poate nici atât. Trebuia să cărăm apă cu burdufurile. Asta este munca femeilor şi este o treabă cumplită. Vezi, lângă sat, râul este la nivelul fluxului, aşa că apa e sălcie. Poţi s-o foloseşti la spălat, dar apa de băut trebuie adusă de la izvoare, de la aproape doi kilometri distanţă. Ne duceam acolo dimineaţa şi seara, cu burdufele de piele câte 2 în fiecare mână, agătate de câte un băţ, doi kilometri dus şi doi întors, opt kilometri pe zi. Fatimah şi celelalte fete nu prea băgau în seamă; aşa făcuse satul dintotdeauna, generaţie după generaţie.

- De asta vrei să sapi o fântână?

- E ceva ce aş putea să fac pentru ele, pentru femei, ceva ce le-ar face viaţa mai uşoară, aşa cum ne-au făcut şi ele viaţa mai uşoară, nouă. O fântână în mijlocul satului, la câteva sute de metri de fiecare casă, e ceea ce ar merita să aibă. Sunt sigură că n-ar trebui să aibe mai mult de trei metri adâncime, fiindcă e apă peste tot în jur. Nivelul apei nu poate să fie la mai mult de trei metri în jos - patru metri în cel mai rău caz. Mă gândeam că, dacă m-aş întoarce acolo şi m-aş oferi să angajez o echipă de fântânari ca să sape fântâna, m-aş achita într-un fel de datorie. După asta aş putea să mă bucur de banii aştia cu conştiinţa curată.

Mă privi din nou.

- Nu crezi că e o prostie?

- Nu, nu cred. Singura problemă e că aş vrea să nu fie atât de departe. Drumul până acolo şi înapoi o să facă o gaură mare în venitul tău anual.

- Ştiu. Dac-am să rămân fără bani o să-mi iau o slujbă în Singapore sau undeva pe acolo, câteva luni, şi am să mai economisesc câte ceva.

- Pentru că veni vorba, de ce nu rămâi acolo, să cauţi o slujbă? Cunoşti ţara foarte bine.

- M-am gândit la asta atunci în '45. Muream de dor să ne întoarcem acasă. De la Kota Bahru au trimis după noi trei camioane şi ne-au dus la aeroport şi de acolo ne-au dus cu avionul la Singapore, într-un Dakota, cu un echipaj australian. Acolo l-am întâlnit pe Bill Holand şi a trebuit să-i explic despre Eileen şi Freddie şi Jane.

Vocea ei coborî până la şoaptă.

- Toată familia... cu excepţia lui Robin. Pe atunci avea patru ani şi era un băieţel voinic. M-au lăsat să mă întorc acasă cu Bill şi Robin, ca să am grijă de copil. Mă considera mama lui, desigur.

Zâmbi vag.

- Bill ar fi vrut să transforme asta în ceva permanent. N-am putut s-o fac. N-aş fi putut fi genul de soţie pe care şi-o dorea.

N-ma comentat.

- Când am aterizat, Anglia era atât de verde şi de frumoasă încât am simţit că vreau să uit despre război şi despre est şi să devin din nou o persoană oarecare. Am obţinut slujba asta la Pack şi Levi şi sunt la ei de 2 ani. Poşte de damă şi serviete diplomat, articole de lux, nimic care să aibă legătură cu războiul sau foamea sau moartea. Am fost fericită acolo.

Întoarsă acasă s-a simţit foarte singură. Îi telegrafiase mamei sale de îndată ce ajunsese la Singapore. Urmase o lungă întârziere, apoi primise o telegramă de răspuns de la mătuşa Agatha, la Colwyn Bay, aducând cu ea ştirea că mama ei era moartă. Inainte de a părăsi Singapore auzise că fratele ei, Donald, murise pe linia ferată Burma-Siam. Trebuie să se fi simţit foarte singură pe lume când îşi recăpătase libertatea. Mie mi se părea că, în conjunctura aceea, dovedise multă tărie de caracter refuzând cererea în căsătorie. Aterizase la Liverpool şi se dusese să stea câteva săptămâni cu mătuşa ei, Agatha, la Colwyn Bay.

Apoi plecase la Londra să-şi caute de lucru. Am întrebat-o de ce nu luase legătura cu unchiul ei, bătrânul din Ayr.

- Ca să fiu sinceră, uitasem complet de el; sau, dacă m-am gândit la asta, mă gândeam că murise şi el. L-am vazut doar o singură dată, când aveam 11 ani, şi părea pe moarte. De atunci nu mi-a trecut niciodată prin cap că ar mai fi putut fi în viaţa. Averea mamei era aproape terminată şi din lucrurile ei îmi rămăseseră foarte puţin, pentru că toate fuseseră în casa Paget, din Southompton, care fusese bombardată. Dacă m-aş fi gândit la unchiul Douglas, nici măcar n-aş fi ştiut să ajung la el: nu ştiam unde locuieşte.

Tot mai ploua. Am renunţat la ideea de a ieşi în după amiaza aceea şi am hotărât să bem ceaiul la mine. Jane se duse în mica mea bucătărie şi începu să trebăluiască. M-am apucat să aranjez masa şi abia tăiasem pâinea şi o ungeam cu unt, când a intrat cu tava.

- Şi, deci, când ai de gând să pleci în Malaya?

- Cred că ar trebui să-mi reţin un bilet pentru sfârşitul lunii mai iar până atunci să lucrez la Pack şi Levi. Asta înseamnă încă 6 săptămâni. În timpul ăsta am să economisesc îndeajuns ca să îmi plătesc drumul dus-întors. Mai am încă 60 de lire pe care le-am economisit din salariu, în ultimii 2 ani.

Se interesase de costul călătoriei şi găsise o linie maritimă cu vase de clasa a 2-a, care duceau mărfuri dar şi cam o duzină de pasageri, la un cost relativ modest, până la Singapore.

- Cred că din Singapore până la Kota Bahru va trebui să iau un avion. Malayan Airways are zboruri până la Kuantatn şi de acolo la Kota Bahru. Nu ştiu ce să iau de la Kota Bahru până la Kuala Telang, dar m-aştept să găsesc ceva.

Cred că era în stare să meargă şi pe jos. Pentru ea, o călătorie prin inima Malayei nu însemna mare lucru. Cît îmi povestise, scosesm atlasul, ca să văd unde erau toate locurile acelea şi m-am uitat din nou acum prin el.

- Ai putea să iei avionul până la Kuantan, i-am spus. E mai scurt de acolo.

- Ştiu, ştiu că e ceva mai scurt drumul, dar n-aş suporta să mă întorc acolo. Părea uşor tulburată. Ca să mai risipesc stânjeneala, am spus într-o doară:

- Mi-ar trebui ani de zile să învăţ denumirile astea malayeziene.

- E uşor când ştii ce înseamnă. Sunt exact ca numele englezeşti: *bahru* însemană "nou" şi *kota* însemnă "Fort". Este un fel de Newcastle în Malaya.

Îşi continuă munca ei de la Perivale iar eu am continuat-o pe a mea în Chancery Lane, dar nu-am reuşit să-mi scot din minte povestea ei. Exista un om pe nume Wright, un membru al clubului meu, care fusese în poliţia malayeziana iar în timpul ocupaţiei Malayei, fusese prizonier la japonezi, cred că în Changi Gaol. Intr-una dintre seri m-am aşezat la masa lui şi n-am resistat să-l întreb amănunte despre cele ce aflasem.

- zilele trecute una dintre clientele mele mi-a spus o poveste extraordinară despre Malaya, i-am zis. A făcut parte dintr-un grup de femei pe care japonezii au refuzat să le primească în vreun lagăr.

Wright a lăsat cuţitul jos.

- Nu-i grupul care a fost luat prizonier la Panong şi care a traversat pe jos toată Malaya?

- ăsta a fost. Deci ştii de ele?

- O, da. A fost ceva extraordinar, aşa cum spui. Comandanţii japonezi le-au plimbat pe jos din loc în loc până când, în cele din urmă, li s-îngăduit să se oprească într-un sat pe coasta de est; au stat acolo tot restul războiului. Cu ele a fost o fată foarte de treabă, care era şefa lor şi care vorbea Malaeza flent. Nu fusese o personalitate, fusese un fel de stenodactilografă într-un birou din Kuala Lumpur; o fată nemaipomenită.

Am dat din cap ea:

- E clienta mea.

- I-auzi! M-am tot întrebat ce s-a întâmplat cu ea. Ce face acum?

- E tot stenodactilografă. Lucrează într-o fabrică de poşete din Perivale.

- Ca să vezi!

A mai luat o înghiţitură sau două şi apoi a spus:

- M-am gândit întotdeauna că fata asta ar merita să primească o decoraţie oarecare. Din nefericire nu există ceva care să poată fi acordat unor oameni de genul acesta. Insă dacă n-ar fi fost ea, toate femeile alea, şi copii, ar fi murit. În tot grupul ăla nu era nimeni de calibrul ei.

- Am înţeles că jumătate din ele ar fi murit.

- Cred că e adevărat. A reuşit să le oprească undeva şi au lucrat la câmpurile de orez până la sfârşit. După asta totul a fost în regulă.

Timp de 6 luni, până când a părăsit ţara, m-am interesat din când în când de ea. Şi-a cumpărat un bilet la un vas care pleca din portul Londrei pe 2 iunie şi şi-a anunţat firma că va părăsi serviciul pe la sfârşitul lunii mai. Mi-a spus că au fost destul de nemulţumiţi de asta şi au hotărât imediat să-i mărească salariul cu 10 şilingi, dar a ţinut cont de ce-i spusesem şi i-a vvorbit domnului Pack despre moştenirea ei iar acesta acceptă inevitabilul. Am aranajat ca veniturile ei pe lunile iulie, august şi septembrie să-i fie puse la dispoziţie în Singapore şi i-am deschis în scopul acesta un cont la Chartered Bank. Pe măsură ce se apropia momentul plecării, am început să-mi fac griji, nu fiindcă m-aş fi temut că avea să cheltuiască mai mult decât îşi putea permite, însă mi-era teamă că ar fi putut da peste cine ştie ce dificultăţi dacă cheltuielile ar fi fost mai mari decât se aştepta ea. 900 de lire sterline pe an nu sunt prea mult în zilele noastre pentru o persoană care călătoreşte spre Orient. I-am adus aminte de asta cu aproape o săptămână înainte de a pleca.

- Nu uita că acum eşti o femeie destul de bogată. Cu venitul pe care-l ai poţi trăi foarte bine şi trebuie să am grijă să o poţi face. Nu uita că am puteri destul de largi, conform testamentului unchiului tău. Dacă întâmpini dificultăţi sau dacă chiar ai nevoie de bani, telegrafiază-mi imediat. Dacă te îmbolnăveşti...

- Foarte drăguţ din partea ta, dar, sincer, cred că totul o să fie în regulă. Mă bazez pe faptul că aş putea găsi o slujbă dacă încep să dau de fundul sacului. În definititv nu trebuie să mă întorc în Anglia la o anumită dată sau ceva de genu ăsta.

- Nu sta prea mult acolo.

Zâmbi.

- N-am să stau, domnule Stachan. Nimic nu mă poate ţine în Malaya o dată ce am terminat cu treaba asta.

Renunţase, desigur, la camera ei din Ealing, şi mă întrebă dacă ar fi putut lăsa o valiză şi un cufăr în debaraua din apartamentul meu, până se va întoarce în Anglia. L-a adus cu o zi înainte de a pleca şi, o dată cu ele şi o pereche de cizme cu patine care nu-i incăpeau în cufăr. Mi-a spus că avea să ia cu ea

ca bagaj doar o singură valiză.

- Cum rămâne cu trusa tropicală? Ai trimis ceva înainte?

- Am totul cu mine, în valiză: 50 de tablete de chinină şi 50 de sulfatriade, nişte unguent şi sarongul meu cel vechi. N-am de gând să mă port ca o doamnă în Malaya.

La plecare, în afară de mine nu era nimeni cu ea care s-o însoţească la chei. Fusese destul de sigură o lună, iar prietenii pe care îi avea lucrau cu toţii şi nu puteau să-şi găseacă timp pentru asta. Am condus-o până acolo într-un taxi. Lua călătoria ca ceva de la sine înţeles. Părea că nu-şi făcuse pregătiri pentru drum, un drum care ocoloea aproape jumătate din glob, mai mult decât şi-ar fi făcut o fată din generaţia mea pentru un sfârşit de săptămână la Chislehurst. Işi cumpărase un sarong, unul nou şi totul era strălucitor şi curat. Când deschise uşa cabinei, se trase înapoi uimită: cabina era plină ochi cu flori.

- O, Noel! Uite! Uită-te ce flori!

Se întoarse căţre steward:

- De unde sunt? Nu cumva de la companie?

- Au venit în trei cutii mari, ieri seară, răspunse el. Arată frumos, nu-i aşa, domnişoară?

- Cred că tu le-ai trimis, Noel! O, ce drăguţ din partea ta!

- Flori englezeşti, să-ţi amintească să te întorci în Anglia, curând.

Probabil că aveam un fel de presimţire de pe atunci că nu avea să se mai întoarcă. Mai înaintea de a-mi putea da sema ce vrea să facă îşi petrecu un braţ pe după umerii mei şi mă sărută pe buze.

- Asta-i pentru flori, Noel, pentru flori şi pentru tot ce-ai făcut pentru mine!

Şi am fost aşa de uluit şi de ameţit încât tot ce-am putut să-i spun a fost:

- O să-ţi mai pregătesc un braţ pentru când te întorci.

Nu vroiam să văd plecare navei pentru că despărţirile duc la gesturi stupide. E mai bine să treci peste ele repede.

M-am întos cu taxiul la apartamentul meu şi-mi amintesc că am stat multă vreme la fereastră privind peretele ornamentat al grajdurilor de peste drum şi gândindu-mă la vaporul ei nou şi minunat coborând pe râu, trecând pe lângă Gravesend şi Tilbury, pe lângă Shoebury şi North Foreland, ducând-o departe. Apoi m-am treezit şi m-am dus şi am aranjat cufărul şi valiza într-un colţ

al debaralei şi am stat o vreme cu cizmele şi patinele în mână, lucrurile ei personale, gândindu-mă unde ar fi fost cel mai potrivit loc pentru ele. În cele din urmă le-am dus în dormitor şi le-am pus jos în dulap, pentru că nu mi-aş fi iertat niciodată dac-ar fi fost furate. Era exact fata pe care mi-ar fi plăcut să o am ca fiică, dar n-am avut niciodată o fiică.

A străbătut jumătate din glob cu vaporul ei rătăcitor şi mi-a scris din aproape toate porturile în care s-a oprit: Marsilia, Neapole, Alexandria şi Aden, din Colombo, Rangoon şi din Penang. Prietenul meu se interesa mereu de ea, pentru că era legată de amintirile lui din Malaya şi am prins obiceiul de a păstra la mine ultima ei scrisoare şi a-i povesti despre drumul ei şi despre cum se descurca. Il cunoştea destul de bine pe consilierul britanic al Rajahului de la Kota Bahru, un anume domn Wilson Heyes, şi l-am pus să-i scrie o scrisoare pe care i-am expediaat-o prin poşta aeriană, povestindu-i despre Jane Paget şi rugându-l să vadă dacă n-ar putea face ceva pentru ea. Mi-a spus că era un lucru necesar pentru că în Kota Bahru o doamna nu putea sta sub nici o formă altundeva decât cu unul dintre cetăţenii britanici care locuia acolo. Am primit o scrisoare foarte amabilă şi pritenească de la domnul Hays, spunând că o aştepta. Am reuşti să-i mai trimit o scrisoare, tot cu poşta aeriana, la Chartered Bank, spunându-i ce făcusem pentru ea.

A rămas doar o noapte la Singapore şi a luat avionul de dimineaţa către Kota Bahru. Dakota acela a străbătut toată Malaya oprind în diferite locuri şi până la urmă a debarcat-o pe pista de la Kota Bahru, imediat după prânz. A coborât din avion îmbrăcată în acelaş taior subţire, gri, cu care plecase din Londra. Wilson Hays şi soţia lui au întâmpinat-o acolo. L-am întâlnit pe Wilson Hays la United University Club un an mai târziu, când a venit în ţară, în concediu. Era un bărbat înalt, liniştit, brunet, cu o figură prelungă. Mi-a spus că fata se simţise puţin stânjenită descoperind că venise personal la aeroport s-o întâmpine. Nu părea să realizeze că era o persoană destul de cunoscută în acea parte a lumii. Wilson Hays ştia totul despre ea, cu mult înainte de a-i scrie noi deşi, desigur, nu mai auzise nimic depre ea de la sfârşitul războiului. Trimisese vorbă lui Mat Amin imediat ce primise scrisoarea noastră, ca să-i spună că fata se întorcea să-i

viziteze şi aranjase să-i împrumute jeepul său cu un şofer, să o ducă pe porţiunea de 180 de kilometri până la Kuala Telang. Am considerat asta un gest foarte frumos din partea lui şi i-am spus-o. Mi-a răspuns că dacă prestigiul britanicilor era mult mai mare în districtul Kuala Telang după război, decât înainte de acesta, asta se datora numai prezenţei aceste-i fete şi grupului ei. Se gândise că merită folosescă jeepul câteva zile. Jane rămase la rezidenţa britanică 2 nopţi şi mai cumpără câteva lucruri simple din magazinele localnicilor. Când a plecat cu Jeepul în dimineaţa următoare, purta îmbrăcămintea localnicilor. Îşi lăsase valiza şi cele mai multe lucruri în grija doamnei Wilson Hays. A luat cu ea numai ceea ce ar fi luat o localnică cu o poziţie socială bună. Purta un salong decolorat, cu pătrăţele albastre şi albe, un fel de bluză albă. Era încălţată cu sandale ca o concesie făcută moliciunii tălpilor ei şi avea o umbrelă clasică, chinezească, ca să se apere de soare. Îşi pieptănase părul ridicându-l în creştetul capului, după modelul fetelor malayeze, cu un pieptăn mare în mijloc pentru susţinere. Ducea cu ea un coşuleţ din frunze de palmier, iar doamna Wilson Hays mi-a spus că nu avea mare lucru în el: o periuţă de dinţi, dar fără pastă, un prosop şi o bucată de săpun antiseptic şi câteva medicamente. Mai luase un schimb de îmbrăcăminte, un sarong nou şi un şal înflorat din bumbac, asortat la el. Cumpărase trei brose mici ieftine şi 2 inele, ca daruri pentru prietenele ei. Nu luase cu ea nimic cosmetic. Cam asta era tot.

- M-am gândit că dovedea multă înţelepciune ducându-se aşa, mi-a spus Wilson Hayes. Dac-ar fi plecat îmbrăcată ca o englezoaică, i-ar fi pus într-o situaţie stânjenitoare. O parte dintre rezidenţii englezi au fost destul de nemulţumiţi când au auzit că plecase îmbrăcată ca o localnică - ştii şcoala veche, toţi scroţoşii, poziţia albului şi toate chestiile astea. Trebuie să spun că, atunci când am văzut-o plecând, mi-am zis imediat că era o soluţie bună. În definitiv aşa a fost îmbrăcată tot timpul războiului şi nimeni nu consideră că prestigiul ei sau al nostru a avut ceva de suferit.

E un drum lung cu maşina de la Kota Bahru până la Kuala Telang. Drumurile sunt foarte proase şi sunt de trecut patru râuri principale, pe un pod umblător, fără să mai punem la socoteală o mulţime de vaduri. I-au trebuit 14 ore ca să acopere 180 de kilometri şi se făcuse intuneric când au intrat în Kuala Telang.

Când jeepul pătrunse printre casele cufundate în întuneric, satul prinse să zumzăie agitat şi oamenii începură să iasă afară din locuinţele lor, înodându-şi sarongurile. Era lună plină în noaptea aceea, astfel că se vedea destul de bine. Maşina opri în faţa casei capetenie. Jane coborî amorţită, se apropie de el şi, punându-şi palmele în faţă în gestul de salut şi rugăciune, spuse în malayeză:

- M-am întors, Mat Amin, ca să nu crezi că doamnele albe au uitat cu totul de voi după ce au trecut de nevoi.

El îi răspunse:

- M-am gândit şi am vorbit despre tine de când ai plecat.

În curând fură înconjuraţi de oameni şi o văzu pe Fatimah apropiindu-se cu un sugar în braţe şi un alt micuţ agăţat de sarongul şi-şi făcu loc prin mulţime şi o luă de mână şi spuse:

- A trecut atât de mult de când nu ne-am văzut!

Şi mai era acolo Raihana şi Safirah binti Yacob şi Safirah binti Taib şi micul Ibrahim - acum ajuns un tânar voinic - care clipea mărunt din ochi, şi fratele său Samat şi bătrâna Zubeidah şi mulţi alţii. Pe o parte dintre ei nu-i cunoştea, pentru că bărbaţii se întorsese din taberele de muncă curând după ce ea părăsise Malaya. Erau multe chipuri noi. Fathimah era căsătorită cu un ins pe nume Derahman bin Izmail şi-l aduse în faţa ei şi-l prezentă doamnei albe. Jane se înclină în faţa lui şi se gândi că ar fi trebuit să-şi aducă un şal ca să şi-l petreacă peste faţă, aşa cum era politicos când o femeie era prezentată unui bărbat străin. Îşi puse palma peste obraz şi spuse:

- Iartă-mă că nu am văl.

El se înclină.

- Nu contează.

Fatimah îi întrerupse:

- El ştie - şi toată lumea ştie - că doamnele albe nu-şi acoperă niciodată chipurile când trăiesc printre noi, pentru că poparele diferite au obiceiuri diferite. O, Jane, suntem atât de bucuroşi că te-ai intors!

Jane se înţelese cu Mat Amin asupra locului unde avea să doarmă şoferul, apoi se duse cu Fatimah la casa soţului ei. O intrebară dacă mâncase şi ea spuse "nu" şi îi pregătiră o cină din orez şi o pastă foarte picantă din banane coapte şi peşte, pe care malayezieni o păstrează în nişte tuburi răsturnate, asemeni acelora folosite la scurgerea apei şi apoi, obosită, îşi transformă

în pernă coşuleţul din frunze de palmier şi se întinse pe rogojină, aşa cum mai făcuse de mii de ori până atunci. Îşi slăbi sarongul în jururl taliei şi se culcă. N-ar fi pe deplin corect să spunem ca a dormit bine pe podea, după ce dormise trei ani în pat. Se trezi de multe ori şi ascultă zgomotele nopţii şi privi lumina lunii strecurându-se printre crăpăturile acoperişului şi pereţilor şi se simţi fericită.

În dimineaţa următore vorbi cu Fatimah şi Mariam şi bătrâna Zubeidah, stând pe vine în jurul oalelor în spatele casei, ferite din calea bărbaţilor.

- Cât am fost departe, m-am gândit la locul acesta.

Nu era chiar adevărat, dar nu era o minciună.

- M-am gândit la voi, toate trei, muncind aşa cum am trăit şi am muncit şi eu. Eu lucram în Anglia într-un birou, la nişte registre, în felul în care trebuie să muncescă femeile în ţara mea. Pentru că, aşa cum ştiţi, sunt o femeie săracă şi trebuia să lucrez toată viaţa ca să-mi câştig pâinea - până-mi voi găsi un soţ care mi se va potrivi. Iar eu sunt o persoana foarte deosebită.

Femeile râseră şi bătrâna Zubeidah spuse:

- E foarte ciudat că o femeie trebuie să-şi câştige existenţa în felul acesta.

Miriam spuse şi ea:

- O femeie din neamul nostru lucrează într-o bancă, la Kuala Rakit. Am văzut-o prin fereastră. Face ceva cu degetele la o maşină şi aceasta face clic, clic.

Jane dădu din cap.

- Aşa îmi câştig eu viaţa în ţara mea, muncind la o maşină ca asta, care scrie scrisori pentru tuan. Dar de curând unchiul meu a murit. El trăia departe de mine şi nu l-am întâlnit decât o singură dată. Nu mai avea alte rude şi i-am moştenit toţi banii, aşa că acum nu mai e nevoie să muncesc decât dacă vreau.

Un murmur de apreciere trecu printre femei. 2 sau trei se apropiară şi lărgiră cercul.

- Iar acum, având bani pentru prima dată în viaţă, m-am gândit mai mult la voi, cei de aici, din Kuala Telang, decât până acum şi la bunătatea voastră faţa de noi când am trăit printre voi şi mi-a trecut prin minte că ar trebui să fac un dar locului ăsta. Acest dar ar trebui să fie un dar de la o femeie către femeile din Kuala Telang, care să n-aibe nimic de-aface cu bărbaţii.

Un murmur înfierbântat de plăcere străbătu grupul femeilor

care o înconjurau. Bătrâna Zubeidah spuse:

- E adevărat că bărbaţii primesc totul.

1 sau 2 dintre femei o priviră şocate fată de această erezie.

- M-am gândit de multe ori, continuă Jane, că în locul ăsta ar trebui să existe o fântână, ca să nu mai trebuiscă să aduceţi apă de la izvoare, dimineaţa şi seara. Că ar putea exista la cel mult 50 de paşi de casele voastre o fântână cu apă proaspătă, cu o găleată cu care să scoateţi apa la orice oră din zi, de câte ori aveţi nevoie de apă rece şi proaspătă.

Din nou se auzi un murmur de apreciere.

- De jur împrejurul fântânii vor fi pietre netede pe care puteţi să staţi şi să vorbiţi în timp ce tinerii vor scoate afară găleata cu apă şi. Iar în apropiere de fântână aş face o casă din chirpici, pentru spălatul rufelor, cu lespezi lungi din piatră netedă, sau de ciment, aranjate aşa fel ca să puteţi sta faţă în faţă în vreme ce spălaţi şi să vorbiţi, dar totul înconjurat de pereţi de chirpici, încât bărbaţii să nu poată vedea înăuntru. Murmurul crescu până ce toate femeile aflate de faţă începură să vorbească deotdată, înfierbântate.

- Asta este ceea ce vreau să fac, ca mulţumire. Am să angajez o echipă de săpători de fântâni şi ei vor săpa fântâna iar eu am să plătesc pietrari pentru lucrătura în piatră a ghizdurilor şi am să plătesc tâmplari care să ridice casa de spălat. Dar pentru tot ce trebuie aranjat înauntru o să am nevoie de 2 sau trei femei cu experienţa, ca să mă sfătuiască cum ar trebui făcut totul: înălţimea dalelor de piatră, bazinul de ciment sau canalele pentru apă şi tot aşa mai departe. Acesta este darul unei femei pentru femei şi în privinţa asta bărbaţii trebuie să facă ceea ce spun femeile.

Urmă o discuţie zgomotoasă. O parte dintre femei se îndoiau că bărbaţii vor îngădui vreodată un astfel de lucru, iar altele se întrebau dacă nu cumva era chiar o impietate să-ţi doreşti să schimbi cursul lucrurilor, care satisfăcuse nevoile mamelor şi bunicilor lor. Dar cele mai multe îşi doreau cu ardoare această noutate - dacă putea fi obţinută. O dată ce se obişnuiră cu ideea, pe care o cântăriră şi o întoarseră pe toate părţile, examinând fiecare detaliu în parte şi discutând unde ar trebui aşezată fântâna şi unde casa de spălat şi unde ar trebui să fie bazinele de ciment şi unde scurgerea, la sfâşitul a 2 ceasuri o acceptaseră din toată inima.

Jane era mulţumită că avea întradevăr să acopere o nevoie reală şi că femeile nu îşi doreau altceva.

În sera aceea stătu faţă în faţă cu Mat Amin pe mica vernadă din faţa casei acestuia, aşa cum stătuse de atâtea ori pe vremuri, când trebuiseră discutate probleme care priveau femeile. El sorbi din cafea.

- Am vrut să vorbesc cu tine, pentru că vreau să ofer un dar acestui loc, dar pe care oamenii să şi-l amintească ca de vremea când au fost aici femeile albe şi aţi fost bune cu ele el, începu Jane.

- toată ziua soţia mea n-a vorbit de altceva. Celelalte femei spun că vrei să faci o fântână.

- E adevărat. Ca mulţumire din partea tuturor femeilor engleze pentru Kuala Telang. Dar, pentru că noi suntem femei, e potrivit ca acesta să fie un dar pentru femeile acestui loc. Cât am trăit aici, în fiecre dimineaţă şi seară, se muncea mult ca să se aducă apă de la izvor. Îmi părea rău pentru femeile voastre, când mă gândeam la ele, în Anglia, că trebuie să aducă apă tot acel drum şi de asta vreau ca mulţumirea mea să fie o fântână în mijlocul satului.

- Izvorul a fost deajuns de bun pentru mamele şi bunicile lor, pînă acum. Or să năzuiască la lucruri peste putinţa lor, în viaţa, dacă vor avea o fântână. Jane continuă răbdătoare:

- O să aibă mult mai multă energie ca să va servească cu credinţa şi bunătate, dacă vor avea această fântână. Mat Amin îţi amitneşti că Raihana binti Ismail a pierdut copiul pe care îl purta în pântece, în luna a treia, aducând apă?

El tresări, neplăcut surprins că femeia vorbea de astfel de lucruri, dar femeile englezoaice vorbesc despre orice.

- A fost bolnavă 1 an de zile după asta şi nu cred că a mai fost bună la ceva, pentru soţul ei. Dacă femeile ar avea o fântână, ca aceea pe care vreau să v-o dăruiesc ca multumire, acest accidet nu s-ar fi întâmplat.

- Domnul dispune de vieţile femeilor ca şi de cele ale bărbaţilor.

Ea zâmbi blând.

- Trebuie să-ţi amintesc, Mat Amin, că stă scris: "Sufletele bărbaţilor sunt înclinate din fire spre răutate, dar dacă vei fi blând cu femeile şi te vei feri să le faci rău, Domnul va privi cu bună voinţa faptele tale?"

El râse şi se bătu peste coapse.

- Mi-ai spus asta de atâtea ori cât ai stat aici! De câte ori doreai câte ceva. N-am mai auzit-o de mult.

- Ar fi bine să lăsaţi femeile să aibă fântâna lor.

- N-o să spun nu, fiindcă atunci când femeile îşi doresc un lucru atât de mult, aşa cum îşi doresc această fântână pe care le-ai promis-o, de obicei îl obţin. Dar asta este o problemă care priveşte tot satul şi trebuie să vorbesc cu fraţii mei, bărbaţii.

Se adunară în dimineaţa următoare, aşezându-se pe vinel aumbra prăvăliei din sat. Mai apoi trimiseră după Jane şi ea se aşză lângă ei, dar puţin mai într-o parte, aşa cum e potrivit pentru o femeie, şi ei o întrebară unde avea să fie aşezată fântâna şi unde casa de spălat. Ea spuse că totul stăţea în mâinile lor dar fi fost potrivit pentru femei dacă fântâna s-ar fi aflat pe o bucată de pământ din faţa prăvaliei lui Chan Sancu, casa de spălat din chirpici la vest de aceasta, dechizându-se către casa lui Ahmed. Atunci se ridicară cu toţii şi merseră să vadă locul şi să întoracă probleme pe toate feţele şi toate femeile satului stătură de jur împreujur şi-şi priviră stăpânii luând aceste importante decizii şi pe Jane vorbind cu ei aproape ca şi cum ar fi fost egala lor. Ea nu-i grăbi. Trăise trei ani în satul ăcela şi cunoştea încetineala procesului lor mental, precauţia cu care erau abordate toate noutăţile. Le luă 2 zile să hotarască că fântâna ar fi fost un lucru bun şi că mânia Domnului nu avea să coboare asupra lor dacă se puneau pe lucru.

Săpatul fântânilor este un meşteşug anume şi pe coastă era o singură familie căreia putea să I se incredinţeze această treabă. Locuiau cam la 8 kilometri distanţă de Kuantan. Mat Amin dictă o scrisoare imamului, să fie scrisă *javi* şi apoi o duseră la Kuala Rakit şi o puseră la poştă. Jane trimise 5 saci de ciment la Kota Bahru şi apoi se porni să aştepte cele câteva săptămâni, cât aveau să dureze pregătirile. Îşi petrcu cea mai amre parte a timpului cu pescarii, în bărcile lor, sau stând pe plajă şi jucându-se cu copii. Ii învăţă să construiască castele de nisip şi să joace "trei în rând" pe un careu desenat cu degetul în nisip. Făcu baie şi înotă cât de mult putu, şi lucră vreme de o săptămână în câmpurile de orez, la vremea recoltei. Trăise atât de mult printre oamenii aceştia încât învăţase să aibe răbdare. Ba mai mult, descoperi că avea nevoie de timp să se gândească ce avea să facă cu viaţa ei de acum înainte, când nu mai era nevoie să

muncească. Aşteptă fără să facă mare lucru vreme de trei săptămâni şi nu găsi lucrul ăsta plictisitor. Fântânarii şi cimentul sosi aproape în acelaş timp şi lcrul începu. Săpătorii erau o familie comupsă din tată - un bărbat în vârstă, cu barbă albă, pe nume Suleiman - şi cei 2 fii ai săi, Iacob şi Husein. Petrecură o zi întreagă cercetând terenul şi toate argumentele în favoarea locului ales pentru fântână trebuiră să fie trecute încă odată în revistă, spre a-i satisface pe aceşti experţi. Când, în cele din urmă, începură munca, aceasta se desfăşură repede şi bine. Săpătorii lucrau din zori şi până în seară, unul dintre ei la fundul gropii iar ceilalţi 2 scoţând pământul afară şi împrăştiindu-l în jur. Zideau fântâna de sus în jos, pe măsură ce-o adânceau, sprijinind zidăria cu pari bătuţi în pereţi. Bătrânul Suleiman tatăl era o mină de informaţii pentru sat, căci călătorise în susul şi în josul coastei Malayeze, săpând şi reparând fântâni şi astfel ajunsese din vreme în vreme să viziteze aprope toate satele. Bărbăţii şi femeile din Kuala Telang îşi făcuseră obiceiul să se aşeze de jur împrejur, privind cum progresa lucrarea noii fântâni şi pălăvrăgind cu bătrânul, aflând veşti despre rudele sau cunoştiinţele lor din susul sau josul coastei. Într-o după amiază, Jane se afla şi ea acolo cu toată lumea, şi-l întrebă:

- Eşti din Kuantan?

- Din Batu Sawah, răspunse bătrânul. Asta e la partu kilometri de mers pe jos de la Kuantan. Casa noastră e acolo, dar noi suntem mari călători.

Ea rămase tăcută o vreme.

- Vă amintiţi de ofiţerul japonez care comanda la Kuantan, în primul an al războiului?

- Căpitanul Sugamo? De bună seamă. Este un om foarte rău. Ne-am bucurat când a plecat. Căpitanul Ichino a fost mai bun.

Jane era suprinsă, păreau să nu ştie că Sugamo era mort.

Ii explică cum comisia pentru crime de război făcuse cercetări şi în Kuantan.

- Căpitanul Sugamo e mort. A fost trimis la calea ferată Bruma Siam şi acolo a făcut multe răutăţi şi a comis multe crime, iar Aliaţii l-au prins cănd războiul s-a terminat şi a fost judecat pentru crimă şi executat în Penang. - Mă bucur să aud asta, spuse bătrânul. Am să le spun şi fiilor mei.

Strigă spre adâncurile fântânii vestea. Discutară o vreme

între ei, apoi se apucară din nou de lucru.

Jane întrebă:

- A făcut multe fapte rele în Kuantan? Unul dintre acestea era încă cumplit de proaspăt în mintea ei, dar nu putea să vorbească direct despre el.

- A totrturat mulţi oameni.

Ea dădu din cap.

- Am văzut aşă ceva chiar eu.

Trebuis s-o spună şi nu conta dacă o spunea acestui bătrân.

- Când eram flămânde şi bolnave, ne-a ajutat un soldat, care era prizonier. Japonezii l-au prins şi l-au crucificat bătându-i cuie în plame şi l-au bătut până a murit.

- Îmi aduc aminte. Era în spital la Kunatan.

Jane îl privi lung.

- Omule, când a fost în spital? Omul a murit.

- Poate că au fost 2.

Bătrânul strigă spre adâncurile fântânii, către Iacob.

- Soldatul englez, care a fost bătut şi crucificat, la Kuantan, în primul an al războiului. Doamna din Anglia îl cunoaşte. Spune-ne, a murit acel om?

Husein îi întrerupse:

- Cel care a fost bătut era Australian, nu englez. A fost bătut pentru că a furat pui.

- De bună seamă, spuse bătrânul, a fost bătut pentru că a furat puii cei negrii. A trăit sau a murit?

Iacob strigă spre ei.

- Căpitanul Sugamo a pus să-l dea jos în noaptea aia. I-au scos cuiele din plame. A trăit.

Capitolul 5

În Kunatan în seara acelei zile de 1942 un sergent venise la căpitanul Sugamo, în casa comisarului districutual, şi-i raportase că austrlianul era încă în viaţă. Căpitanul Sugamo găsi aceasta curios şi interesant şi, cum mai era o jumătate de oră până la masa de seară, porni pe jos către scuar ca să arunce o privire. Trupul omului atârna încă în cuiele înfipte în palme, cu faţa către copac. Sângele se uscase pe rana înegrită care-i era spatele şi cursese de-a lungul picioarelor, formând pe pământ o băltoacă neagră, acum uscată şi oxidată de soarele fierbinte. O uriaşă masă de muşte acoperea trupul şi pata de sânge, dar fără

îndoială omul încă trăia. Când căpitanul Sugamo îşi apropie faţa de chipul acestuia, ochii omului se deschiseră şi-l priviră, recunoscându-l. E înodoielnic ca occidentul poate înţelege felul în care funcţionaează o minte japoneză. Când căpitanul văzu că australianul îl recunoaşte din pragul morţii, se înclină respectuos în faţa trupului zdrobit şi spuse cu multă sinceritate:

- Pot face ceva pentru tine, înainte de a muri?

Ringerul rosti limpede:

- Ticălosule! Aş vrea unul din puii tăi negri şi o sticlă de bere.

Cu chipul lipsit de orice expresie, căpitanul Sugamo privi îndelung epava umană prinsă în cuie de copac. Mai apoi se întoarse pe călcâie şi intră în casă, îşi chemă ordonanţa şi-i spuse să facă rost de o sticlă de bere şi un pahar, dar să nu deschidă sticla. Omul protestă, spunând că nu exista bere. Căpitanul ştia deja asta, dar totuşi îşi trimise ordonanţa în oraş, să treacă prin toate resturantele chinezeşti, să vadă dacă n-ar putea găsi o sticlă de bere oriunde în Kuantan. Peste o oră ordonanţa se întoarse. Căpitanul stătea în exact aceeaşi poziţie în care îl lăsase când plecase după bere. îşi informă ofiţerul cu deosebită grijă că nu exista bere în tot Kuantanul. I se ordonă să plece şi omul plecă fericit.

Pentru căpitanul Sugamo moartea era un ritual. în gestul lui faţă de australian era un element de sfinţenie şi oferindu-se, în auzul oamenilor săi, să îndeplinească ultima dorinţă a victimei sale, se dedicase personal să se îngrijească dacă aceste ultime dorinţe puteau fi împlinite. Dacă s-ar fi găsit sticla de bere şi-ar fi sacrificat unul din ultimii săi pui negri de Leghorn şi ar fi trimis pasărea gătită şi berea până la trupul pe moarte; poate ar fi dus chiar el însuşi tava. Făcând asta ar fi oferit un exemplu de cavalerism şi bushido trupelor de sub comanda sa. Din nefericire îi fusese imposibil să obţină sticla de bere şi, deoarece nu era bere iar dorinţa soldatului nu putea fi îndeplinită în întregime, nu avea nici un rost să sacrifice unul dintre puii rămaşi. Nu putea îndeplini partea sa de ritual, nu putea să de dovadă de bushido îndeplinind ultima dorinţă omului pe moarte, prin urmare australianului nu i se putea îngădui să moară, sau el, căpitanul Sugamo, ar fi fost dezonorat. Strigă după sergent. Când acesta intră îi porunci să ia cu el o echipă cu o targă şi să se ducă până la locul de pedeapsă. Acolo trebuia să scoată cuiele şi să coboare

omul de pe trunchiul copacului, fără să-i mai facă vreo rană şi să-i pună cu faţa în jos pe targă şi să-l ducă astfel la spital.

Pentru Jane, vestea că australianul trăia fu ca deschidere unei uşi. Se trase încetişor în spatele mulţimii şi plecă să se aşeze la umbra unui palmier, pe plajă, să se gândească la acel lucru incredibil. Soarele sclipea pe spuma valurilor şi plaja era atât de albă iar marea atât de albastră încât privindu-le, aproape cădeai în extaz. Se simţea de parcă ar fi ieşit dintr-o dată dintr-un tunel întunecos prin care umblase vreme de 6 ani. Încercă să se roage, dar niciodată nu fusese prea credincioasă şi nu ştia cum să pună în rugă ceea ce simţea. Cel mai bun lucru pe care putea să-l facă era să-şi amintească cuvintele unei rugăciuni pe care câteodată o spuneau la şcoală: "Luminează întunericul, o, Doamne, prin marea ta bunăvoinţă". Asta fu tot ce putu să-şi aducă aminte şi repetă cuvintele într-una în sinea ei, toată după amiaza. Întunericul în care trăia fusese luminat de săpătorii de fântâni. În seara aceease reveni lângă ei şi vorbi din nou cu Suleiman despre acelaş lucru, dar nici el, nici fii săi nu-i mai putură oferi alte informaţii. Australinaul fusese în spitalul de la Kuantan multă vreme, dar cât de multă, nu ştia. Iacob spuse că fusese acolo vreme de un an, dar ea înţelese curând că prin asta vroia să spună mult timp. Husein spusese "trei luni" iar Suleiman nu ştia câtă vreme stătuse acolo, dar spunea că fusese trimis cu un vas la Singapore, într-un lagăr de prizonieri şi că atunci când plecase mergea spijinit în 2 bastoane. Nu putu să afle de la ei când se întâmplase asta, aşa că trebuia să lase lucrurile aşa.

Rămase în Kuala Telang până când isprăviră fântâna şi casa de spălat. După ce se consultă îndelung cu femeile, pusese tâmplarii să înceapă lucrul la casa de spălat. Partea de ciment fusese turnată între scocuri şi acum aşteptau să se usuce. În ziua în care se dădu de apă la fundul fântânii, tâmplarii începură să ridice stâlpii pentru casa de chirpici, iar puţul şi casa fură isprăvite cam în acelaş timp. Petrecură 2 zile ca să sleiască fântâna, scoţând apa nămoloasă până când apa deveni limpede şi după aceea organizară o ceremonie în care Jane îşi spălă sarongul iar toate femeile se înghesuiră râzând în clădire, iar bărbaţii stătură la o oarecare distanţă în preajmă, în cerc, plini de toleranţă, întrebându-se dacă fuseseră destul de înţelepţi ca să îngăduie un lucru care făcea femeile să râdă atât de mult. În ziua următoare trimise cu un alergător o telegramă la Kuala Rakit

pentru a fi expediată lui Wilson Hayes, ca să trimită jeepul după ea şi o zi sau 2 mai târziu acesta sosi. Plecă în mijlocul unei mulţimi de strigăte de rămas bun, cu ochii uşor umeziţi. Se întorcea la locul şi poporul ei, dar lăsa în urmă trei ani din viaţă, un lucru nu prea uşor de făcut.

Ajunse în aceasi zi la rezidenţa din Kota Bahru, după lăsarea întunericului, prea obosită ca să mai mănânce. Doamna Wilson Hayes îi trimise o ceaşcă de ceai şi un fruct în dormitor şi Jane făcu îndelung o baie caldă, scoţând de pe ea pentru ultima dată hainele purtate de localnici. Se întinse în pat în încăperea spaţioasă şi răcoroasă, sub plasa de ţânţări, din ce în ce mai somnoroasă şi gândurile-i rătăcire la ringerul Harman şi la ţinutul roşu din jurul lui Alice Springs, despre care îi vorbise el, la canguri şi la cai sălbatici.

A doua zi de dimineaţă, după micul de jun, se plimbă cu Wilson Hayes în grădina rezidenţei, la răcoare. Ii povesti ce făcuse în Kuala Telang. El o întrebă de unde-i venise ideea cu casa de spălat.

- Evident că asta e ceea ce le trebuia, spuse ea. Femeilor nu le place să-şi spele hainele în public, în special femeilor musulmane.

El se gândi îndelung.

- Probabil că ai început ceva, remarcă în cele din urmă. Fiecare sat va vrea să aibe aşa ceva, acum. De unde ai făcut rost de planul casei, aranjamentul bazinelor şi toate astea?

- Le-am pus la cale împreună cu ei. Ştiau destul de bine ce vroiau.

Se plimbară de-a lungul râului cafeniu şi nămolos, lat de o jumătate de milă. Plimbându-se, îi povesti despre australian. Simţea că acum poate să vorbească deschis despre asta. Îi istorisi ce se întâmplase.

- Il chema Joe Harman şi venise dintr-un loc din apropiere de Alice Springs. Mi-ar face plăcere să iau din nou legătura cu el. Credeţi ca aş putea afla ceva despre el la Singapore.

- Nu, nu cred. In nici un caz acum, când au fost desfiinţate toate comisiile. Nu cred că acum mai există vreun registru cu prizonierii de război în Singapore.

- Atunci cum s-ar putea afla ceva despre el?

- Zici că era austalian?

Ea dădu din cap.

- Cred că ar trebui să scrii la Cambera. Cei de-acolo ar trebui să aibă dosarul cu toţi prizonierii. Presupun că nu ştii numărul unităţii militare.

- Mi-e teamă că nu.

- Asta ar putea să facă lucrurile mai dificile. S-ar putea să fie mai mulţi Joe Harmani. Aş începe scriind Ministerului Armatei, aşa-i zic ei, Ministerului de Război. Pur şi simplu scrie pe plic "Ministerul Armatei, Canbera, Australia". Ar putea ieşi ceva din asta. Ceea ce vrei este o adresă unde poţi să-i scrii, presupun. Jane privi lung dincolo de râu, la arborii de cauciuc şi palmierii de cocos.

- Cred că da. De fapt, am un fel de adresă. Inainte război lucra la o fermă de vite numită Wollara, lângă un loc numit Alice Springs. Spunea că o să-şi păstreze slujba de acolo.

- Dacă ai adresa asta, observă el, eu aş scrie acolo. E mult mai probabil să dai de el în felul ăsta, decât scriind la Kambera.

- Aş putea face asta, spuse ea încetişor. Mi-ar place să-l văd din nou. Vezi, din cauza noastră i s-au întâmplat toate astea.

Intenţia ei fusese să se întoarcă la Singapore şi să aştepte acolo un vapor pentru Anglia. Dacă trebuia să aştepte pentru un vas mai ieftin, intenţiona să-şi găsească o sujbă pentru câteva săptămâni. Sunară la Liniile Aeriene malayeziene ziua urmatoare şi aflară că Dakota ateriza la Kunatan. Pe drumul de întoarcere către Singapore vorbi din nou cu Wilson Hayes.

- Crezi că ar putea fi un hotel, ceva, la Kunatan, dacă mă opresc acolo o zi? Omul o privi cu bunăvoinţă.

- Vrei să te întorci acolo?

- Cred că ar fi bine să mă duc şi să-i văd pe oamenii de la spital, să aflu câte ceva.

- Ar fi bine să stai cu David şi Joyce Bowen. Bowen este comisarul districtual. Ar fi bucuros să-ţi aranjeze şederea.

- Nu vreau să deranjez oamenii. Nu există o casă de oaspeţi unde aş putea sta? În definitiv cunosc ţara destul de bine.

- De asta ar vrea Bowen să se întâlnească cu tine, remarcă el. Trebuie să înţelegi că eşti o personă destul de cunoscută prin părţile astea. Ar fi foarte dezamăgit dacă ai sta în altă parte.

Îl privi uluită.

- Aşa gândesc oamenii despre mine? Nu am făcut decât ce ar fi făcut oricine altcineva în locul meu.

- Asta aşa ar putea fi, relplică el. Numai că tu ai fost cea

care a făcut-o.

Zbură zilele următoare către Kuantan. Cineva trebuie să fi spus echipajului avionului despre ea, pentru că stewardesa malayeziană veni la ea după o jumătate de oră. Ne apropiem de Kuala Telang, domnişoară Paget, căpitanul Philby vrea să ştie dacă aţi dori să veniţi în cabină, să-l vedeţi. Si astfel ea merse în cabină şi stătu între piloţi. Aceştia coborâră Dakota până la aproape 250 de metri înălţime şi făcură un cerc în jurul satului. Putu vedea fântâna şi acoperişul nou din frunze al casei de spălat şi văzu oamenii cu chipurile ridicate către aparat - Fatimah şi Zubeida şi Mat Amin - apoi avionul trecu din nou la orizontală şi zburară mai departe către coastă, iar Kuala Telang fu lăsat în urmă.

Familia Bowen o aştepă pe pista amplasată 18 kilometri Kuantan. Willson Hays le trimisese o telegramă chiar în ziua aceea. Erau un cuplu prietenos şi nesofisticat şi nu avu nici o dificultate în ale spune câte ceva despre soldatul australian care fusese torturat. Stând la o ceaşcă de ceai în casa comisarului districtual, aşa cum stătuse deseori şi căpitanul Sugamo, îi spuseră ca spitalul era condus acum de sora Frost, dar se îndoiau că printre personal mai era cineva din cei din 1942. După ceai plecară cu maşina să vorbeacă cu sora Frost. Acesta îi primi în camera directoarei, o încăprere ce ar putea fi descrisă ca foarte igienică, mirosind puternic a dezinfectant. Sora era o englezoaică de circa 40 de ani.

- Acum nu mai e nimeni aici, dintre cei care au lucrat pe atunci. Surorile din locurile astea întotdeauna pleacă repede, să se mărite. Se pare că nu stau niciodată mai mult de 2 ani.

- Cum rămâne cu Phyllis Williams, interveni Bowen. Era soră aici, nu-i aşa?

- O, da, răspuse sora Frost strâmbându-se. A lucrat aici în prima parte a războiului, până s-a căsătorit cu omul ăla. S-ar putea să ştie. Părăsiră spitalul şi, pe drum spre casa sorei Phyllis Williams, doamna Bowen o lămuri pe Jane.

- Philis, spuse ea, e foarte închisă la culoare, aproape ca o malayeziană. S-a căsătorit cu un chinez, un om pe nume Bun Tai Lins, care conduce cinematograful. Ceva ce voi aţi numi o căsătorie mixtă. Par să se înţeleagă foarte bine. E romano-catolică, desigur.

Jane n-a reuşit să pătrundă niciodată sensul acelui

"desigur"

Familia lui Bun Tai Lins locuia într-o căsuţă de lemn cam derăpanată, pe dealul care se ridica la marginea portului. Nu putură să ajunga cu maşina până acolo, aşa că o lăsă în drum şi urcară pe o alee scurtă, plină cu gunoaie. O găsiră pe Phyllis Williams acasă; o femeie tuciurie, cu o faţă veselă, cu patru copii în jurul ei şi evident pe cale de al avea pe al 5-lea. Se bucură de oaspeţi şi-i pofti într-o încăpere neîngrijită. Principala decoraţie a acelei camere era o pereche de halbe de bere din porţelan şi o reproducere după o pictură a încoronării regelui şi reginei. Vorbea foarte bine englezeşte.

- O, sigur, îmi amintesc de sărmanul băiat. Îl chema Joe Harman. L-am îngrjit trei sau patru luni. Era într-adevăr olog când a ajuns la noi. Nici una din noi nu se gândea c-o să supravieţuiască, dar a reuşit. Probabil că a dus o viaţa foarte sănătoasă, fiindcă rănile i s-au vindecat minunat. Spunea că e ca un câine, se vindecă foarte repede.

Se întoarse către Jane.

- Sunteţi doamna care a condus grupul de femei şi copii de la Panong? Bănuiam eu! Ce nostim să veniţi aici din nou! Ştiţi, a vrut mereu să aflu ceva despre dumneavoastră şi de gurpul dumneavoastră, dacă ştia cineva unde v-aţi dus şi, desigur, noi nu ştiam, iar cu căpitanul Sugamo aşa de nervos, nimeni n-avea de gând să umble şi să pună întrebări. V-am uitat numele...

- Jane Paget.

Eurasiana păru nedumerită.

- Nu e ăsta. Mă-ntreb acum dacă nu vorbea despre altcineva. Nu-mi amintesc acum cum îi spunea, dar nu era ăsta. Credeam că ar fi trebuit să fiţi dumneavoastră.

Doamna Frith scutură din cap.

- Până la urmă îmi amintesc eu.

Nu putu să-i spună mai mult decât ştiau deja. Australianul fusese trimis într-un lagăr de prizonieri din Singapore, de îndată ce fusese în stare să se ţină pe picioare. Nu mai auziseră altceva despre el. Îşi închipuiseră că se refăcuse destul de bine până la urmă, deşi aveau să treacă ani mai înainte ca muşchii spatelui să-şi recapete tăria - dacă avea să se întâmple asa ceva vreodată. Nu ştia mai mult de-atât. În cele din urma plecară şi se întoarseră la maşină pe aleea presărtă cu gunoi. Când se aflau aproape de capătul aleii, femeia strigă de pe vernadă:

- Mi-am amintit numele acela, doamna Boong! Despre ea vorbea întodeauna, doamna Boong! Era cineva din grup?

Jane râse şi strigă la rândul ei:

- Aşa obişnuia să-mi spună mie!

Femeia părea mulţumită.

- Mă gândeam eu că trebuie să fi fost dumneavoastră!

În maşină, pe drumul de întoarcere către casa comisarului districtual, trecură pe lângă locul de joacă. De stâlpi erau fixate fileuri şi o pereche juca tenis - un tânăr alb juca cu o fată cu pielea foarte închisă la culoare. Copacul înca se mai ridica la locul lui, umbrind terenurile, iar sub el o pereche de femei malayeziene stăteau exact în locul unde atârnaseră picioarele bărbatului torturat, pe pământul care fusese îmbibat de sânge, şi pălăvrăgeau, în vreme ce copii lor se jucau în preajmă. Totul arăta foarte pşnic, în lumina serii.

Jane petrecu noaptea cu familia Bowens şi îşi continuă drumul spre Singapore în ziua următoare, cu avionul Dakota. Willson Hays îi dăduse sfaturi în privinţa hotelurilor şi ea se opri la Adelphi, lîngă catedrală. Îmi scrise de acolo câteva zile mai târziu. Era o scrisoare lungă, de aproape 8 pagini, scrisă cu cerneală şi mâzgălită puţin de sudoarea care se formase pe mână în vreme ce scria în locul acela umed.

Mai întâi îmi povesti ce se întâmplase la Kuala Telang. Istorisi despre săpătorii de fântâni şi că Joe Harman mai trăia încă şi după aceea continua:

"M-am tot gândit ce-aş putea face ca să intru din nou în legătură cu el. Vezi, totul s-a întâmplat din cauza noastră. A furat puii pentru noi şi probabil că ştia ce fel de om era căpitanul Sugamo şi riscul pe şi-l asuma. Trebuie să flu unde locuieşte acum şi dacă e bine. Nu-mi vine să cred că mai e în stare să muncească ca crescător de vite, după ce a fost rănit atât de grav. Cred că e genul de om care cade întotdeuna în picioare, într-un fel sau altul, dacă găseşte destulă putere în trup, dar nu pot suporta gândul că ar putea fi într-un spital, obligat să rămână acolo la nesfârşit din cauza rănilor. M-am gândit să-i scriu în locul acela, Wollara, de care mi-a vorbit el, ferma de vite la care lucra, pe undeva pe lângă Alice Springs; dar, gândindu-mă mai bine, dacă nu poate să lucreze, nu poate fi acolo şi nu cred că voi primi vreun răspuns la vreo scrisoare dintr-un loc ca acesta. Sau, cel puţin, va trebui să aştept multă vreme. Oricum, m-am gândit să

scriu la Camberra, poate aflu de acolo ceva. Dar asta este o soluţie aproape la fel de rea şi cu asta ajung la ceea ce vroiam să-ţi spun când am început scrisoarea.

Noel, sper că n-o să fie un şoc prea mare pentru tine. De aici plec în Australia. Să nu-ţi închipui că am înebunit complet. De aici până la Darwin biletul costă 60 de lire, cu un avion Constelation şi de la Darwin până la Alice Springs poţi lua un autobuz. Durează 2 sau trei zile, dar trebuie să fie mult mai ieftin decât cu avionul. După ce am să plătesc nota la hotel aici, o să-mi mai rămână cam 107 lire sterline, fără să pun la socoteală banii de luna viitoare. Cred că am să mă duc la Alice Springs şi am să încerc să ajung în locul acela, Wollara, să aflu câte ceva despre el. Cineva din districtul acela trebuie să ştie ce s-a întâmplat cu el şi unde este. Aici, în hotel, stau câţiva ofiţeri din Marina Comercială, tineri foarte de treabă, care mi-au spus că pot obţine o cabină pe un vas comercial ce se întoarce în Anglia, probabil din Townsville - asta e pe coasta de est a Australiei, în Queensland - şi, dacă nu există vreun vapor acolo, cu siguranţa găsesc unul la Brisbane. Am vorbit cu un domn de la Chartered Bank de aici, în Raffles Place, un om foarte săritor, şi am aranajat cu el să-mi tranfere banii de luna viitoare la Bank of New South Wales, din Alice Springs, aşa c-o să am bani ca să ajung în Townsville sau la Brisbane. Scrie-mi prin intermediul Bank of New South Wales la Alice Springs, pentru că ştiu c-o să mă simt tare departe de casă când o să ajung acolo. Plec de aici cu Constelation, aşa c-o să fiu undeva în Australia când o să primeşti scrisoarea asta. Am sentimentul că încep să devin o are greutate pe capul tău, Noel, dar o să am o groază de lucruri să-ţi povestesc când o să mă întorc acasă. Nu cred că drumul spre casă de la Townsville sau Brisbane poate să dureze mai mult de trei luni, în cel mai rău caz, aşa c-o sa fiu acasă în Anglia la vrme pentru Crăciun, cel mai târziu".

Am citit şi am recitit scrisoarea profund dezamăgit. Îmi făcusem planul să ies cu ea când se întorcea. Bătrânii care duc o viaţa oarecum lipsită de evenimente încep să devină cam stupizi în unele privinţe. în timp ce eu citeam scrisoarea pentru cea de-a treia oară în birou a intrat Leste Robinson, cu un teanc de hârtii în mână. Am pus scrisoare jos.

- Fata aia a mea, Paget, o ştii, moştinrea Makfaden, la cre suntem administratori, nu vine acasă. Pleacă din Malaya în

Australia.

Îmi aruncă o privire scurtă şi presupun că dezamăgirea pe care o simţeam mi se vedea pe faţă pentru că mi-a spus blând:

- Ţi-am spus că e destul de în vârstă ca să ne facă o grămadă de necazuri.

Mi-am ridicat repede privirea către el să văd ce înţelegea prin asta, dar el începu să vorbeacă despre un drum prost în Colchester şi momentul trecu. Mi-am continuat munca, dar proasta dispoziţie persistă şi mă simţeam tot aşa seara, când am ajuns la club. După cină m-am aşezat în bibliotecă, cu un volum de Horaţiu, zicându-mi că exerciţiul intelectual necesitat de lectura din latină avea să-mi abată gândurile de la alte lucruri şi să-mi schimbe dispoziţia într-un mai bună. Dar nu-l pusesem la socoteală pe Horaţiu, pentru că o frază pe care n-o citisem şi la care nu mă gândisem de aproape 40 de ani îmi sări dintr-o dată în ochi dintre rândurii şi mă aduse brusc la realitate: "Dolce ridentem la longen amabo, dolce loquentem." Făcuse parte din tinereţea mea această frază şi presupun că făcea parte din tinereţea multor bărbaţi îndrăgostiţi. După asta n-am mai fost în stare să-l citesc pe Horaţiu şi am stat pur şi simplu gândindu-mă la fata aceea cu glas blând şi zâmbet dulce, aflată în drum spre Alice Springs, într-un atuobuz de cursă lungă.

Probabil că trecuse o săptămână de la această întâmplare, când Drek Harris intră în biorul meu imediat ce ieşi clientul. Derek este unul din cei 2 funcţionari de încredere ai noştri şi într-o zi mă aştept să-l fac partener; un băiat cu o faţă plăcută şi netedă.

- Aţi putea să vă faceti câteva minute libere pentru un străin?

- Ce fel de străin?

- Uu ins pe nume Harman. A venit cam cu o oră în urmă, fără nici un fel de programare şi a dorit să vă vadă. Sergentul Gunning m-a întrebat dacă îl primesc eu, pentru că eraţi ocupat şi am stat de vorbă cu el, dar pe dumneavoastră vrea să vă vadă. Am înţeles că e ceva în legătură cu domnişoara Paget.

Acum ştiam unde mai auzisem numele, dar era destul de incredibil. - Ce fel de om e?

Derek a rânjit larg.

- Cam din colonii, aş zice, probil Australian. E genul crescut în aer liber.

- O persoană rezonabilă?

- O, cred că da, domnule. E un pic de la ţară, aş zice.

Lucrurile începeau să capete un sens şi totuşi era incredibil că un crescător de vite australian să fi ajuns până la biroul meu din Chancery Lane.

- Il cheamă din întâmplre Joseph?

- Îl cunoaşteţi, nu? Joe Harman. Să-i spun să intre?

Am dat din cap

- Îl primesc.

Harris coborî să-l aducă. M-am ridicat în picioare şi m-am aşezat lâgă fereastră, privind afară strada cenuşie, întrebându-mă ce însemna vizita asta şi cum se ajunse la ea şi cât de multe lucruri despre afacerile clientei meu aş fi putut să-i spun acestui om.

Harris îl aduse şi m-am întors de la fereastră ca să-l văd. Era un bărbat blond, cam de 1,80 înălţime. Era voinic dar nu gras. Am presupus că are între 30 şi 35 de ani. Avea un obraz destul de bronzat, dar pielea era curată. Ochii erau de un albastru strălucitor. Nu era un bărbat chipeş, avea faţa prea pătrată, cu trăsături prea accentuate, dar era o figură simplă şi deschisă.

Înaintă spre mine cu un mers ciudat de ţeapăn. I-am srâns mâna. - Domnule Harman, am început, numele meu este Strachan. Vroiaţi să mă vedeţi?

În vreme ce vorbeam n-am rezistat tentaţiei de a-i privi mâinile. Pe dosul fiecărei palme era o cicatrice uriaşă. Spuse uşor strânjenit:

- N-aş vrea să vă reţin prea mult.

Nu se simţea în largul lui şi era evident strânjenit.

- Nici pe departe. Staţi jos, domnule Harman, şi spuneţi-mi ce pot să fac pentru dumneavoastră.

L-am aşezat pe scaunul clientului, în faţa mea, şi i-am dat o ţigară. A tras din buzunar o cutiuţă de chibrituri din ceară, de un tip neobişnuit pentru mine şi a aprins unul frecându-l cu unghia degetulu mare, fără să se ardă. Purta un costum destul de nou, care se vedea de departe că era de gata, şi o cravată neobişnuit de oranmentată pentru Londra.

- Mă întrebam dacă mi-aţi putea spune ceva despre domnişoara Jane Paget, unde locuieşte sau ceva de genul ăsta.

I-am zâmbit.

- Domnişoara Paget este clienta mea, ştiţi evident asta, dar

problemele unui client sunt în întregime confidenţiale, înţelegeţi. Sunteţi un prieten al ei.

Întrebarea păru să-l încurce şi mai tare.

- Într-un fel, îmi replică. Ne-am întâlnit odată în timpul războiului, în Malaya a fost asta. Trebuie să vă spun cine sunt, desigur. Sunt din Queensland, conduc o fermă în ţinututl Golfului, cam la 20 de mile de Wilstown.

Vorbea foarte rar şi tărăgănat, nu pentru că era stânjenit ci pentru că aşa îi era felul.

- ...Vreau să spun că aşezarea e la 20 de mile de oraş, dar un braţ al terenului coboară pe pârâu până la 5 mile de ocalitate. Midhurst, aşa se cheamă ferma mea. Midhurst, Wilstown, e adresa.

Mi-am notat în carneţel şi i-am zâmbit din nou.

- Sunteţi tare departe de casă, domnule Harman.

- Foarte adevărat. Nu ştiu pe nimeni în Anglia, cu excepţia domnişoarei Paget şi un amic pe care l-am întâlnit în lagărul de prizonieri şi care locuieşte undeva într-un loc chemat Gateshead, în nordul Angliei. Am venit aici în concediu, cum se zice, şi m-am gândit că, poate, domnişoara Paget s-ar bucura să ştie că sunt în Anglia. Însă nu-i ştiu adresa.

- Aţi făcu un drum lung pentru un concediu, am observat.

A zâmbit uşor jenat.

- A dat norocul peste mine: am câştigat "Punga" - "punga cu galbeni", n-aveţi aşa ceva pe-aci?

- Mi-e tare teamă că n-am auzit niciodată de aşa ceva.

- Pe onoarea mea, noi nu ne-am descurca fără "Pungă" în Queensland. E loteria de stat, care strânge bani ca să construiască spitale. - Înţeleg. Aţi tras lozul cel mare la loterie.

- Pe onoarea mea! Dacă am tras lozul ăl mare? Am câştigat 1000 de lire. Nu lire englezeşti, desigur, lire australiene, dar pentru noi tot lire sunt. Îtotdeauna iau un bilet, la fiecare tragere, ca toată lumea, pentru că dacă nu te alegi cu un premiu, de alegi cu un spital - şi câteodată ăsta-i mai folositor. Ar tebui să vedeţi spitalul pe care l-a constuit loteria la Wilstown. Are trei camere cu 2 paturi în fiecare şi 2 camere pentru surori şi casă separată pentru doctor. Doar că n-am putut face vreun doctor să vină, pentru că Wilstown e puţin cam izolat, vedeţi. Avem un aparat de raze X acolo şi un emiţător, aşa că sora poate să cheme ambulanţa Cairns. Cu avionul, înţelegeţi? Nu ne-am putea

descurca fără loterie.

Trebuie să recunosc că eram într-ucâtva interesat.

- Şi loteria plăteşte şi avionul?

Scutură din cap.

- Plăteşti 7 lire şi 10 şilingi pentru Ambulanţa Cairns. Fiecare familie, adică. După asta, dacă te îmbolnăveşti şi trebuie să te duci la Cairns, surorile de gardă de la spital cheamă Cairns cu emiţătorul şi avionul vine să te ducă până la spitalul din Cairns. Asta e gratis, dacă ţi-ai plătit cele 7 lire şi 10 pe an.

- Cât de departe sunteţi de Cairns?

- Cam la 500 de kilometri.

Am revenit la afacerile noastre.

- Spuneţi-mi, domnule Harman, cum aţi ajuns să aflaţi că sunt avocatul domnişoarei Paget?

- Mi-a zis în Malaya, unde ne-am cunoscut, că locuieşte în Southampton. Nu ştiam nici o adresă, aşa că m-am dus acolo şi-am tras la un hotel, pentru că m-am gândit că poate i-ar place să afle ca sunt în Anglia. Până acuma n-am văzut niciodată un oraş bombardat, pe onoarea mea. Ei, şi după aia am căutat în cartea de telefon şi am întrebat o mulţime de oameni, dar n-am putut afla nimic, exceptând că avea o mătuşă care locuia în Walles, într-un loc pe nume Southhapmton, aşa că m-am dus la ...

- Aţi fost char acolo, nu?

- Cred că mătuşa ei şi-a închipuit că e vreo glumă proastă sau cine ştie ce, spuse simplu. N-a vrut să-mi spună unde locuia, n-a vrut să-mi spună nimic, tot ce mi-a zis a fost că sunteţi administratorul afacerilor ei. Aşa că am venit aici.

- Când aţi sosit în Anglia?

- Marţea trecută, cu 5 zile în urmă.

- Aţi aterizat la Suthampton?

Scutură din cap.

- Am zburat din Australia cu Kansas. Vedeţi, am un băiat bun care se îngrijeşte de Midhurst în locul meu, dar nu pot să-mi permit să lipsesc prea mult. Jim Lenon e bun o vreme, dar n-aş vrea să lipsesc de la Midhurst mai mult de trei luni. Vedeţi, acum e sezon mort în Ţinutul Golfului. Am stâns vitele din martie anul ăsta, ţinând cont de sezonul târziu şi am dus cireada până la Julia Creek, în aprilie. |sta-i capătul de linie, înţelegeţi? Am avut cam 1400 de capete pe care le-am vândut la Rockhampton pentru îngrăşat. Ei bine, după ce le-am pus în tren a trebuit să mă

îngrijesc de echipa de sondori. Am convins-o pe doamna Spears - ea e propietara Midhurstului - să accepte să forăm o sondă cam la 35 de kilometri de casă - să strângem apa acolo în sezonul secetos, şi am făcut o fântână arteziană. Scoate cam 30 de mii de galoane pe zi. O să se simtă care-i diferenţa la capătul ăla. Ei, şi asta ne-a ţinut cam până acum trei săptămâni, până să isprăvesc treaba şi trebuie să mă întorc la Midhurst pe la sfârtşitul lui Octombrie, ca să pregătesc cireada, şi asta înainte să-nceapă sezonul ploios, la Crăciun. Aşa că m-am gândit că, dacă tot merg în concediu, mai bine să iau avionul.

Drumul cu avionul până în Anglia trebuie să fi făcut o gaură considerabilă în mia aceea de lire a sa.

- Şi aţi venit la Londra şi v-aţi dus direct a Southampton?

- Aşa-i.

- Şi de acolo v-aţi dus în Nord Weles şi de acolo aţi venit aici?

- Aşa-i.

L-am privit în ochi şi i-am zâmbit.

- Probabil că doriţi foarte mult s-o întâlniţi pe domnişoara Paget.

- Aşa-i.

M-am lăsat pe sapte în scaun.

- Mi-e teamă că vă voi dezamăgi, domnule Harman. Domnişoara Paget e în străinatate.

Privi o vreme borurile pălărei pe care o ţinea pe genunchi, apoi îşi ridică fruntea.

- E plecată departe? Vreau să zic, în Franţă sau ceva de genul ăsta, unde aş putea să mă duc s-o văd?

Am scuturat din cap.

- Călătoreşte în Orient.

- Înţeleg.

Nu mă puteam împiedica să-l simpatizez şi să-l respect pe omul ăsta. Era mai mult decât evident că venise 20.000 de kilometri ca să o găsească pe Jane Paget, şi acum nu putea s-o vadă. Ghinion, ca să zic măcar atât, şi suporta foarte bine situaţia. Simţam că aveam nevoie de ceva timp să mă gândesc la treaba asta.

- Tot ce pot face pentru dumneavoastră, i-am spus, este să-i trimit o scrisoare. Pot s-o fac, dacă i-aţi scrie câteva rânduri. Am s-o expediez cu poşta aeriană, dar mi-e teamă că v-a trebui să

aşteptaţi o lună sau mai bine înainte de a primi răspunsul.

Se lumină la faţa.

- Aş vrea să-i scriu. Nu m-am gândit nici o clipă că, după ce am făcut drumul ăsta, o să descopăr că a apucat-o dorul de ducă.

Se gândi câteva clipe.

- Ce adresă să pun pe scrisoare?

- Nu vă pot da adresa clientului meu, domnule Harman. Ce v-aş sugera e să-i scrieţi o scrisoare şi să mi-o aduceţi mâine dimineaţă. Am să i-o trimit cu o scurtă notă, explicându-i cum a ajuns în mâinile mele, apoi, dacă doreşte să vă vadă, o să i-a legătura cu dumneavoastră ea însăşi.

- Nu credeţi c-o să vrea să mă vadă? spuse aspru.

Am zâmbit.

- N-am aşa ceva, domnule Harman. Sunt destul de sigur că, atunci când o să afle că aţi fost în Anglia, căutând-o, o să vă scrie. Ce vreau să spun este că trebuie să ţin cont şi de interesele ei şi n-am să dau adresa cuiiva care intră în biroul meu şi o cere.

Am făcut o pauză mai lungă.

- Un lucru pe care ar trebui să-l ştiţi: doamna Paget e o femeie destul de bogată. Femeile care deţin destui de mulţi bani sunt, în general, ţinta excrocilor. Nu vreau să spun că sunteţi un excroc, sau că umblaţi după banii ei. Vreau însă să spun că, mai întâi de toate, trebuie să-i scrieţi şi s-o lăsaţi pe ea să hotărască dacă vrea sau nu să vă vadă. Dacă-i sunteţi prieten, o să înţelegeţi că e un lcru rezonabil.

Mă privi lung.

- Habar n-aveam că avea bani. Mi-a zis că e dactilografă într-un birou.

- E e adevărat. A moştenit destul de recent nişte bani.

Rămase tăcut.

- Să zicem că aţi veni mâine dimineaţă, domnule Harman - am aruncat o privire iute în agenda de întâlniri - să zicem pe la ora 12. Scrieţi-i o scrisoare spunându-i ce vreţi să-i spuneţi şi aduceţi-o aici. Am să i-o trimit mâine seară.

- E-n regulă.

Se ridică şi m-am ridicat o dată cu el.

- Unde locuiţi, domnule Harman?

- La Palace Hotel.

- E-n regulă, domnule Harman. Vă aştept mâine la prânz, în jurul orei 12.

Am petrecut cea mai mare parte a serii întrebându-mă dacă făcusem bine refuzând să-i dau adresa. M-am gândit cu părere de rău că Jane avea să se supere foarte tare ştiind că am făcut un asemenea lucru, în special că, în acelaş timp, ea îl căuta în toată Australia. Ceea ce făcusem nu putea să întârzie scrisoarea pe care i-ar fi scris-o şi n-avea nici un sens să-i pun toate cărţile pe masă chiar de la inceput. Ce mă nedumerea era de ce se trezise atât de brusc în el dorinţa de a o vedea pe Jane Paget - după 6 ani? O întrebare sau două asupra subiectului ăsta era un lucru normal şi i-am pregătit pentru a doua zi, când urma să vină cu scrisoarea, un mic interogatoriu.

Sosi şi ora 12, a doua zi, şi omul meu nu apăru la întâlnire. L-am aşteptat până la ora 1 şi apoi m-am dus la masă. Pe la 9 am început să mă îngrijorez puţin. Iniţiativa trecuse în mâinile sale. Dacă avea să dispară pe neaşteptate şi n-avea să se mai întoarcă, Jane Paget se va supăra foarte tare pe mine, şi pe bună dreptate. Întro pauză între 2 clienţi, am dat un telefon la Kingsway Palace Hotel şi am cerut să vorbesc cu domnul Joseph Harman. Mi se răspunse că domnul Harman ieşise imediat după micul dejun şi nu lăsase nici un mesaj la recepţie. Am lăsat eu unul pentru el, rugându-l să mă sune de îndată ce se întoarce. Nu m-a sunat în tot cursul zilei. La 10 şi jumătate seara am sunat din nou la hotel, dar mi s-a spus că domnul Harman nu venise. A doua zi dimineaţa, la ora 8, am sunat iarăşi. Mi-au spus că domnul Harman nu părăsise încă hotelul şi bagajul era încă în cameră, dar că nu dormise la hotel în noaptea aceea. Imediat ce am ajuns la birou am trimis după Derek Harris şi i-am zis:

- Aş vrea să încerci să dai de omul ăla, Harman. E australian.

I-am istorisit pe scrut ce se întâmplase.

- Eu aş încerca din nou la hotel şi, dacă n-ai succes, sună pe la secţiile de poliţie. Cred că i-am dat nişte veşti nu prea plăcute şi e posibil ca băiatul să încerce să le înece în bautură.

Derek se întoarse peste un sfert de oră.

- Parcă aţi fi prezicător, domnule: a dormit la secţia din Bow Street l-au băgat la răcoare în cursul nopţii, beat şi pus pe scandal.

- E un prieten al domnişoarei Paget. Du-te până în Bow Street, şi prezintă-te judecătorului la care urmează să se înfăţişeze...

- La domnul Horlers.

Am aruncat o privire la ceas.

- Du-te acolo imediat. Stai cu Harman. Plăteşte-i amenda dacă n-are bani, apoi sună-mă şi, dacă totul e în ordine, du-l cu un taxi la apartamentul meu. Am să te aştept acolo.

N-aveam nimic de făcut la birou care să nu poată fi amânat sau rezolvat de Lester. M-am întors la apartamentul meu la vreme ca să prind femeia care-mi făcea curăţenie, să-i spun să pregătească celălalt dormitor. I-am spus că ar trebui ceva de mâncare pentru trei sau patru zile, i-am dat bani şi am trimis-o să cumpere ce se putea găsi fără cartelă. O jumătate de oră mai târziu sosi Harris cu Harman. Australianul arăta puţin cam şifonat. Era vesel şi tras la faţă după noaptea petrecută în celulă, îşi pierduse un pantof, gulerul şi pălăria. L-am primit în hol.

- Bună dimineaţa, domnule Harman. M-am gândit ca poate ati vrea să vă arănjaţi puţin. Poate n-ar fi bine să vă întoarceţi la hotel în starea asta.

Mă privi drept în ochi:

- Am cam tras la măsea.

- Se vede. Apa e fierbinte, tocmai bună de baie. Dacă doriţi, în baie aveţi o maşină de ras.

I-am prezentat geografia locuinţei.

- Puteţi folosi camera ssta.

L-am cercetat de sus până jos.

- Vă aduc o cămaşa curată. Aţi putea încerca o pereche de pantofi de-ai mei, dacă-s prea mici. O să trimit pe cineva să vă cumpere o pereche.

Clătină din cap.

- Nu ştiu de ce faceţi toate astea pentru mine. Mă simt foarte bine.

- O să vă simţiţi şi mai bine după ce o să faceţi o baie şi o să vă bărbieriţi. Domnişoara Paget nu mi-ar ierta niciodată dacă ar afla că am lăsat un prieten de-al ei să umble brambura pe străzi, aşa.

Mă privi curios, dar la-m lăsat şi m-am întors în sufragerie. Acolo mă aştepta Harris.

- Mulţumesc, Derek. Presupun că a trebuit să plăteşti o amendă.

- Patruzeci de şilingi. Am plătit-o.

I-am dat banii.

- L-au "curăţat"?

- Are patru şilingi, patru penny şi jumătate. Crede că avea aproape 70 de lire, dar nu-i prea sigur. Nu prea pare să-l îngrijoreze.

Râse.

- Nu cred că-l îngrijorează. Pare să privească cu destul haz toată întâmplarea.

L-am trimis pe Harris înapoi la birou şi m-am aşezat să scriu câteva scrisori, în vreme ce Harman era în baie. În cele din urmă apăru în sufragerie cu o rivire destul de spăşită şi am observat din nou felul curios şi ţeapăn cu care umbla.

- Nu ştiu ce să zic, spuse în felul său tărăgănat. Flăcăii ăştia, cu care am fost, mi-au luat toţi banii pe care-i aveam la mine, aşa că domnul Harris a trebuit să-mi plătească amenda. Da' mai am nişte bani. Am o chestie care se cheamă scrisoare de credit, pe care mi-a dat-o banca din Brisbane. O să scot ceva bani pe asta şi o să-i dau înapoi.

- E-n regulă. Aţi mâncat ceva?

- Ei, nu ştiu. Poate o să găsesc ceva la hotel.

- Nu-i nevoie. Femeia mea e încă aici. O să vă pregătească ceva de mâncare.

Am ieşit ca să pun aranjez asta şi când ma-m întors l-am găsit în faţa ferestrei.

- N-aţi revenit cu scrisoarea, am observat.

- M-am răzgîndit. Renunţ.

- Renunţaţi?

- Exact. N-am să mai scriu nici o scrisoare.

- Mi se pare că-i păcat.

- M-am gândit bine şi îndelung la asta şi n-am să mai scriu nici o scrisoare. M-am hotărât. De asta nici n-am revenit când am stabilit.

- Cum vreţi. Poate că o să vreţi să-mi spuneţi câte ceva despre asta după ce mâncaţi.

L-am lăsat să mănânce şi am continuat cu scrisorile. Femeia a pus masa. Un sfert de oră mai târziu, Harman a venit la mine în birou.

- Cred că e mai bine să plec acum, spuse stânjenit. Deranjez dacă vin mai târziu, în cursul zilei, şi las pantofii ăştia la femeie?

M-am ridicat şi i-am oferit o ţigară.

- Nu vreţi să-mi spune-ţi mai mult despre dumneavoastră, înainte de a pleca? Vedeţi, am să-i scriu domnişoarei Paget peste o zi sau 2, şi cu siguranţa c-o să vrea să ştie totul despre dumneavoastră.

Mă rpvi lung, cu ţigara în mână.

- Şi o să-i scrieti şi o să-i spuneţi că am fost aci?

- Desigur.

Rămase tăcut pentru un moment.

- Ar fi mai bine să uităm de asta, domnule Strachan. Mai bine nu-i spuneţi nimic.

Am scăpărat un chibirit şi am aprins ţigara.

- Asta din cauza moştenirii?

- Vreţi să spuneţi din cauza banilor, zâmbi strâmb. Nu m-ar deranja să ştiu că are bani, ca pe orice bărbat. E din cauza Willstownului.

Pentru mine asta era ca o şaradă. I-am zis:

- Ascultă, Joe - pot să-ţi spun Joe? - n-o să strice dacă stai jos câteva minute să-mi spui 1 sau 2 lucruri.

I-am zis pe nume, gândindu-mă că asta ar putea să relaxeze puţin relaţia.

- Ce-aş putea să vă spun, zise spăşit.

- Stai jos, totuşi.

M-am gândit câteva clipe.

- Am dreptate când spun că ai întâlnit-o prima dată de domnişoara Paget în timpul războiului?

- Aşa e.

- S-a întâmplat în Malaya când eraţi amândoi prizonieri.

- Exact.

- Cam prin '42.

- Aşa-i.

- Şi de atunci n-ai mai întâlnit-o deloc şi nici nu i-ai scris.

- Aşa-i.

- Ei bine, ce nu înţeleg e de ce ţii atât de tare s-o vezi. În definitiv au trecut 6 ani de când ai întâlnit-o. De ce ideea asta bruscă de a o găsi, acum?

Pe undeva prin minte îmi umbla încă ideea că auzise cumva de banii ei. Îşi ridică privirile spre mine, zâmbind încurcat.

- Credeam că e măritată.

M-am holbat la el.

- Înţeleg. Când ai aflat că nu-i căsătorită?

- Am aflat în mai, anul ăsta. L-am întâlnit la Julia Creek pe pilotul care a dus-o într-un loc din Malaya numit Kota Bahru.

De la ferma Midhurst până la Julia Creek, Joe îşi dusese cele 1400 de vite cu Tom Lenon şi 2 îngrijitori aborigieni. De la Midhurst la Julia Creek sunt 500 de kilometri, de-a lungul râului Norman, râului Saxby şi râului Flinders. Plecaseră din Midhurst pe la sfârşitul lui martie şi duseseră cireada până la capul de linie ferată de la Julia Creek, avansând într-un ritm de 18 kilometri pe zi. Animalele fuseseră adăpostite în grajdurile căilor ferate şi ei s-au apucat să le încarce în trem. Treaba a durat aproape trei zile. În tot timpul ăsta Tom şi Joe au stat la Hotelul Poştei. Era foarte cald şi lucrau 14 ore pe zi să încarce vitele în vagoane. Când nu lucrau stăteau în barul hotelului bând cantităţi uriaşe din berea australiană, care nu face rău celor care asudă din greu la muncă manuală. Intr-o seară, pe când se aflau acolo, au apărut 2 bărbaţi, îngrijit îmbrăcaţi în uniforme şi-au comandat bere. Erau piloţi pe un avion Dakota al Trans-Australian Airline, care se oprise acolo peste noapte din cauza unuei scurgeri de carburant la motorul din stânga. Harman se trezi lăngă pilotul şef. Joe purta o pălărie veche de pâslă care pe vremuri aparţinu-se armatei americane, un maieu de bumbac, o pereche de pantaloni scurţi kaki, murdari, şi bocanci fără şosete. Aspectul lui contrasta ciudat cu hainele îngrjite ale pilotului, dar acesta era obisnuit cu modul de viaţa din acele locuri. Intrară în vorbă despre război şi în curând descoperiră că amândoi fuseseră în Malaya. Joe îi arătă cicatricele de pe mâini şi pilotul le examină cu interes. Îi povesti cum fusese crucificat şi bătut iar piloţii comnadară un rând de bautură pentru el.

- Cea mai ciudată chestie peste care am dat eu, spuse pilotul şef după aceea, a fost un grup de femei şi copii care n-au ajuns niciodată într-un lagăr de război. Au petrecut cea mai mare parte a războiului într-un sat malayeziana, lucrând în câmpurile de orez. Joe spuse repede:

- Unde a fost asta?

- În malaya. Am întâlnmit grupul undeva între Kuantan şi Kota Bahru, când ne-am întors. Au fost luaţi cu camioanele până la Kota Bahru şi i-am dus până la Singapore. Toate englezoaice, dar arătau ca nişte malayeziene. Toate în haine de ale localnicilor şi negre tuci.

- Era cu ele şi o doamnă Paget?

Pentru ei era nespus de important să afle dacă Jane supravieţuise războiului.

- Era o domnişoară Paget, o fată dată dracului. Era şefa lor.

- Doamne! O fată cu părul negru, cu un copilaş?

- Aşa-i. O fată cu părul negru. Avea un baieţel cam de patru ani, de care se îngrijea, dar nu era al ei, era al uneia dintre celelalte femei, care murise. Ştiu asta pentru că era singura fată nemăritată din tot grupul şi era şefa lor. Fusese dactilografă în Kuala Lumpur, înainte de război. Domnişoara Jane Paget.

Joe se holbase la el.

- Credeam că era măritată.

- Nu era. Ştiu că nu era, pentru că japonezii luaseră toate verighetele, aşa că trebuiseră să fie rezolvată problema asta şi a fost destul de uşor pentru că erau doamna aşa şi pe dincolo, cu excepţia tipei ăsteia, şi ea era domnişoara Jane Paget.

- Aşa e, spusese ringerul încetişor. Jane era numele ei.

După aceea părăsise barul şi ieşise pe verandă şi stătutse acolo, privind stelele. într-un tărziu plecase de la cârciumă şi o luase către Grajduri. Căutase ceva de care se sprjinise şi zăbovise mult timp singur în noapte, gândindu-se îndelung.

în dimineaţa aceea, în apartamentul meu din Londra, nu-mi spuse prea multe din lucrurile la care se gîndise.

- A fost o fată pe cinste, spuse. Dacă am să mă însor vreodată trebuie să găsesc pe cineva ca ea.

Am zâmbit.

- Înţeleg că de asta ai venit în Anglia.

- Aşa-i.

Călărise cu Jim Lenon şi cu însoţitorii aborigeni până la Midhurst, un drum care le luă aproape 10 zile ducând cu ei şirul de 15 cai de povară. Apoi trebuise să se ocupe de fermă.

- Din februarie e de lucru aproape continuu vreme de trei luni. După asta a trebuit să mă îngrijesc de sondă. Insistasem atât pe lângă doamna Spears, că n-aveam cum să plec înainte de a termina şi treaba asta; iar după aia am plecat şi am ajuns la Cairns într-o miercuri cu John, cu "lăptarul".

Am aflat mai târziu ca asta însemna zborul săptămânal al avionului de poştă.

- ...şi de acolo până la Brisbane şi de la Brisbane am venit aici. - Cum rămâne cu "Punga cu galbeni"?

Mi-a răspuns puţin stânjenit:

- Nu prea v-am spus adevărul despre asta. Am câştigat Punga" dar nu anu' ăsta. Am câştigat-o în '46, cu un an după ce m-am întors în Queensland. Am câştigat 1000 de lire, aşa cum am spus.

- Înţeleg. Nu i-ai cheltuit.

Scutură din cap.

- I-am economisit în caz că într-o zi aş fi avut ferma mea, sau aş fi făcut vreo afacere cu vite, sau ceva de genul ăsta.

- Cât crezi că ţi-a mai rămas acum?

- Mai sunt 500 de lire în bani de-ai noştri, şi cred că asta-i tot ce am - 400 de lire de ale voastre. După aia, desigur, leafa mea de administrator pleacă în bancă la Willstown în fiecare lună.

Pentru o vreme am fumat în tăcere şi n-am putut să mă impiedic să-mi pară rău pentru omul ăsta. De când o întâlnise pe Jane Paget, cu 6 ani mai înainte, purta în gând şi în inimă imaginea ei, sperând să găsească pe cineva cât de cât asemenea ei. Când auzise că nu era căsătorită, scosese din banca toate economiile sale şi se grăbise să pornescă într-o călatorie costisitoare, înconjurând jumătate de lume, până în Anglia, sperând să găsescă şi să descopere că era încă necăsătorită. Era un gest riscant, dar întreaga lui viaţă fusese probabil clădită pe riscuri. Acolo, departe, cu greu putea fi altfel. Era limpede că nu se gândea prea mult la banii aceia dacă ar fi putut avea şansa de a se căsători cu Jane Paget. Ironia soartei era că în acel moment ea se afla în căutarea lui, la el acasă. Simţeam că nu eram pregătit să-i spun asta.

- Totuşi nu înţeleg de ce ai abandonat ideea de a-i scrie domnişoarei Paget. Ai zis ceva despre ...

- Da.

Urmă o pauză, apoi spuse tărăgănat:

- M-am gândit la o grămadă de lucruri după ce am plecat de la dumneavoastră, domnule Stranchan. Poate ar fi fost mai bine să mă fi gâmdit puţin înainte de a pleca de la Midhurst. V-am spus, nu-mi umblă prin cap idei din acelea măreţe, să mă însor cu o fată cu bani. Atâta vreme cât e fata potrivită, mi-ar place al dracului să aibă şi bani, ca oricărui bărbat, dar e mai mult decât asta.

Se întrerupse din nou pentru un timp.

- Eu vin dintr-un loc aproape pustiu, spuse încetişor. Singurul lucru la care mă pricep este să ţin o fermă de vite şi

asta-mi şi place să fac. Nu m-aş descurca într-un oraş mare, ca Brisbane sau Sydney. Nu m-aş descurca nici măcar în Cairns prea multă vreme, şi oricum acolo nu e de lucru ceea ce ştiu eu să fac. Nu prea ai parte de şcoală trăind la fermă, cum am trăit eu. Nu vreau să spun că nu câştig bani. Pot să duc o fermă mai bine decât mulţi ringeri şi se pare că mă descurc foarte bine şi cu vânzarea. Sper ca într-o zi să am ferma mea. Sunt destui proprietari care vor să vândă cu 50 de miare. Dacă ajung până acolo, înseamnă să rămân acolo şi să fac ceea ce ştiu să fac. Trebuie să vă zic, domnule Strachan, că locurile alea sunt foarte ale dracului pentru o femeie.

- În ce fel, l-am întrebat liniştit.

Eram pe cale să ajungem în sfârşit la subiect. Zâmbi cam strâmb.

- Să luăm Willstown, de exemplu. Nu exită post de radio la care să asculţi muzică, doar ultrascurtele de la Brisbane, şi asta se aude sau nu, din cauza paraziţilor. Nu-i magazin de unde să poţi cumpăra fructe sau legume proaspete - sora spune că din cauza asta mulţi bătrâni fac pelagră. Nu e lapte proaspăt, nu e magazin de îmbrăcaminte, iar ceea ce poate găsi o femeie la prăvălia lui Bill Duncan pe lângă fructe uscate, săpun lichid şi dintr-astea. Nu e îngheţată. În Willstown nu e vreun loc unde o femeie să poată cumpăra un ziar, sau o revistă, sau o carte. Nu e doctor, pentru că n-am putut aduce unul. Nu e telefon. Nu există o piscină unde fata să stea pe marginea ei într-un costum de baie drăguţ - deşi pe la noi e câteodată foarte cald, pe-onoarea mea. Nu sunt alte femei mai tinere. Nu cred că sunt mai mult de 5 femei între 17 şi 40 de ani în district. De îndată ce ajung destul de mari ca să plece de acasă, o şterg şi se duc la oraş. Ca să ajungi la Cairns să faci vreo cumpărătură, trebuie fie să pleci cu avionul - care costă bani - sau trebuie să mergi patru zile cu jeepul şi după asta descoperi că jeepul are nevoie de un set de cauciucuri noi. E un ţinut grozav pentru un bărbat care vrea să muncească şi să trăiască şi să facă bani buni, dar e un loc al dracului pentru o femeie.

- Înţeleg. Şi toate oraşele de acolo sunt aşa?

- Cea mai mare parte a lor. Klonkurry, acolo-i mai bine, desigur, dar Camooweal şi Normantown şi Burketown şi Croydon şi Georgetown sunt toate ca Willstown.

Căzu pe gânduri.

- Există doar 1 singur loc bun pentru o femeie: Alice Springs. Alice e ca lumea, pe onoarea mea. O fată găseşte tot ce vrea în Alice: 2 cinematografe, magazine pentru orice, fructe, îngheţată, lapte proaspăt, bazinul lui Eddie Maclean şi o mulţime de fete şi femei tinere, măritate acolo, şi case frumoase în care să locuiască. Alice e un oraş pe cinste, dar e singurul.

- De ce? Ce-l face diferit de celelalte?

Se scărpină în cap.

- Habar n-am. Poate doar că e ceva mai mare, cred.

Am lăsat lucrurile aşa.

- Şi vrei să spui că dacă o convingi pe domnişoara Paget să accepte să se căsătoarească cu dumneata, n-ar avea o viaţa prea fericită în Willstown?

Încuviinţă din cap.

- Aşa-i.

În priviri i se citea suferinţa.

- Totul părea altfel când am întâlnit-o în Malaya. Vedeţi, eram un prizonier şi n-aveam nimic şi nici ea n-avea nimic. Aşa că făceam o pereche potrivită. Când am ajuns să ştiu că exista o şansă să nu fie căsătorită, am fost atât grăbit să ajung aici încât n-am stat să mă gândesc la lucrurile alea. S-au dacă am făcut-o, m-am gândit la ea ca la cineva care n-are nimic, aşa că s-ar simţi bine în Willstown. Înţelegeţi ce spun?

- Da.

- După asta am venit în Anglia şi am văzut Southampton şi felul în care trăiesc oamenii aici, chiar dacă e bombardat şi ruinat, aşa cum e, şi am fost în Londra şi am fost în Colwyn Bay. După aia, când mi-aţi spus că a moştenit nişte bani, am început să mă gândesc ce fel de viaţă duce şi la lucrurile pe care e obişnuită să le aibă şi pe care le-ar avea în Willstown şi atunci m-am gândit că m-am cam pripit. Nu ştiu vreo fată care să fi venit direct din Anglia acolo, în pustietăţile noastre, şi pentru o fată cu bani ar fi şi mai rău.

Se opri şi zâmbi strâmb.

- Aşa că m-am dus să trag la măsea.

Cântărind bine lucrurile, mi se părea că urmase o cale destul de rezonabilă, dar era păcat că-l costase 70 de lire.

- Ascultă Joe, cred că ar trebui să ne gândim puţin la lucrul ăsta. Cred că va trebui să-i scriu şi să-i spun domnişoarei Paget că te-am întâlnit. Vezi, ea credea că ai murit.

Se holbă la mine.

- Ştiaţi de mine, deci?!

- Nu prea multe. Ştiu că ai furat pentru ea şi că japonezii te-au bătut în cuie de un copac şi te-au biciuit. Ea credea că ai murit. - Drace, era cât pe-aci! Ea v-a spus asta, nu-i aşa?

Am dat din cap.

- Pentru ea a însemnat o mare durere. N-aş vrea să sufere din nou. Vezi, Jane crede că a fost vina ei.

- N-a fost deloc vina ei. Mi-a spus-să nu-mi bag singur capul în laţ iar eu am plecat şi am făcut-o. N-a fost deloc vina ei.

- Cred că ar trebui să-i scrii, am repetat.

Urmă o pauză lungă.

- Nu ştiu ce dracu' aş putea să-i spun, dacă i-aş scrie, murmură.

N-avea nici un sens să ne învârtim aşa la nesfârşit. M-am ridicat

- Ascultă, Joe. Stai puţin şi gândeşte-te. Când trebuie să fii înapoi la fermă?

- Nu aş fi corect faţă de doamna Spears dacă n-ajung la fermă pe la sfârşitul lui octombrie. Nu vreau s-o încurc.

- Asta-ţi lasă 2 luni şi jumătate. Cât te-a costat biletul de avion până aici, la venire?

- 300 de lire şi 26 de şîlingi şi mai am 500 de lire rămase pe scrisoarea de credit.

- Aşa. Vrei să te-ntorci cu avionul, s-au mai bine cu vaporul? Cred că aş putea să-ţi găsesc un bilet de vapor, dacă vrei. Cred că te-ar costa cam 80 de lire pe un vapor de cursă lungă, dar va trebui să pleci destul de curând, în cel mult 2 săptămâni, să zicem.

- Nu prea îmi pare că ar mai avea rost să stau pe-aci, zise puţin cam trist. E vreo şansă ca ea să se întoarcă în Anglia?

- În intervalul ăsta de timp, nu.

- Ar fi bine să mă-ntorc pe mare şi să mai economisesc din bani. - Cred că-i o idee înţeleaptă. Am să pun pe cineva de la birou să se intereseze de bilet. Între timp, de ce nu teai muta aici? Poţi să foloseşti dormitorul celălalt, până pleci. O să fie mai ieftin decât dacă ai sta la hotel.

- N-am să vă-ncurc, deloc?

- Sunt plecat cea mai mare parte a zilei şi aş fi foarte bucuros dacă ai vrea.

A acceptat. L-am întrebat ce vrea să vadă cel mai mult în Anglia, în intervalul acesta scurt de timp. Vroia să vadă casa de la nr.19 din Acacia Road, Hammersmith, unde se născuse tatăl lui. Vroia să vadă o emisiune cu public Much-Binding-in-the-Marsh, pe care o asculta pe ultrascurte retransmisă de la Brisbane - când paraziţii o permiteau. (Au un radio pe cinste la Alice, un post local, chiar în oraş"). Vroia să afle cât mai multe despre caii şi vacile de rasă. Îl interesau şeile, dar nu credea că avea de învăţat prea mult în direcţia asta. În ceea ce priveşte Hammersmith, nu era nici o problemă, desigur. L-am urcat în autobuz în după amiaza aia şi m-am dus la birou să mă ocup de afacerile neglijate şi de clienţii care veneau să mă vadă. Aveam destule la care să mă gândesc. Dacă Jane Paget se hotăra să se căsătorească cu bărbatul ăsta când îl întâlnea, era treaba ei, dar exista întradevăr posibilitatea s-o facă. Orice s-ar fi putut spune referitor la oportunitatea unui astfel de mariaj, nu se putea nega că Joe Harman avea câteva virtuţi foarte solide. Părea să fie un om foarte muncitor, chibziut cu banii - dacă trecem cu vederea marea extravaganţă de a zbura peste jumătate de glob ca să-şi caute fata de care era îndrăgostit - şi cu şanse de succes în viaţa. Fără îndoială, era genul de bărbat care avea să devina un soţ bun. Mai exista un aspect al problemei care merita o investigare atentă: fie ca ştia sau nu, Jane Paget avea Australia în sânge. Nu vorbise niciodată despre bunicul ei, James Macfadden, şi era destul de posibil să nu se fi gândit niciodată la el. Totuşi el era sursa originală a banilor ei şi în aparenţă îi făcuse în Australia înainte de a se întoarce acasă, în Anglia, ca să-şi rupă gâtul întro cursă de cai, în Yorkshire. Ar fi fost interesant să aflăm ceva mai multe despre James Masfadden. Trăise şi el toţi aceşti ani la o fermă de vite, în pustietăţile acelea? Fusese un alt Joe Harman? După amiaza, după ce a plecat ultimul client, am trimis fata să-mi aducă cutia Macfadden şi am căutat printre vechile hârtii şi testamente. Singura urmă pe care am găsit-o a fost în testamentul lui James Macfadden, datat sept. 1903, care începea "Eu, James nelson Macfadden, din Lowdale Manor, Kirkoy Moorside, din ţinutul Yorkshire şi Halls Creek din Australia de Vest, prin acesta anulez toate testamentele mele anterioare etc.etc." Nu ştiam nimic de Halls Creek la vremea aceea, dar mi-am notat numele pentru cercetări ulterioare. Asta era tot.

L-am chemat la telefon pe Marcus Fernie, la biroul sau de la

BBC şi l-am întrebat dacă aş fi putut face rost de un bilet pentru Much-Binding-in-the-Marsh. A trebuit să-i spun câte ceva despre Joe Harman, ca să-l obţin, pentru că se părea că exista o concurenţă considerabilă. În replică, m-am trezit imediat cu cererea ca Harman să accepte un interviu pentru emisiunea "Astă seară, în oraş". I-am promis că o să-l rog şi el mi-a promis să-mi trimită biletul. După aceea am ajuns la Sir Denis Frampton, care avea o cireadă de Herefords de rasă pe domeniul său de la Touton şi i-am povestit despre Joe Harman iar el, foarte binevoitor, l-a invitat pentru câteva nopţi. M-am întors la apartamentul meu pe la ora 7. Aranjasem să cinăm acolo. Joe Harman se întorsese deja. Fusese la bancă şi la hotel şi-şi adusese cu el valiza. La-m întrebat dacă găsise casa tatăului său, la Hammersmith.

- Am găsit-o, pe onoarea mea! Am găsit-o tare rău! Ca să folosesc o expresie blândă. Avem şi noi mahalale de-astea în Australia. Tata a făcut bine când a şters-o de-acolo şi a venit în Queensland.

I-am oferit un pahar de cherry dar el a preferat o bere. M-am dus şi i-am adus o sticlă.

- Când a părăsit tatăl dumitale ţara?

- În 1904. A plecat la Curry, la Cobb şi Co. Era o firmă de diligenţe, înainte de apariţia motoarelor. Probabil că avea cam 15 ani. A luptat în primul război cu australienii, la Galipoli.

- Acum e mort, nu?

- A murit în 1940, imediat după ce am plecat în armată.

Făcu o pauză.

- Mama trăieşte încă. Locuieşte cu sora mea, Amy, la Curry.

- Spune-mi, şti un loc numit Halls Creek?

- Unde a fos aur? Lângă Wyndham, în Australia de Vest.

- Cam pe-acolo. Sunt mine de aur acolo?

- Nu cred că mai sunt deschise acum. La sfârşiutl secolului era o grămadă de aur acolo, ca în Queensland, în Ţinutul Golfului. N-am fost niciodată la Halls Creek, dar mi-am închipuit întotdeauna c-ar fi cam ca la Croydon - iar la Croydon a fost o grămadă de aur. A ţinut cam 10 ani, după care a trebuit să sape atât de mult după el, încât nu mai renta. Croydon avea 30 de mii de oameni la un moment dat, aşa se spune. Acum are 200. E la fel ca Normantown şi Burketown. Willstownul e la fel. Toate au fost exploatări aurifere. - Ai auzit vreodată de cineva Macfadden,

de la Halls Creek?

Scutură din cap.

- N-am auzit niciodată numele ăsta.

I-am povestit că obţinusem un bilet pentru Much-Binding-in-the-Marsh şi că realizatorul ar fi dorit să-i ia un interviu, sâmbătă seara. Acceptă destul de greu s-o facă şi, când veni vremea, l-am ascultat şi eu şi cred că s-a desurcat surpinzător de bine. Reporterul l-a condus printre întrebări destul de abil şi Harman a vorbit cam 6 sau 7 minute despre ferma de vite Midhurst şi despre regiunea Golfului Carpentaria pe care el o numea Ţinutul Golfului. Marcurs Fernie s-a deranjat să mă sune în ziua următoare şi să-mi spună cât de bine fusese.

- Îmi doresc câţiva băieţi din ăştia din când în când. Se simte diferenţa când dai de adevăratul McCoy[6].

Duminică l-am urcat în trenul de Taunton, ca să vadă vacile lui Sir Denis Framton. Nu-i rămăsese prea mult timp, pentru că un vas al liniei Shaw Savill pleca vinerea următoare, seara, spre Noua Zeelandă şi Australia şi reuşisem să-i obţin o cabină ieftină.

Se întoarse joi plin de entuziasm faţă de ce văzuse.

- Are o cireadă pe cinste acolo, pe-onoarea mea! Am învăţat mai multe despre îmbunătăţirea rasei acolo, în 2 zile, decât am învăţat în 10 ani în Ţinutul Golfului. Sigur că la o fermă ca Midhurst nu poţi să faci lucrurile pe care le face el aici, dar am destule la care să mă gândesc.

- Te referi la rasă?

- În Golf, noi nu urmărim calitatea. Nu aşa ca pe aci, prin Anglia. Tot ce facem noi e să împuşcăm din când în când taurii slăbănogi, când îi vedem, aşa ca să rămână doar cei mai sănătoşi, pentru montă. Mi-ar place să văd o cireadă de rasă pe-acolo, aşa cum are el. N-am văzut niciodată animale d-astea decât la expoziţi.

După aceea am stat puţin de vorbă cu el despre domnişoara Paget.

Am să-i scriu peste 1 zi sau 2 şi am să-i dau adresa. Ştiu c-o să-i pară foarte rău că n-a putut să se întâlnească cu dumneata aici şi cred că atunci când ai să te întorci la Midhurst ai să găseşti aşteptând acolo o scrisoare de la ea. De fapt sunt sigur c-o să fie aşa pentru că am să-i scriu "par avion" şi cu siguranţa o să-ţi răspundă la fel.

---

[6] nume ironic dat de englezi australienilor

Se lumină vizibil la faţă la gândul acesta.

- Nu cred că am să-i scriu de aici, spuse. Dacă vreţi s-o faceţi, mai bine aştept să-i scriu după ce primesc scrisoarea de la ea. Într-un fel mă bucur că n-am întâlnit-o aici. Probabil că tot răul e spre bine.

Îmi stătea pe limbă să-i spun că Jane era în Australia, dar m-am abţinut. Îi scrisesem la Alice Springs cu o zi înainte să vină la mine Joe Harman şi aşteptam din zi în zi o scrisoare de la ea, fiindcă obişnuia să-mi scrie o dată pe săptămână, foarte regulat. Dacă era vreo problemă, puteam să-i trimit o telegramă să-i comunic adresa, ca nu cumva să plece din Australia fără să-l vadă. Dar nu aveam nici un motiv să întorc toate cărţile pe faţă în acest moment. L-am condus la chei 2 zile mai târziu, aşa cum făcusem cu Jane Paget câteva luni mai înainte. Când m-am întors ca să cobor pasarela, mi-a spus încurcat:

- Vă mulţumesc pentru câte aţi făcut pentru mine, domnule Strachan. O să vă scriu de la Midhurst.

Mi-a strâns mâna cu o putere uimitoare pentru câte păţise mâna aceea. M-am întors să cobor.

- E în regulă Joe. Însă când o să te întorci acasă o să găseşti o scrisoare de la domnişoara Paget. S-ar putea să găseşti mai mult de atât.

Aveam motive întemeiate pentru acea ultimă remarcă, pentru că aveam în buzunar o scrisoare de la ea, sosită în ziua aceea, iar pe ştampila poştei scria "Willstown".

CAPITOLUL 6

Când Jane Paget coborî scara avionului, pe aeroportul de la Darwin, se simţi extrem de fericită, deşi fără un motiv anume. Cred că se poate spune că până în acel moment nu-şi revenise nici o clipă după ororile războiului. Se întorsese în Anglia ca toţi repatriaţii şi vreme de 2 ani de zile îşi îndeplinise îndatoririle de servici la Pack şi Levi formal şi bine. O făcuse însă cu aerul unei femei de 50 de ani. Trăia pur şî simplu, aşteptând însă prea puţin de la viaţă. Undeva, în adâncul sufletului, rămăsese tragedia din Kuantan, distrugându-i tinereţea. Spusese adevărul atunci când afirmase, mai demult, că se simţea ca de 70 de ani.

Aterizase pe la ora 8 şi un sfert, seara, după lăsarea întunericului. Deoarece cobora la Darwin, compania aeriană îi oprise o cameră la Hotelul Darwin. Păşise pe pista de asfalt şi

fusese condusă la biroul vămii din aerogară. La piciorul scării găsi 3 tineri care o priviră cercetători. La început îi considerase ofiţeri ai aeroportului; abia mai târziu aflase că erau reporteri ai diferitelor ziare australiene, angajaţi în ceea ce, cu siguranţă, era cea mai grea şi neplacută sarcină a jurnaliştilor: să aştepte fiecare avion care ateriza la Darwin în speranţa de a găsi la bordul lui un prim-ministru sau o femeie cu 2 capete. Unul dintre ei se apropie de ea de înadată ce trecu de vamă. Nu găsise printre pasageri pe nimeni care ar fi putut fi demn de un articol. O fata cu o privire veselă nu era cine ştie ce afacere, totuşi nu se ştie niciodată.

- Domnişoară Paget, stewardesele mi-au spus că aţi coborât aici şi că rămâneţi la Hotelul Darwin. Îmi daţi voie să vă duc în oraş?

- Numele meu este Stewart Hopkins şi reprezint Sydnei Monitor.

- E foarte amabil din partea dumneavoastră, domnule Hopkins. Nu vreau totuşi să vă stric programul.

- Şi eu locuiesc tot acolo.

Avea un automobil micuţ parcat chiar la ieşirea din hangar. Îi luă valiza şi i-o puse pe scaunul din spate şi urcară schimbând câteva impresii despre avionul Constelation şi zborul de la Singapore. Iar mai târziu, în timp ce treceau pe lângă ruinele fabricii de mezeluri Vestei:

- Sunteţi englezoaică, nu, domnişoară Paget?

Ea încuviinţă.

- N-aţi vrea să-mi spuneţi de ce vizitaţi Australia?

Jane râse.

- Nu am prea multe de spus, domnule Hopkins. E ceva personal, nu merită un articol. Dacă am spus asta trebuie să cobor şi s-o iau pe jos?

- Nu-i nevoie să faceţi asta, era doar un gând. N-am scris nimic de-o săptămână.

- V-ar fi de ajutor dacă v-aş declara că găsesc Darwinul minunat? "Dactilografă londoneză găseşte Darwinul minunat".

- Nu putem ironiza Londra, nu în "Monitor". Asta sunteţi, dactilografă?

Ea dadu din cap.

- Aţi venit aici să vă căsătoriţi?

- Nicidecum.

El oftă.

- Mi-e teamă că nu prea îmi folosiţi la vre un articol.

- Spuneţi-mi, domnule Hopkins, cum merg autobuzele de aici până la Leesprings? Vreau să ajung acolo şi nu am prea mulţi bani, aşa ca m-am gândit să merg cu autobuzul. Se poate, nu?

- Desigur. Unul a plecat azi dimineaţă. Acum va trebui să aşteptaţi până luni. Sâmbăta şi duminica nu circulă.

- Şi cât durează?

- 2 zile. Porniţi lunea, vă opriţi la Daily Waters luni noaptea şi ajungeţi marţi seara, târziu. Nu-i un drum prea rău, dar poate să fie cam cald.

O duse la hotel şi o ajută să-şi ducă valiza în hol. În locul acela supraaglomerat fu norocoasă să găsească o cameră numai pentru ea, o cameră cu un balcon din care se vedea portul.

Era cald la Darwin, o caldură umedă, enervantă, care o făcea să şiroiască de sudoare la cea mai mică mişcare. Pentru ea nu era o noutate, fiindcă era obişnuită cu tropicele. Incuie uşa, se dezbrăcă, făcu un duş, îşi spălă câteva lucruri în chiuvetă şi se întinse în pat doar cu cearceaful pe ea, încercând să doarmă. Se trezi a doua zi devreme şi rămase un timp în răcoarea zorilor, cântărind în minte situaţia. Era absolut necesar să-l găsească pe Joe Harman şi să vorbească cu el. În acelaş timp, întâlnirea cu domnul Hopkinson era un avertisment că putea întâmpina unele dificultăţi. Oricât de simpatici i-ar fi fost tinerii aceştia, meseria lor era să scoată din pământ din iarbă verde o poveste pentru ziar. Iar ea nu simţea nici o dorintă să apară în titlul unui articol aşa cum cu siguranţă că s-ar întampla dacă i-ar fi fost cunoscute intenţiile. "Tânără venită din Anglia cu avionul să caute soldat crucificat pentru ea". Ar fi fost mult mai uşor dacă ar fi fost bărbat. Totuşi nu era.

Se puse pe treabă, străduindu-se să inventeze o poveste şi în cele din urmă hotărâ că se ducea la Adelaida ca să stea cu sora ei, căsătorită cu un om pe nume Holmes, care lucra la postă. Asta părea o poveste destul de sigură. Călătorea prin Darwin şi Alice Spring pentru că un var de-al doilea pe care-l chema Joe Harman şi care se presupunea că locuia acolo nu mai scrisese acasă de 9 ani, iar unchiul ei vroia să ştie dacă mai trăia. De al Alice a luat trenul până la Adelaide. Asta nu prea explica de ce ajunsese la Darwin într-un Constelation, cu excepţia faptului că nu exista alt mod de a ajunge la Darwin. Întinsă în pat şi tot

rumegând ideea, i se părea o poveste destul de sigură. Când se ridică şi coborâ jos pentru dejun, hotărâ să o încerce pe Stewart Hopkins. Avu ocazia chiar în dimineaţa aceea, când el o conduse până la agenţia de bilete pentru autobuz. Strecură povestirea, artistic segmentată în mici fragmente, în cursul unei jumătăţi de oră de conversaţie, iar reprezentantul lui "Sidney Monitor" o înghiţi fără nici o întrebare, aşa încât ea se simţi chiar puţin ruşinată. O duse într-o cofetărie şi-i oferi o coca-cola.

- Joe Harman, spuse el, ce facea Joe Harman la Alice, acum 9 ani?

Ea trase de pai.

- Era cowboy la o fermă de vite, spuse cu o voce inocentă şi speră să nu sară peste cal.

- Crescător de vite. Iţi aminteşti numele fermei?

- Wollara, aşa îi zicea, Wollara. E lângă Alice Springs, nu-i aşa?

- Nu ştiu. Am să încerc să aflu.

Se reîntâlniră după prânz cu Halporter de la Adelaida

- Wollara e la o buna bucată de drum de la Alice Springs, spuse domnul Porter. Aşezarea trebuie să fie cam la 200 de kilometri distanţă. E vorba de locul lui Tony?

- Cred că acesta e. Există vreun autobuz încolo, de la Alice Springs?

- Nu e autobuz sau vreun alt mod de a ajunge acolo; doar dacă pleci cu un camion sau un jeep.

Hopkins interveni:

- Nu e unul din punctele de pe traseul lui Eddie Maclean?

- Acum, că zici tu, cred că da.

Porter se întoarse către Jane.

- Maclean Airways trece mai pe la toate fermele o dată pe săptămână ca să ducă poşta.

Ar fi posibil să puteţi ajunge acolo cu avionul. Dacă e aşa, e de departe cea mai convenabilă cale.

Imaginea ei despre reporteri fusese generată de filme. Era o surpriză să descopere că, în viaţa de zi cu zi, aceştia puteau fi oameni amabili, săritori şi bine crescuţi. Le mulţumi din toată inima iar ei o invitară să facă un tur al Darwinului, cu maşina. Se entuziasmă în faţa minunatelor plaje cu nisip alb şi azuriului mării şi sugeră că, poate, o baie n-ar fi fost un lucru rău.

- Există una sau două obiecţii, spuse domnul Porter. Una ar

fi rechinii. Te înhaţă dacă intri în apă mai sus de genunchi. Alta, aligatorii. Apoi e peştele de piatră; stă pe plajă şi arată ca o piatră, până când calci pe el. Atunci pompează în tine cam o litră de otravă. Fregata portugheză iarăşi nu-i un lucru bun, dar chestia care chiar mă descurajează este "urechea de coral".

- Ce-i asta?

- Un fel de escrescenţă în cap, care provine de la faptul că îţi intră nisipul ăsta fin, de coral, în ureche.

Jane ajunse la conlcuzia că, poate, nu avea să se scalde de loc la Darwin. Făcu totuşi baie, pentru că duminică merseră 70 de kilometri spre sud, până la un loc numit Berry Springs, o groapă adâncă plină cu apă lângă un râu, unde se putea face baie. Reporterii o privira curioşi când apăru în costumul sau de baie din 2 piese. Săptămânile pe care le petrecuse în malayezia făcuseră ca trupul ei să se bronzeze în locuri neobişnuite. Era prima greşeală pe care o făcuse şi, pentru prima data, prin mintea lor trecu o uşoară bănuială că fata asta ar fi putut reprezenta un articol - dacă reuşeau să scoată ceva de la ea.

- Joe Harman, spuse Hall Porter către Sturat Hopkinson. Sunt sigur că am mai auzit numele ăsta pe undeva, dar nu pot să-mi aduc aminte unde.

Intorcându-se de la plajă, reporterii îi povestiră despre oraş, iar imaginea pe care i-o prezentară fu una tare întunecată.

- Tot ce se întâmplă aici merge prost, spuse Hall Porter. Fabrica de mezeluri e închisă de ani de zile din cauza necazurilor cu sindicatele. Au făcut atâtea greve, încât a trebuit s-o închidă. Calea ferată era prevăzută să ducă până în sud, la Alice, să se unească acolo cu cea care vine de la Adelaida, ca să traverseze continentul de la nord la sud. Poate că ar fi folosit la ceva, dacă s-ar fi întâmplat asta, dar a ajuns până la Birtum şi acolo s-a oprit. Dumnezeu ştie ce se întâmplă acum. Şoseaua asta aproape c-a scos calea ferată din afaceri - câte mai făcea. A mai fost o fabrică de ghiaţă, dar şi asta s-a închis.

Făcu o pauză.

- Oriunde te uiţi prin jur, ai să vezi urme ale câte unei încercări care n-a mers.

- De ce se întâmplă asta? Nu e un loc rău. Are un port minunat.

- Sigur că da, ar fi trebuit să fie un port grozav, mare, în locul ăsta, un port cât Singapore. E singurul oraş cât de cât mare

de pe coasta de nord. Nu ştiu. Am fost aici prea multă vreme, începe să mă sperie.

Hall Hopkinson spuse cinic:

- Suferă de părăginită. Zâmbi către Jane: o să vezi destule din astea în Australia, în special în nord.

- Alice Springs e tot aşa? Diferea atât de mult de povestirile strălucitoare despre alice pe care le revărsase asupra ei, cu 6 ani înainte, Joe Harman!

- Ei bine, spuse Hopkinosn, Alice e altfela. Alice e în regulă.

- De ce e diferitA?

- Nu prea ştiu, e un capăt de cale ferată pentru transportul vitelor până la Adelaide. Dar e în acelaşi timp un oraş în expansiune. pe acolo se întâmplă tot felul de lucruri. Mi-aş dori din tot sufletul ca "Monitorul" să mă trimită acolo, nu aici.

În seara aceea îşi luă la revedere de la cei 2 prieteni şi în zori porni, cu autobuzul, spre Alice Springs. Autobuzul era un Bedford modern, mare şi încărcat din greu. Trăgea după el un trailer cu marfă şi bagaje. Era destul de confortabil, deşi nu avea aer condiţionat. Goniră pe şoseaua largă şi goală, asfaltată, cu 90 de kilometri pe oră, oră după oră, condus de o echipă de şoferi foşti marinari, până la Catherin, unde se opriră pentru prânz. Ţinutul era bine împădurit, cu eucalipţi destul de arătoşi despre care Jane află că li se spunea "arbori de gumă". Între aceşti copaci se aflau pajişti întinse, sălbatice, neatinse şi nelocuite. Discută despre asta cu un alt călator, un inspector de bancă, şi i se spuse ca toată fâşia aceea de coastă era inutilă pentru agricultură pentru un motiv pe care nu-l putu înţelege. După Catherin ţinutul deveni din ce în ce mai arid, copacii mai rari şi mai uscaţi, până când, spre seară, începură să străbată un ţinut aproape deşertic. La apusul soarelui se opriră pentru noapte la Daly Waters.

Daly Waters, descoperi, era un hotel, o poştă, un aerodrom mare şi nimic altceva. Hotelul era o colecţie dezordonată de barăci de lemn fără etaj, dormitoare pentru bărbaţi şi femei, ciudate din punctul ei de vedere, dar destul de confortabile. Se plimbă puţin prin preajmă înainte de ceai. În lumina apusului, în faţa hotelului stăteau pe vine 3 tineri, ţinând un picior întins în poziţia aceea ciudată pe care o folosea şi Joe Harman. Purtau un fel de pantaloni largi şi cizme scurte, cu elastic, cu talpa foarte subţire, şi jucau cărţi pe pământ, foarte concentraţi asupra

jocului. Realiză că vedea pentru prima dată ringeri. Il studie cu interes. Aşa arăta Joe Harman înainte de a se înrola în armată. Simţea tentaţia absurdă de a se apropia de unul dintre ei şi de a-l întreba dacă îl cunoştea cumva.

Autobuzul porni în ziua urmatoare, în zori, şi se îndreptă către sud. Trecând prin Milners Lagoon şi Newcastle Waters şi Muckety Bore până la Tennant Creek. Pe măsură ce înaintau, vegetaţia se rărea din ce în ce mai mult iar soarele devenea din ce în ce mai fierbine, până ce, când se opriră la Tennant Creek pentru prânz şi odihnă, ţinutul devenise un deşert nisipos. Călătoriră oră după oră cu 100 de kilometri pe oră, pe drumul ars de soare, pe lângâ cătune mici, din 2 sau 3 case, înobilate cu câte un nume Wauchope, Barrow Creek Aileron. Către seară se îndreptau spre Mac Donald Range, şiruri de dealuri roşii, golaşe, proiectate pe un cer de un albastru palid, iar aproape de înserat intrară încetişor în Alice Springs şi traseră în fata hotelului Talbol Arms.

Jane intră în hotel şi obţinu o cameră cu balcon, hotelul fiind o clădire ca un bungalow, cu un singur etaj, ca practic oricare altă locuinţă din Alice Springs. Ceaiul se servi imediat după sosire şi ea invăţase deja că în hotelurile de provincie australiene, dacă nu eşti punctual la masă, nu primeşti nimic. După ceai Îşi schimbă rochia şi ieşi în oraş, plimbându-se încet pe drumurile largi de ţară şi examinând oraşul. Îl găsi aşa cum i-l descrisese Joe Harman: un loc plăcut, cu foarte mulţi tineri. În ciuda peisajului tropical şi aspectului de bungalow al locuinţelor, Alice Springs avea un uşor aer de periferie englezească, care o făcea să se simtă acasă. Fiecare casă era amplasată într-o mică grădină împrejmuită cu un gard sau marginită de o peluză, pentru puţină intimitate. Străzile erau trasate în felul străzilor englezeşti, cu copaci umbroşi plantaţi de-a lungul trotuarelor. Făcându-se că nu vede MacDonald Ranges aproape putea să-şi închipuie că se afla înapoi la Basset, în vremea copilariei. Acum înţelegea foarte bine ce vroiau să spună atunci când ziceau că Alice era un loc "pe cinste". Ştia că şi-ar fi putut încropi o viaţă fericită în oraşul acela, locuind într-una dintre căsuţele cu aer de periferie, având, poate, 2 sau 3 copii. Se întoarse pe strada principala şi o porni înapoi privind magazinele. Era destul de adevărat, oraşul avea cam tot ce şi-ar fi putut dori o fată rezonabilă: un salon de coafură, unul sau chiar două magazine de

confecţii, 2 cinematografe. Se întoarse la cofetarie pe la 8-9 şi îşi cumpără o îngheţată. Dacă aşa era prin "pustietăţi" îşi zise, atunci ştia multe locuri mai rele.

În dimineaţa următoare, după micul dejun, se duse să vorbească cu directorul hotelului, un oarecare domn Driver.

- Aş vrea să încerc să iau legătura cu un văr de-al doilea de al meu, care n-a mai scris acasă de 10 ani.

Şi îi spuse povestea ei, cum că era în drum de la Londra spre Adelaide să stea cu sora ei.

- I-am promis unchiului meu că, dacă ajung până aici şi mă opresc în Alice Springs, am să încerc să aflu ceva despre Joe.

Domnul Driver păru interesat.

- Cum îl cheamă?

- Joe Harman.

- Joe Harman a lucrat la Wollara.

- Aşa e. Ştiţi dacă mai e acolo?

Omul scutură din cap. După război venea aici deseori, dar a stat cam 6 luni. Eu am venit aici de abia în timpul războiului. Nu ştiu. Înainte de asta a fost prizonier la japonezi, s-au purtat groaznic cu el, s-a întors cu nişte cicatrici pe mâini: i-au bătut nişte cuie, l-au crucificat sau aşa ceva.

Jane se prefăcu surpinsă şi îngrozită.

- Ştiţi cumva unde este acum

- Nu ştiu, nu sunt sigur. Poate că unul dintre băieţi ar putea şti.

Bătrânul Art Foster, meşterul localităţii, care trăia în Alice Springs de 30 de ani, spuse:

- Joe Harman s-a întors în Queensland, de unde venea. A fost la Wollara cam 6 luni după război iar după aia a primit o slujbă ca manager la o fermă într-un loc din Ţinutul Golfului.

- Nu ştiţi adresa?

- Nu. Tom Duwin poate o ştie, la Wollara, şi vine deseori în oraş. Sigur, a fost vineri în oraş. Vine cam la fiecare 3 sau 4 săptămâni.

Jane întrebă inocentă:

- Presupun ca Joe Haraman şi-a luat cu el şi familia, când s-a dus în Queensland.

- N-am auzit vreodată ca Joe Harman să fi avut familie. Nu era însurat din câte ştiu eu. Unchiul din Anglia crede că s-a însurat? N-an auzit de vreo nevastă.

Jane se gândi cam un minut.

- E cumva telefon la Wollara? Vreau să spun, dacă domnul Duwin îi cunoaşte adresa, aş vrea să-l sun şi s-o aflu.

- Nu e telefon. Se vorbeşte după programul emiţătorului, dimineaţa şi seara, desigur.

Serviciul "Doctorul zburător" comunica de la spital cu o întinsă reţea radio. Dimineaţa şi seara, un operator de la spital începea să chema 40-50 de ferme ca să transmită mesaje, ştiri şi în general să se asigure că totul era în ordine. De obicei, soţia propietarului sau managerului fermei se ocupa de asta acolo.

- Cu siguranţă că doamna Duwin o să transmită ceva în noaptea asta, pentru că sora ei, Amy, e la spital aici, aşteptând să nască, iar Edith o să vrea să afle dacă a venit pe lume copilul. Dacă îi scrieţi o telegramă şi o duceţi la spital lui Taylor, o să-i transmită în noaptea asta.

Jane se întoarse în camera ei, compuse o telegramă potrivită şi o duse la spital domnului Taylor, care fu de acord s-o transmită la Wollara

- Reveniţi pe la 8 şi s-ar putea să am răspunsul chiar atunci, dacă ştiu adresa. Dacă trebuie s-o caute, probabil c-o să transmită mâine dimineaţă.

Asta îi lăsa restul zilei libere şi se întoarse la cofetarie ca să mai comande o îngheţată. Acolo îşi făcu o prietenă, o fată cu numele de Rose Sailor. Domnişoara Sailor avea cam 18 ani şi era posesoarea unui terier aberdin pe care-l ducea în lesă. Lucra după amiaza la magazinul de confecţii. Deveni foarte interesată auzind că Jane venea din Anglia. Vorbiră o vreme despre Anglia.

- Îţi place Alice? o întrebă în cele din urmă şi în tonul ei era o uşoară urmă ironică.

- Îmi place, spuse Jane candid, am văzut locuri şi mai rele. Cred c-o poţi duce destul de bine aici.

- Da, şi mie îmi place. Înainte am fost în New Castle şi tata a obţinut aici postul de director al băncii şi cu toatele am crezut c-o să fie groaznic. Toate prietenele mele mi-au spus că locurile de aici, din deşert, sunt groaznice. M-am gândit că n-am să rezist. Sunt aici de 15 luni şi nu-i chiar aşa de rău. Alice e un loc mai bun decât multe altele, nu-i aşa?

- Aşa se spune, n-am fost în altele.

- Sigur că toate astea au apărut destul de recent. Nici unul din magazine nu era aici înainte de război, se zice.

Jane află câte ceva din istoria oraşului şi rămase suprinsă de rapiditatea cu care se dezvoltase acesta.

În 1928 era constituit din 3 case şi un canton. Calea ferată ajunsese acolo din Oodnadata. Serviciul "Doctorul zburător" începu prin 1930 şi în districtele înconjurătoare apărură mici spitale. Surorile se căsătoreau cu o viteză înspăimântătoare şi Jane află că cea mai mare partea a familiilor vechi proveneau din aceste surori. În 1939 populaţia era de aproape 300 de persoane. Când sosi războiul, oraşul deveni un centru de recrutare. După război, populaţia se ridica la aproape 750 de persoane. În 1945 şi când Jane ajunse acolo, erau cam 1200.

- Toate casele astea noi şi magazinele care s-au deschis, spuse domnişoars Sailer, oamenii par să vină într-una.

Îi propuse lui Jane să facă o partidă de înot după amiaza.

- Doamna Maclean are un bazin foarte drăguţ, chiar lângă aerodrom. Am s-o sun şi am s-o întreb dacă pot să vin cu tine.

O sună pe Jane după amiază, la 5 şi Jane se alturără celor câteva fete de pe marginea bazinului.

Acolo, întinsă la soare sau bălăcindu-şi picioarele în apă sub soarele după amiezii, privind la linia îndrăzneaţă a muntelui Ledwa, se trezi absobită de societatea din Alice Springs. Cele mai multe dintre fetele necăsătorite aveau sub 30 de ani. Erau amabile şi ospitaliere, bine educate şi avide de ştiri din Anglia. Unele vorbeau în mod obişnuit de Anglia ca de casă, deşi nici una dintre ele nu fusese vreodată acolo, dar fiecare nutrea ambiţia că într-o zi va reuşi să ajungă *acasă* într-o excursie.

Pe la sfârşitul serii, Jane începu să se simtă prost. Oamenii aceia de treabă ştiau atât de multe despre ţara ei, iar ea ştia prea puţine desprea a lor. O porni pe jos spre spital, prin răcoarea serii.

Doamna Duwin nu reuşise să-i dea pe loc adresa lui Joe Harman, dar confirmase că coducea o fermă undeva, prin Ţinutul Golfului. Avea să-l întrebe pe soţul ei şi să le trimită un mesaj la emisia de dimineaţă.

În noaptea aceea Jane se gândi mult la ce va face când va primi adresa. Îi devenise clar acum că primele impresii erau nefondate. Joe Harman se refăcuse bine după răni şi reuşea să-şi desfăşoare munca acolo, în deşert. Era uimită că se putuse întâmpla aşa ceva, dar bărbatul acela părea să fie un om tare. Deşi n-o mai obliga nimic faţă de el, simţea că i-ar fi fost imposibil să părăsească Australia fără să-l vadă încă odată. Se

petrecuseră prea multe între ei doi, nu se temea că s-ar fi simţit stânjenită când la-r fi întâlnit. Simţea că ar fi putut să-i spună deschis adevărul, că auzise că supravieţuise şi venise să se asigure că era teafăr. Dacă s-ar mai întâmpla şi altceva după asta... Ei bine, asta era la voia sorţii. Alunecă în somn zâmbind uşor.

Dimineaţa se duse la spital ca să afle că Joe Harman era managerul fermei Midhurst, lângă Willstown. Nu auzise până atunci de Willstown. Foarte săritor domnul Taylor scoase la iveală o hartă a Australiei, făcută să arate diferitele posturi de radio şi frecvenţe ale staţiilor izolate şi-i arătă Willstownul, la gura râului Gilbert, lângă Golful Carpentaria.

- Ce fel de loc este? E un loc ca acesta?

Bărbatul râse.

- E destul de bine, din câte spune harta. Cel puţin are o pistă, dar nu cred că mai are şi altceva. N-am fost niciodată acolo şi nici nu ştiu pe cineva care să fi fost.

- Eu mă duc acolo. Trebuie să-l văd pe Joe Harman, dacă tot am venit până aici.

- S-ar putea s-o ducă greu acolo, pe onorea mea.

- Ar putea exista hotel?

- O, trebuie să fie un hotel, trebuie să existe un loc unde băieţii să tragă o duşcă.

Plecă de la spital şi se întoarse gânditoare la cofetărie. După ce-şi comandă îngheţata, îi dădu prin cap că s-ar putea să treacă multă vreme până să poată savura alta.

Când o termină, se plimbă puţin pe stradă şi intră într-o librărie. Îşi cumpără o hartă a Australiei şi un orar al autobuzelor şi avioanelor, apoi se întoarse la cofetărie. Mai comandă o îngheţată şi se apucă să se documenteze serios. Ceva mai târziu apăru Rose Sailor cu câinele ei.

- Am aflat unde stă Joe Harman. Acum trebuie să aflu cum ajung acolo. Se pare că nu există deloc autobuze într-acolo.

Studiară împreună orarele.

- O să fie mult mai uşor cu avionul, zise Rose. Aşa face toată lumea acum. E mai scump, dar dacă stai să te gândeşti, pe termen lung s-ar putea să fie mai bine, pentru că numai intervin atât de multe prânzuri şi cine şi hoteluri, ca atunci cînd mergi cu autobuzul. Aş folosi serviciul lui Maclean până la Willstown, lunea urmatoare.

Asta însemna să mai stea câteva zile în Alice Springs, dar se părea că era cel mai bun lucru.

- Ai putea să vii să stai la noi, zise Rose. Tata şi mama ar fi încântaţi să aibe un vizitator din Anglia. Nu-i prea drăguţ la hotel, nu-i aşa? Sigur, n-am fost niciodata acolo.

- E puţin cam rece, zise Jane.

Era deja conştientă de strictul cod de comportament austrlian, care considera inacceptabil ca o femeie să intre singură într-un bar.

- Mi-ar face plăcere, dacă eşti sigură că nu v-aş crea probleme.

- Am fi încântaţi să vii la noi. Se întâmplă atât de rar să poţi sta de vorbă cu cineva care vine din Anglia!

Se îindreptară pe jos către casa familia Sailor. Pe drum o întâlniră pe doamna Maclean, blondă şi tânără, împingând căruciorul. Se opriră şi Jane spuse:

- Trebuie să ajung al Willstown, în Ţinutul Golfului, să-l văd pe Joe Harman. Aş putea obţine un loc în avionul dumneavoastră, luni, până la acolo?

- Cred că se poate. Mă duc chiar acum la birou şi le spun să te treacă pentru luni. Să-i rog să-ţi aranjeze tranzitul de la Cloncurry la Willstown? Cred că poţi ajunge acolo direct de la Curry dar dacă vrei, pot să se îngrijească ei de asta, să-ţi facă rezervarea.

- E nespus de drăguţ din partea dumneavoastră. Sigur că aş vrea.

- E în regulă. Vii la bazin în seara asta?

- Da, cu plăcere.

Merseră la casa familiei Sailor, un bungalow plăcut, cu trandafiri urcători căţărându-se pe pereţi, aşezată în mijlocul unei grădiniţe cu flori englezeşti. O stropitoare automată uda terenul. Doamna Sailor era o femeie cu părul cărunt şi foarte practică. O primi bucuroasă pe Jane.

- E mult mai bine pentru tine să stai aici, cu noi, decât în locul ală agitat, zise ea cu toată aversiunea femeilor australiene faţă de hotel. Ne bucurăm să stai la noi, domnişoară Paget. Rose ne vorbea despre dumneata ieri. E aşa bine să întâlneşti pe cineva de acasă!

Jane se întoarse la hotel ca să-şi ia valiza şi în drum se opri la poştă. Petrecu un sfert de oră rozând capătul unui creion,

încercând să compună o telegramă pentru Joe Harman ca să-i spună că venea să-l vadă. În cele din urmă scrise: "Auzit însănătoşire după atrocităţile de la Kuantan foarte recent. Nespus încântată. stop. Sunt Australia acum. Vin Willstown să te văd săptămâna viitoare. Jane Paget".

Îşi duse valiza până la casa familiei Sawers cu un taxi şi locui urmatoarele zile cu ei. Stătu cu aceşti oameni de treaba 4 zile. În ce-a de-a treia zi numai rezistă să continue cu minciuna. Îi spuse totul lui Rose şi mamei acesteia - ce se întâmplase în Malaya şi de ce îl căuta pe Joe Harman. Le rugă să nu răspândească povestea. Se temea foarte mult că ar fi ajuns în ziare. Ele fură de acord, dar o rugară să o spună din nou domnului Sawer când avea să se întoarcă de la birou. Domnul Sawer avu de spus multe lucruri foarte interesante în seara aceea.

- S-ar putea ca Joe Harman să fi început un lucru foarte bun aici, zise el. Ţinutul Golfului nu-i mare lucru în prezent, dar e tânăr şi în Australia lucrurile se pot desfăşura destul de repede. Cu 20 de ani în urmă oraşul ăsta era nimic, şi uită-te acum! Golful are un lucru în favoarea lui şi acesta e ploaia. Aici avem 15 sau 17 centimetri de ploaie pe an, cam un sfert din ceea ce primeşte Londra. Acolo unde este Joe Harman, probabil că primesc 75 de centimetri; mai mult decât Anglia. Asta înseamnă ceva în timp, înţelegi? Ţine cont, nu prea le foloseşte ploaia asta, pentru că vine toată în 2 luni şi se scurge în mare, nu e distribuită în tot cursul anului, ca la voi, în Anglia. Dar anul trecut m-am întâlnit cu un tip de acasă şi el a zis că cea mai mare parte a apei de la voi ar curge în mare, vreau să spun apa din Anglia, dacă n-aţi avea un baraj cam la fiecare 3 mile sau cam aşa, de fiecare râu. Asta este ceea ce Australia încă nu are, un program de conservare a apei la ferme. Fac căte ceva în sensul ăsta, dar nu prea mult.

În zilele pe care le petrecu cu familia Sawer, Jane află, inevitabil, despre viaţa sentimentală a domnişoarei Rose, care nu era nici pe departe prea serioasă. Era axată în special în jurul unui oarecare Bill Wakeling care construia drumuri - atunci când găsea câte un drum de construit.

- S-a descurcat foarte bine în război, îi spuse ea lui Jane, a fost capitan la 23 de ani, dar nu se poate compara cu Joe Harman al tău, el încă n-a fost crucificat pentru mine.

- Nu sunt îndrăgostită de Joe Harman, spuse Jane cu o

oarecare demnitate, vreau să ştiu doar dacă e teafăr.

Rose căuta încă ceva de lucru, ceva care să i se potrivească.

- Mi-ar place un magazin, n-aş putea învăţa niciodată stenografia ca tine. Mi-ar place tare mult un magazin, dar nu ştiu dacă un magazin de confecţii ar fi cine ştie ce. Nu-mi dau seama dacă o haină se potriveşte pe cineva până n-o văd îmbrăcată, aşa că nu cred că am să fiu vreodată o creataore de modele. Mi-ar place să mă ocup de o cofetărie, asta mi-ar place să fac. Cred că ar fi tare nostim să ai o cofetărie.

Jane făcu o vizită la banca domnului Sawyer în calitate de client şi aranjă cu el să i se transfere la Willstown sumele care ar fi putut intra în contul ei după ce pleca.

Părăsi Alice Springs luni dimineaţa, cu regret, iar familia Sawyer şi Makleen se întristară la plecarea ei. Zbură toată ziua într-un Dragonfly şi fu o zi foarte instructivă pentru ea. Aparatul nu se ducea direct la Cloncurry, ci zigzaga încolo şi-ncoace peste întinderile vaste ale Australiei centrale, lăsând ici-colo, la fermele de vite, mici săculeţi de poştă şi luând crescători şi călători care coborau după 150 sau 200 de kilometri de zbor. Aterizară de 8 sau 10 ori în cursul zilei la Amaro, Hatchet Creek, Kurundi şi Rockhampton Dawns şi multe alte ferme. În fiecare loc coborau din avion şi beau o ceaşcă de ceai şi schimbau o bârfă cu directorul staţiei sau cu propietarul fermei. Urcau apoi din nou şi porneau la drum. La sfârşitul zilei Jane Paget ştia exact cum arată ceea ce ei numeau "aşezarea" la o fermă de vite şi începea să aibe o idee foarte limpede despre ceea ce se petrecea acolo. pe înserat ajunseră la Cloncurry, un oraş destul de întins, ăsezat pe calea ferată care ducea către est, spre mare, la Townsviile. Aici se afla în Queensland şi auzi pentru prima dată vorbirea domoală şi tărăgănată a localnicilor, care-i aminti imediat de Joe Harman. Fu dusă în oraş într-o camioneta foarte veche şi lăsată la "Hotelul Poştei". Obţinu o cameră, dar era trecut de ora ceaiului şi trebui să străbată strada principală, largă şi plină de praf, până la o cafenea, ca să poată servi cina. Descoperi că nu avea strălucirea curată de la Alice Springs. Era un oraş care evoca târgurile de vite, cu străzi croite larg, ca să se poată mâna prin ele cirezile, până la abatoare, multe hoteluri şi câteva magazine. Toate casele erau din lemn, cu acoperişuri din tablă ondulată, vopsite în roşu. Hotelurile aveau etaj, dar puţine dintre celelalte clădiri era mai

mari decât un bungalow obişnuit. Petrecu acolo o zi, pentru că avionul către Normanton şi Willstown pleca o dată pe săptămână, miercurea.

După micul dejun, când aerul era încă răcoros, ieşi şi se plimbă cam un kilometru pe uriaşa stradă principală, până ajunse la capătul oraşului şi apoi se întoarse înapoi până ajunse la celălalt capăt. Apoi se duse şi vizită gara şi, deoarece văzuse aerodromul, cu asta isprăvi punctele turistice din Cloncurry. Dădu o raită printr-un magazin care vindea jucării şi ziare, dar nu aveau nimic de citit, cu excepţia unor reviste de croitorie şi, pentru că aerul începea să se încingă, se întoarse înapoi la hotel.

Reuşi să împrumute un exemplar din "Australian Women Culture" de la directoarea hotelului şi luă revista în cameră. Îşi scoase mai toată îmbrăcămintea şi se întinse pe pat ca să-şi petreacă ziua asudând din plin. Cea mai mare parte a cetăţenilor din oraş păreau să facă acelaş lucru.

Revenind la viaţă cu puţin înainte de ora ceaiului, făcu un duş şi ieşi la cafenea ca să mănânce o îngheţată, stupefiată de cantitatea uriaşă de carne prăjită şi plăcintă cu prune pe care patroana o numea "gustare". După aceea, la asfinţit, se aşeză pentru puţină vreme într-un balansoar, pe verandă, ca să se întoarcă din nou în pat pe la ora 8.

Fu trezită înainte de răsăritul soarelui şi la prima rază de lumină era pe aerodrom. De data aceasta aparatul era un bătrân Dragon care rătacea printre fermele de vite ca şi cel de data trecută. Pe la jumătatea zile, după 4 sau 5 aterizări, ajunseră la mare, o coastă dezolantă, mâloasă iar curând după aceasta aterizară la Normantown. O jumătate de oră mai târziu erau din nou în aer, îndreptându-se către ferma Constance Dawns. Acolo băură o cană de ceai şi sporovoiră puţin cu soţia managerului, după care decolară pentru ultima parte a drumului către Willstown.

Ajunseră acolo pe jumătatea dupăamiezii şi Jane obţinu o vedere de sus a locului, în timpul turului de pista. Ţinutul era destul de bine împădurit cu copaci de guma şi arăta destul de verde. Râul Gilbert se vărsa în mare cam la cinci kilometri dincolo de oraş. Era un râu adânc, cu apa permanentă, până dincolo de Willstowne, fiindcă vedea cheiurile; râul se pierdea în depărtare spre interiorul continentului, într-o ceaţă fierbinte, cu apă dintr-un mal în ceălalt cât cuprindeai cu ochii. Toate celelalte păreau însă

uscate, secate. Oraşul propriu-zis consta din cam 30 de clădiri bine risipite în jurul incrucişarii a 2 străzi uriaşe - sau porţiuni de pământ, pentru că străzile nu erau pavate. Doar o singură clădire, care mai târziu află că era hotelul, avea etaj.

Din oraş duceau în diferite directii, în interiorul ţinutului, drumuri de ţară nepavate. Asta era tot ce se putea vedea din Willstown, asta şi un magnific aerodrom construit în timpul războiului, cu 3 piste enorme. Aterizară pe una dintre aceste piste imense şi rulară până lângă un camion parcat la intersecţia cu o a doua. Camionul ducea două butoaie cu petrol şi o pompă manuală pentru realimentare. când Jane se pregăti să coboare, pilotul o întrebă:

- Coborâţi aici, domnişoara Paget? Va aşteaptă cineva?

Ea scutură din cap.

- Vreau să caut un om care locuieşte în districtul ăsta, la una din ferme. Cred că va trebui să mă duc la hotel.

- Cine e ? Al Burns, agentul Shell de colo, din camion, ştie pe toată lumea.

- Asta e o idee tare bună. Vreau să-l găsesc pe domnul Joe Harman. E managerul fermei Midhurst.

Coborâră împreună din aparat.

- Bună dimineaţa, Al, zise pilotul. O să înghită cam 40 de galoane.

- O s-arunc o privire la ulei într-o clipă.

- Joe Harman e-n oraş?

- Joe Harman?

Bărbatul din camion era un om cam de 40 de ani, suplu şi brunet.

- Joe Harman e în Anglia. A plecat acolo, în concediu.

Jane clipi şi încercă să-şi domolească tumultul gândurilor. Se pregătise să audă că Harman era la fermă, sau chiar că era plecat la Cairns sau la Townsville; era absurd se afle în Anglia. Pentru o clipă se simţi descumpanită, apoi îi veni să râdă. Realiză că barbaţii o priveau curioşi.

- I-am trimis o telegramă, anunţându-l că vin, zise oarecum prosteşte. Presupun că n-a primit-o.

- Nici n-ar fi putut spuse Al Burns tărăgănat. Când i-aţi trimis-o?

- Cam 4 sau 5 zile în urmă, de la Alice Springs.

- Ah, nu, n-ar fi avut cum s-o primească. Poate c-a primit-o

Jim Lennon, la Midhurst.

- A dracului treabă, zise pilotul

- Şi a plecat în Anglia cam cu o lună în urmă, continuă bărbatul. Jim Lenon zicea alaltăieri seară c-o să se întoarcă pe la sfârşitul lui Octombrie.

Pilotul se răsuci către Jane:

- Ce-o să faceţi acum, domnişoară Paget? Vreţi să rămâneţi aici? Nu e un loc prea grozav, ştiţi.

Adâncită în gânduri Jane îşi muşcă buza.

- Când decolaţi, vă întoarceţi la Normanton?

- Aşa-i, ne întoarcem la Normantown la noapte şi stăm peste noapte acolo şi apoi înapoi la Curry, mâine dimineaţă. Acum mă duc în oraş, până face Al plinul. Decolarea e cam peste o jumătate de oră.

Cloncurry era ultimul loc unde ar fi vrut să se ducă.

- Va trebui să mă gândesc puţin la asta. Va trebui să stau în Australia până mă întâlnesc cu Joe Harman. Cairns e un loc frumos, se poate sta acolo?

- O, e un oraş pe cinste spuse pilotul, şi Townsville la fel. Dacă trebuie să aşteptaţi 6 sau 8 săptămşni, n-o să staţi aici domnişoara Paget.

- Şi cum ajung la Cairns?

- Ei bine, aţi putea veni cu mine la Cloncurry şi de acolo cu trenul până la Townsville şi mai departe la Cairns. Nu prea ştiu cât o să dureze drumul cu trenul, sunt poate între 6 şi 7 sute de mile. Sau aţi putea aştepta aici până miercurea viitoare - de azi într-o săptămână - şi să vă duceţi cu Dakota direct până la Cairns, cam 2 ore şi jumătate.

- Cât face trenul de la Cloncurry la Cairns?

- O, nu prea ştiu. Nu cred că pleacă în fiecare zi de la Townsville la Cairns, dar nu prea sunt sigur. Cred că va trebui să socotiţi cam trei zile. Făcu o pauză. Desigur cel mai bine ar fi să zburaţi de la Cloncurry la Townsville şi după aia tot aşa la Cairns.

- Ştiu.

Începea să resimtă costul zborului cu avionul peste aceste distanţe uriaşe, dar alternativa a 3 zile într-un tren provincial, pe o căldură cumplită era aproape insuportabilă.

- Ar fi mul mai ieftin să stau aici şi să plec săptămâna viitoare cu Dakota.

- Ah, desigur. De aici la Cairns v-ar costa cam 10 lire şi 15

şilingi - ca să zburaţi până la Townsville şi de acolo până la Cloncurry şi Cairns ar fi cam 30 de lire.

- Presupun că aici hotelul e destul de ieftin.

- Cam 12 şilingi şi 6 pence pe zi, aş zice.

Se întoarse către agentul ocupat cu alimentarea:

- Al, cât ia doamna Conor?

- 10 şi 6.

Jane făcu iute un calcul mental. Stînd în locul acela şi aşteptând să vină avionul vreme de mai bine de o săptămână, avea să economisească 16 lire.

Cred că am să stau aici. E mai ieftin decât să mă întorc cu dumneavoastră. Am să stau aici şi am să mă întâlnesc cu Jim Lenon şi am să aştept avionul de săptămâna viitoare.

- Ştiţi cum o să fie, domnişoară Paget?

- Ca în Hotelul Poştei, de la Cloncurry?

- E ceva mai primitiv. Locul... *acela...* e în curtea din spate.

Jane râse.

- O să trebuiască să mă încui în cameră şi să dorm cu un revolver sub pernă?

Bărbatul tresări, tulburat.

- Oh, o să găsiţi locul destul de respectabil, dar... ei bine, s-ar putea să-l consideraţi puţin cam primitiv, înţelegeţi?

- Presupun c-o să supravieţuiesc.

Între timp mai apăru o furgonetă cu câţiva bărbaţi în ea. Oamenii se holbau curioşi la Jane. Pilotul îi lua valiza şi o puse pe platformă. Şoferul o ajută să urce în cabină, alături de el. Era o adevărată binecuvântare să scapi de sorele arzător şi să ajungi într-un loc umbrit. Şoferul spuse:

- Staţi în Willstown?

- Aş fi vrut să mă întâlnesc cu Joe Harman, dar se zice c-a plecat. Stau aici până săptămâna viitoare, dacă mă primeşte doamna Conner, după care mă duc la Cairns, cu Dakota.

Omul o privi curios.

- Joe Harman s-a dus în Anglia. Sunteţi englezoiacă, nu-i aşa?

Camioneta ajunse la capătul pistei asfaltată. Bărbatul îi zâmbi cu gura până la urechi.

- Mama şi tata, amândoi, au venit din Anglia. Tata s-a născut în Lewisham, asta-i o parte din Londra, cred, iar mama, ea vine din Hull.

Făcu o pauză.

- Pe mine mă cheamă Small, Sam Small, ca pe tipul cu muscheta. Camioneta părăsi pista şi începu să salte şi să se legene pe drumul desfundat care ducea spre oraş. Cabina se umplu de praf. Motorul mugea şi norişori albăstrui începură să-i învăluie. Fiecare bucaţică a structurii metalice troznea şi scârţâia.

- De ce a plecat Joe Harman în Anglia, strigă ea peste hărmălaie. De ce s-a dus acolo?

- Aşa i-a venit, cred, replică domnul Small. A câştigat *pălăria* acu' 2 ani.

Pentru ea asta nu însemna nimic.

- Nu-s prea multe de făcut la fermă în partea asta a nului

- Credeţi că sunt camere libere la hotel? strigă din nou.

- O, da, o să se găsească o cameră pentru dumneavoastră. Aţi venit direct din Anglia?

- Da.

- Cum mai staţii cu raţiile pe-acasă?

Îi strigă informaţiile pe care le avea, în vreme ce camioneta sălta şi se legăna pe drumul spre oraş

Prin parbrizul portierei apăru o baracă de lemn şi 50 de metri mai încolo încă una, pe partea stângă. În depăratare se mai vedea una şi asfel se treziră în strada principală. Opriră în faţa unei clădiri cu un etaj, cu o firmă ştearsă atârnată de veranda primului etaj: "Hotel Australian".

- Aici e, zise domnul Small. Haideţi înăntru şi am s-o caut pe doamna Connor.

Hotelul Australian era o clădire mărişoară, cu circa 10 dormitoare mici ce dădeau pe vernada de la etaj. Avea podele şi uşi de lemn. restul fiind lacătuit din tablă ondulataă montată în rame de lemn. Jane se obişnuise să vadă peste tot universalele acoperişuri din tablă ondulată, dar un perete din tablă ondulată în dormitorul ei constituia o noutate.

Aşteptă la capătul scărilor, pe vernadă, cât timp Small o căută pe doamna Connor. Vernada avea aşternute pe jos 2 pături. Când propietăreasa apăru se vedea limpede că fusese trezită din somn. Era o femeie hotărâtă, înaltă, cu părul cânepiu, cam de 50 de ani. Jane spuse:

- Bună ziua, mă cheama Jane Paget şi trebuie să stau aici până săptămâna viitoare. Aveţi cumva o cameră?

Femeia o privi din creştet până în tălpi.

- Nu ştiu ce să zic. Călătoreşti singură?

- Da. Am venit, de fapt, să-l văd pe Joe Harman, dar mi s-a spus că e plecat. Mă întorc la Cairns.

- Avionul de Cairns a plecat.

- Ştiu. Mi s-a spus că trebuie să aştept o săptămână până la următorul

- Aşa-i.

Femeia Îşi plecă privirile.

- Ei... nu ştiu ce să zic. Vezi, bărbaţii dorm întotdeauna afară, pe balconul ăsta. N-ar fi prea frumos pentru dumneata.

Sam Small interveni:

- Cum rămâne cu cele 2 camere din spate, Ma?

- Aşa-i, poate să meargă acolo. Se întoarse către Jane: e pe balconul din spate, se vedde curtea din dos de acolo, ai să-i vezi mereu pe băieţi ducându-se la toaletă, dar... n-am ce să-ţi fac.

- Sper să supravieţuiesc.

- Ai mai fost în oraşele de-astea pînă acum?

Jane scutură din cap:

- Abia am venit din Anglia.

- I-auzi! Cum mai e în Anglia, acum aveţi destulă mâncare?

Jane îşi recită din nou partea.

- Am soră măritată cu un englez, continuă femeia. Stau într-un loc numit Goole. Îi trimit câte-un pachet în fiecare lună.

O luă pe Jane cu ea ş-i arătă camera. Era curată şi avea o plasă de ţânţari bună. Nu era mare, dar uşa de trecere se afla exact în faţa ferestrei duble şi se deschidea pe balcon, permiţând creearea unui curent de aer proapspăt.

- Nu vine nimenea pe-aci, pe balconul ăsta, în afara de Ann - ea e slujnica - doarme în camera aialaltă, şi dacă auzi vreo mişcare noaptea sper să-mi spui. Sunt cu ochii pe fată. Reveni la ventilaţie: lasă uşa doar un picuţ crăpată. Propteşte-ţi valiza de ea ca să n-o deschidă nimeni "din greşeală" şi lasă ferestrele deschise şi o să se aeriseasca bine. N-am avut niciodată probleme să dorm aici. Aruncă o privire la mâna lui Jane. nu eşti măritată? - Nu.

- Ei bine, n-o să fie ringer în district care să nu vină în oraş s-arunce o privire la tine. Ar fi bine să te pregăteşti pentru asta.

Jane râse.

- Aşa o să fac.

- Eşti prietenă cu Joe Harman?

- Ne-am întâlnit în război, la Singapore, şi aşteptam amândoi ceva să ajungem acasă.

Era mai aproape de adevăr decât ultima minciună.

- Ei, şi după care, fiindcă tot eram în Australia, i-am trimis o telegramă să-i spun că vin să-l văd. N-am primit nici un răspuns, aşa că, dacă tot eram aici, am venit. Dar l-a apucat dorul de ducă.

Femeia zâmbi.

- Ai prins ceva vorbe de-ale noastre.

- Joe Harman m-a învăţat asta, în timpul războiului.

Sam Small îi aduse valiza sus. Îi mulţumi şi omul plecă stânjenit. Intră în camera ei, îşi schimbă hainele umede cu altele uscate apoi se duse până la baie să facă un duş, pregătindu-se pentru ceai. La 6 şi jumătate, când clopoţelul stârni ecouri prin clădirea de tablă ondulată, coborî în sufragerie. Trei sau 4 bărbaţi se aflau deja la masă şi o priviră curioşi. O fată bine dezvoltată, cam de 16 ani, despre care avea să afle mai târziu că o chema Anne, îi arătă o măsuţă separată, pregătită pentru o singură personă.

- Friptură de vacă, friptură de miel, friptură de porc, friptură de curcan, spuse ea. Ceai sau cafea.

Era o căldură înabuşitioare, muştele roiau peste tot în sufragerie, se aşezau pe obrajii, pe buzele, pe mâinile lui Jane.

- Friptură de curcan.

Avea să ceară o masă mai uşoară a doua zi, după ce avea să se integereze cât de cât în atmosfera locului.

- Ceai

Îi fu adusă o farfurie încărcată vârf cu carne şi legume fierbinţi şi unsuroase şi deja o atracţie pentru muşte. Sosi şi ceaiul, cu lapte condensat. Cartofii păreau să fie proaspeţi, dar morcovii şi ridichile erau evident conservate. Îşi zise filozofic că muştele aveau probabil să-i provoace o dezinterie, dar ştia cum să se descruce în astfel de cazuri. Avea o provizie de sulfadridă suficientă să-i ajungă o săptămână. Mâncă aproape un sfert din porţia uriaşă şi bău 2 ceşti de ceai, după care se dădu bătută. Ieşi afară la aer de îndată ce isprăvi, fugind de muşte. La mică distanţă de intrarea în baie, pe veranda de la parter, la un metru deasupra solului, se aflau 2 sau 3 scaune de răchită. Nu văzuse nici un alt loc prin hotel unde ar fi putut sta şi cunoştea deja destule dintre convenţiile australiene ca să nu se apropie de bar.

în cele din urmă se aşeză pe unul dintre scaune, întrebându-se dacă făcând asta nu tulbura cumva obiceiurile locale. Aprinse o ţigară şi fumă privind peisajul. Se înserase dar soarele era destul de puternic. Marea întindere prăfoasă care ţinea loc de stradă era inundată de o lumină aurie. De cealaltă parte a drumului, la mai bine de o mie de metri depărtare, se afla o clădire destul de mare, fără etaj, care părea să fi ajuns la dimensiunile acelea datorită adăugirilor făcute din vreme în vreme. Pe ea sta scris "Wm Duncan, Magazin General". Nu se vedea vreun semn că ar fi existan alt magazin în oraş. In faţa stabilimentului domnului Duncan pălăvrăgeau 3 crescători de vite aborigeni. Unul dintre ei ţiena de frău un cal. Erau tineri, înalţi, bine făcuţi, foarte asemănători negrilor ca aspect şi, la fel ca negrii, păreau să râdă într-una. Ceva mai departe, pe celalată parte a străzii, se ridica vertical din pământ până la o înălţime de aproape doi metri, o ţeavă de 15 centimetri dimaetru. Din vârful acestei ţevi se revărsa un şuvoi de apă, iar apa părea să fie clocotită pentru că fântâna era înconjurată de un nor de aburi iar pârâiaşul ce scurgea din ea, mai departe, fumega. Cam la o jumătate de kilmetru depărtare de-a cumerzişul cursului acestui pârâiaş, era construită o mică baracă, astfel ăncât acesta curgea în ea şi ieşea de celalată parte; Jane nu descoperise încă scopul acestui edifciu. Un murmur săzut de voci ajungea la ea dinspre bar. Din vreme în vreme pe verandă trecea câte un bărbat, intrând înuntru, lăsând uşa deschisă. Nu se vedea nici urmă de femei. Într-un târziu văzu trecând pe drum un bărbat. Îi zâmbii şi-i spuse "bună seara". Ea îi răspunse zâmbind la rândul ei şi-i răspunse la salut. El se opri imediat şi Jane înţelese că era un început. Bărbatul zise:

- V-am văzut venind cu Sam Small, în după amiaza asta. Aţi venit cu avionul, nu-i aşa?

Era un tânăr simpatic şi curăţel. Păşea cu mersul legănat, specific ringerilor şi purta pantalonii verzi şi cizmele scurte cu elastic care-i arătau meseria. N-avea nici un rost să-l respingă.

- Aşa e, spuse, vin din Cloncurry. Spuneţi-mi, apa aceea e un izvor natural?

Tînărul privi în direcţia în care arăta ea.

- Natural. Aia e o sondă. N-aţi mai văzut vreuna până acum?

Ea scutură din cap.

- Abia am venit din Anglia.
- Din Anglia? Pe onoarea mea!
Vorbea tărăgănat ca toţi cei din acele ţinuturi retrase.
- Cum e în Anglia? Aveţi deajuns de mâncare?
Ea îşi repetă istoria.
- Tata a venit din Anglia, spuse el, dintr-un loc numit Woverhampton. E aproape de unde locuiţi?
- Cam la 400 de kilometri.
- O, destul de aproape. S-ar putea atunci să cunoaşteţi familia, Fletcher se cheamă, numele-i Pete Fletcher.
Ea îi explică lui Pete că în Anglia trăiau destul de mulţi oameni şi reveni la subiectul său:
- Toată apa care o găsiţi după foraj este fierbinte ca asta?
- Cam aşa. E şi minerală, nu poţi s-o bei. O dată cu ea ies şi gaze. Am să v-o aprind dacă vreţi.
Îi explică că poate produce o flacără de un metru, un metru şi jumătate înălţime.
- Aşteptaţi până se întunecă puţintel şi atunci o s-o aprind.
Ea spuse că era foarte drăguţ din partea lui şi el păru stânjenit. Al Burns, agentul Shell şi mecanicul de camionete, trecu şi el pe acolo şi se opri să li se alăture.
- V-aţi aranjat cum trebuie, domnişoară Paget?
- Da, mulţumesc, stau aici până miercuri şi după aia mă duc la Cairns.
- I-auzi. Nu prea vedem multe feţe străine pe-aici, prin Willstown.
- Pete îmi spunea despre sonde. Pete, vacile beau apa asta?
Tînărul râse.
- Când nu găseşti ceva mai bun, o beau şi p-asta. O să vedeţi că în sezonul ploios nu se ating de ea, dar după aia, pe secetă, o beau fără probleme.
- De unele sonde nu se apropie deloc. Al îşi răsucea o ţigară. Au forat o sondă în Invergordon - asta e o fermă undeva între Willstown şi Normaton, puţin mai spre sud - au trebuit să coboare până aprope de 100 de metri înainte să dea de apă şi i-a costat ceva, pe onoarea mea. Echipa de la sondă a stat aici cam 3 luni şi apoi, când au dat de apă, puţea de minerale şi vacile nu se ating de ea nici pe cea mai mare secetă. Ce-i mai rău e că nici iarba nu creşte din cauza ei.
Încă 2 bărbaţi îşi făcură apariţia şi se alăturară mici adunări

din jurul scaunului.

- Spuneţi-mi, întrebă ea, de ce e aşa risipit orăşelul ăsta, de ce nu sunt casele mai apropiate unele de celelalte?

Unul dintre noii veniţi, un bărbat cam de 40 de ani, despre care mai târziu avea să afle ca se numeşte Tim Whelan, şi era tâmplar, spuse:

- Erau case peste tot aici, pe vremuri. Am o fotografie a oraşului ăsta luată în 1905. Am să v-o aduc să v-o arăt, mâine,

- Deci pe atunci locuiau mai mulţi oameni aici.

Al Burns interveni:

- Pe onoarea mea, a fost unul dintre oraşele miniere ridicate lângă o mină de aur, domnişoara Paget. Poate că nu ştiţi, dar la un moment dat locuiau aici 30.000 de oameni.

Celălalt nou sosit spuse şi el:

- 8000, am văzut într-o carte.

Al Burns continhuă încăpăţânat:

- Tata zicea că atunci când a venit el aici erau 30.000 de oameni.

Era, evident, o controversă veche.

- Şi câţi au mai rămas acum?

- Al se întorase către ceilalţi:

- Câţi mai sunt pe-aici, Tim? şi către Jane, în şoaptă: el face coşciugele, aşa că ar trebui să ştie.

- 150 zise domnul Whelan.

Sam Small veni şi el pe verandă

- Acum în Willstown nu mai sunt 150, nu sunt mai mult de 120 - făcu o scurtă pauză - care trăiesc aici, în oraş, nu la ferme, desigur. Chiar aici în oraş, fără să socotim aborigenii

Se iscă o uşoară ciondăneală, aşa că se puseră pe trebă să numere pe fiecare. Jean urmări amuzată în lumina ce scădea din ce în ce, evoluţia recensământului. Rezultatul fu 146 de persoane şi în intervalul de timp până ce se decise aceasta cifră, auzise numele şi ocupaţia celei mai mari părţi dintre locuitorii oraşului.

- Au fost şi aici mine aur?

- Au fost, răspunse domnul Small. unii au avut şi câte o 100 de parcele în susl şi în josul pâraielor. Pe onorea mea, aici erau 17 hoteluri, 17.

Altcineva spuse:

- Pe vremurile alea veneau vapoarele tocmai de la Brisbane. Inconjurau capul York şi urcau pe râu până la

debarcader. Eu nu le-am apucat dar aşa spunea bătrânu'.

- Şi ce s-a întâmplat, s-a terminat aurul?

- Aşa-i, au scos tot din pârâuri şi de la suprafaţă, tot ce era uşor de scos. După aia, după ce a trebuit să coboare mai adânc şi să folosească maşini şi chestii d-astea. n-a mi rentat. La fel s-a întâmplat cu toate oraşele - Croydon şi Normaton.

- Se zice s-o să deschidă din nou mina de Croydon spuse cineva.

- Am tot auzit de asta de când mă ştiu.

Jane întrebă:

- Ce s-a întâmplat cu casele?

- Oamenii au plecat, casele s-au prăbuşit pur şi simplu, sau au fost dărâmate ca să cârpească altele, spuse Al. Oamenii n-au mai stat pe-aci, când s-a terminat cu aurul, n-aveau din ce trăi. N-au mai rămas decât fermele de vite.

Acum discuţia se purta mai mult între bărbaţi. Jane arunca din când în când câte o remarcă ocazională, sau câte o întrebare.

- Oraşe-fanotmă, zise cineva, aşa le zice oraşelor din Golf într-o carte pe care am citit-o o dată, oraşe-fanotmă. Asta pentru că sunt doar umbra a ceea ce au fost odata, când era aur.

- N-a ţinut prea mult. 1893 a fost anul în care s-a găsit prima dată aur iar în 1905 nu locuiau prea mulţi pe-aci.

În vreme ce bărbaţii vorbeau, Jane încercă să-şi închipuie locul acela părăginit ca un oraş cu 8 sau 30 de mii de locuitori, cu 17 hoteluri şi case înghesuite de-a lungul străzii. Cel care proiectase oraşul avuese un vis măreţ, cu oameni revărsându-se în el ca să cumpere parcele de pământ şi populaţia dublându-se la fiecare câţiva ani. Avusese oarecum o scuză, pentru că visase un New York al Golfului Carpentaria. Acum tot ceea ce rămăsese era o reţea de linii rectangulare unde o dată fuseseră străzi cu case de lemn. Clădiri ciudate, singuratice, risipite prin aceasta reţea, arătau ce mai rămăsese din vis.

Când soarele dispăru după orizont, Tim şi Al plecară şi aprinseră sonda. Scăpărară o jumătate de duzină de chibrituri şi le aruncară în jetul de gaz, aprinzându-l. Din vârful ţevii ţâşnii în sus o flacără, jucând şi licărind prin apă şi aburi, luminând întreaga localitate, până ce, în cele din urmă, fu stinsă deo revărsare de apă. O aprinseră din nou şi Jane o admiră plictisită. Era limpede că asta era singura distracţie pe care o oferea oraşul, iar ei se străduiau cât puteau s-o amuze.

- E minunat, zise, n-am văzut niciodata ceva asemănător în Anglia.

Bărbaţii dădură dovadă de un entuziasm moderat.

- Mai toate oraşele din preajmă au cîte o sondă ca asta pe care poţi s-o aprinzi.

Era obosită din cauză că zburase toată ziua. Pe la ora 9 îşi ceru iertare de la însoţitorii ei şi cu toţii îi spuseră noapte bună. Îl trase pe Al Burns puţin într-o parte înainte de a pleca.

- Al, aş vrea să mă întâlnesc cu Jim Lenon, e omul de la Midhurst, nu? Aş vrea să mă văd cu el înainte să plec. Miercuri vine în oraş.

- Sâmbătă s-ar putea să vină zise Al. Aş zice că o să fie aici sâmbătă, pentru o duşcă. Dacă aud pe cineva că se duce încolo, am să-i trimit vorbă să-i zic că sunteţi în oraş şi că vreţi să-l vedeţi.

- Au radio-emiţător la Midhurst?

El scutură din cap:

- E prea aproape de oraş, nu merită. Dacă se îmbolnăveşte cineva sau se-ntâmplă un accident, poate să-l aducă în oraş cam într-un ceas şi sora are un emiţător la spital. Tăcu o clipă. Trebuie să plece cineva într-acolo mâine sau poimâine; dacă nu şi dacă Jim Lenon nu vine sâmbătă, vă duc eu până acolo, cu camioneta, duminică.

- E teribil de drăguţ din partea dumneavoastră, n-aş vrea să vă deranjez char aşa.

- Nu-i nici un deranj, e o schimbare.

Se duse la culcare. Hotelul era iluminat electric, becurile fiind alimentate de un dinam cu motor cu benzină, aflat în curtea din spate şi generatorul păcăni ritmic în faţa camerei ei până auzi barul închizându-se, la ora 10. La 10 şi cinci motorul se opri şi luminile se stinseră. Willstown dormea.

Fu trezită la ora 5 la prima rază de lumină, de zgomotul oamenilor care se sculau şi se spălau. rămase întinsă dormitând, ascultând zgomotele dimineţii. Dejunul se servea abia la 7 şi jumatate.

Se ridică din pat, făcu un duş şi sosi punctualaă în sufragerie. Descoperi că în Willstown "micul dejun" însemna un sfert de kilogram de friptură cu 2 ouă ochiuri deasupra. O surprinse foarte tare pe Annie cerându-i un singur ou prăjit, fără friptură.

- Dejunul este friptură şi ouă îi explică răbdătoare Annie acestei ciudate englezoaice.

- Ştiu că aşa este, zise Jane, dar eu nu vreau friptură.

- Ei, nu trebuie s-o mănânci.

Fata era evident nedumerită.

- Aş vrea doar un ou prăjit, simplu, fără friptură.

- Vrei să zici un ou prăjit, aşa, gol, pe farfurie?

- Exact aşa.

În conversaţiile din Willstown subiectul "mâncare" era evident ceva nou.

- O s-o întreb pe doamna Connor zise Annie.

Se întoarse din bucătărie cu o friptură cu 2 ouă ochiuri deasupra.

- Avem doar un singur fel de mâncare, explică ea şi Jane abandonă lupta.

Mai târziu se aventură până în bucătărie şi o găsi acolo pe doamna Connor.

- Am câteva lucruri de spălat. Aş putea să folosesc albia dumneavoastră? Şi aveţi un fier de călcat?

- O să se ocupe Annie de ele.

Ce idee! Jane nici nu se gândea să-i încredinţeze îmbrăcămintea ei lui Annie.

- Fata are destule de făcut. Mă descurc singură dacă pot găsi o albie.

- Foarte bine.

Jane petrecu dimineaţa spălând şi călcând pe veranda din spate, de la parter, chiar în faţa bucătăriei. În locul acela torid şi uscat rufele atârnate pe sfoara se uscau în 10 minute. În bucătărie probabil că temperatura atingea 120 de grade Farenheit. Jane se repezea din când în când înăuntru ca să-şi ia fierul de la încins de pe sobă şi se mira de tăria acelor femei care găteau 3 prânzuri pe zi în astfel de condiţii. Mai târziu apăru şi Annie învârtindu-se prin preajmă şi trăgând cu ochiul la felul în care spăla Jane. Ridică o cutie de fulgi de săpun.

- Câte de-astea pui în apă?

- Cred că o sută de grame la 10 litri. Eu am pus doar puţin. Scrie pe pachet.

Fata răsuci pachetul în mâini examinându-l cu atenţie.

- Acolo unde zice "instrucţiuni de folosire".

Din spatele lor, din cadrul uşii, doamna Connor zise:

- Annie nu se prea descurcă cu cititul.
- Ba da.
- Ei bine, atunci citeşte-mi ce scrie pe cutia aia.
Fata puse cutia jos.
- N-am prea făcut exerciţii în ultima vreme. Citeam cum trebuie când eram în şcoală.
Ca să mai uşureze puţin situaţia, Jane zise:
- Tot ce trebuie să faci e să pui fulgi de săpun în apă până începe să facă clăbuci. Cantitatea diferă în funcţie de apă, din cauza durităţii.
- Eu folosesc săpun obişnuit, spuse Annie. Nu iese aşa frumos ca ăsta.
Mai apoi fata reluă:
- Eşti soră?
Jane scutură din cap:
- Sunt dactilografă.
- Ah. Mă gândeam că s-ar putea să fii soră. Mai toate femeile care vin la Willstown sunt sore. Nu prea stă aci multă vreme, 6 luni, după care se satură.
Urmă o pauză.
- Daca-i fi fost soră, te-aş fi întrebat de nişte doctorii. Mă simt aşa de rău după ce mă scol... mi-a fost greaţă de dimineaţă.
- Asta e rău zise Jane prudentă. Nu prea avea ce să spună.
- Crez c-am să mă duc pân' la spital şi am s-o rog pe sora Douglas să-mi dea nişte doctorii.
- Eu aşa aş face zise Jane.
În cursul zilei întâlni cea mai mare parte din locuitorii Willstownului. Traversă strada până la magazin să cumpere ţigări, dar nu reuşi decât să cumpere o cutie de tablă cu tututun şi un pachet de foiţă. În vreme ce schimba o vorbă cu domnul Bill Duncan, examină piesa de cuarţ cu urme de aur pe care acesta i-o arătă. Intră domnişoara Kenroy, învăţătorea. O jumătate de oră mai târziu, pe când traversa din nou strada, se întâlni cu Al Burns care vroi să o prezinte domnului Carte, primarul.
Dormi cea mai mare parte a după amiezii ca şi restul Willstownului. Când aerul se mai răcori, ieşi pe veranda de la parter şi se aşeză pe scunul delemn,aşa cum făcuse în seara precedentă. Nu trebui să aşepte prea mult până când ringerii prinseră de veste. Veniră unul câte unul stânjeniţi, nesiguri pe ei în faţa acestei fete din Anglia şi totuşi nereuşind să se

stăpânească şi să se ţină deoparte. Nu peste multă vreme pe vernadă o înconjura un mic cerc de bărbaţi aşezaţi pe vine. încet încet îi făcu să vorbească despre ei. Se părea că este cea mai bună cale de a face să le dispară stânjeneala.

- E-n regulă, zise unul, e un ţinut bun pentru vite. Plouă mai mult aici decât mai departe, în sud, dar eu şterg de aici la anu'. Fratele meu e mai departe, la Rockhampton, lucrează la calea ferată. Zice că mă bagă şi pe mine în echipă dacă mă duc acolo.

Jane întrebă:

- Se plăteşte mai bine acolo?

- Ei, nu nu cred că atât de bine. 5 lire şi 17 şilingi şi 6 pence. Desigur, şi cu impozitul. Asta pentru un om obişnuit.

Era surprinsă.

- |sta nu-i un salariu rău pentru un singur om!

- Nu, zise Pete Fletcher. Plata e ca lumea, necazul e locul. N-ai nimic de făcut aici.

- N-aveţi cinema niciodata?

- E un tip care s-ar zice că vine pe-aci la fiecare 2 săptămâni şi arată filme la primărie, clădirea de acolo. Şi ea văzu o structură din lemn, joasă şi lungă ca un hambar. N-avenit de-o lună, da' vine săptămâna vitoare, aşa zice domnul Carter. Si dansuri - urmă un râs cinic - se mai încearcă câteodată, da' e locul dracului pentru dans, nu-s destule fete.

Pete Fletcher interveni din nou:

- Suntem cam 50 de ringeri cu toţii care venim în Willstown, domnişoara Paget, şi nu-s decât 2 fete nemăritate cu care să dansezi: Doris Nash şi Susie Anderson. Asta între 17 şi 22 de ani, să zicem; nu putenm la socoteală copii şi femeile măritate.

Unul dintre ringeri râse acru:

- Susie are mai mult de 22.

- Ce se întâmplă cu fetele? Ar trebuie să fie mai multe.

- Au plecat toate la oraş să-şi caute lucru, zise cineva. O fată n-are ce face în Willstown. Se duc la Townsville şi la Rockahmpton şi la Brisbane.

- Uite, spuse Fletcher, acolo mă duc eu, la Brisbane.

- Deci nu vă place la fermă?

Se gândea la Joe Harman şi la dragostea lui pentru acele locuri pustii.

- Ah, la fermă e ca lumea, zise Pete.

Şovăia să exprime în cuvinte ceea ce simţea faţă de

această englezoaică de teamă să nu foloseasca din greşeală cuvinte nepotrivite. Vreau să zic, orice ins are dreptul să aibe şi el o fată şi să se însoare, ca toată lumea.

Jane îl privi lung.

- E chiar aşa?

- E treaba dracului zise cineva, e treaba dracului aici, nu glumesc, doamnă, sunt 2 fete nemăritate la 50 de bărbaţi, în Willstown. Un flăcău nu prea are ocazia să se însoare aici.

Altcineva explică:

- Vedeţi, domnişoara Paget, dacă o fată e o fată normală şi are capul înfipt ca lumea pe umeri, să zicem ca dumneavoastră, n-aţi mai sta aici de îndată ce a-ţi fi destul de mare ca să plecaţi de-acasă. Aţi ştergeo undeva unde aţi putea găsi de lucru şi v-aţi descurca singură, fără să trebuiască să mai depindeţi de bîtrâni toată vremea. Pe onoarea mea, aşa aţi face. Singurele fete care stau în Willstown sunt alea care sunt puţn cam prostuţe şi nu s-ar descurca în altă parte; sau alea care simt ele că trebuie să rămâie şi să aibe grijă de cei bătrâni.

- Astea îşi iau bătrânii cu ele, la oraş, ca Elise Freeman.

Jane râse:

- Vreţi să ziceţi că dacă rămâneţi în Willstown aţi isprăvi căsătorindu-vă cu o fată "de mâna a doua"?

Îşi feriră privirile într-o parte, stânjeniţi.

- Ei, orice băiat vrea să aibe de unde alege...

- Şi cine se ocupă de ferme dacă plecaţi toţi la oraş ca să aveţi de unde alege?

- Asta e problema managerulu, zise Pete. Eu le am p-ale mele.

În sera aceea, cu puţin înainte de ora 10, apăru o furgonetă, un mic Chevrolet uzat, cu o cabină mică în faţă şi o platformă deschisă în spate. Era condusă de un bărbat cam de 50 de ani, cu nişte trăsături fine şi regulate. Lângă el stătea o fată ciocolatie, de 20 sau 25 de ani, cu o piele netedă şi o faţă visătoare. Nu era chiar neagră, probabil o metisă. Purta o rochie de un roşu strălucitor şi în braţe un pisic care evident o distra foarte mult şi-i atrăgea toată atenţia. Intrară în hotel, bărbatul purtând valizele. Era limpede că stăteau acolo peste noapte. La ora ceaiului, îi văzu în sufragerie, la masă cu ceilalţi bărbaţi, dar destul de reţinuţi şi retraşi. După ceai o întrebă de doamna Connors cine erau.

- |la-i Eddie Page, managerul unei ferme, Carlisle, cam la 100 de mile. *Lubra*[7] e nevastă-sa, au venit la cumpărături.

- Soţia adevarată?

- Oh, da. S-a însurat cu ea cum se cuvine. Anul trecut a fost pe-aci unul dintre "fraţii tufişurilor"[8], fratele Copeland şi el i-a căsătorit. Trec pe-aci din vreme în vreme. Trebuie să spun că nu ne-a făcut niciodată necazuri. Nu ştie să citeasca or să scrie, sigur, şi nu prea vorbeşte. Întotdeauna are cu ea un pisoiaş sau un căţeluş, îi plac tare mult.

Imaginea chipului sensibil şi inteligent al bărbatului nu se putea şterge din mintea fetei.

- Mă întreb ce l-a împins să facă asta.

Doamna Connor ridică din umeri.

- Singurătatea, cred.

În noaptea aceea, când se duse în dormitor, văzu o siluetă aşezată pe balustrada balconului care dădea spre curtea din spate. Pe acel balcon se deschideau doar 2 dormitoare: al ei şi al lui Annie. Trecând spre fereastră prin semiîntuneric îi zise "nopate bună, Annie". Fata se apropia de ea.

- M-am simţit tare rău, murmură. Te superi dacă te-ntreb ceva, domnişoara Paget?

Jane se opri.

- Sigur că nu, Annie. Ce s-a întâmplat?

- Ştii cum se poate scăpa de un copil, domnişoara Paget?

Jane se aştepta la asta de la conversaţia de dimineaţă. Se trezi în ea o milă profundă pentru copila acea.

- Îmi pare tare rău, Annie, dar nu ştiu şi nici nu cred că e o idee prea bună.

- Am fost pân la sora Douglas şi ea a zis că asta e cu mine. Mama o să mă usuce în bătaie când o să audă.

Jane o luă de mână şi o trase în dormitor.

- Intră şi spune-mi despre ce e vorba, Annie.

- Ştiu că-s nişte lucruri pe care le înghiţi, sau călăreşti un cal sau ceva, aşa... M-am gândit că poate a trebuit s-o faci şi ştii.

- N-a trebuit s-o fac niciodată, Annie şi nu ştiu. De ce nu-i

---

7 termen desemnând o persoanä rezultatä dintr-o cäsätorie mixtä între o persoanä albä çi un aborigen din Australia.

8 cälugäri rätäcitori

ceri să se mărite cu tine? O să naşti ca toată lumea.

- Nu prea ştiu cum să aflu care a fost. Fiecare o să spuie c-a fost unul din ăilalţi.

Era o problemă căreia Jane nu trebuie niciodată să-i facă faţă.

- Cred că aşa ar zice.

- Crez c-am s-o întreb pe sor-mea, Bessie. Ea s-ar putea să ştie. A avut 2 copii înainte să se mărite.

Se părea ca Bessie n-avea chiar ătât de mare experienţă.

- Sora n-ar putea să facă ceva, să te ajute?

- N-a făcut decât săi spuie că-s o stricată. Asta nu prea m-a ajutat. Să zicem că-s o stricată; altceva nu prea e de făcut într-un loc nenorocit ca ăsta.

Jane se strădui s-o mângâie cu cuvinte, dar vorbele nu-i foloseau prea mult lui Annie. Nevoile ei nu erau de ordin moral, ci practic.

- Tata o să-şi iasă din minţi când o să afle, zise ea pierdută. O să mă usuce în bătaie.

Nu putea să o ajute cu nimic şi într-un târziu merseră la culcare. Jane rămase trează multă vreme, cugetând la multele forme pe care le îmbrăca suferinţa umană.

Următoarele 2 zile le petrecu aproape la fel, stând pe vernadă şi discutând cu ringerii şi vizitând diferitele stabilimente ale oraşului. Domnişoara Kenroy o luă şi o duse să vadă şcoala; sora Douglas îi arătă spitalul; domnul Carter îi arătă primăria, cu atât de puţinele-i cărţi care constituiau Biblioteca Publică; domnul Watkin îi arătă banca, care era plină de muşte; sergentul Haines îi arătă postul de poliţie. Pâmă la sfârşitul săptămânii ajunsese să ştie destul de multe despre Willstown.

Jim Lenon veni în oraş sâmbătă, aşa cum se prevăzuse, ca să tragă o duşcă. Sosi într-o furgonetă International, despre care Jane află că era proprietatea lui Joe Harman, cu un motor supradimensionat, cu o benă de camion în spatele banchetei şi cu cu rezervoare pentru 300 de litri de benzină şi 100 de litri de apă. Domnul Lenon era un bărbat taciturn, suplu şi bronzat.

- Am primit o scrisoare cu poşta aeriana, ieri, zise el cu vorbirea tărăgănataă a celor din Queensland. Joe se întoarce din Anglia cu un vapor. Zice c-o să ajungă aici pe la jumătatea lui octombrie, aşa cred.

- Inţeleg. Aş vrea să mă întâlnesc cu el înainte de a mă

întoarce în Anglia. Am aranjat să plec cu avionul la Cairns, miercuri şi să-l aştept acolo.

- In regulă, nu prea aveţi ce face aici, zic eu. Aş zice să veniţi şi să staţi la Midhurst, dar acolo e şi mai puţin de făcut.

- Ce face Joe în Anglia, domnule Lenon, nu v-a spus când a plecat?

Bărbatul râse.

- Habar n-am avut că se duce acolo. Tot ce-am ştiut e că se duce până la Brisbane, după care am primit o scrisoare în care zicea c-a plecat în Anglia. Nu ştiu de ce s-a dus; zicea în scrisoarea care am primit-o ieri c-a văzut o cireadă Hereford pe cinste, aparţinând unui anume sir Dennis Frampton. Poate că aduce nişte tauri ca să îmbunătăţescă rasa. Mie nu mi-a zis nimic.

Ii dădu adresa de la Strand Hotel din Cairns şi-l rugă s-o informeze când avea să afle ceva precis despre sosirea lui Joe.

În după amaiza aceea stătea pe scaunul din lemn de pe vernadă când Al Burns aduse cu el un bătrân bărbos şi ruşinos. Il dezlipise pe bătrân de la bar cu o oarecare dificultate. Purtau între ei un sac.

- Domnişoară Paget, aş vrea să-l cunoaşteţi pe Jeff Peacock.

Jane se ridică şi-i strânse mâna.

- Mă gândeam că v-ar place să faceţi cunoştinţă cu Jeff, continuă vesel Al Jeff. E cel mai bun vânător de aligatori din Queensland, nu-i aşa, Jeff?

Batrânul scututĕ din cap.

- Vânez aligatori de când eram băieţel, crez că ştiu cum mişcă aligatorii, deacuma.

- Are o piele de aligator, să v-o arate, domnişoară Paget; şi către bătrân: arată-i pielea, Jeff.

- Mă prinz că n-aţi văzut o piele ca asta în Anglia.

Jeff Peacock luă sacul şi-l deschise, trăgând afară o piele mică de crocodil, strânsă sul.

- Sigur, zise el. Am curăţat-o şi am tăbăcit-o eu. De fapt mai mult le sărăm şi le vindem tăbăcăriei.

Desfăşură pielea în faţa ei pe podeaua din lemn.

- Frumos desen. Nu crez c-aţi văzut o piele ca asta în toată Anglia.

Imaginea îi trezi amintiri nostalgice: autobuzele roşii de pe Great West Road la Perivale şi Pack şi Levy Ltd şi şirurile de fete stând la mesele de lucru făcând pantofi din piele de aligator şi

poşete din piele de aligator şi valize din piele de aligator. Râse.

- Ba am văzut sute ca astea în Anglia; ăsta e unul dintre puţinele lucruri despre care ştiu ceva. Am lucrat într-o fabrică care face din pieile astea poşete şi genţi.

Ridică pielea şi o pipăi.

- Ale noastre erau mai tari decât aceasta. Cred că ai curăţat-o foarte bine, Jeff.

Alţi 2 sau 3 bărbaţi se apropiaseră între timp şi povestea ei fu trecută din gură în gură. Le spuse toto ce ştia despre Pack şi Levy Ltd. Se arătară foarte interesaţi. Nici unul dintre ei nu ştia prea multe despre ce se întâmpla cu pieile după ce părăseau Ţinutul Golfului.

- Ştiu că se face pantofi din ele, zise Jeff, da' n-am văzut niciodată vreo pereche.

În mintea lui Jane se formă o idee vagă.

- Câte dintr-astea ai pe an?

- Am scos 82 anu' trecut; sigur, ăsta-i unnu' mic. De obicei ajung pe la unmetru', unu şi douăzeci, lăţime, vreau să zic. Asta înseamnă un crocodil cam de patru metri lungime.

- Mi-o vinzi mie pe asta, Jeff?

- Da' de ce o vreţi?

Ea râse.

- Vreau să-mi fac o preche de pantofi din ea. Asta dacă Tim Whelan poate să-mi facă o pereche de calapoade.

Omul tuşi stânjenit.

- Nu vreau nimic pe ea, zise morocănos. V-o dau în dar.

Se mai contraziseră câtăva vreme după care ea o primi recunoscătoare.

- Mi-ar trebui o bucată de piele de vită pentru talpă, şi ceva mai gros ca să facem tocurile.

Pipăi din nou pielea cu degetele.

- E minunat de moale. Am să vă arăt ce se face din ea.

Capitolul 7

Jane făcu perechea de pantofi lucrând la măsuţa de toaletă din dormitorul ei. Ca să fim mai exacţi, a făcut 3 perechi înainte de a obţine o pereche care se putea purta. Începu perin a discuta cu Tim Whelan. Din vreme în vreme, Tim făcea calapoade pentru diferiţi clienţi. Tâmplarul din zonele izolate trebuie să ştie să facă orice. Jane îi puse la dispoziţie unul dintre pantofii ei şi, pentru

scurt timp, chiar piciorul, ca să-i fie măsurat în atelierul său şi în câteva zile el îi ciopli din lemn de mulga o pereche de calapoade. Apoi ea îl rugă pe Pete Flecher să-i facă rost de piele pentru tocuri şi tălpi iar acesta scoase de undeva câteva bucăţi de piele tăbăcită de vacă care erau de grosimea potrivită pentru talpă şi o bucată de piele de bivol pentru a îngroşa tocul. La început căptuşala constitui dificultatea majoră, până când cineva sugeră o piele de wallaby tânăr. Pete Flecthcer plecă şi împuşcă anumalul şi-l jupui, iar tăbăcirea fu dusă la bun sfârşit de un comitet format din Pete Flectcher, Al Burns şi Bill Duncan, ce îşi desfăşură activitatea în spatele magazinului lui Bill Duncan. Această Afacerea a perechii de pantofi căpătă o asamenea importanţă în viaţa Willstownului, încât Jane îşi amână călătoria la Cairns pentru o săptămână şi apoi pentru încă una. Pielea de wallaby pentru căptuşeală încă nu era gata, aşa că Jane făcu prima pereche cu căptuşeală din satin alb, pe care îl cumpără de la magazin. Cunoştea îndeaproape întregul proces tehnologic prin care trecea un pantof, însă din punct de vedere al privitorului şi dinspre birouri, ea însăşi nu executase până atunci nici o operaţie.

Prima pereche de pantofi fu groaznică. Semănau întrucâtva a pantofi, dar o rodeau foarte tare la degete, iar călcâiele erau largi cu aprope un centimetru şi o supărau la talpă. Căptuşeala de satin nu fu reuşită şi suprafaţa era murdărită de transpiraţia de pe degete. Totuşi erau pantofi şi puteau fi purtaţi de oricine s-ar fi potrivit să aibă picior de forma aceea. Nu putea să arate acei pantofii bărbaţilor de afară, aşa că se puse pe treabă să facă încă o pereche. Îl puse pe Tim să-i modifice calapoadele, cumpără un alt cuţit şi o mică piatră de carborund şi o luă de la capăt. Ca lipici folosea tuburi mici de *durofix* cumpărate de asemenea de la magazin. Al se intresa îndeaproape de tot experimentul. Îşi făcuse un obicei să vină şi să se aşeze pe scaun, privind-o pe Jne lucrând, tăind şi croind tocurile sau întinzând pielea udă de aligator, cu grijă, pe calapod.

- Cred că trebuie să fii foarte deşteaptă să poţi să faci aşa ceva, zise, sunt aproape la fel de buni ca ăia pe care-i cumperi din prăvălie.

Ce-a de-a doua pereche ieşi ceva mai bine. Se potriveau binişor pe piciorul lui Jane, dar pielea de wallaby era inegală şi cutată şi feţele erau încă murdare de amprente de sudoare.

Neabătută, începu a treia pereche. De data asta folosi bucăţi de piele de wallaby de aceeaşi grosime, neavând un mijloc de a le subţia egal şi când ajunse la asamblarea finală lucră dis de dimineaţă, când mâinile îi transpirau cel mai puţin. Rezultatul fu o pereche de pantofi aproape adevăraţi cu o căptuşeală destul de urâtă la culoare, dar pantofi pe care i-ar fi purtat oriunde. Luă cele 3 perechi afară şi le arătă lui Al Burns, pe vernadă. Al chemă 2 sau 3 dintre ceilalţi bărbaţi iar doamna Connor apăru şi ea să arunce o privire.

- Asta se întâmplă cu pieile de aligatori în Anglia, zise Jane. Le fac pantofi ca ăştia. Drăguţi, nu-i aşa?

- I-aţi făcut singură, domnişoara Paget?

Ea râse.

- Întrbaţi-o pe doamna Connor, numai ea ştie ce mizerie i-am făcut în dormitor.

Bărbatul întoarse pantoful pe toate feţele.

- Pe onoarea mea, zise încetişor, e la fel de bun ca ăia pe care-i cumperi în prăvălie.

Jane scutură din cap.

- Nu, nu e chiar aşa.

Îi arătă defectele.

N-am avut branţurile potrivite sau lipiciul care trebuia şi toate feţele sunt murdare. L-am făcut doar ca să vă arăt ce se face cu pieile astea pe care le aduce Jeff.

- Mă prinz că-l poţi vinde în Cairns, zise omul încăpăţânat. Pe onoarea mea, am fost vineri acolo.

Sam Small zise:

- Cât face o pereche ca asta în Anglia, într-un magazin?

Jane se gândii puţin.

- Cam 4 lire şi 15 şilingi, probabil. Ştiu că fabricantul primeşte cam 4, dar mai sunt taxele şi comisionul vânzătorului. Sigur, poţi să plăteşti mai mult de atât pentru un pantof foarte bun. Unii plătesc până la 10 lire, în unele magazine.

- 10 lire pentru o pereche de pantofi ca ăştia?! Pe onoarea mea!

Jeff era plecat din oraş, pe râu, ca să-şi inspecteze capcanele, aşa ca nu putu vedea în aceeaşi zi pantofii. Ii lăsă barbaţilor să-i ia cu ei în bar ca să discute şi ea se duse să facă o baie. Descoperise cum se făcea baie în Willstown, Annie îi arătase. "Hotelul Australian" avea pentru doamne un duş cu apă

rece, care de cbicei era un duş cu apă foarte fierbinte, deoarece rezervorul era în plină bătaie a sorelui. Dar dacă vroiai să leneveşti în apă caldă, se folosea o cu totul altă tehnologie. Acolo unde apa care ieşea din sondă se transforma într-un pârâiaş fierbinte, se construise de-a curmezişul acestuia o mică cabană din lemn, la o asemenea distanţă de ţeavă încât temperatura era cea potrivită pentru o baie. Fusese construit un bazin destul de primitiv din ciment, destul de lat pentru ca două persoane să stea în el una lângă celaltă. Îţi luai prosopul şi săpunul, te duceai la cabană şi te încuiai înăuntru şi te scăldai în apa caldă şi salină ce curgea prin bazin. Sărurile din apă făceau baia neobişnuit de reconfortantă.

Jane se întinse în apa caldă, încuindu-se singură în cabană. Razele sorelui pătrundeau prin micile crăpături dintre scânduri şi se jucau pe apă. De când văzuse pielea de aligator adusă de Jeff Peacock, nu-i ieşise din gînd ideea de a face pantofi. Din clipa în care mă întâlnise pentru prima dată şi aflase despre moştenirea ei, stătuse în cumpănă iar uneori se simţise tulburată de ceea ce avea să facă cu viaţa ei. Nu se putea baza pe o educaţie sau o tradiţie care i-ar fi îngăduit să trăiască uşor o viaţă fără probleme. Era o fată obişnuită să muncească, obişnuită să fie activă. Renunţase la lucrul ei la Pack şi Levy aşa cum era evident natural în momentul în care moştenea 900 de lire pe an, dar încă nu găsise ceva care să-i umple golul creat în viaţă. În subconştient, se frămîntase într-una în ultimele 6 luni, căutând să găsească ceva de care s-ar fi putut ocupa. Singurul lucru la care se pricepea întru-câtva erau acele obiecte scumpe din piele de aligator: pantofi şi poşete de mână şi valize diplomat. Ştia întradevăr câte ceva legat de fabricarea şi comercializarea acestora. Stătea întinsă în apa caldă, cumpănind profund.

Să ne gândim la un mic atelier cu 5 fete şi cu o mică tăbăcărie afară. 2 prese manuale şi un polizor - asta înseamnă o sursă de curent electric, un mic generator electric. Poate doar dacă n-ar fi putut cumpăra curent de la hotel. O unitate de aer condiţionat care să menţină răcoare în atelier şi să împiedice mâinile fetelor să asude în timp ce lucrau. Era absolut necesar ca pantofii terminaţi să fie absolut curaţi. Ar putea oare să fie rentabil un astfel de aranjament? Calculă stând întinsă în apă. Descoperise că Jeff Peacock obţinea cam 70 de şilingi pentru o piele obişnuită de aligator, necurăţată. Ştia că Pack şi Levy plătea

aproape 180 de şilingi pentru pieile curăţate şi pregătite. Nu credea că ar fi putut costa mai mult de 20 de şilingi să cureţi şi să tăbăceşti o piele de aligator şi socotea în monedă australiană. Pieile puteau fi mult mai ieftine decât în Anglia iar forţa de muncă ar fi fost şi aceasta mult mai ieftină. Fetele din Willstone ar fi fost plătite mai puţin decât cele din Perivale. Dar apoi se adăuga costul transportului pantofilor până în Anglia şi comisionul agentului. Se întrebă dacă Pack şi Levy ar vrea să-i vândă produsele. Ştia că domnul Pack cocheta de multă vreme cu ideea de a abandona partea de manufactură. Vindea deja produsele altor firme. Pack şi Levy vindeau genţile făcute de firma franceză Ducros Freres, deşi făceau şi ei poşete. Problema majoră nu era afacerea în sine, în Willstown atât forţa de muncă cât şi materialele erau ieftine. Afacerea în sine ar fi putut fi destul de profitabilă, dar putea ea oare să le înveţe pe fetele disponibile în Willstown să confecţioneze produsele de calitate care se puteau vinde în mgazinele de pe Bond Strret? Aceasta era adevărta problemă.

Stătu întinsă multă vreme în apa ei caldă, minerală, gândind şi socotind intens. În sera aceea Sam Small veni până la ea, pe verandă:

- Domnişoară Paget, vă deranjează dacă stăm de vorbă?

- Sigur că nu, Sam. Mă tot gândeam la perechea de pantofi pe care aţi făcut-o. Mă întrebam dacă n-aţi putea s-o învăţaţi şi pe Judy a noastră.

- Câţi ani are Judy?

- 15, la 16 noiembrie viitor.

- şi vrei să înveţe să facă pantofi?

omul zise:

- Mă gândeam că oricine ar putea să facă o pereche de pantofi de damă, aşa cum sunt ăştia, i-ar putea vinde în Cairns, în prăvălii. Vedeţi, Judy ajunge la vârsta când trebuie să facă o treabă şi pe aci nu-i cine ştie ce de făcut. Cum poate o fată ca să-şi câştige pâinea? O să trebuiască să plece la oraş, ca celelalte. Ei, şi asta-i tare rău pentru mama ei. N-avem decât pe fata asta. 3 băieţi şi numai fata asta, asta e familia noastră. O să fie tare rău pentru mama ei dacă Judy o să se ducă Brisbane, ca celelalte fete. Ei, şi mă gândeam, ar lucra acasă, în defintiv se pare că avem tot ce ne trebuie chiar aci, în Willstown.

- Nu şi tocuri, spuse Jane gânditoare. Va trebui să facem

ceva cu tocurile.

Vorbea mai mult pentru ea înseşi. Clătină din cap.

- Cunosc genul ăsta de lucruri Sam, ştiu cum ar trebui să arate un pantof. Nu spun că n-am putea face în Willstown un pantof decent, chiar mi-ar place să încerc, dar ca să facem treba cum trebuie, am nevoie de maşini şi de mese de lucru, de unlete, de materialele potrivite. Înţeleg ce vrei să spui despre Judy şi mi-ar place s-o văd având de lucru aici, în Willstown, dar pentru ea e o chestie prea complexă ca s-o facă de una singură.

O privi cu înţelegere.

- Vă gândeaţi la vreo fabrică de astea?

- Nu ştiu; să zicem că cineva s-ar apuca de aşa ceva aici. Câte fete ai putea găsi ca să lucreze în mod constant dimineaţa şi după amaiza, să zicem pentru 5 lire pe săptămână?

- Aici, în Willstown? Cât de tinere le vreţi?

- Cred că de când ies din şcoală.

- Asta înseamnă 16 ani. Doar n-o să-i plătiţi unei fete de 16 ani 5 lire pe săptămână?!

- Nu, o să ajungă acolo când o să capete experienţă.

Sam se gândi o vreme.

- Cred că aţi găsi 6-7 în jur de 16 sau 17 ani, domnişoară Paget. După asta o să mai vie de la şcoală.

Ea reveni la un alt aspect al problemei.

- Sam, cât ar costa să ridicăm o baracă pentru atelier?

- Cât de mare?

Privi în jur.

- Cam de aici până acolo, la capătul verandei, şi cam pe jumătate de lată.

- Asta înseamnă 10 metri 5 lăţime; vreţi să ziceţi o baracă de lemn cam cum ar fi ale armatei, cu acoperiş de fier şi ferestre de-a lungul pereţilor.

- Cam aşa ceva.

Sam calculă încetişor în minte.

- Cam 200 de lire.

- Cred că aş vrea să aibe un acoperiş dublu şi verandă, ca cea în care locuieşte sergentul Haines. Trebuie să fie răcoroasă.

- A, asta ridică cheltuiala. O casă ca aia o să vă coste aproape 400, cu o vernadă de jur împrejur.

- Şi cât ar dura să o construim?

- Habar n-am. Trebuie s-aducem lemnul de la Normanton.

Tim Whelan şi băieţii lui ar ridica aşa ceva în vreo 2 luni, aş zice.

După acea mai erau nevoie de alte clădiri, pentru tăbăcărie şi vopsirea pieilor.

- Spune-mi, Sam, oamenii de aici ar vrea să vadă aşa ceva pornit, sau ar considera-o o prostie?

- Vreţi să ziceţi dac-aţi ţine fele aci, în oraş, putând să câştige un ban?

- Da.

- Oh, pe onoarea mea, dacă le-ar place! Ar face orice ca să ţie fetele acasă, câtă vreme sunt mulţumite şi au de lucru. Se opri gânditor. Nu aşa trebuie să fie în ţara asta, să plece fetele la mii de kilometri de casă, zise încetişor. Aşa îmi ziceam eu şi cu mama, noaptea trecută, nu aşa ar trebui să fie.

Stătură unul lângă altul, în tăcere, o vreme.

- E nevoie să ne gândim puţin la asta, zise ea într-un târziu. Miercurea următoare, când sosi avionul, părăsi Willstownul ducându-se la Crains. Avu nevoie de 2 zile ca să ajungă acolo, pentru că aşa era felul acestui avion lent. Plecară din Willstown după amiaza şi opriră la diferite ferme de vite, ducând poştă şi lecţii prin corespondenţă pentru copii de şcoală; la Cairns, la Dunbar, Miranda şi Vanrook. Cu ultima rază de lumină aterizaseră la Normanton şi rămaseră acolo în cursul nopţii, ducându-se până în oraş cu un camion. Hotelul de la Normaton era similar hotelului de la Willstown, doar ceva mai mare. Jane bău o ceaşcă de ceai cu pilotul, un bărbat pe nume Mackenzie. După ceai stătu lângă el pe verandă. Îl întrebă dacă făcea cineva pantofi în Normaton.

- Nu cred, răspunse el, apoi strigă către o cunoştiinţă: Ted, face cineva pantofi pe aici?

Ted scutură din cap.

- Îi cumpărăm de la Burns Philip. Vreţi să vă reparaţi pantofii?

- Nu, răspunse Jane, eram doar curioasă. Toţi vin din oraş, nu-i aşa?

Ted îşi răsuci o ţigară.

- Sora nevesti-mi lucrează într-o fabrică de pantofi, la Rockahampton. De acolo vin o grămadă de pantofi. Manning Cooper, la Rockahmpton. De acolo le cumpără şi Burns Philips.

- Sora soţiei dumnevostră s-a născut aici?

- Croydon. Tatăl ei ţinea un hotel la Craydon, dar după aia s-a lăsat, nu erau clienţi destui pentru două. Acum mai e acolo

numai hotelul doamnei Bridson.

- Nu-i căsătorită?

- Cine, Elisie Peters?

- Ea lucrează la Manning Cooper?

- Nu, nu nu-i căsătorită. Cred că acum ar treubi să fie şefă de echipă, să asculte de ea o groază de fete.

După ce plecă, Jane îl întrebă pe Pilot.

- Cine era?

- Ted Horner. El are garajul.

Îşi notă numele pentru viitor.

Dis de dimnineaţă, a doua zi, plecară la Cairns. Jane se duse în oraş la hotelul Strand. Cairns, descoperi ea, era un oraş proper cam de 20 de mii de locuitori, aşezat foarte frumos pe marginea unui braţ de mare. Consta din câteva străzi cu magazine, bulevarde largi cu straturi de flori în mijlocul; clâdirile erau toate din lemn şi cele mai multe aveau acoperişuirle din tablă ondulată. cu trotuarele lor largi umbrite de pergole ca să poţi privi magazinele fără să te bată sorele, arăta aproape ca oraşele americane din sud pe care le văzuse în filme. Dar în privinţa atitudinii era aproape agresiv englez. Îi plăcu Cairns de la bun început.

îmi scrise de acolo. Îmi scrisese de 2 ori din Willstown şi la Strand hotel o aştepta o scrisoare din partea mea.

Îmi scrise:

"Strand Hotel, North Queensland.

Dragul meu Noel,

Am primit scrisoare ta din 24, când am sosit aici, ieri, şi probabil că până acum le-ai primit pe cele 2 ale mele pe care ţi le-am trimis din Willstown. Aş vrea să am o maşină de scris, pentru că aceasta o să fie o scrisoare lungă. Cred că în curând va trebui să-mi cumpăr una portabilă, ca să păstrez copii ale scrisorilor - nu cele către tine - dar cred că am să încerc să mă apuc un pic de afaceri, aici.

Mai întâi de toate mulţumesc foarte mult pentru cele ce mi-ai spus că ai făcut pentru Joe Harman. Ai fost desigur foarte drăguţ cu el şi aşa cum ştii asta înseamnă că ai fost drăguţ faţă de mine. Nu-mi iese din minte ce mi-ai spus, cum s-a grăbit să vină în Anglia, să-şi cheltuiască toţi banii, doar ca să mă mai vadă, dar oamenii de aici aşa sunt, cred, şi aş putea spune o mulţime de lucruri urâte despre australieni până acum, dar pot

să spun şi asta. Oamenii pe care i-am întâlnit acolo, prin pustietăţi, au fost cu toţii ca Joe Harman: foarte simpli, foarte curaţi şi foarte sinceri

Şi acum despre Willstown. Nu ştiu dacă Joe Harman va fi tot aşa de entuziasmat să se căsătoreasca cu mine când o să mă vadă. 6 ani sunt un timp îndelungat şi oamenii se schimbă. Nu ştiu dacă am să mai fiu eu atât de grăbită să mă căsătoresc cu el, dar dacă ne vom căsătorii, ceea ce ţi-a spus despre Willstown este absolut adevărul-adevărat. E pur şi simplu groaznic acolo. Sunt unele locuri aici, unde se poate trăi o viaţă plină şi fericită. Alice Springs este un orăşel grozav, dar Willstown nu face parte din categoria aceasta. Este absolut la pământ. Acolo o femeie n-are altceva de făcut decât să spele rufe. Ştiu că te poţi descurca fără radio şi rujuri de buze ş îngheţată şi rochii frumoase. Cred că aş putea trăi destul de bine fără ele. Am făcut-o în Malaya. Dar când e vorba de lipsa laptelui proaspăt, a fructelor şi legumelor proaspete, se îngroaşă gluma. Să ştii că ceea ce ţi-a zis Joe a fost adevărul-adevărat. Nu cred că vreo fată venită direct din Anglia ar putea trăi mulţumită în Willstown - eu nu cred că aş putea. Şi totuşi, Noel, n-aş vrea să-l văd pe Joe schimbându-şi felul de viaţă. Se pricepe foarte bine să conducă o fermă şi o să se descurce foarte bine şi mai departe. Am întrebat tot felul de oameni despre modul în care e condus Midhurst şi e bine. Nu vreau să spun că n-ar fi şi mai bine dacă ar călători puţin şi ar arunca o privire pe la alţi crescători de vite, dar comparativ cu celelalte ferme, Midhurst e destul de bine şi evoluează în bine, an de an. Ultimul manager pe care l-a avut a cam neglijat-o, aşa mi s-a spus, dar în cei 2 ani de când este aici, Joe a făcut o treabă bună. N-aş vrea să-l văd încercând să-şi alcătuiască viaţa în altă parte dor pentru că s-a însurat cu o femeie bogată care n-ar putea, s-au n-ar vrea, să trăiască în Willstown, unde munceşte el. Sigur, probabil că ai să spui că ar putea obţine altă fermă, în apropeire de un orăşel mai bun, poate lângă Alice. Nu sunt prea sigură că ar fi ceva prea uşor, m-am gândit mult în privinţa asta. Chiar dacă ar fi posibil, totuşi nu mi-ar place prea mult. Midhurst este într-un ţinut bun, unde plouă mai mult decât în Anglia. În perspectiva unei vieţi, mi se pare că Ţinutul Golfului prezintă o perspectivă mult mai bună decât cel din jurul lui Alice. Nu mi-ar face plăcere să mă gândesc că a părăsit o zonă bună şi s-a dus într-una proastă doar din cauza mea. Cred că n-ar fi un început

prea bun pentru soţia unui maanger de fermă.

Noel, crezi că aş putea avea 5000 de lire din capitalul meu? Am să ascult de sfaturle pe care mi le dai mereu şi n-am să fac nimic în pripă. Dacă atunci când o să-l întâlnesc pe Joe Harman el încă o să mai vrea să se însoare cu mine, iar dacă eu am să mai vreau să mă căsătoresc cu el, am de gând să aştept puţin. Dacă el o să fie de acord, aş vrea să mă ocup de ceva în Willstown, un an îainte de a mă decide dacă am să locuiesc acolo pentru totdeauna. Vreau să văd dacă aş putea să mă adaptez locului sau dacă nu-i nici o speranţă în privinţa asta. Aş vrea să descopăr că e cu putinţă să trăieşti în Ţinutul Golfului, chiar dacă ai fost crescut în Anglia, fiindcă aici sunt nişte oameni foarte, foarte de treabă. Aş vrea să încerc să pornesc un atelier micuţ, să fac pantofi şi poşete din piele de aligator. Ţi-am spus despre asta în ultima mea scrisoare; e un lucru pe care-l cunosc şi toate materialele sunt aici, la îndemână, exceptând părţile de metal. I-am scris în dimineaţa asta o scrisoare lungă domnului Pack întrebându-l dacă ar vrea să vândă în Anglia ce aş produce eu, dacă produsele vor fi destul de bune şi să mă informeze de preţul maxim pe care mi l-ar putea oferi pentru pantofii livraţi la Perivale. L-am rugat să-mi facă o listă cu lucrurile de care aş avea nevoie pentru un atelier cu 10 angajate şi cât ar costa lucrui şi unele utilaje, cum ar fi o presă şi o maşină de lustruit şi captele pentru ea şi o maşină de cusut Knighton nr.6. Maşina de cusut este una de forţă, pentru piele şi ăsta este cel mai scump element individual. Aş zice că toate materialele, incluzând 400 de lire pentru clădirea în care s-ar lucra, ar costa cam o mie de lire, însă mi-e teamă că asta nu-i toată povestea. Dacă o să fac un atelier pentru fete, v-a trebui să găsească un loc unde să-şi cheltuiască salariile. Vreau să fac un magazin unde să vând genul de lucruri pe care le caută femeile; nu un magazin mare, doar unul micuţ. Aş vrea să fie un fel de cofetărie unde să se vândă încheţată, cu câteva scaune cromate şi mese de sticlă. Aş vrea să vând acolo fructe şi legume proaspete. Dacă nu le pot obţine altfel am să le cer pe calea aerului de la Cairns, pentru asta sunt desui bani pe aici. Vreau să vând acolo şi lapte proaspăt. Joe va trebui să intre în horă şi să ţină câteva vaci de lapte. Vreau să vând dulciuri şi câteva mărunţişuri ca ruj de buze, farduri, cremă de faţă şi reviste. Cea mai mare cheltuială aici o reprezintă vitrinele frigorifice şi frigiderele, desigur. Cred că pentru asta va

trebui să considerăm 500 de lire. Şi după asta mai e clădirea şi mobila, să zicem 1200 de lire cu totul. Asta ar face circa 2500 pentru capital. Dacă aş avea 5000 din capitalul meu ca să să pot să provizonez magazinul şi atelierul şi să angajez 5 sau 6 fete timp de un an fără să vând absolut nimic. La vremea aceea cred că ar trebui să înceapă să apară un venit. Dacă nu, ei bine, foarte rău şi înseamnă că mi-am pierdut banii. Vreau să fac asta pentru că, pe lângă ceea ce ar însemna pentru Joe Harman şi pentru mine, oamenii de aici sunt oamenii foarte de treabă şi au atât de puţin. Aş vrea să muncesc aici un an ca un fel de autodisciplinare şi să nu îmi fac de cap acum, fiindcă am bani. Cred că m-aş fi apucat de asta chiar dacă n-ar fi existat un Joe Harman în spatele tuturor, dar n-am să iau nici o decizie şi n-am să fac nici un pas hotărâtor până când n-am să stau de vorbă cu el. Deci pentru asta vreau 5000 de lire. Te rog, Noel, mi le poţi da dacă vreau să încep toate astea?

Jane".

Am primit scrisoarea aceasta 5 zile mai târziu prin poşta aeriană. Am însemnat pasajele despre bani cu un creion roşu şi am scris o notiţă în capul paginii şi i le-am trimis lui Leslie să citescă. Mai târziu, în cursul zilei, am intrat în biroul lui.

- Ai citit scrisoarea aia de la domnişoara Paget?

El o ridică de pe birou.

- Da, m-am uitat prin testament. Tu ai conceput clauza clauzelor? Zâmbi. Cred că-i operă de artă. Ne acoperă foarte bine. Dacă crezi că trebuie să aibă banii ăştia, înseamnă cam 9 procente din capital pentru o afacere controlată integral de ea. Unchiul ei n-o cunoştea. Are 27 de ani?

- Cam aşa.

- Cred că am putea să-i dăm. Ar fi mult prea exagerat să facem altfel şi anume s-o refuzăm. În forma în care ai conceput testamentul avem foarte multă libertate şi putem să-i dăm. Pare să fie o persoană foarte responsabilă.

- Aş vrea să mă mai gândesc la asta 1 zi sau 2. Mie mi se pare că este un capital foarte mic pentru ceea ce vrea să facă.

Am pus deoparte scrisoarea ei vreo două zile, pentru că niciodată nu iau vreo hotărâre în grabă. După ce am reflectat o vreme, mi s-a părut că nu aveam să neglijez dorinţele regretatului domn Douglas Mackfaden dacă aş fi luat măsurile de rigoare ca Jane Paget să nu-şi piardă banii cu această

întreprindre.

Am ridicat telefonul şi l-am sunat pe domnul Pack de la Pack şi Levy

- Domnule Pack, eu sunt Strachan de la Owen, Delhousie şi Peters. Cred că aveţi o scrisoare de la una din clientele mele, domnule Pack, de la Jane Paget.

- Aşa e. Sunteţi avocatul ei, nu-i aşa? Cel care-i administrator.

- Exact. Am primit şi eu o scrisoare de la ea. Mă gândeam că ar fi un lucru bun dacă ne-am întâlni, domnule Pack, să discutăm puţin despre asta.

- Sigur, mie îmi convine. Mi-a cerut o listă de ce i-ar trebui ca să înceapă ceva la scară redusă. Eu i-am făcut o listă, dar n-am obţinut încă toate preţurile. Iată aici unele dintre ele - preţul furnizorului fără taxe de transport, vamă şi altele.

Am stabilit cu el o întâlnire pentru zilele următoare când avea să fie în Londra pentru unele probleme legate de afacerile sale. A venit la mine la birou. Era un bărbat mărunţel, gras şi chel, aşa cum îmi închipui eu un director de fabrică. A adus cu el un pachet înfăşurat în hârtie cafenie de ambalaj.

- Înainte să începem, zise, acesta a venit în dimineaţa asta.

Desfăcu pachetul pe biorul meu şi extrase de acolo o pereche de pantofi din piele de aligator. Am ridicat curios din sprâncene.

- Asta este ce a făcut ea acolo, la Willstown. Nu v-a scris?

Am negat din cap şi i-am examinat cu interes renăscut.

- Ia făcut ea singură, cu mâinile ei?

- I-a făcut cu propriile mâini, în camera de la hotel - cel puţin aşa zice.

Am întors unul pe o faţă şi pe alta.

- Sunt buni de ceva?

- Depinde cum îi priviţi. Ca să-i vinzi pe piaţă sunt tare prăpădiţi. Uitaţi-vă aici şi aici şi aici - arătă diferite nereguli şi grosolănii - nici măcar nu sunt egali; dar ea ştie asta. Dacă-i luaţi ca o pereche de pantofi confecţionaţi de o dactilografă care n-a mai făcut până acum pantofi, lucrând în patul ei, fără nici un fel de echipament, ei bine, sunt o minunăţie, lua-i-ar naiba!

Am aşezat pantoful pe bioru şi i-am oferit o ţigară.

- V-a spus ce vrea să facă?

Mi-a povestit ce aflase de la ea şi i-am istorisit o parte din

ce-mi scrisese mie. Am vorbit cam un sfert de oră. la sfârşitul intervalului asta l-am întrebat:

- Ce credeţi de fapt despre propunerile ei, domnule Pack?

- Nu cred că poate s-o facă, zise el deschis, nu în felul la care se gândeşte. Nu cred că ştie îndeajuns de multe despre fabricarea pantofilor ca să pornească aşa.

Trebuie să spun că am fost dezamăgit, dar era bine să ştiu cum stau lucruile.

- Înţeleg, zisei.

- Vedeţi, n-are experinţă. E fată bună, domnule Strachan, şi are un cap făcut pentru afaceri, însă n-are experienţă în fabricare pantofilor, n-are experienţă în a conduce fetele şi a le ţine în mână ca să muncească cum trebuie pentru banii pe care-i primesc. Mediul de acolo nici măcar nu semănă cu cel de aici. Fetele astea de ţară, din Australia, despre care vorbeşte ea, pentru ea sunt doar nişte străine. Ar putea fi dornice să se pună pe trabă, dar până acum n-au mai văzut cum arată o fabrică pe dinăuntru şi n-au nici cea mai vagă idee despre asta. Trebuie să înveţe ea singură totul şi trebuie să le înveţe şi pe ele în acelaş timp. Ei bine, nu poate să o facă.

- Înţeleg, am spus din nou.

- Aş vrea s-o ajut, zise bărbatul acela mărunţel, dar va trebui să-şi schimbe puţin ideile. A pornit-o pe un drum bun, dacă poate merge pe el. Trebuie să vă spun, când am citit în scrisoare, acolo unde spune că plăteşte 70 de şilingi pentru o piele necurăţată de aligatori, era să-mi vină rău. Şilingi australieni, sigur că da, 56 de ai noştri. Aici plătesc 170 - 180 de şilingi pentru o piele curăţată şi o fac de ani de zile şi mă gândesc că am noroc că-s ieftine! I-am zis domnului Levy: "Suntem nişte fraieri, amândoi!". - Şi ce mi-aţi putea sugera ca s-o ajut? l-am întrebat.

- Uite la ce mă gândeam: dacă poate să plătească transportul unui meşter până acolo şi înapoi, i-aş împrumuta o fată din atelierul meu, să zicem în primul an. Am o fată care a început să se cam plictisească, mă rog, e femeie în toată firea, cel puţin 35 de ani, e măritată, dar nu stă cu bărbatul ei, nu mai stă de multă vreme cu el. A fost sergent în timpul războiului din Egipt. E obişnuită cu ţinuturile calde. O cheamă Aggie Topp. În atelierul pe care-l conduce Aggie Ttopp n-ai să găseşti vreo fată care să piardă vremea.

- Domnişoara Paget o cunoaşte?

- Oh, da, Jane o cunoaşte pe Aggie şi Aggieo cunoaşte pe Jane. De fapt Aggie a venit la mine ieri şi şi-a dat demisia. Eu i-am dat hîrtia înapoi şi am dus-o cu vorba. Face chestia asta cam la fiecare 2 sau 3 luni. Începe să se plictisească, după cum spune ea. De data asta am întrebat-o dacă i-ar place să se ducă până în Australia 1 an şi să lucreze cu domnişoara Paget şi a zis că s-ar duce oriunde ca să scape de stat la coadă pentru afurisitele astea de raţii. O să plece 1 an, dacă o vrea Jane. Jane le plăcea tuturor.

- Vă puteţi lipsi de ea?

- N-ar mai sta prea mult. Oricum nu vreau s-o pierd şi poate că n-am s-o pierd. Dacă face o excurise până în Australia şi dacă vede că alte locuri nu sunt mai bune decât Anglia, atunci poate că se întoarce înapoi şi rămâne la noi.

Am discutat o vrme despre asta. Drumul şi salariul femeii se ridica la aproape 300 de lire, dar mie mi se părea ieftin dacă asta avea să ajute acestei întreprinderi în fazele de început.

Pentru restul, domnul Pack gândea că estimările lui Jane erau puţin cam optimiste, dar nu excesiv de mult. Nu-ţi permiţi prea multă mecanizare în fabricarea pantofilor de lux, trebuie să tot schimbi stilul. În ceea ce priveşte stilul, sugeră să-i trimită cu avionul la Willstown, din vreme în vreme, câte un model, iar Jane să-l copieze. Era destul de interesat să-i vândă produsele.

- Gândiţi-vă şi nu uitaţi că nu ştiu dacă o să poată porni cu preţurile pe care le putem oferi noi. O să-i scriu ce preţuri putem să-i oferim şi în rest depinde de ea; dar mi-ar place să pun umărul la treaba asta. Trebuie să mărturisesc că producţia începe să devină al naibi de dficilă în ţara asta, cu toate controalele şi legile şi câteodată simţi nevoia să încerci şi altceva.

I-am mulţumit din toată inima şi a plecat.

I-am scris toate astea lui Jane Paget, cu poşta aeriană şi cred că domnul Pack i-a scris cam în acelaş timp. Totuşi n-a primit scrisoarea asta decât la câteva zile după ce a ajuns, pentru că a trebuit să se ducă până la Rockhampton, s-o caute pe Elsie Peters, cea care lucra în fabrica de pantofi de acolo. A decis să facă economie şi a pelcat cu trenul. Un drum lung, fierbinte, încet şi obositor, de cca 1200 de kilometri. Până atunci nu realizase cât de vast şi de puţin populat era statul Queensland. Avioanele comprimaseră spaţiul. 51 de ore cu trenul până la Rockhampton

l-au readus la dimensiunea reală.

A găsit-o pe Elsie Peters şi întâlnirea a fost un fiasco total. A durat doar 10 minute. S-au întâlnit într-o cafenea din apropierea atelierelor şi de îndată ce Jane a abordat subiectul unei slujbe în Ţinutul Golfului, Elsie i-a zis că ar putea foarte bine să nu facă efortul să-i spună despre ce era vorba. Ar fi putut ieşi ceva bun, cvonveni ea, din a încerca ceva în Ţinutul Golfului, dar nu pentru ea. Nici cu caii n-o mai puteai trage înapoi, acolo. Jane se întoarse oarecum uşurată de la această întâlnire şi totuşi deprimată. N-ar fi dorit să lucreze cu cineva care să gândească aşa, dar contase destul de mult pe femeia aceea necuoscută. Era foarte conştientă de lipsa ei de experienţă şi pemăsură ce începea să aprofundeze ideea, dificultăţile începeau să se adune, dificultăţi care nu fusese atât de multe la început. Petrecu în hotel o după amiază deprimantă şi se întoarse cu avionul înapoi la Cairns în ziua următoare, râzvrătindu-se împotriva unei noi călătorii lunig cu trenul. Începuse să considere biletele de avion doar cu foarte puţin mai scumpe.

La Strand Hotel găsi scrisorile noastre şi entuziasmul îi reveni. îşi amintea de severa şi hotărâta Aggie. Dacă Aggie era pregătită să vină la Queensland pentru 1 an de zile, asta însemna ceva. Cred că începuse deja să se simtă singură printre străini, acolo, la Cairns, aşteptându-l pe Joe Harman. Scrise, încecând să temporizeze lucrurile, pentru că nu vroia să se hotărască până nu vorbea cu Harman. Îmi spuse mai târziu că cele 3 săptămâni pe care le petrecuse în Cairns la Hotelul Stran,d după ce se întorsese de la Rockhampton, constituiseră cea mai proastă perioadă din viaţa ei. Se trezea în fiecare dimineaţă în lumina rece a zorilor, convinsă că începuse să se facă de râs că n-avea să fie în stare să se stabilească în ţinutul acela de la marginea lumii, că ea şi Harman nu aveau nimic în comun şi că ar fi fost mult mai bine ca nici măcar să nu se mai întâlnească cu el. Cel mai înţelept lucru era să ia avionul următor până la Sydney şi să caute un mijloc de transport până în Anglia, unde-i era locul. Pe la prânz, un gest amabil unui australiam necunoscut, a unei chelneriţe sau a directorului hotelului, strecurau sămânţa îndoielii în pământul fertil al nehotărârii ei, şi o făcea să crescă ca o pădure în cursul după amiezii. Seara înţelegea ca dacă ar fi părăsit ţara şi locul acela, însemna să părăsească lucruri pe care putea să le aibă, lucruri cu care probabil nu avea să se mai întâlnească niciodată în

viaţă. Şi astfel se ducea la culcare hotărâtă să aibe răbdare, iar dimineaţa tot ciclul începea din nou de la capăt. Desigur că din scrisorile mele ştia numele vaporului lui Harman şi nu întâmpină nici o dificultate să afle când sosea în Brisbane. Câteva întrebări discrete îi arătară că Joe trebuia să treacă neapărat prin Crains pentru a junge la Wilstown şi o convinseră că avea să trebuiască să aştepte câteva zile în Cairns pentru că vaporul ajungea în Brisbane într-o luni şi avionul săptămânal spre Ţinutul Golfului pleca în zori. Luni i-ar fi fost cu neputinţă să-l prindă. Aflase în Wilstown că în Cairns Joe obişnuia să stea la Strand Hotel aşa că-l aşteptă acolo. Îi scrise prin intermediul agenţiei de navigaţie la Brisbane şi avu unele dificutăţi să compună scrisoarea. În cele din urmă spuse:

"Dragă Joe, am primit o scrisoare de la domnul Strachan prin care îmi spune că te-ai întânit cu el când ai fost în Anglia şi că ţi-a părut rău că n-ai putut să mă vezi. E destul de carghios că în tot timpul ăsta eu am fost în Australia. Am să te aştetp la Cairns înainte să pleci la Wilstown. Haide să nu discutăm prea multe despre Malaya când ne vom întâlni. Ştim cu toţii ce s-a întâmplat. Să încecăm să uităm. Ai să-mi spui pe unde treci când o să te întorci la Cairns? Aş vrea să ne întâlnim din nou. A ta sinceră, Jane Paget".

Marţi dimineaţă primi o telegramă în care Joe îi spunea că rămânea să vorbească cu doamna Spears, propietara fermei Midhurst, şi avea să ajungă cu avionul la Cairns, joi. Se duse să-l aştepte la aerodrom, simţindu-se absurd, ca o fetiţă de 17 ani la prima ei întâlnire. Cred că Joe Harman s-a trezit într-o situaţie dificilă, în vreme ce Dakota se apropia de Cairns. Vreme de 6 ani purtase în inima lui imaginea acestei fete. Dar judecând la rece nu-şi putea da sema câtu-şi de putţin cum arăta. Fata de care-şi aducea aminte avea un păr lung, împletit într-o coadă lăsată pe spate, legată la capăt cu un capăt de panglică, ca o chinezoiacă. Era foarte arsă de soare, aproape la fel de neagră ca o malayeziană. Purta un fel de bluză destrămată şi decolorată, peste un sarong ieftin, de bumbac. Umbla desculţă şi picioarele îi erau foarte bronzate şi murdare şi de obicei purta sprijinit pe şold un copilaş. Era evident că nu avea să arate aşa la Cairns şi-l tulbura şi-l descumpănea faptul că nu avea să fie în stare s-o recunoască. Din nefericire acea lumină interioară a ei, acele calităţi care-l făceau să-i spună "o fată pe cinste" nu se vedeau la

suprfaţă. Ceva din problemele astea se materializau şi pentru Jane. în timp ce se pregătea în camera ei se întreba dacă avea s-o recunoască şi ajunsese la concluzia că probabil nu. Pentru ea nu se întrezăreau aceleaşi dificutăţi, deoarece, probabil, el se schimbase mai puţin şi oricum pe palmele purta cicatrici inconfundabile. Îl aşteptă lângă grilajul alb care mărginea pista cît timp avionul rulă sub soarele fierbinte. îl recunoscu imediat ce coborî din avion, blond ,cu ochi albaştri şi cu umeri largi. Privea în jur nesigur. Privirea lui căzu pe silueta ei, întârzie o clipă şi trecu mai departe. Îl urmări întrebându-se dacă nu cumva arăta mult mai bătrână şi-l văzu pornind către casele de bilete cu acel mers curios şi ţeapăn. O ac dureros o înţepă în inimă, acela era Kuantanul, şi-şi lăsase semnul asupra lui. Plecă de lângă grilaj şi traversă repede pista până la el şi spuse "Joe".

El se opri şi se holbă neîncrezător la ea. Se aşteptase să vadă o străină, dar nu-i venea să creadă că această fată drăguţă, într-o rochie uşoară de vară, era acea figură tragică şi zdreţăroasă pe care o văzuse ultima dată pe drumul din Malaya, arsă de soare, murdară, chinuiă de soldaţii japonezi, cu urme de sânge pe obraji şi pe picioare. Apoi observă un gest specific al capului şi aminitirile îi năvăliră în minte. Era din nou doamna Boong, doamna Boong pe care n-o uitase în toţi acei ani. Nu-i stătea în fire să exprime tot ceea ce simţea. Zâmbi puţin cam timid.

- Salut, domnişoară Paget.

Ea îi întinse dintr-o dataă mâna.

- Oh, Joe!

El îi strânse mâna şi privi în jos în ochii ei, apoi spuse

- Unde stai, cât ai să stai aici?

- Stau la Hotelul Strand.

- I-auzi, acolo stau şi eu. întotdeauna stau acolo.

- Ştiu, mi-a spus doamna Smith.

Era ceva ce el nu înţelegea, dar erau lucruri mai importante de discutat.

Întâi aşteaptă să-mi iau bagajele. Putem să mergem împreună.

- Mă aşteaptă taxiul, hai să nu mergem cu atuobuzul.

În taxi apropiindu-se de oraş, ea îl întrebă:

- Cum a fost cu domnul Strachan, Joe?

- Grozav! Am stat cu el destul de mult, am stat la el în

apartamentul.

- I-auzi!

Nu ştia asta pentru că nu-i spusesem. Îi scrisesem doar strictul necesar despre el, fiindcă era evident că aveau să se întâlnească. - Cât ai stat în Anglia?

- Cam 3 săptămâni.

Nu-l întrebă de ce se dusese acolo pentru că ştia deja răspunsul şi nu era o problemă pe care s-o discuţi de faţă cu şoferul taxiului. Totuşi el o întrebă

- Şi ce făceai în Austrlia, domnişoară Paget?

Ea trase de timp.

- Nu ştiai că sunt aici?

Scutură din cap.

- Tot ce ştiam e ce mi-a spus domnul Strachan: că ai plecat într-o excursie în est. Era să cad pe spate când am primit scrisoarea la Brisbane, pe onoarea mea, zău aşa. Spune-mi, ce faci în Cairns?

Un zâmbet şăgalnic îi jucă pe buze:

- Tu ce făceai în Anglia?

El rămase tăcut, fără să ştie ce să spună. Nu avea pregătită nici o minciună. Intraseră deja la periferiile oraşului.

- Trebuie să stăm puţin de vorbă şi să lămurim toate astea, Joe. Hai să le lăsăm până ajungi în cameră la hotel şi apoi să găsim un loc să stăm de vorbă.

Rămaseră tăcuţi până ajunseră la hotel. Jane avea o cameră care se deschidea pe veranda către mare şi către dealurile sălbatice acoperite cu junglă de dincolo de Cape Grafton. Se înţeleseră să se întâlnească acolo, după ce făcuseră un duş. Învăţase deja unele obiceiuri asutraliene.

- Ce-ai zice de o bere sau două?

El rânji:

- Ar fi grozav.

O rugă pe cameristă să aducă 4 sticle de bere, 3 pentru Joe şi una pentru ea. În locul acela torid erau necesare cantităţi mari de lichide reci. Simţea că pentru Australia era aprope simbolic că aveau să-şi ţină prima lor discuţie sentimentală în prezenţa a 4 sticle de bere. Trase 2 şezlonguri la umbră, în faţa camerei. Joe sosi aroape în acelaş timp cu berea. După ce plecă chelneriţa şi rămaseră singuri, Jane spuse în şoaptă:

- Lasă-mă să mă uit bine la tine, Joe.

Bărbatul rămase la rândul lui în faţa ei în picioare, examinându-i atent frumuseţea. Când o întânise, în Malaya, nici nu visase că era o astfel de fată.

- Nu te-ai schimbat. Te supără spatele? Nu prea mult, slavă Domnului. Nu mă deranjează când călăresc, dar nu pot să ridic greutăţi mari. Mi-au spus în spital că n-am sămai pot ridica niciodată ceva greu şi ar fi bine nici să nu încerc.

Ea dădu din cap şi ii prinse una dintre palme între mâinile ei. El rămase stânjenit alături, în timp ce ea îi întoarse palemle pe o parte şi pe cealaltă, privindu-i uriaşele ciactrice

- Şi cu asta cum e, Joe?

- E-n în regulă, pot să apuc orice, pot să pornesc un camion sau orice altceva.

Reveniră la masă.

- Uite o bere - şi-i întinse un pahar. Trebuie să-ţi fie sete. Trei din astea sunt ale tale.

- Oh, doamne!

Luă paharul şi-l golii pe jumătate. Se întinseră în şezlonguri

- Spune-mi ce ţi s-a întâmplat. Ştiu c-ai zis să nu vorbim despre Malaya - al dracului loc, nu vreau să-mi amintesc prea mult - dar vreau totuşi să ştiu ce s-a întâmplat cu tine după Kuantan.

Jane luă o sticlă de bere.

- Am continuat drumul mai departe. Căpitanul Sugamo ne-a trimis mai departe, chiar în acceaşi zi. După aia am continuat până pe coasta de est doar cu sergentul. Îmi părea rău pentru sergent, Joe. Căzuse într-un fel de dizgraţie după cele întâmplate. N-a reuşit să treacă niciodată peste asta şi apoi a făcut febră şi a murit. A murit într-un loc numit Kuala Telang, cam la jumătatea drumului dintre Kuantan şi Khota Bahr. Asta s-a întâmplat cam o lună mai târziu. Era singurul japonez care ne păzea.

El clătină din cap:

- Ei, şi ce-aţi făcut atunci?

- Ne-au lăsat să stăm acolo tot războiul. Am trăit în satul ăla, am lucrat în cîmpurile de orez până când s-a terminat războiul.

- Vrei să spui, în apă până la genunchi? Aţi pus orez, ca malayezienii?

- Cam aşa.

- Pe onorea mea!

- N-am dus-o greu. E mai bine acolo decât într-un lagăr, cred, odată ce ne-am obişnuit. când s-a terminat războiul stăteam destul de bine cu sănătatea. Am putut să facem un fel de şcoală şi să învăţăm câte ceva copii, ba am învăţat şi pe unii copii malayezieni.

- Am auzit câte ceva despre asta supuse el căzut pe gânduri. Am auzit de la un pilot, la Julia Creek.

Îl privi neîncrezătoare.

- De unde a aflat de noi?

- Era pilotul avionului cre v-a luat de acolo, în 1945. Mi-a spus că va dus cu avionul până la Khota Bahru. Va luat de la Khota Bahru până la Singapore. Acolo lucrează pentru TAA, pe traseul de la Townsville la Mount Isa. Asta trece prin Julia Creek. M-am întâlnit cu el acolo, în mai anul trecut, când urcam vitele în tren.

- Îmi amintesc, zise ea încetişor. Era un avion Dakota australian. Nu era un băiat subţiratic, cu părul blond? Cred că el e.

Se gândii un timp

- Şi ce ţi-a povestit?

- Ce ţi-am spus, că v-a dus la Singapore.

- Ce ţi-a zis despre mine?

Îl privi şi în ochii ei era o urmă de zămbet. El rânji stânjenit şi nu zise nimic.

- Haide, Joe, mai ia o bere şi hai să punem lucrurile în ordine.

- În regulă.

Luă paharul în mână şi îl ţinu fără să bea.

- A spus că eşti nemăritată. Doamna Boong! Am cerzut mereu că toate din grup eraţi măritate.

- Toate erau, cu excepţia mea. De-asta ai dat buzan în Anglia?

El nu-şi coborî privirea.

- Oh, Joe, ce risipă de bani, când eu eram aici, în Cairns!

Râseră împoreună şi băură bere.

- Ei bine, de unde era să ştiu că ai să îmi apari în cale?

Tăcu gânditoare o vreme.

- Da' tu ce faci aici? Asta tot nu mi-ai spus.

La rândul ei părea stânjenită.

- Am dat peste nişte bani. Cred că Noel Strachan ţi-a spus despre ce e vorba.

- Intr-adevăr, spuse el încet.

- Nu prea ştiam ce să fac. Nu vroiam să continui să fac pe dactilografa într-o suburbie a Londrei. Apoi mi-a intrat în cap ideea că trebuia să fac ceva pentru satul unde am stat toţi anii aceia, la Kuala Pelang. Vroiam să le fac o fântână.

- o fântână?

Îi spuse povestea de la Kuala Pelang despre prietenii ei de acolo, despre casa de spălat şi despre fântână. Apoi ajunse la partea dificilă.

- Meşterii săpători au venit de la Kuantan. Eu te credeam mort, Joe. Toate aşa credeam.

El zâmbi larg.

- La naiba, am fost cât pe ce.

Meşterii mi-au spus că nu ai murit, că te-au dus la spital şi că ţi-ai revenit.

- Am încercat să aflu ce s-a întâmplat cu tine, dar nu ştia nimeni. Sau n-au vrut să-mi spună. Cred că erau cu toţii speriaţi de moarte de Sugamo.

- M-am dus la Kuantan. Acum e foarte multă linişte acolo. Oamenii joacă tenis şi pălăvrăgesc sub copacul acela înspăimântător. De la spital mi-au spus că ai întrebat de noi - zâmbi - doamna Boong!

El rânjii din nou.

- Şi de acolo ai venit în Australia?

- Da.

- De ce?

- Ei bine, începu încurcată, vroiam să ştiu dacă eşti sănătos. Mă gândeam că poate ai putea fi în continuare în spital.

- Pe onoarea ta, ai venit în Austalia din cauza mea?

- Într-un fel. Să nu ţi se urce la cap. Aş fi făcut acelaş lucru şi dacă ai fi fost aborigen.

- Ei na, eşti cea mai în măsură să mă cerţi pe mine că am risipit banii! Ne-am fi întâlnit dac-ai fi rămas în Anglia.

Ea sări indignată:

- Şi de unde era să ştiu c-ai să apari în Anglia, sănătos tun?

Rămaseră tăcuţi îndelung, bând bere.

- Cum ai ajuns aici? Unde te-ai dus mai întâi? Ştiu că lucrai la Wolara şi m-am gândit că ar putea să ştie câte ceva despre

tine cei de acolo, aşa că am venit cu avionul de la Singapore la Darwin şi de acolo la Alice, cu autobuzul.

- Pe onoarea mea, te-ai dus la Alice Springs? Ai fost la Wolara, la Toni Duwin?

Ea scutură din cap.

- Am stat cam o săptămână în Alice, după care am obţinut adresa ta de la Midhurst, de la domnul Duwin, prin radio, de la spital. Aşa că am zburat la Willstown. Ţi-am trimis o telegramă la Midhurst să-ţi spun că vin, dar acolo mi-au spus, desigur, că erai în Anglia.

El se holba neâncrezător.

- Pe onoarea ta că ai fost la Midhorst?

- Am stat acolo 3 săptămâni.

- 3 săptămâni?!

Nu-i venea să creadă.

- Şi unde ai stat?

- La doamna Connor, la hotel.

- Da' de ce 3 săptămâni? Pentru cei mai mulţi, 3 ore ar fi fost prea deajuns.

- Trebuia să stau undeva când tu bâtuiai Anglia. Oamenii care vor să te vadă trebuie să piardă vremea pe undeva. Probabil când o să te întorci ai să găseşti hotelul australian plin de inşi de ăştia. El râse.

- Pe onoarea mea, aş vrea să fie aşa. Şi ce-ai făcut toată vremea? - Am stat de vorba cu Al Burns şi Pete Fletcher şi Sam Small şi toţi ceilalţi.

- Cred că ai ridicat oraşul în piciaore.

Se întrerupse, cântărind îndelung în minte acest nou aspect al problemei.

- Te-ai dus la Midhurst.

Scutură din cap.

- Am stat la Willstown toată vremea. M-am întâlnit cu Jim Lenon...

La parter clopoţelul sună anunţând ceaiul.

- Ar fi bine să coborâm. Nu le place să întârziem

- ştiu.

Ridică paharul să-l golească, dar rămase cu el în aer fără să-l atingă de buze. în cele din urmă spuse:

- Ce crezi despre Willstown, domnişoară Paget?

Jane zâmbi.

- Ascultă, Joe, las-o baltă pe domnişoara Paget. Poţi să-mi spui doamna Boong, sau poţi să-mi spui Jane, dar dacă o s-o tot ţii cu "domnişoara Paget", mâine plec acasă.

El zâmbi uşor.

- E în regulă, doamnă Boong. Ce părere ai de Willstown?

- O să întârziem la ceai dacă ne pucăm să vorbimde asta.

- Spune.

Ochii ei zâmbiră.

- Cred că m-am gândit că e un loc îngrozitor. Nu văd cum poate să îndure cineva viaţa de acolo.

Îşi aşeză mâna pe braţul lui.

- Aş vrea să vorbesc cu tine despre asta, dar acum trebuie să coborâm la ceai.

El se ridică din şezlong şi-şi puse paharul pe masă.

- Ai dreptate. Aşa e, oftă din greu, al dracului loc pentru o femeie.

Coborîră la ceai aşezându-se împrreună la aceeaşi masă, Joe adâncint în gânduri negre. După ce comandară, Jane spuse:

- Cât timp mai ai? Peste câtă vreme trebuie să te întorci la Midhorst?

- Când o să fiu gata să mă întorc. Am lipsit atât de mult încât câteva zile în plus nu mai contează.

Se întrerupse.

- Dar tu?

- Am venit până aici ca să văd dacă eşti teafăr. Cred c-o să mă întorc la Brisbane şi o să caut un vapor ca să mă întorc acasă, săptămâna viitoare.

Sosi mâncarea friptură pentru Joe, şuncă rece şi salată pentru Jane.

- Şi ce-ai făcut de când ai venit din Alice? Ai fost la Recife?

Ea clătină din cap.

- Am fost odată până la Rockhampton şi cu White Tours până la Tableland. Şi am stat o noapte la Atherton. Dar n-am fost nicăieri în altă parte.

- Pe onorea mea, nu poţi să te-ntorci acasă fără să vezi Marea Barieră de Corali.

Tăcu un timp, după care spuse:

- N-ai vrea să ieşim la sfârşitul săptămânii la Green Island?

Jane îl privi cu coada ochiului.

- Şi cum e Green Island?

- E doar o insulă de corali, la recife, îi explică, o insulă micuţă, rotundă, cu un diametru de un kilometru. Acolo e un restaurant şi un fel de căsuţe cu o singură cameră unde poţi să stai printre copaci. E un loc pe cinste, dacă-ţi place să faci baie. Poţi să stai toată ziua în costum de baie.

Jane îşi zise că acele căsuţele cu o cameră, risipite printre copaci, meritau cîntărite ceva mai atent, dar desigur că sugestia avea unele calităţi. Ştiau prea puţin unul despre celălalt, aveau atât de multe de învăţat, atât de multe de discutat. Orice s-ar mai fi putut întâmpla dacă avea să petreacă un sfârşit de săptămână în costum de baie cu Joe Harman pe o insulă de corali, aveau cu siguranţă să revină de acolo ştiind mult mai multe unul despre celălalt decât ar fi putut afla acolo în convenienţele impuse civilizaţie.

- Aş vrea. Cum ajungem acolo?

El se lumină la faţă de plăcere şi se bucură.

- Am să ies după ceai să-l caut pe Ernie. E probabil în barul de la Hides. Are barcă şi o să ne ducă până acolo, mâine. Durează cam 3 ceasuri. Ar fi bine să plecăm pe la 8, înainte să se înfierbânte prea tare. Şi am să-l rog să vină să ne ia de acolo luni.

- E-n regulă, dar, ascultă, Joe, asta e o treabă nemţească.

- Nu cunosc expresia.

- Tu plăteşti barca un drum şi eu la întoarcere şi fiecre ne plătim partea noastră.

Joe se împotrivi aprig.

- Dacă nu facem aşa, nu vin. Am să cred că pui la cale ceva rău.

El rânji.

- Aşa e. E-n regulă, doamnă Boong, o să ne plătim fiecare mâncărica.

După care plecă şi se întoarse pe verandă o jumătate de oră mai târziu. Dăduse peste Ernie şi aranjase barca şi cumpărase un coş mare de fructe ca să-l ia pe insulă cu ei. Înserarea se lăsa repede şi mai petrecură câteva ceasuri în întuneric, vorbind despre orice altceva în afară de Willstown. Ea află multe lucrui despre anii de început şi despre oamenii şî locurile pe care le cunoştea în Cloncury şi despre război şi despre Midhurst.

- Plouă pe cinste la Midhorst. La ultimul sezon ploios am avut 86 de centimetri. La Alice e un an bun când ai 25. Am tot

întrebat-o pe doamna Spears dacă n-am putea construi nişte stăvilare sus, la capătul pârâului, ca să mai ţinem nişte apă. Unul de-a curmezişul izvorului Kangaroo Creek şi unul pe Dry Gum.

- Şi a fost de acord?

- O să le plătesească. Necazul e, desigur, de unde iei oameni. N-ai cum să găseşti băieţi să vină şi să lucreze acolo în pustietate. A dracului treabă.

- De ce se întâmplă asta?

În ce-o privea avea deja o cale limpede de urmat, dar vroia să audă şi părerea lui.

- Nu ştiu. Toţi vor să plece să lucreze în oraş.

Ea nu mai insistă. Avea destul timp pentru asta. Vorbiră despre lucruri plăcute şi lipsite de importanţă. Află că era nerăbdător să ajungă la Midhurst să-şi vadă caii şi câinii.

- Am o căţea pe care o cheamă Lily. Mama ei a fost căţea de turmă şi s-a împerechat cu un dingo, aşa că Lily e pe jumătate Dingo. E un câine pe cinste. Şi-am mperechoat-o acum cu un alt câine de turmă, înainte să plec şi cred că acum are pui. Deci aştia or să fie pe sfert dingo. O încrucişare între un dingo şi un câine de turmă duce la un câine grozav, dar trebuie să-i ţii partea de dingo cât mai redusă, sau n-o să fie de încredere. Am avut un câine pe sfert dingo, înainte de război, la Wolara. Era un câine grozav.

Îi mai spuse că avea aproape 60 de cai de povară şi de călărie la fermă, dar se părea că nu erau aşa de aproape de sufletul lui cum erau câinii.

- Un câine vine în aşezare şi stă în preajma ta serile, spuse, şi ea îşi închipui nopţile lungi şi pline de singurătate care făceau parte în mod obişnuit din viaţa lui.

- Nu te poţi descurca acolo fără un câine.

La 10 se duseră să se culce, pregătindu-se să se tezeasca dimineaţă devreme a doua zi. Stătură puţin unul lângă altul în întuneric la intrarea în camera ei.

- M-am schhimbat mult, Joe?

El zâmbi.

- Nu te-aş fi cunoscut.

- Nici nu mă gândeam. 6 ani e vreme îndelungată.

- Nu te-ai schimbat prea mult - pe dinăuntru eşti aceeaşi persoană. - Cred că da, spuse ea încetişor. După război m-am simţit ca o femeie bătrână. După Kuantan nu credeam c-am să mă mai apuc undeva de ceva.

Zâmbi.

- N-ar fi rău un sfârşit de săptămână pe Green Island.

- Nu prea e mare lucru de făcut acolo. Bei bere sau ieşi să te plimbi într-o barcă cu fundul de sticlă, să vezi coralii şi peştii.

- Ştiu c-o să ne distrăm grozav.

Plecară a doua zi dimineaţă, în barca de pescuit a lui Ernie, o şalupă cu motor şi cu o prelată de pânză întinsă deasupra, ca să-i apere de soare. plutiră vreme de 2 ore pe o mare liniştită trăgând după ei o strună de care erau agăţate 2 macrouri mari şi strălucitor colorate. Green Island apăru după o oră arătându-şi mai întâi vârfurile cocotierilor. Pe măsură ce se apropiau se ivi şi mucuţul inel al insulei, tivit de jur împrejur cu o plajă albă de nisip de coral. Deasupra apei puţin adânci se ridica un debarcader lung. Traseră la el şi-l străbătură unul lângă celălalt, oprindu-se din când în când să privească peştii albaştri şi purpurii care se jucau în jurul coralilor din adâncuri. Pe insulă nu erau alţi vizitatori şi primiră 2 căsuţe printre copaci. Acestae aveau pereţi glisanţi ca să lase briza să pătrundă şi o perdea pentru intimitatea. Făcură repede un duş şi se întâlniră pe plajă. Jane ave un costum nou de baie, din 2 piese şi se simţi flatată de primirea ce i se făcu.

- Eşti frumoasă ca o cadră. pe onoarea mea!

Ea râse.

Nu-i destul ca să umplu o cadră, Joe.

- Cam aşa. Dar pe aici nu trage nimeni cu ochii.

- V-a trebui să am grijă. Pun prinsoare că sunt cea mai albă fmeie care a făcut vreodată baie pe aici.

O privi îndelung, neîndurându-se să-şi ia ochii de la frumuseţea ei. Partea de sus a trupului, care stătuse mai mult în soare, umerii şi braţele, erau mult mai bronzate. Deasupra sânilor avea o linie dreaptă, bine definită, ciocolatie desupra şi albă dedesubt. - Asta din cauză c-am purtat sarong, în Malaya, în timp ce făceau fântâna. Însă obişnuima să purtăm sarongul sus, pe braţe. E foarte răcoros aşa şi te apară în cea mai mare parte de soare. Şi este şi decent.

- L-ai adus?

Ea încunvţă dând din cap.

- Am să-l pun pe mine ceva mai târziu. Când se întoarseră să intre în apă îi zări pentru prima dată spatele brăzdat, spuzit şi deformat de cicatrici uriaşe. Cuprinsă de milă îşi simţi ochii

înlăcrimându-se. Bărbatul din faţa ei suferise destul de mult din cauza ei, nu trebuia să-l mai facă să sufere în plus. El îi aruncă o privire peste urmăr:

- N-ar trebui să intrăm în apă mai sus de genunchi. Pe aici sunt o mulţime de rechini.

Apoi, privind-o mai atent:

- Ce s-a întâmplat?

Ea răspunse scurt:

- Soarele. Îmi dau lacrimile, ar fi trebuit să-mi aduc ochelarii.

- Mă duc eu să ţi-i iau.

- De fapt n-am nevoie de ei.

Se aruncă cu faţa înainte în apa nu mai adâncă de o jumătate de metru şi se răsuci pe spate, lăsând apa să se scurgă pe obraji.

- E nemaipomenit

Joe sări la râmdul lui, bâlăcindu-se puţin, apoi se aşeză alături de ea pe nisipul de coral, în apa caldă.

- Spune-mi Joe, rechinii vin chiar aşa aproape?

- Dacă apa-i până la brâu, te atacă, pe onoarea mea. Nu ştiu dacă pe aici e vreunul. Necazul e că nu ştim niciodată. În Malaya nu erau rechini?

- Ba cred că da. Sătenii nu intrau niciodată în apă mai sus de genunchi, aşa că nici noi n-am intrat. Şi în râu erau crocodili. Râse

- Una peste alta nimic nu-i mai bun pentru un ţinut fierbinte ca un bazin bun.

Se rostogoliră în apa albastră şi translucidă. Razele soarelui tremurau printre picături şi făceau nisipul de coral să sclipească argintiu.

- Nu m-am scăldat niciodată într-un bazin. Se zice că se fac cu un capăt mai puţin adânc, nu-i aşa, unde poţi să stai ca aici?

- Sigur, cu un capăt mai ridicat şi un capăt mai adânc, cu trambuline la cel adânc. Aici în Australia nu sunt piscine?

- Pe onoarea mea, în locuri ca Sydney şi Melbourne sunt. Am auzit de unii propietari de ferme că ar avea şi ei, da-n locuri cum sunt Cairns şi Townsville şi Mackay, asta sunt la mare, aşa că n-au nevoie de bazin.

- Doamna Maclean avea o piscină la Alice Springs. am făcut baie odată sau de două ori.

- Eu n-am văzut-o.

Jane se rostogoli pe spate privind un pescăruş care se rotea în vârtejul de aer cald de deasupra insulei.

- În Willstown ai putea face un bazin. Ai toată apa care-ţi trebuie, de la sonde şi care se risipeşte degeaba, chiar în mijlocul oraşului. Poţi să faci un bazin foarte drăguţ chiar peste drum de hotel.

- Apa aia nu se risipeşte, observă el, pe onoarea mea, o beau vacile la vreme de secetă.

- N-o să le facă rău vacilor dacă o s-o împrumutăm noi mai întâi şi o s-o folosim la bazin. O să fie chiar mai dulce.

- S-ar putea să fie mai dulce dacă o să înoţi tu în ea, se prinse el în joc. Cât despre mine, nu prea ştiu. N-ar trebui să stăm în apaă mai mult de un sfert de oră. La prânz te poţi arde; acum o să te arzi la fel de uşor în apă ca şi pe uscat. Trebuie să ai grijă, cu o piele de albă ca a ta.

Plecară de pe plajă la umbra palmierilor şi stătură acolo un timp... apoi se întoarseră la căsuţele lor să-şi pună ceva mai multă îmbrăcăminte pentru masă. Convenţiile australiene, descoperise ea, erau foarte atente cu ţinuta la masă. În Cairns, chiar şi în cele mai fierbinţi zile ale verii un bărbat care n-ar fi avut haină şi cravată n-ar fi fost servit în salon, aşa cum n-ar fi fost servită o femeie în pantaloni.

Harman îi pregătise un prânz uşor: carne rece şi fructe. Se simţi mişcată de atenţia cu care se îngrijea să-i facă acel sfârşit de săptămână cât mai plăcut. În vreme ce se lupta să mănânce decent un fruct de mango, întrebă:

- Joe, de ce unele locuri ca Willstown al nostru n-au fructe proaspete? Nu cresc?

- Mango creşte. Avem 3 sau 4 copaci de mango la Midhurst. În oraş n-ai văzut nici unul? mă gândeam că trebuie să fie.

- N-am văzut în hotel nici un fel de fructe şi nici de vânzare pe undeva.

- Ei bine, poate că nu sunt. Oamenii nu par să se intereseze prea tare de ele. În unele locuri fiecare copac de pe stradă e un mango kukta. La începutul verii treci cu maşina peste ele, e plin drumul.

- Şi oamenilor nu le plac fructele proapete şi legumele? Vreau să zic că se pot îmbolnăvii de tot felul de boli de piele dacă nu mănâncă aşa ceva.

- Regiunea e prea fierbinte ca bătrânii să poată lucra în grădină, ca în alte locuri, şi nu sunt destui oameni în ţinut care să se ocupe şi de aşa ceva. Nu putem să facem rost de oameni nici măcar pentru fermă. Trebuie să angajăm 2/3 aborigieni. Pur şi simplu nu-s destui oameni. Nu vin aici, în pustietăţile noastre.

- La Alice Springs erau o mulţime de legume proaspete, spuse ea gânditoare.

- A, da...   el Alice e un orăşel pe cinste.

după prânz dormiră fiecare în patul lui, la adăpost de fierbinţeala zile şi făcură din nou o baie înainte de ceai. În răcoarea serii se duseră până la capătul debarcaderului şi pescuiră. Prinseră peşti de nisip şi 3 sau 4 peştisori de un albastru şi roşu strălucitor, care erau otrăvitori şi au trebuit să-şi pună mănuşi ca să-i scoată din cârlig, căci înţepau, după care hotărâră că acest sport era destul de anost. Îşi strânseră undiţele şi priviră soarele apunând dincolo de înălţimile Atherton Tableland care se profilau pe orizont.

- Ciudat, te duci într-o altă ţară şi te aştepţi ca totul să fie diferit, când colo sunt o mulţime de lcruri care sunt cam la fel. Apusul arată exact ca în Anglia, în unele seri frumose de vară.

- Nu prea vezi multe lucruri englezeşti pe aici, în Green Island. Şi nici în Willstown.

- Dar în Cairns am văzut o mulţime de maşini Vauxhall şi Austin parcate pe stradă, produse englezeşti şi North British Insurance Company şi Tatersals. Dacă asculţi cu ochii închişi băieţii care vând ziare pe stradă, ţi se pare că sună la fel ca atunci când locuiam în Ealing ...

- Când lucrai, nu-i aşa?

- Aşa e.

- Şi o să stai acolo din nou când o să te duci acasă?

- Nu ştiu. Nu ştiu ce-am să fac, Joe repetă ea în şoaptă.

Stătea alături în lumina serii, privind apusul soarelui peste apa liniştită. Se aşteptase ca el să refuze împingerea discuţiei spre tema asta şi fu dezamăgită că n-o făcuse. Se aşteptase la mai mult din partea lui şi pentru că nu se întâmpla nimic, începu să o cuprindă mâhnirea. Se aşteptase să petreacă întregul sfârşit de săptămână în defensivă, respingându-i asalturile. Lucruruile se desfăşuraseră foarte, foarte diferit. Comportamentul lui Joe Harman faţă de ea fusese dincolo de orice reproş; nu încercase s-o sărute şi nici măcar nu încercase s-o atingă... dar în afară de

faptul că fusese în Anglia cu unicul scop de-a o găsi, s-ar fi putu crede că persoana ei nu-l interesa în nici un fel. Spre sfârşitul zilei începu să se îngrijoreze din ce în ce mai tare. Îi făcuse deja să sufere şi lucrurile nu stăteau mai bine când se duseră la culcare. I-ar fi plăcut să fie sărutată în întunericul de sub palmieri, dar Joe n-o făcu. Îşi spuseră noapte bună în cel mai obişnuit fel, nici măcar nu-şi strânseră mâinile, apoi se retraseră fiecare în căsuţa lui, cât se poate de sobru.

Jane rămase trează o vreme, neliniştită şi tulburată. Fusese aproape sigură că va atinge un anume prag emoţional pe Green Island dar, după cum se desfăşurau lucrurile, se părea că luni avea să plece fără să se întâmple nimic. Şi dacă aşa aveau să stea lucruile, intenţiona să ia trenul până la Brisbane şi să plece acasă. Nu ar fi avut motiv să facă altfel, iar gândul acesta era aproape insuportabil. Ştia că comportmentul ei englezesc era foarte ciudat pentru el. Dar nu ştia cît de dornică şi pregătită era ea să se adapteze la viaţa din Queensland; poate că şi banii pe care-i avea constituiau în aceeaşi măsură un obstacol între ei. Nu credea că un bărbat atât de sincer şi de curat şi-ar fi făcut probleme căsătorindu-se cu o fată cu bani, dar situaţia aceasta l-ar fi putut totuşi ţine departe de ea. Avea impresia că exista ceva diferit între ea, o enlezoaică tânără, ciudată şi sănătoasă, şi o australiancă din Cairns. Dacă pe Joe Harman l-ar fi interesat atât de mult vreo fată din Cairns, se gândi, probabil că acum ar fi dost deja în pat cu ea. Ea nici măcar nu fusese sărutată.

Rămase trează multă vreme.

Ziua următoarea lucurile nu părură cu mult mai bune. Se scăldară în răcoarea dimineţii, în acea mare translucidă. Se plimbară pe recif la vremea refluxului, să caudte corali coloraţi. Vâslіră în jurul insulei într-o barcă cu fundul de sticlă, ca să admire peştii coloraţi şi tot timpul îi despărţi o distanţă bună de 15 centimetri. La ceai descoperiră că-şi consumaseră toate subiectele de conversaţie. Deasupra lor atârna greu ceva şi pauzele lungi şi strânjenitoare, când nici unul dintre ei nu găseau ce să spună, erau din ce în ce mai dese. Pe înserat hotărâră să se plimbe pe plajă. Îl lăsă la uşa căsuţei.

- Lasă-mă câteva minute, Joe. Nu vreau să mă plimb pe plaja în rochia asta.

Trase perdeau. în vrem ce se schimba se gândea că nu mai avea decât o zi şi erau de lămurit atât de multe lucrururi, lucruri

pe care nici măcar nu începuseră să le discute. N-avea să ajungă nicăieri dacă nu încerca să rişte puţin - iar pentru Joe merita s-o facă.

Când ieşi din cameră, în lumina apusului, Joe se întoarse către ea şi se trezi cu 6 ani în urmă, în Malaya. Jane purta acelaşi sarong de bumbac vechi şi decolorat, sau unul foarte asemănător, răsucit sul la subţioară, menţinut la locul lui de un ac. Umerii şi braţele bronzate erau goale. Era desculţă şi îşi lăsase părul lung să atârne pe spate, ca un fel de sul lung, legat la capăt cu un capăt de panglică, aşa cum îl purase în Malaya. Nu mai era englezoaica ciudată, cu bani. Era din nou doamna Boong, doamna Boong pe care o purtase în amintire atâţia ani.

Se apropie de el cam timidă şi işi aşeză amândouă palmele pe umerii lui şi spuse:

- Aşa e ami bine, Joe?

Nu-şi aduse aminte prea bine niciodată ce se întâmplă în următoarele 5 minute. Se trezise prinsă în braţele lui în vreme ce el îi săruta obrajii şi gâtul şi umerii, nestăpânit, iar palmele îi căutau trupul. În tumultul acelor senaţii ce o invadaseră înţelese că bărbatul acela o dorea ca nimeni altul. Se lăsă fără împotrivire în braţele lui. Nu-i trecu nici o clipă prin cap să se zbată sau să încerce să se depărteze; dar într-un târziu, când reuşi să-şi recapete răsuflarea, spuse:

- Joe, o să ne vadă din casă.

Următorul lucru pe care îl realiză era că se aflau în camera ei. Nu şi-a adus niciodată aminte cum a ajuns acolo, dar gândindu-se la asta mai tîrziu, ajunse la concluzia că probabil o ridicase în braţe şi o dusese până acolo. Şi se simţi din nou tulburată: un sarong ţinut deasupra sânilor de un nod destul de slab va rămâne la locul lui toată ziua - dacă este purtat cum trebuie; dar nu rezistă prea mult mâinilor unui bărbat energic. Simţea că începe să se desfacă şi să se lase în jos şi nu avea pe ea nici un alt obiect de îmbrăcăminte. În braţe lui, fără să-i opună rezistenţă, acoperită de sărutări, se gândi "acum se întâmplă" şi "trebuia să se întâmple o dată" şi "mă bucur că e Joe" apoi "nu-i vina lui, eu l-am împins" şi apoi "trebuie să stau jos, altfel o să rămân goală puşcă".

Şi cu asta scăpă din braţe lui, făcând un pas înapoi şi se aşeză pe pat. El se lăsă să cadă lângă ea, râzând, şi ochii ei râseră odată cu râsul lui. în vreme ce Jane încerca să-şi ţină

sarongul cu mâna stângă, ca să-şi acopere pieptul, el o cuprinse din nou în braţe şi începu s-o mângâie, după care spuse simplu:

- Vrei?

Ea îi înconjură gâtul cu braţul drept şi spuse în şoaptă:

- Dragă Joe, dacă vrei tu.. Dacă poţi să aştepţi până ne căsătorim, ar fi mai bine, dar orice ai face acum, am să te iubesc la fel de mult

El o privi lung.

- Mai spune o dată.

Îşi apropie buzele de ale lui şi îl sărută din nou.

- Dragă Joe, sigur că sunt îndrăgostită de tine. De ce crezi că am venit în Australia?

- Vrei să te măriţi cu mine?

- Sigur că da.

Îşi ridică ochii către el cu dragoste şi zâmbet în priviri.

- Oricine ne-ar vedea acum ar zice că suntem deja căsătoriţi.

Jane zâmbi larg.

O ţinu mult mai blând în braţe.

- Habar n-am ce crezi despre mine.

- Să-ţi spun?

Îi luă între palme una dintre mâinile rănite şi-i mângâie cicatricele mari.

- Cred că eşti bărbatul cu care aş vrea să mă mărit şi de la care să am copii.

Părea să nu mai conteze că sarongul îi aluncase până la brâu.

- ... Dar aş aştepta câteva luni ca să ne aranjăm puţin vieţile, Joe. Mai întâi căsătoria. E un lucru important şi sunt lucruri care ar trebui făcute mai înainte de căsătorie; dar dacă tu spui că nu ptem să aşteptăm, am să mă căsătoresc cu tine mâine, sau în noaptea asta.

O trase spre el blând şi-i sărută vârfurile degetelor.

- Pot să aştept. Am aşteptat 6 ani şi pot să mai aştept puţin. - Săracu' Joe. O să încerc să-ţi fac aşteptarea uşoară şi n-am să te chinui. N-ar fi trebuit să fac asta. Se desprinse din braţele lui şi-şi înodă saringul din nou.

- Ieşi, te rog, puţin, şi am să pun pe mine mai multe haine.

- Nu trebuie să faci aşa ceva. N-am să fac nimic altceva în afară să te sărut din când în când. Rămâi aşa în noaptea asta, ca

şi cum am fi fost în Malaya.

- Doar noaptea asta.

Apoi ieşiră afară şi stătura pe plajă în lumina strălucitoare a lunii, îmbrăţişaţi.

- Nu credeam că un bărbat poate să fie atât de fericit, zise el la un moment dat.

O jumătate de ora mai târziu:

- Joe, suntem amândoi obosiţi, acum, şi a venit vremea să ne culcăm. Avem al naibii de mult să vobim, dar o să vorbim ami bine mâine dimineaţă. Un singur lucru vreau să-ţi spun în seara asta: dacă vreodată o să simţi că nu mai poţi să aştepţi, să-mi spui. Dacă ai să vi la mine aşa, îţi promit că o să ne căsătorim imediat, sau chiar mai devreme.

El spuse blând:

- O să aştept multă vreme pentru tine, după seara asta.

- Dragul de Joe! N-am să te fac să aştepţi mai mult decât e nevoie.

Era atât de obosită când intră în camera ei încât nu aprinse lumânarea. Se lăsă să cadă pe pat îşi desfăcu sarongul ca în Malaya şi adormi aproape imediat.

Se trezi la prima rază de lumină a zorilor şi se întinse pe pat absurd de fericită. Începu să se gândească la ceea ce se întâmplase. În sfârşit simţea că lucrurile începeau să se aşeze aşa cum trebuia. Se ridică o dată cu soarele care dogorea şi strecură o privirǎ către camera lui Joe şi clădirea restaurantului. Nu se vedea nicio mişcare nicăieri, aşa că-şi puse costumul de baie, se duse până la plajă şi făcu o baie. Întinsă în apa mică şi privind sorele ridicându-se pe cer, descoperi pe corpul ei câteva zgârieturi şi reflectă asupra felului în care trecuse la un fir de păr de o soartă mai rea decât moartea.

Se întoarse în tăcere în camera ei şi-şi puse o rochie, apoi se duse la restaurant. Era deschis, dar nu era nimeni prin preajmă. Puse ceainicul pe soba de gaz şi pregăti ceaiul. Luă cu ea o ceaşcă şi se duse la căsuţa lui Joe şi aruncă o privire înăuntru. Dormea întins pe pat, îmbrăcat într-o pereche de pantaloni scurţi. Stătu acolo câteva minute privindu-l dormind. Liniile de îngrijorare de pe chipul lui dispărură şi dormea liniştit şi uşor ca un băieţel. Cicatricile de pe spate ieşau sălbatic în evidenţă şi tulburător în evidenţă. Îl privi o vreme cu dragoste, ştiind că de aici înnaite avea să-l vadă în aproape toate dimineţile

vieţii ei şi gândul îi făcu plăcere. Înaintă şi puse ceaşca jos şi când îl privi din nou, el deschisese ochii şi o privea:

- Bună dimineaţa, Joe.

Se întrebă dacă n-ar fi trebuit să fugă ca un iepure.

- Ţi-am făcut o ceaşcă de ceai.

El se ridică într-un cot.

- Spune-mi, zise, ceea ce cred că s-a întâmplat noaptea trecută, chiar s-a întâmplat?

- Cred că da. Cred că s-a întâmplat: sunt plină de vânătăi.

Intinse mâna.

- Vino aici şi lasă-mă să te sărut.

Ea făcu un pas înapoi.

- Pentru nimic în lume. Am să te sărut când ai să te ridici, să faci baie şi ai să pui pe tine nişte haine.

- Tu nu faci baie?

- Am făcut. M-am sculat şi am bucătărit cam o oră, în timp ce doremai, apoi am venit aici şi te-am privit. Ai dormit bine?

- Ca un buştean.

- Şi eu.

Îşi zâmbiră cu o înţelegere copilărească.

- Dă-mi 1 minut şi o să cobor pe plajă.

Stătu pe nisip şi pălăvrăgi cu el aşteptându-l să-şi isprăvească baia, apoi el ieşi şi se duse să se bărbierească. Mai târziu apăru într-o cămaşă albă şi o pereche curată de pantaloni kaki, militari, şi ea se strecură în braţele lui şi-l sărută, după care, pentru că nu se vedea urmă de mic dejun, stătură îmbrăţişaţi unul lângă celălalt, pe plajă, în briza răcoroasă a dimineţii, vorbind şi vorbind şi vorbind într-una. Nu mai întâmpinau dificultăţi în a găsi subiectele de discuţie şi chiar şi tăcerea, când se lăsa, era plăcută şi întimă.

După micul de jun fumară câte o ţigară cu ultima ceaşcă de cafea, iar el spuse:

- M-am tot gândit. Am să las baltă Midhurst de îndată ce doamna Spears o să găsească alt manager.

Îl acultă consternată. Ce avea să mai urmeze?

- Dac-am putea găsi o fermă pentru îngrăşarea vitelor, dincolo, la Adelaida, la Malala, sau la Hamley Bridege sau Balaklava sau într-un loc ca ăsta - pe linia ferata de la Alice Springs şi nu prea departe de abator. Asta aş vrea să fac. Cred că am putea să găsim un loc ca ăsta doar la 50 de mile de oraş, să

putem ajunge acolo imediat.

Ea tăcu aproape un minut. Subiectul trebuia abordat cu grijă.

- Ce vrei să faci? Ce e rău cu Midhurst?

- E prea departe de oraş. E în regulă pentru un bărbat singur, dar nu pentru o pereche căsătorită. Acum Adelaida e un oraş pe cinste, eu sunt din Queensland, dar îmi place Adelaida mai mult ca Brisbane. N-am văzut Sydney sau Melbourne, dar Adelaida este un oraş pe cinzte, pe onoarea mea. Are străzi şi străzi doar cu magazine şi tramvaie şi cinematografe şi săli de dans; un loc simpatic înconjurat de dealuri şi vii. Am duce-o grozav dac-am avea o fermă lângă Adelaide.

- Dar, Joe, asta-i ceea ce vrei să faci tu, doar să cumperi vite în din zonele mai îndepărtate şi să le îngraşi? Mi se pare cumplit de plictisitor. Te-ai sătuat de pustietate?

Îşi strivi chiştocul ţigării de podea, lângă călcâi.

- Există lucruri care se potrivesc unor bărbaţi singuri şi lucruri care se ptrivesc unora căsătoriţi. Când te însori, trebuie să mai schimbi un lucru sau 2.

Între ei se afla masa pe care serviseră micul dejun, mult prea lată pentru intimitatea pe care abia o descoperiseră. Simţea că nu putea să se ocupe de o problemă atât de serioasă ca aceasta, fără să-l atingă.

- Hai să ieşim.

Ieşiră şi găsiră o cărare printre smocurile de iarbă crescute pe nisipul de capătul plajei şi se aşezară la umbră unul lângă altul. - Nu cred că ar fi drept, nu cred că ar trebui să pleci de acolo doar pentru că ne căsătorim.

El îi zâmbi.

- Ţinutul Golfului nu-i un loc pentru o femei dacă nu-i căsătorită acolo şi crescută în pustietăţi - şi câteodată nici atunci. Am văzut nişte familii din Anglia încercând să se descurce şi nu ştiu să fi reuşit vreodată. Viaţa e prea diferită, prea grea.

- Ştiu că-i foarte diferită şi foarte grea. Am stat în Willstown vreme de 3 săptămâni şi ştiu cîte ceva despre asta.

Îi luă mâna în palmele ei şi-i mângâie cicatricile.

- Ştiu de ce ţi-e teamă: că o fată venită de-a dreptul din Anglia, o fată ca mine, ar fi nefericită. Ţi-e temă că o să încep să mă plictisesc şi am să caut motive să plec la oraş, la dentist, la cumpărături, lucruri dintr-astea. Ţi-e teamă că dacă începem

viaţa în doi la Midhurst o să fie o încercare prea grea pentru mine şi căsătoria noastră n-o să reuşească.

îşi ridică privirile, uitându-se în ochii lui.

- De asta ţi-e teamă, nu?

El îi susţinu privirea fără să clipească.

- Aşa e. un bărbat n-are dreptul să silească o fată din Anglia să trăiască într-un loc nenorocit ca Willstown.

Ea zâmbi.

- Nu-i vorba numai de fetele din Anglia; şi fetele din Australia, fetele născute în Willstone, fug la mii de mile ca să scape de acolo.

- Aşa-i. Dacă ele nu pot rezista, cum ai putea tu?

- Nu ştiu daca-şi putea, spuse ea gânditoare.

Trebuia sâ fie sinceră.

- Toate localitaţile din Ţinutul Golfului sunt la fel?

El dădu din cap.

- Normaton e ceva mai mare, are 3 cârciumi în loc de una singură şi are şi o biserică.

Urmă o tăcere îndelungată.

- Şi mie mi-e teamă de unele lucruri, zise ea în cele din urmă.

Joe îi apucă mâna. Nu putem îndura ideea că ea se temea de viaţa care o aştepta. Fusese destul de curajoasă noaptea ce trecuse.

- Şi ce-i cu asta?Mi-e nu mi-e teamă că-mi schimb slujba.

- Nu pot să cred că va ieşi vreodată ceva bun din faptul că un bărbat trebuie să-şi schimbe slujba doar pentru că soţia lui nu poate să îndure viaţa pe care o duce el. Eşti obişnuit să lucrezi pe o propietate de aproape 2 mii de mile pătrate, Joe; să pleci câte 3 săptămâni, cu cai de povară, şi să nu ieşi de pe pământurile tale. Ce-ar face un om ca tine pe o mie de acri?

El zâmbi vag. Pusese degetul pe rană.

- Cred că m-aş obişnui destul de repede.

- Ştiu că ai putea. Ai putea chiar să te descurci destul de bine, dar asta nu te-ar satisface. După ce o să ne obişnuim cu cinematografele sau străzile cu şiruri de magazine sau cu sălile de dans, o să începem să ne certă. O să ne certăm, Joe, şi ai să te gândeşti la viaţa pe care o duceai în Ţinutul Golfului şi cum a trebuit să renunţi la ea din cauza mea şi eu am să ştiu că tu te gânseşti la asta şi că dai vina pe mine şi negura asta o să

plutească între noi toată viaţa. De asta mi-e teamă. Cred că ar trebui să stăm acolo unde munceşti acum.

- Tu singură ai spus că n-ai putea rezista în Willstown, Burketown sau Croydon. Ei bine, astea-s toate la fel.

- Ştiu, răspunse ea gânditoare. Nu prea sunt rezonabilă: mai întâi spun că n-aş putea suporta să trăiesc într-un loc ca ăsta, după aia spun că n-ar trebui să te gândeşti să locuieşti în altă parte.

- Cam aşa e.

Era nedumerit şi tulburat.

- Trebuie să încercăm să găsim o cale care să ni se potrivească la amândoi; şi e o singură cale, Joe.

- Şi care-i asta?

Ea îi zâmbi.

- Ştiu eu? Poate ar trebui să ne ocupăm puţin de Willstown.

Capitolul 8.

Petrecură toată ziua într-un ciudat amestec de dragoste şi plamficare economică.

- N-ai să-mi spui că un ţinut care are de 3 ori mai multă ploaie decât Teritoriile nu poate să suporte un oraş la fel de bun ca Alice spuse ea la un moment dat. Ştiu că Alice are cale ferată, dar Willstown are ploaie. Şi ştiu care dintre ele e mai bună pentru creşterea vitelor... Dacă ai să continui *aşa*, Joe, am să plec şi am să stau singură. Încă nu ne-am căsătorit.

Îi îndepărtă mâna şi i-o sărută.

- Ploaia nu e singurul lucru de care ai nevoie ca să creşti vite. Sigur că, cu cât ai mai multă hrană şi mai bună cu atât trec mai multe de sezonul secetos şi ai mai multe să vinzi. Dar sunt mult mai multe lucrui în afara de astea, pe onoarea mea.

- Spune, zise ea ţinându-i strâns mâna între palmele ei, un lucru: odată ce-o ai, trebuie să păstrezi apa aia. E adevărat că la Midhurst plouă mult, dar totul se duce într-o clipă.

- Plouă de la jumătatea lui decembrie până la sfârşitul lui februarie. Şi ai să vezi toate pâraiele pline ochi; dar 3 săptămâni mai târziu, la sfârşitul lui martie, toate sunt din nou uscate şi ţinutul e la fel de secetos ca şi până la ploi.

- De asta vrei să construieşti barajele la Kangaroo Creek şi la Dry Gum Creek? - De asta. Vreau să încep construind zăgazuri micuţe, ca să ţină apa, câte un dig în fiecare an, începând de la

izvor şi coborând în josul apei. Şi aşa o să am câte un mic iaz la fiecare 2 sau 3 mile de-a lungul pâraielor, până se varsă în Gilbert. N-au să ţină apa tot sezonul, soarele e prea puternic, dar poate creşte multă iarbă la Midhurst daca-i avea multe din astea, pe onoarea mea.

Îi eliberă mâna din strânsoare.

- Cât de mare e Midhurst?

- 1100 de mile pătrate.

- Şi câte vite cresc acolo?

- Cam 9 mii. Ar putea să ţină mai mult de atât, dar e uscat rău la capătul de sus, foarte uscat.

- Să zicem c-ai putea avea toate zăgazurile alea la care te gândeşti. Atunci câte vite ai putea ţine?

- Nu văd de ce n-aş puta ţine dublu decât acum. Asta ar însemna cam 8 pe kilometru. Cu o ploaie ca cea pe care o primim noi, aş putea s-o fac.

- Anul trecut ai vândut 14 mii, nu

- Aşa e.

- Şi cât ai luat pe cap de vită?

- 4 lire şi 16.

Ea îi apucă din nou mâna păstrând-o prizonieră.

- Încerc să mă gândesc, Joe. Dacă dublezi numărul vitelor de la fermă, ai avea încă 14 mii în fiecare an. Asta înseamnă că poţi să vinzi în fiecare an, în plus, de 6-7 mii de lire. Şi atunci ai vinde în valoare de 12 sau 13 mii de lire pe an. O să merite să cheltuieşti ceva capital pe zăgazuri ca să obţii creşterea asta la venit, nu crezi?

Joe o privi cu respect în ochi.

- Aşa m-am gândit şi eu. I-am spus doamnei Spears, zic: "aş vrea să ţinem un grup permanent, de 3 bărbaţi şi câţiva abo, să fac câte puţintel în fiecare an, lucrând în jos de la izvoare; să cheltuiesc cam 1500 de lire pe an, să zicem. Profitul ar fi mai mic în primul an, dar după asta ar creşte constatnt până la aproape dublu". Aşa i-am spus şi a acceptat să cheltuiască toţi banii ăştia. Da' ăsta-i doar începutul. Nu-i treabă foarte uşoară: ar putea să treacă ani până să găsim oamenii.

Jane îl privi neâncrezătoare

- Ani?

- Cam aşa, zise el oftând din greu. E foarte frumos să te gândeşti la lucruri din astea, dar e altă treabă să le faci. Ar putea

să treacă 5 ani până să am toată treaba făcută. Vezi, la Midhurst suntem doar 3: eu, Jim Lenon şi Dave Hope. Va trebui să mai găsim încă trei care să lucreze toată săptămâna în câmp, la 40 de mile de aşezare, muncind în cea mai mare parte a vremii cu târnăcopul şi cazamaua şi destul de serioşi ca să se descurce singuri, mulţumindu-se cu o singură vizită, o dată pe săptămână sau o data la două săptămâni. Ei bine, e greu să găseşti oameni ca ăştia. În fiece an sunt din ce în ce mai puţin oameni în Ţinutul Golfului. Dacâ n-ar fi aborigienii, nu ştiu ce ne-am face.

- Şi sunteţi doar 3? Vreau să spun 3 albi care se ocupă de Midhurst

Îşi petrecu braţul pe după umerii ei.

- Când ai să vii tu o să fim 4.

Ea îşi zise că vor fi 5 sau 6 curând după asta, dar se abţinu s-o spună.

- Câţi ai vrea să ai?

- Vrei să zici pentru 18 mii de capete de vite anul viitor?

Ea încunvinţă.

- Aş putea folosi 20 la o fermă ca asta.

- N-ar fi prea mulţi?

- Nu, dacă ţii taurul în padoc, ca să îmbunătăţeşti rasa. O să fie de făcut garduri şi împrejmuirii şi tot felul de chestii d-astea. Cred că aş putea avea de lucru pentru 20 de ringeri albi şi ceva mână de lucru suplimentară.

- Pete Fletcher spune că în Willatown şi împrejurimi sunt 50 de ringeri.

- Cam aşa e.

- Dacă toate fermele s-ar dezvolta aşa cum spui, obeservă ea, asta înseamnă de 7 ori mai mulţi ringeri, pentru că acum sunteţi doar 3. 3 sau 4 sute de ringeri în district, toţi cu neveste şi familii, şi magazine pentru ei şi cârciumi şi garaje şi radio şi cinema. Aici e loc destul pentru un oraş de 2-3 mii de oameni, Joe.

El zâmbi.

- În curând o să-l faci la fel de mare ca Brisbane.

Ea replică severă:

- Nu. Joe, în grupul nostru din Malaya era o doamnă mai în vârstă, doamna Frith. Ea credea că tu trebuie să fi Iisus Christos pentru că ai fost crucificat. Am încercat să-i explic că nu eşti. Dacă te-ar vedea ce faci acum, probabil că m-ar crede.

Mai vorbiră o vreme despre doamna Frith, apoi reveniră la probleme mult mai importante.

- Joe, ascultă-mă, crezi că ar fi o prostie dacă-aş spune că vreau să încep o afacere la Willstown?

El se holbă neâncrezător.

- O afacere? Ce fel de afacere ai putea face tu în Willstown?

- Ştii ce făceam în Anglia?

- Dactilografă, nu?

Îi luă mâna şi i-o netezi cu palmele.

- Sunt foarte multe lucruri pe care nu le ştii desre mine, atât de multe... Am să-ţi spun.

Începu să-i povestească despre Pack şi Levi, despre domnul Pack, despre pantofi din piele de aligator şi despre Aggie Top. O jumătte de oră mai târziu spuse:

- Asta-i ceea ce vreau să fac. Crezi că-i o nebunie?

- Nu ştiu.

Apoi, destul de neaşteptat, zise:

- M-am plimbat pe Bond Street şi m-am uitat în magazine.

Se întoarse către el, surprinsă.

- Zău?

El dădu din cap.

- L-am întrebat pe domnul Strachan ce-ar merita să văd în Londra şi el m-a întrebat câtă istorie ştiu şi i-am spus că n-am prea mers la şcoală. Şi atunci el mi-a zis să mă duc şi să văd Catedrala Sf.Paul şi Westminster Abbey şi apoi mi-a zis să iau autobuzul până la Piccadilly Circus şi să mă plimb pe Regent Street şi pe Oxford Street şi pe Bond Street. Şi înapoi pe Piccadilly. Mi-a zis că am să văd în drum cele mai bune magazine.

Ea încuviinţă din nou. I se păreau atât de departe de Green Island şi de şoapta frunzelor de cocotieri deasupra capului şi de briza mării.

- Am văzut o mulţime de magazine care vând o mulţime de lucruri din piele de crocodil - şi un fel de valijoare.

Se întoarse către ea.

- A fost interesant. M-am întrebat dacă erau pieile pe care le aduce bătrânul Jeff Peacock. M-au făcut să mă simt acasă. Erau făcute foarte frumos, dar preţurile, pe onoare mea! Cele mai multe n-aveau preţ, da' era una, un fel de cutiuţă din piele de aligator, cu tot felul de chestii de argint pe ea, pentru doamne - 100 de guinee, atât costa asta!

Jane se înfierbântă:

- Joe, mă prind că era făcută de Pack şi Levy! Noi facem tot felul de chestii din astea.

- Nu cumva te gândeşti că ai putea face lucrurile astea în Willstown?

- Nu serviete, Joe, doar pantofi - să începem cu pantofii, oricum. Un atelier micuţ, cu 6 sau 7 fete care fac pantofi din piele de aligator.

- N-o să te coste prea mult?

- Nu mai mult decât îmi pot permite dacă iese prost. Dar nu ştiu, poate că n-o să iasă prost. Dacă iese bine şi dacă rentează, ar fi un lucru bun pentru oraş?

- 6 sau 7 fete, toate cu slujbâ plătită, în Willstown? N-ai să le ţii nici 6 săptămâni: o să se mărite toate, pe onoarea mea, aşa o să facă.

Ea râse.

- Atunci va trebui să mai găsesc încă 6 sau 7.

Se ridică.

- Hai să facem o baie. O să se încingă curând şi n-o să mai fie bine de scăldat.

Se schimbară şi se întinseră în apa curată, argintie, pe nisipul de coral.

- Uită-te la vânătăile astea, brută! Data viitoare să te pui cu cineva pe măsura ta!

După un timp zise:

- Mai am o surpriză pentru tine. N-ai să te îneci dacă am să ţi-o spun acum? Aş vrea să fac o cofetărie.

- Pe onoarea mea!

- Am să plătesc o groază de bani fetelor alea, continuă ea foarte serioasă. Trebuie să-mi iau înapoi o parte din ei.

O privi nesigur; nu-şi dădea seama dacă glumea sau nu.

- O cofetărie în Willstown?! N-o să renteze niciodată!

- Aşteaptă să vezi cât am să cer pe o îngheţată. Nu doar îngheţată, Joe, ci şi fructe şi legume proaspete, tot felul de produse congelate, reviste pentru femei şi cosmetice şi toate mărunţişurile pe care le caută femeile. Am o fetişcană foarte drăguţă care vrea să vină să se ocupe de asta. O anume Rose Sawer, care locuieşte în Alice Springs.

- Dacă o să ai o fată ca asta angajată acolo, femeile n-o să mai poată intra în prăvălie: o să fie plin de ringeri.

- E-n regulă - câtă vreme cumpără îngheţată.

Se întoarse către el.

Ai petrecut vreodată vreo duminică în Alice Springs?

El scutură din cap.

- Nu cred. Oricum, nu, după război.

- Ştiu de ce: sunt închise cârciumile.

Joe rănji.

- Aşa-i. Şi-n Willstown e-nchis. Duminica, barul e închis. De obicei poţi să faci rost de câteceva pe uşa din spate, de la Ma Connor.

Jane se întoarse pe burtă în apă.

- Va trebui să-l mituiesc pe sergentul Haines, Joe. Duminica e cea mai bună zi pentru cofetăriile din Alice Springs. Toţi bărbaţii care se duc la bar în cursul săptămânii, vin cu copii şi nevestele, duminica, la cofetărie şi cumpără îngheţată şi Coca-Cola. Localul ăla face o afacere fantastică duminicile.

- Aşa-i, spuse el gânditor. Altceva n-ar prea fi de făcut.

După un timp ieşiră din apă şi se duseră să se întindă la umbră. Ea nu-l lăsa să stea prea mult la soare, de teamă să nu se ardă. În vreme ce fumau sub copaci, el reluă:

- O să coste al dracului de mult, Jane, ce vrei tu să faci. 3-4 mii de lire, sau chiar mai mult.

- Am destul.

Se întoarse către ea

- domnul Strachan mi-a spus că eşti o femeie bogată, zise în şoaptă. Asta m-a cam îngrijorat, până m-am obişnuit cu ideea. Căt ai? Nu-mi spune, dacă nu vrei, dar dac-aş şti câte ceva, poate că aş putea să te ajut mai mult.

- Sigur.

Nu mai era loc de taine între ei după noaptea ce trecuse.

- Domnul Strachan spune că am aproape 53 de mii de lire. Totul e administrat până când voi avea 35 de ani. Dacă vreau să cheltuiesc ceva capital înainte de asta, trebuie să-i cer voie.

- Pe-onorea mea! O grămadă de bani, nu?

- Într-un fel mă bucur că-i administrator, fiindcă n-aş prea şti ce să fac cu ei iar Noel a fost atât de drăguţ... Aş vrea să fac ceva folositor cu ei. Nu ştiu mare lucru despre afaceri. Singurul lucru care-l ştiu e ce face Pack şi Levy. Mă gândeam că dacă am putea pune pe roate un atelier micuţ, de genul ăsta şi un agazin unde femeile ar putea să cumpere lucruile de care au nevoie... Ei

bine, chiar dacă n-ar fi pre rentabil, ar folosi nişte bani în felul în care banii trebuie să fie folosiţi în locuri ca Willstown.

Joe se aplecă şi-o sărută.

- Şi mai e altceva, Joe. Nu ştiu, da' am un fel de presimţire că chestia e mai complicată decât angajatul a doar câtorva fete. Spui că ringerii pleacă din Ţinutul Golfului şi bărbaţii nu vin în pustietate? Gigur că n-au de ce să vină dacă nu pot să găsească o fată; iar fetele pleacă pentru că n-au o slujbă. Pentru fiecare fată pentru care o să am o slujbă, cred că ai să găseşti un bărbat care să lucreze la Midhurst. Nu crezi că ar putea fi adevărat?

- Nu ştiu.

Priviră un timp marea şi linia subţire de un albastru palid al Tablelandului.

- Cu siguranţă că o să fie folositor să avem un grup de fete prin preajmă, în pustietate. Poate să fie destul de singuratic, pe-onoarea mea.

O imagine izbitoare a singurătăţii îi năvăli în închipuire. Nopţile lungi, singur în casă, când "nu te descurci în pustietate fără câini", chipul sensibil şi inteligent al administratorului de la Carlisle, Eddie Page, care se căsătorise cu acea *lubra* analfabetă. Se întoarse către el plină de înţelegere şi simpatie.

- Mă simt groaznic că te-am rugat să aştepţi, zise, apucându-i mâna, dar chiar vreau să pornesc afacerea asta înainte de a ne căsători.

Joe îi zâmbi

- Ştii, pari un iubit destul de energic, nu cred că ai să pierzi prea multă vreme ca să aduni o familie numeroasă.

El zâmbi.

- N-o să mă grăbesc mai tare decât vrei tu.

- Şi eu vreau copii.

Se alecă spre el şi-l sărută.

- Dar asta înseamnă c-o să am doar 6 luni să mă ocup de afaceri, după ce ne căsătorim, şi după aia va trebui să mă gândesc la alte lucruri. Joe, tu când începi să aduni cireada?

- După sezonul ploios. Anul ăsta am făcut-o în martie fiindcă ploile au fost cam târzii, dar în mod normal începem pe la mijlocul lui februarie.

- Şi cât durează?

- Cam 3 săptmâni sau 1 lună. După asta e însemnarea viţeilor şi coborâtul cirezilor la Julia Creek. Am putea să ne

căsătorim după însemnat, să zicem la începutul lui aprilie.

- Sigur că da. Ar însemna că am aproape un an ca să ajung la faza la care aş putea lăsa afacera 1 lună sau 2, ca să ne aranjăm familia noastră. Cred că-i destul de bine asă. Dacă atunci nu poate merge fără mine o lună, înseamnă că n-a meritat efortul şi ar fi bine s-o lăsăm baltă.

- O să dau şi eu o mână de ajutor, desigur.

Ea râse.

- Împărţind îngheţate şi vânzând rujuri de buze fetişcanelor? N-am să te rog să faci aşa ceva, Joe.

Se gândiră o vreme la program.

- Jim ar putea să ducă cireada până la Julia Creek, în vreme ce noi facem nunta. Am să-i trimit cu el pe Bourneville şi o parte din aborigieni. Apoi am putea să plecăm cu maşina, să-i prindem din urmă cam pe când o să ajungă acolo şi să urcăm totul în tren; un fel de lună de miereea.

Zâmbi.

- Îmi place idea ta de lună de miere.

El rânji.

- Mai e altceva de făcut în Julia Creek Joe cu excepţia băutului berii?

- Pe onaorea mea, sunt destule de făcut în Julia Creek.

- Ce anume?

- Să urci în tren 15 mii de vite. Nu-s prea multe englezoaice care să aibă ocazia asta în luna de miere.

Se duseră să se schimbe pentru prânz şi după asta Joe reluă:

- Venind vorba de curăţarea şi tratarea pieilor de aligator, eu aş lăsa baltă treaba asta.

Se împotrivea foarte mult ideii de a face aşa ceva în Willstown. Era o muncă murdară, nepotrivită pentru fete, şi nu erau bărbaţi disponibili care s-o facă. Îi spuse că exista o tăbăcărie în Crains, unde putea să prepare orice piele.

- O conduce un tip pe nume Gordon. A fost prin Ţinutul Golfului anul trecut. Am putea trece să-l vedem mâine după amiază. S-ar putea să aibă şi piele de viţel. Dacă nu, ar putea să facă rost.

Cunoştiinţele lui Joe legate de fermă şi ideile lui îi erau de mare ajutor.

- Atelierul eu l-aş face zdravăn şi mare, dacă tot te-ai

apucat de el. De fapt, ce o să coste e transportul lemnului până al Willstonwn.

Se gândi un timp.

- Vin 3 fete să locuiască în Willstown, dacă totul merge bine: tu şi această Rose Sawer şi Aggie Top. De ce nu-ţi faci atelierul ceva mai mare, cu 3 camere la un capăt, izolate de rest, şi cu intrare separată? Atunci n-ar trebui să locuiţi la htoel şi v-aţi simţi foarte confortabil fiecare. Apoi, dacă afacerea se măreşte, o să dai jos peretele şi transformi totul în atelier.

I se părea o idee foarte bună. Luară o hârtie şi un creion şi înşirară câteva lucruri esenţiale pe care le aveau de făcut în Cairns, la întoarcere, şi comenzile pe care trebuiau să le trimită. Apoi se întoarseră fiecare în cămăruţa lui şi dormiră toată dupăamiaza.

Jane se trezi auzindu-l pe Joe strigând-o de afară.

- Hai să facem o baie! E aproape 5.

Îşi trase repede cearşaful peste ea.

- Vin într-un minut. Te-ai uitat cumva înăuntru?

- Cum să fac aşa ceva?

- Ce n-aş da să te cred.

Trase draperia şi-şi puse costumul de baie, apoi se duse cu el pe plajă şi, stând alături în apa caldă, albastru-argitie, zise:

- Joe, vrei să ne logodim? Cu inel şi toate celelalte?

El scutură din cap.

- Nu. Doar dacă asta ţi-ar da o oarecare siguranţă.

- O să mă mărit cu tine la începutul lui aprilie, Joe. Asta-i sigur, dar, până una alta, ar fi mai bine dacă nu s-ar şti că suntem logodiţi. Vezi, când o să mă întorc la Willstown, o să mă apuc de nişte lucruri destul de ciudate, pe care oamenii de acolo s-ar putea să le considere o nebunie. Unele dintre ele s-ar putea să fie, pentru că o să fac probabil şi unele greşeli. Nu vreau să te amestesc în treaba asta doar pentru că suntem căsătoriţi. Va trebui să-ţi păstrezi o oarecare poziţie.

- Nu te-ar ajuta dacă oamenii ar crede că sunt lângă tine şi că te sprijin în orice faci?

Ea zâmbi, se întoarse şi-l sărută.

- Eşti plin de sare. Nu m-ar ajuta cu nimic dacă în fiecare sâmbătă seara te-ai lua la bătaie în bar pentru că cineva ar zice ceva urât despre logodnica ta.

El rânji

- Şi o să se spună destule, să ştii.

- N-au decât să creadă că m-am ţicnit.

Mai apoi ieşiră din apă şi se aşezară la umbra copacilor, continuând să vorbească despre viitor.

- Joe, ce trebuie să fac dacă intră un aborigen în cofetărie şi vrea o cola. Un lucrător aborigen. Îl servesc în acelaş loc, s-au trebuie să aibă un loc seprat?

El se scărpină în creştet.

- Nu ştiu dacă s-a întâmplat vreo dată asta. În Willstown de obicei se duc la prăvălia lui Bill Duncan. Nu cred că ai putea să-i serveşti în cofetărie, cu o fată albă în spate la tejghea.

- O să fac o altă cofetărie pentru ei, hotărâ ea. Cu o vânzătoare de culoare. Sunt atât de mulţi, Joe, nu putem să nu-i băgăm în seamă. O să avem 2 cofetării cu firigderele şi bucătăria între ele.

Făcu un desen pe nisip cu degetul arătător.

- Pe onoarea mea! Să vezi ce-o să se mai vorbească despre asta ăn Willstown!

Ea dădu din cap.

- De asta nu vreau să ne logodin înainte de a ne căsători.

Seara, după ce se sărutară în loc de noapte bună, între camerele lor, Jane surîse:

- Asta n-o s-o mai putem face în Willstown. O să-mi aduc aminte de Green Island toată viaţa mea.

El zâmbi.

- Hai să ne întoarcem aici, în aprilie, dacă vrei. Înainte de Julia Creek.

Plecară în dimineaţa următoare, când Ernie veni după ei cu şalupa, şi ajunseră la Cairns la începutul după amiezii. Îşi duseră valizele la hotel şi apoi se duseră direct la domnul Gordon, la tăbăcărie, şi petrecură aproape 1 oră discutând cu el despre diversele piei de aligator şi alte materiale pentru pantofi. Omul o sfătui să lase baltă ideea pieilor de viţel pentru căptuşală.

- Orice se face cu pielea asta, noi putem să facem cu pielea de wallaby, cangur pitic. Avem o mulţime pe-aici şi pielea lor e la fel de bună ca textură, aspect, densitate şi strălucire. Orice vreţi.

Harman aranjă să le trimită o jumătate de duzină de piei ca mostră cu următorul camion.

- Ar fi un lcuru bun să-i ami împuţinăm. Mănâncă o groază de iarbă la ferme. Oricum, s-au înmulţit prea tare. Petrecură

restul după amiezii făcând cumpărături şi plasând ici-colo comenzi şi se întoarseră la hotel odată cu lăsatul serii, morţi de oboseală, după ce-şi cumpăraseră bilete pentru Willstown la avionul de dimineaţă. Jane zise:

- Mai e ceva ce trebuie să fac în seara asta înainte de a pleca, Joe: trebuie să-i scriu lui Noel Strachan, să-i povestesc ce s-a întâmplat.

în noaptea acea parfumată şi caldă, de la începutul verii din Queensland, lângă mare, se aşeză pe verandă după ceai şi-mi scrise o scrisoare lungă. În vreme ce scria, Joe Harman stătea lângă ea fumând în tăcere, împăcat. E foarte bună la scris şi încă îmi mai scrie în fiecare săptămână.

Am primit scrisorea acea la începutul lunii noiembreie. Îmi amintesc foarte bine. Era o dimineaţă întunecataă şi ceţoasă, cu o ploaie uşoară, un fel de burniţă. A trebuit să las focurile aprinse până la dejun; de partea celalată a străzii, gardurile palatului abia se vdeau. Taxiurile treceau scoţând un foşnet umed din cauza apei şi noroiului de pe pietrele umede. Era o scrisoare lungă, de la fată foarte fericită, vorbind de dragoste. Am fost încântat, desigur. Am citi-o la micul de jun şi apoi am citit-o din nou şi după asta, am mai citi-o a treia oară. Când am revenit la realitate, cafeaua se răcise şi oul moale se întărise în farfuria din faţa mea, cu un inel rece de grăsime împrejur. Dar eram prea absorbit de ştirile primite ca să mă mai deranjeze. Am intrat în dormitor să mă încalţ şi să mă îmbrac ca să mă duc la birou şi, deschizând dulapul ca să-mi iau haina, i-am văzut cizmele şi patinele pe care i le păstram până când avea să se întoarcă. Câteodată bătrânii se prostesc şi trebuie să spun că, în momentul acela, m-a izbit dintrodată înţelegerea faptului că n-avea să se mai întoarcă niciodată după ele, n-avea să se mai întoarcă nmiciodată în Anglia.

Am ieşit pe uşă tocmai când femeia de serviciu intra în sufragerie.

- Veşti foarte bune, doamnă Chambers, i-am zis. Îţi aminteşti de domnişoara Paget? S-a logodit şi o să se căsătorescă cu un australian, în Quuensland.

- O, mă bucur. Era o doamnă tare drăguţă.

- Da, nu-i aşa?

- N-aţi mâncat nimic la dejun domnule. Vă simţiţi bine?

- Da, destul de bine, doamnă Chambers. Nu am poftă de

mîncare în dimineţa asta.

Afară era rece, una dintre acele dimineţi gălbui şi ceţoase, cu un frig umed, care te face să tuşeşti. Am pornit pe jos spre birou, ca într-un vis, gândindu-mă la canguri pitici şi la aborigieni zâmbitori, la apa albastră vălurindu-se peste nisipul alb de coral, la Jane Paget şi la problemele pe care i le creiase căldură în acel ţinut fierbinte, unde hainele îţi complică viaţa. Apoi chiar lângă mine auzii un scrâşnet violent, înspăimântător, şi am simţit o izbitură puternică în cotul drept, care m-a făcut să mă clatin şi aproape să cad. Şi m-am trezit în mijlocul străzii Pall Mall, cu un taxi lângă mine. Pentru o clipă nu mi-am dat seama unde mă aflam, apoi am auzit şoferul spunând:

- Pentru Dumnezeu, poţi să te consideri norocos că ai scăpat!

- Iartă-mă, nu mă uitam pe unde mergeam.

- Traversezi cu capul în nori, spuse el furios. Ar trebui să te gândeşti la vârsta dumitale. Te-am lovit?

Începuse să se strângă lume.

- Numai la braţ.

Mi-am mişcat mâna. Totul părea în regulă.

- Ei, ăsta-i un adevarat miracol. Ai grijă pe unde treci data viitoare.

Porni motorul şi se depărtă. Eu m-am îndreptat spre birou. Fata mi-a adus scrisorile, să mă uit peste ele ca de obicei, dar le-am pus deoparte, luînd în schimb o altă scrisoare pe care o aveam în buzunarul de la piept.

În dimineaţa aceea aveam un client sau 2 - de obicei aşa este - şi presupun că le-am dat nişte sfaturi, dar gândurile mele erau la mii de kilometri depărtare. La un moment dat Lester L. Robinson intră în birou cu ceva treabă şi i-am spus:

- Îţi aminteşti de Paget, fata aia a mea, moştenitoarea averii Mackfaden? S-a logodit şi o să se căsătorească cu un australian. Pare să fie un tip foarte de treabă.

El mormăii.

- Am uitat. Asta însemnaă că am terminat cu adminsitrarea?

- Nu, o să mai dureze o vreme, până o să facă 35 de ani.

- Păcat, avem o groază de lucru. O să fie foarte bine când o să se termine.

- Nu m-a deranjat de loc, crede-mă.

Spre sfârşitul zile cred că ştiam scrisoarea pe de rost, deşi era lungă de 8 pagini duble, dar am luat-o cu mine la club. Am băut la bar un pahar de cherry şi i-am spus lui Moore de lgodna ei, pentru că şi el ştia câte ceva din poveste. După cină, m-am aşezat să facem câteva partide de bridge cu Dennison, Strickland şi Callaghan. Noi 4 jucăm mereu, în fiecare seară şi le-am spus şi lor despe ea. Pe la 7, înainte de a mă întoarce acasă, m-am ridicat de la masă şi m-am dus în bibliotecă. Încăperea mare era aproape goală; nu se afla în ea decât Wright, care fusese în poliţia malayeziană şi cunoşte povestea. M-am aşezat pe un scaun lângă el.

- O ştii pe fata aia, Jane Paget? Cred că ţi-am vorbit de ea odată sau de 2 ori.

El zâmbi.

- Aşa e.

- S-a logodit şi se căsătoreşte, cu administratorul fermei de vaci din Quensland.

- Zău? Cum e tipul?

- L-am cunoscut. Un băiat foarte de treabă şi ea e foarte îndrăgostită de el şi cred c-o să fie foarte fericiţi.

- Se întoarce în Anglia înainte de măritiş?

Am privit îndelung rândurile cărţi aşezate pe rafturi, de-a lungul peretelui şi structura aurită de la colţul tavanului.

- Nu, nu cred că se va mai întoarce veodată în Anglia.

El tăcu o vreme.

- E prea departe. Cred că o să-şi continue viaţa în Queensland. În definitiv n-re nici un motiv să se întoarcă în Anglia, am zis în cele din urmă. N-o aşteptă nimeni şi nimic aici, nu mai are nici o legătură în ţara asta.

Şi atunci a spus o prostie - n-a spus-o cu răutate - un lucru stupid. M-am ridicat şi l-am părăsit şi m-am întors în apartamentul meu întunecat şi gol. Şi o vreme după asta m-am ferit să mai dau cu ochii de el. În toamna aceea împlineam 73 de ani. Eram deajuns de bătrân ca să-i fiu bunic. Nu era cu putinţă să fiu îndrăgostit de ea.

Capitolul 9.

În lunile noiembrie şi decembrie, anul acela, Jane Paget munci mai mult ca niciodată. Peste 2 săptămâni Rose Sawyer veni la Willstown iar Aggie Topp porni pe mare în noembrie. L-am

rugat pe domnul Pack s-o trimită pe Aggie să mă vadă înainte de a pleca. Era o femeie aspră şi destul de sobră, dar mi-am dat seama imediat că Pack avusese dreptate: dacă era cineva care ar fi putu face o fată să se pună pe treabă, ea era acea persoană. I-am dat biletul şi o foaie cu instrucţiuni bătută la maşină, spunându-i cum avea să ajungă cu avionul de la Sydney la Willstown; apoi am vorbit cu ea despre slujba pe care urma s-o primească.

- Ştiţi, e foarte foarte greu, i-am spus. E greu şi e foarte cald şi doamna Paget trebuie să înceapă absolut de la zero. Are destui bani, dar o să fie greu mult timp, înţelegeţi asta, doamnă Topp?

- Am primit 2 scrisori de la domnişoara Paget şi mi-a trimis o fotografie a locului ăla. Strada principală nu arată cine ştie ce, trebuie să recunosc.

- Păreţi destul de mulţumită că plecaţi acolo.

- Ah... Ei bine, am mai fost şi în alte locuri grele până acum. E doar pentru 1 an, oricum. Mi-a plăcut întotdeauna domnişoara Paget.

Trebuia să mai rezolv ceva cu Aggie Topp. Jane era foarte nerăbdătoare să obţină o unitate de aer condiţionat - un obiect cam de dimensiunea unui frigider mic, care se plasează în camere şi pompează din măruntaiele lui aer rece. I se părea important să creeze o atmosferă care să permită fetelor să lucreze fără să le asude mâinile, ca să nu lase urme pe pielea delicată a pantofilor. Nu reuşise să facă rost de unul în Australia şi-mi dădu-se o telegramă, iar eu găsisem o firmă care le producea şi obţinusem unul cu mare dificultate - şi cu ceva mici "atenţii" suplimentare. Derek Harris e foarte bun la genul acesta de negocieri. Îl aveam în biroul nostru, la capătul scărilor; i l-am arătat doamnei Topp şi am aranjat să-l ia cu ea la Sydeny. De la Sydeny urma să fie dus la Cairns şi de acolo mai departe la Willstown, cu acelaşi avion cu care zbura şi ea - o cheltuială considerbilă - dar mi se părea că merita, deoarece era cea mai caldă perioadă a anului. Acesta e cel mai mare comision pe care l-am primit de la Jane şi a fost principala mea contribuţie la afacere. Restul telegramelor erau în legătură cu mici mărunţişuri care nu-mi creau probleme. Aggie Topp a luat cu ea o bună parte din lucrurile de la Pack şi Levy - 3 lăzi pline cu scule şi calapoade şi tot felul de alte lucruri - a căror cost total se ridica la 146 de lire

pe care le-am plătit în numele lui Jane, în Anglia. Joe Harman o ajută să ridice lăzile în ziua în care ajunseră la Willstown.

Se întâlniră cu Tim Whelan şi cei 2 fii ai săi în atelierul tâmplarului, printre sicrie. Deja comandaseră 2 camioane de lemne de la Cairns. Bărbaţii rămaseră în picioare sau se aşezară pe vine, în felul ringerilor, pe podea, cu hârtiile întinse între ei, punând la cale aşezarea clădirilor. Trebuia construit atelierul cu anexa celor 3 dormitoare şi, după asta, alături, cofetăria, lăsând loc pentru extinderea atelierului într-o parte şi a cofetăriei în cealaltă. Zona intravilană a Willstownului nu punea probleme în privinţa extinderii. Apoi îl trimiseră pe Tim să-l găsească pe domnul Carter, perceptorul, să-i arate planurile noii construcţii şi să obşină autorizarea folosirii terenului pe strada principală. - O să stea foarte bine acolo zise el gânditor. În 1905 acolo era un şir întreg de case. Am o fotografie. Dar de cînd sunt eu aici n-a mai plătit nimeni chirie pentru zona aia.

Jane întrebă cam la cât s-ar fi ridicat chiria pentru terenul de cae avea nevoie, o problemă destul de dificilă, ţinând cont de faputl că nu exista nici un fel de plan al localităţii, iar zona pe care o dorea avea un statut destul de nesigur.

- Este intravilan, spuse domnul Carter. În intravilan nu se închiriază terenul pe baza suprafeţei. Dacă aveţi de gând să investiţi în zonă pentru construcţii, atunci aş zice câte un şiling pe an pentru fiecare trizeci de metri de faţadă. E pe strada pricnipală. Dacă aţi vrea pentru locuit sau lucruri de genul ăsta, ar fi trebuit să încasez 5 şilingi.

Încheiară totul în barul hotelului, ca să pecetuliască contractele. Jane se aşeză pe treptele de afară, cu o limonadă, aşa cum era potrivit pentru o doamnă care avea de menţinut o reputaţie în Willstown. O săptămână mai târziu se duse la Brisbane - cu avionul până la Cairns şi, în acceaşi zi, tot cu avionul, până la Brisbane. Rămase acolo 3 zile şi se întoarse după ce comandă un generator electric, un frigider foarte mare, 2 congelatore, un galantar din oţel inoxidabil, 8 mese de sticlă, 32 de scaune, 2 chiuvete şi o grămadă de mărunţişuri potrivite pentru astfel de întreprindere: pahare, farfurii, tacâmuri, ca şi foarte multe lucruri electrice şi cabluri. Aranjă cu firmele ca toată această marfă să fie pusă în lăzi şi trimisă la Forsayth. În Cairns aranjă să fie duse cu camionul de la Forsayth la Willstown. Eu îi pregătisem creditele necesare şi reuşi să plătească cu numerar

pentru toate. Se întoarse la Willstown după o săptămână, încheind unele contracte pentru aprovizionarea cofetăriei, şi găsi deja în picioare scheletul atelierului - o clădire de lemn se ridică destul de repede. Lucrul acela fu un fel de a 9 a minune a lumii în Willstown şi bătrânii se adunau de jur împrejur privind miraţi această nebunie de vară a unei englezoaice, străină de Ţinutul Golfului, care se apucase să facă pantofi acolo trimiţându-i la capătul lumii, în Anglia, ca să fie vânduţi. Era oameni prea de treabă ca să se poarte urât cu ea sau să râdă de astfel de excentricitate, dar întreaga afacere era înconjurată de o aură de neîncredere şi în acele prime săptămâni lucrul acesta o făcea să se simtă foarte singură. într-o duminică, când la clădire nu se lucra, Joe Harman veni cu maşina şi o duse până la Midhurst la vreme pentru dejun. Îndată ce pierdură din vedere orăşelul se opriră 5 minute şi se sărutară. Într-un tîrziu se desprinseră şi-i continuară drumul. Jane se obişnuise deja cu ideea că în ţara aceea prea puţine drumuri aveau o suprafaţă betonată. Încă nu ieşise din zona localităţii. curând descoperii că "drum" era acel loc pe unde trece maşina într-un ţinut prăfos. Terenul era crăpat şi uscat din cauza căldurii verii, acoperit de mici tufişuri şi iarbă uscate. Nu era totuşi un ţinut pustiu; prin jur creşteau eucalipţi subţiratici şi ţepoşi, care ajung de obicei la 7-8 metri înălţime. Copacii creşteau destul de rar, aşa că o maşină sau un camion putea să-şi croiască drum uşor printre ei. Acesta er "drumul" şi, când suprafaţa solului devenea prea bolovănoasă sau acoperită cu gropi din cauza trecerii altor maşini sau altor camioane, maşina ocolea şi alegea un alt traseu. Urmele de roţi acele urmau cam aceeaşi direcţie, împreunându-se din nou la vaduri, unde trebuia traversată albia pârâielor, acum uscată şi pietroasă, şi se resfirau din nou pe celălat mal. Pe o porţiune de 45 de kilometri văzu o jumătate de duzină de vite care o rupseră la goană la zgomotul motorului. În vreme ce maşina sălta peste denivelările solului, îl întrebă pe Joe ce găseau vacile de mâncare pe acolo. Pentru ea totul părea pustiu.

- Se descurcă ele. E destulă mâncare pe aici. pe onaorea mea. Chestia aia uscată, din tufişuri, e la fel ca fânul.

Îi mai spuse că exista o mică baltă, nu departe de drumul lor.

Vacile nu se depărtează niciodată mai mult de 5-6 kilometri de apă. Pe cai însă o să-i găseşti păscând până la 35 de kilometri

de baltă.

La un moment dat Jane tresări, văzând 3 siluete cafenii, îmblănite, săltând printre copaci:

- O, Joe, canguri!

- Nu canguri, wallaby, canguri pitici. În locruile astea nu dai de canguri.

Ea privi uimită în urma siluetelor ţopăitoare.

- Care e diferenţa dintre un wallaby şi un cangur, Joe?

- Un wallaby e mai mic. Un cangur mare, mascul, poate să ajungă la 2 metri înălţime, când stă drept, dar un valaby nu-i mare mare de un metru. Cangurul are botul ca de căprioară; un valaby, ca de iepure sau şobolan. Acasă am un pui de wallaby, am să ţi-l arăt.

- Unul sălbatic?

- Acum e îmblânzit. O să se sălbăticească când o să crească mai mare. Atunci o s-o şteargă la ai lui.

Îi mai povesti că atunci când împuşcaseră canguri pititci ca să trimită piei de probă la Cairns pentru atelierul ei, îmopuşcaseră o femelă cu pui şi, decât să lase mica creatură neajutorată să moară, o luaseră acasă s-o îngrijească.

- E nostim să ai un wallaby prin preajmă.

Ajunseră la Midhorst. Le tăie calea un gard din 2 şiruri de sârmă agăţate de copaci, cu câte un stâlp din loc în loc, în porţiunile în care copacii erau mai rari, şi cu o poartă de fier. Dincolo de poartă urmele se transformau în ceva ce semăna ceva mai mult a drum. Ea coborî din maşină şi deschise poarta.

- |sta-i padocul nostru pentru cai.

Se puteau vedea caii stând la umbră sub copaci, cai supli, de călărie, fluturând din cozile lungi şi negre.

- Am îngrădit aşa cam 3000 de metri pătraţi în jurul casei.

Drumul ocolea şi văzu clădirile fermei Midhurst. Erau aşezate plăcut, pe un deal scund, deasupra meandrelor unui pârâu. Pârâul era secat, dar de-a lungul albiei sale se mai puteau vedea băltoace de apă.

- Sigur, ce vezi acum e cea mai rea perioadă din an, spuse Joe, şi ea simţii tulburare lui. Iarna e un râuşor frumos, pe onoarea mea. Dar chiar şi în cea mai rea parte a sezonului secetos, ca acum, găseşti apă pe acolo.

Ferma era o clădire destul de mare, care se ridica deasupra solului pe stâlpi, atât cât trebuia ca să urci câteva scări până la o

înălţime de un metru şi jumătate ca să ajungi la verndă şi la cemerele clădirii fără etaj. Era construită din lemn - cu inevitabilul acoperiş din tablă ondulată - 4 camere, 3 dormitoare şi o sufragerie. Era înconjurată din toate părţile de o verandă lată de patru metri pe care stăteau înghesuite o mulţime de plante de toate felurile, în ghivece aşezate direct pe jos sau pe rafturi. Spre partea exterioară a ei, la un capăt, oprind cea mai parte a razelor directe de soare, exista o anexă-bucătărie şi, la celălt, o baie. Toaleta era o cabină minusculă, deasupra unei gropi în padoc la o oarecare distanţă de acolo. Cea mai mare parte a vieţii de acolo se desfăşura evident pe vernadă. Încăperile păreau puţin folosite. Pe vernadă se afla patul lui Joe şi plasa lui de ţânţari, câteva scaune din răchită, o masă şi alte scaune de lemn. De tavan atârna suspendat un uriaş burduf din pânză, plin cu apă, răcorindu-se în adierea vântului cu o cană din tablă emailată atârnată de el de o sfoară. Când maşina se opri în faţa treptelor, îi întâmpinară zgomotoşi 6 sau 5 câini. Joe îi împinse deoparte şi arătă cu degetul către o căţea mare, cu pete galbene şi cenuşiu-albăstrii, un câine cum Jane nu mai văzuse niciodată până atunci.

- Aia-i Lily, zise mulţumit. Are nişte pui o grozăvie, pe onoarea mea.

O duse în răcoarea verandei.

- O, Joe, e aşa frumos aici!

- Îţi place?

Căţeluşii se înghesuiau în jurul lor scheunând şi lingându-le mâinile, căţeluşi cu aspect ciudat şi pete stranii, galbene şi cenuşiu-albăstrui. La capătul verandei, în spatele unui scaun, se ridică un anumal micuţ, uitâdu-se la ei pe după speteaza scaunului. Joe luă căţeluşii unul câte unul şi-i băgă într-o cutie din plasă, aflată într-un colţ.

- Le-am dat drumul afară, dimineaţa, înainte de a pleca. Curând o să fie destul de mari ca să iasă în curte.

- Joe, cine a aranjat plantele astea, tu?

El clătină din cap.

- Doamna Spears, pe vremea când stătea aici. Eu doar le-am îngrijit. Lubra le udă dimineaţa şi seara.

Îi mai spuse că avea 3 femei aborigiene, nevestele a 3 dintre îngrijitori, care împărţeau între ele sarcinile domestice ale casei, şi-i găteau. Privi în jur.

- E şi nebunaticul ăla pe aici?

Descoperi micuţul valabi ţopăind de cealaltă parte a verandei. Arăta ca un cangur miniatural de aproape 50 de centimetri înălţime şi nu se sperie când Jane se opri lângă el. Ridică botul şi începu să-i miroasă degetele.

- Cu ce-l hrăneşti?

- Cu pâine şi lapte. Îi prieşte foarte bine.

- Şi căţeluşii nu-i fac rău?

- Îl mai aleargă din când în când, da' ştie să dea din picioare. Un valabi matur poate să omoare un câine. Îl sfâşie dintr-o lovitură.

Urmări micuţa creatură gândidu-se cât de frumoasă era.

- E pentru distracţie. se descurcă ei. când cresc mai mari şi cresc şi câinii încep să nu se mai împace şi pleacă în tufişuri.

O lubra grasă între 2 vârste, ca un goliat negru, aşeză masa şi apoi apăru cu 2 farfuri cu inevitabila friptură cu 2 ouă ochiuri deasupra şi o cană cu ceai tare. Jane se obişnuise deja cu micul dejun din acele părţi ale lumii, dar carnea era mai tare decât tot ce întâlnise până atunci. În timp ce se muncea cu ea îşi propuse să nu uite să arunce o privire în reţetarul bucătăriei de la Midhurst. În cele din urmă renunţă şi se lăsă pe spate, râzând.

- Iartă-mă, Joe, cred că-i din cauză că sunt englezoaică.

El părea foarte îngrijorat.

- Mai ia câteva ouă. N-ai mâncat nimic.

- Am mâncat de 6 ori mai mult decât mâncam în Anglia, la dejun. Cine se ocupă de gătit?

- Palmolive a făcut astea. E ziua ei. Marie găteşte mult mai bine, dar ea e liberă azi.

- Cine sunt fetel astea?

- Am un ringer pe nume Moonshine. Plamolive-i femeia lui. Şeful peste aborigieni - îi zice Bourneville - e un băiat ca lumea. Marie e femeia lui - Marie găteşte mâncare bună.

- Spune-mi, nu te doare stomacul?

El mustăci.

- Nu prea des, doar când şi când.

- N-o să te superi dac-am să organizez puţin bucătăria, când o să vin aici?

- Nu, atâta vreme cât n-ai să te ocupi şi de gătit.

- N-ai vrea să fac asta?

El scutura din cap.

- Mi-ar place mai mult să ai timp pentru lucrurile pe care

vrei să le faci, pantofii şi cofetăria şi toate alea.

Îi întinse mâna şi el îi atinse dosul palmei.

- Aş vrea să-mi păstrez vreme pentru tine.

După ce căldura zilei trecu, o scoase prin împrejurimi şi-i arătă aşezarea. Deşi proprietatea acoperea aproape 2000 de kilometri pătraţi, ferma nu avea mai multe clădiri decât o fermă de 400 de acri în Anlgia. Mai existau 3 sau 4 magazii împărţite în câte 2 camere pentru îngrijitori, 2 dormitoare comune pentru ringerii necăsătoriţi, albi şi negri; mai era un fel de umbrar care adăpostea camionul şi maşina şi o grămadă de maşinării nedefinite; un grajd pentru 6 cai, gol, un hambar pentru şei şi o mică măcelărie; un motor diesel, ce antrena un generator electric şi pompa care trăgea apă din râu. Cam asta era tot. La un moment dat el spuse:

- Ştii să călăreşti?

Jane scutură din cap.

- Mi-e teamă că nu, Joe. În Anglia oamenii obişnuiţi nu prea călăresc.

- Pe onoarea mea, ar trebui s-o faci.

- Aş putea învăţa?

- Ba bine că nu.

Îşi strecură degetele în gură ca un şcolar şi fluieră ascuţit. La una dintre ferestrele uneia dintre clădiri se ivi un cap negru.

- Burneville, strigă el, ieşi afară şi adu-i pe Auntie şi Robin şi înşuează-i. Cobor şi eu să-ţi dau o mână de ajutor.

Se întoarse către ea cercetându-i rochia de bumbac.

- Nu ştiu ce să zic de lucrurile tale. Ai putea să încerci o pereche de pantaloni de-ai mei, sau poate... nu?

Jane râse.

- Ar intra 2 ca mine în ei.

- N-am fost mereu aşa de gras. Am o pereche pe care o purtam îninte de război. Acum nu mă mai încap. Nu contează că sunt prea largi, doar o să plimbăm puţin caii, să vezi cum e.

Se duse în casă şi dădu la iveală o cămaşă bărbătească curată, o pereche de blue-jeans decoloraţi şi o curea. I le luă din mână râzând şi intră într-unul dintre dormitoare şi se îmbrăcă cu ei, trăgându-şi în picioare o pereche din cizmele lui cu elastic şi talpă subţire, pentru călărie, mult prea mari pentru ea. Îmbrăcată aşa, în hainele lui, avea o senzaţie ciudată de posesiune. Păşi cu grijă în curte, cu senzaţia că totul era gata să cadă de pe ea, aşa

cum se întâmplase în altă situaţie memorabilă. Joe o ajută să urce în şa. Odată călare pe Auntie cea răbdătoare, de 14 ani, senzaţia de nesiguranţă o părăsi. Îi ajustară scările şi hăţurile şi-i arătară cum să-şi pună picioarele în scări. Se simţea în siguranţă. Nu ştia nimic despre cai sau şei în vremea aceea, dar şaua de sub ea nu semăna cu nici-o şa pe care o văzuse vreodată în Anglia, nici măcar în filme. Se arcuia înalt în faţa şi spatele ei, aşa că era aşezată ca într-un fel de hamac. În faţa şi în spatele fiecăreia dintre coapsele ei, se proiecta câte un colţ mare, astfel că părea prinsă de nişte cleşti.

- Nu cred că cineva ar putea cădea dintr-o şa ca asta, zise.

- Nici nu trebuie să cazi, îi replică el.

Plimbară caii prin curte şi pe drumul până la pârâu. Pe măsură ce mergeau îi arătă cum să ţină frâiele şi cum să-şi folosească călcâiele. Merseră în susul pârâului aporoape o milă şi apoi într-un cerc larg prin tufişuri pe sub copaci, ţinându-se pe cât posibil în umbră. La un moment dat văzu 4 forme negre dispărând în fugă printre copaci şi el îi spuse că erau porci sălbatici iar altădată într-un ochi mare de apă, acoperit de nuferi, zări un vârtej tulbure când un aligator se scufundă speriat. văzu şi câţiva valabi sărind din faţa cailor.

Se întoarseră la fermă după mai bine de un ceas. Deşi caii merseseră la pas toată vremea Jane, era scăldată în sudoare şi murea de sete. Ajunseră pe verandă, bău câteva căni de apă, după care se duse în baie şi făcu un duş şi se schimbă cu hainele ei răcoroase. Prânziră pe verandă - friptură, pâine şi gem - un fel de repetare a micului dejun, dar fără ou.

- În materie de haleală, Palmolive nu prea are multă imaginaţie, zise Joe ca o scuză.

- Pare foarte obosită, are o groză de lucru. Las-o liberă după amiaza asta, Joe, pregătesc eu ceaiul.

Îi oferi unul dintre dormitoarele libere ca să doarmă dup amiază, dar se văzuseră atât de puţin în ultimele 2 săptămâni încât timpul îi părea prea preţios ca să-l poată pierde dormind.

- Hai să stăm aici, afară, şi dac-am să adorm, atunci asta e.

Traseră 2 şezlonguri lungi în colţul vernadei, unde adia puţin briza şi se aşezară unul lângă celălalt, astfel încât să-şi poată atinge mâinile.

- Nu e întotdeauna la fel de cald ca astăzi, zise el, cava mai liniştit la gândul că avea să-i placă locul, doar lunile astea 2 sunt

cele rele, dar prin ianuarie o să înceapă să se răcească. Când începe ploaia nu-i prea rău. Îmi amintesc că, câteodată, era la fel de cald şi în Malaya.

Îl făcu să-i povestească despre munca lui la fermă. Văzuse câte ceva din împrejurimi în dimineaţa aceea, simţea că putea să aprecieze mai bine ceea ce-i spunea.

- Nu prea e mare lucru de făcut în partea asta anului. Îmi place să mă duc până în capătul celălalt, o dată la 2 săptămni, dacă pot, să mă uit de şmecheri. Mai fac câte 1 depozit sau 2 de haleală, tot cam acum şi împuşc bivolii mai slăbănogi pe care-i văd.

- Cum adică "şmecheri"?

- Şmecher? Unu' care fură vite. N-am prea avut parte de ei anul ăsta. Câteodată, cei care vin la Julia Creek din fermele de la Cape, mai prind în drum peste propietatea ta câte o vacă stingheră şi-o pun laolaltă cu cireada lor. Asta înseamnă să falsifice semnele şi, desigur, există poliţie la Julia care e atentă la animalele proaspăt însemnate când se urcă în tren. Au prins un tip din ăştia cu 2 ani în urmă şi-a încasat 6 luni. De atunci nu i-am prea mai văzut. Plimbatu' cârlanilor, ei bine, asta-i altă afacere.

- Ce înseamnă "plimbatul cârlanilor"?

Jane începea să picotească, dar vroia să ştie cât mai multe.

- Ei bine, un cârlan e un viţel "curat", adică crescut de la ultima numărătoare şi neînsemnat. O parte din băieţii de pe-aici, chiar şi cei mai buni prieteni ai tăi, vin pe pământul tău, adună cârlanii şi-i duc pe terenurile lor şi atunci n-ai cum să zici că-s ai tăi. Asta înseamnă să plimbi un cârlan. E chestia dracului. Desgiur, mai întotdeaunamai există vite care încalcă marcajele dintre ferme pentru că nu sunt garduri, aşa că atunci când se ajunge la numărătoare se mai produc încurcături, dar am fost la ferme unde cu greu găseai un viţel "curat" când ajungeai la să strângi cireada: Puseseră mâna pe ei băieţii de la celelalte ferme.

- Dar viţeii rămân la ferma nouă, ori se întorc la mamele lor?

El o privi cu coada ochiului, cântărind întebarea.

- Ei vezi, dacă-i las, se întorc drept la cireadă, pe terenul lor, chiar dacă ar însemna să meargă 100 de kilometri, dar băieţii fac aşa: fac o mică îngrăditură pe terenul lor, într-un loc unde nimănui nu i-ar da prin cap să caute, duc acolo viţeii şi-i lasă 4 sau 5 zile, fără mâncare şi apă.

- Nu le dau chiar nimic?

- Ei bine, nu. Dacă faci aşa, viţelul se cam prosteşte şi uită de cireadă şi de mama lui. Tot ce vrea e o gură de apă - ca toată lumea. Aunci îi dai drumul şi-l laşi să bea pe săturate la o baltă. E aşa de însetat încât n-o să plece de acolo luni de zile. Uită drumul către cireada de origine, către locul lui şi rămâne acolo...

Ochii i se închiseră şi adormi. Când se trezi, sorale coborâse pe cer şi Joe nu mai era lângă ea. Se ridică şi se spălă pe faţă cu un burete umed, în baie, şi atunci îl văzu afară muncindu-se la motorul camionului. Se aranjă puţin, se uită la ceas, şi se duse să investigheze bucătăria. Cuvântul cel mai potrivit pentru a o descrie era "primitiv". Se afla acolo o sobă cu lemne care din fericire era stinsă şi o veche sobă de gătit cu gaz. Acesta era echipamentul pentru gătit. Mai era un mic frigider cu cherosen. Într-o fel de cutie cu pereţii din plasă deasă, erau depozitate cantităţi imense de carne prăjită; în interiorul acestei cutii se aflau la fel de multe muşte ca şi afară. vesela era veche şi murdară şi puţină. Era un coşmar, nu o bucătărie. Jane simţea că cel mai corect lucru ar fi să-i dea foc şi să construiască alta, dar se întrebă dacă lucrul acesta putea fi dus la bun sfârşit fără să incendieze şi casa. În dulap găsi puţine lcruri în afară de câteva alimente uscate - făină, sare - şi săpun. Puse ceainicul la fiert ca să pregătească ceaiul şi se uită prin jur după ceva ce se putea găti - în afară de carne. Ouăle păreau să se găsească din belşug la Midhurst şi mai găsi nişte brânză veche. Se duse să-l consulte pe Joe, apoi se întoarse înapoi şi-i făcu o omletă cu brânză din 8 ouă. El îşi şterse mâinile şi intră şi-o stătu să o privească în vreme ce gătea.

- Pe-onoarea mea, unde ai învăţat să găteşti.

- În Ealing, îi răspunse şi asta i se părea foarte departe, cerul cenuşiu, autobuzele mari şi roşii, zgomotul metroului. Aveam un fel de chicinetă cu o plită electrică. Seara, îmi făceam întotdeauna 2 feluri de mâncare.

El surâse stânjenit.

- Mi-e teamă că n-ai să găseşti prea multe plite electrice pe aici. - Ştiu, Joe, dar sunt o mulţime de schimbări care s-ar putea face pe aici ca să facă viaţa mai uşoară.

În vreme ce-şi beau ceaiul, vorbiră despre bucătărie şi despre casă.

- Doar bucătăria are nevoie de unele modificări, restul e

minunat.

- Am să pun să se facă o toaletă în casă, înainte de a veni tu. Pentru mine e în regulă să ies afară, *acolo*, dar nu şi pentru tine. Ea râse.

- Nu prea mă deranjează, câtă vreme sunt destule numere din Saturday Evening Post.

Joe surâse, dar se părea că era hotărât s-o facă.

- În unele locuri au şi un tanc septic. Au instlat unul la Augustus, când au venit ducele şi ducesa. Cred că noi ar trebui să mai aşteptăm până să-l avem.

Băură ceaiul şi fumară afară, pe verandă, la apusul când soarelui şi ea privi izvorul şi tufişurile.

- Ce faci săptămâna viitoare, îl întrebă, ai să vii în oraş?

El dădu din cap.

- Am să vin joi sau vieri, cel mai târziu. Mă duc până la capătul celelat pentru câteva zile, să văd ce se mai întâmplă.

Ea zâmbi.

- Cauţi cârlani?

El rânji.

- Aşa-i. E ceva mai greu la vremea asta din an, în sezonul secetos, pentru că nu se prea văd urmele, dar am un băiat, unul Nugget, la fermă şi e un cititor grozav de urme, pe onoarea mea. Îl iau cu mine. Am un fel de bănuială că Don Curtis, de la Windermere, a cam dat iama în viţeii mei.

- Ce-ai să faci dacă găseşti urme? Urme care ies de pe pământul tău şi ajung la el?

- Mă iau după ele, îi găsesc şi-i aduc înapoi. La vreme, sper, ca Don să nu apară în timp ce-o facem.

O duse înapoi la Willstown cu maşina, pe la ora 9, în seara aceea. Se opriră puţin la marginea oraşului să-şi ia la revedere în stilul lor. Ea se sprjini cu capul de umărul lui, lăsându-l s-o cuprindă de după umăr, ascultând scheunăturile din tufişuri, orăcăitul broaştelor, cântecul greierilor şi ţipătul vreunei păsări de noapte.

- E un loc foarte frumos, casa ta. Are nevoie doar de o bucătărie nouă, asta-i tot. Să nu-ţi faci vreodată griji că n-ar putea să-mi placă.

El o sărută.

- Totul o să fie gata pentru tine, când ai să vii.

- În aprilie, la începututl lui aprilie.

Jane începu lucrul în atelierul de pantofi în prima săptămână a lunii decembrie, 3 sau 4 zile după ce sosi Aggie Topp. Pentru început avea 5 fete: Judy Small, prietena acesteia, Lois Strang şi Annie, a cărei siluetă începea să se deformeze şi care fusese dată afară de la hotel şi 2 fete de 15 ani, care ispràviseră de curând şcoala. Pentru curăţenie sau ca să marcheze faptul că lucrau la o firmă serioasă, le îmbrăcă pe toate în salopete verzi şi le puse pe perete o oglindă ca să se vadă cum arătau. Din prima zi descoperi că fetele de 15 ani erau cele mai bune muncitoare; proaspăt ieşite din şcoală, fetele erau obişnuite cu disciplina orelor regulate de lucru. Fetele celelalte nu se adaptau la fel de bine; le enerva monotonia, căci terminaseră şcoala de câţiva ani sau nu fuseseră la şcoală niciodată. Încercă să le ajute comandând un gramfon automatic de la Cairns. Fără îndoială că muzica intrigă şi amuză întregul Willstown şi poate că le-a mai ajutat puţin pe fetele mai mari, dar nu prea mult. Cea mai mare atracţie a atelierului era însă instalaţia de aer condiţionat. Aceasta era cel mai bun agent de recrutare. În căldura toridă a verii, aproape 40-45 °C la prânz, Jane reuşea să menţină temperatura în atelier la 21-22 °C, temperatură la care fetele puteau să lucreze fără să le transpire palmele. Pentru fete asta însemna că puteau să scape de căldura zilei şi puteau să asculte muzică şi mai însemna noutatea unei salopete verzi şi bani de buzunar la sfârşit de săptămână. Atelierul deveni popular de la început şi Jane n-a întâmpinat niciodată vreo dificultate în a găsi oricât de multe fete avea nevoie, dar în primele luni se mulţumi cu 5.

După ce deschise atelierul petrecu 2 săptămâni agitate ca să organizeze cofetăria. Trebuia s-o aprovizioneze. Se hotărî s-o deschidă de Crăciun şi reuşi să-şi atingă scopul deschizând-o pe 20 decembrie. La sfatul lui Joe deschise doar prima jumătate, lăsând partea pentru aborigieni până avea să se lămurească dacă aceştia ar fi dorit îngheţată. Asta economisea salariile pentru o vânzătoare de culoare şi cheltuiala de mobilare. (De fapt trecu mai bine de 1 an până se făcu simţită cererea din partea aceasta a populaţiei şi ringeri aborigieni începură să apară la uşa bucătăriei ca să cumpere înbgheţată. Deschise anexa pentru persoanele de culoare în septembrie următor).

În acea primă după amaiză stătu alături de Joe afară în

strada, în lumina arzătoare a soarelui, privind la ceea ce făcuse. Atelierul şi cofetăria erau mai mult sau mai puţin unul lângă celălalt, pe strada principală. Ferestrele atelierului erau închise ca să menţină înuntru aerul rece, dar puteau să audă fetele cântând în vreme ce lucrau. Se apropia Crăciunul şi ele cântau colinde: "Noapte sfântă", "Bunul rege Wenceslas" şi "Iată, vine prin zăpezi". Cămaşa se lipea de spatele lui Jane şi ea îşi mişcă puţin umerii ca să lase aerul să pătrundă pe sub ţesătură.

- Ei bine, asta e. A acum trebuie să vedem dacă putem scoate bani din ea.

- Hai să-ţi cumpăr o îngheţată. Asta o să-ajute întrucâtva.

Intară şi cumpărara o îngheţată de la Rose Sawyer, aflată în spatele tejghelii.

- Partea asta o să renteze, zise el. Nu ştiu cumo să fie cu pantofii, dar asta ar trebui să meargă. Am vorbit cu Geroge Connor, de la hotel. Începe să se îngrijoreze foarte tare de barul lui.

- Nu văd de ce ar tebui să se îngrijoreze. N-am de gând să vând bere.

- Ai să vinzi de băut ringerilor, remarcă el. Dac-ai avea un bar în locul cofetăriei, asta nu te-ar deranja?

Jane râse.

- Cred că da, dar nu mă văd ducând barul la faliment, Joe.

- Oricum, o să te descurci foarte bine.

Când se aşezară la mica măsuţă cromată, cu blat de sticlă, intră Pete Fletcher. Se strecură lângă bar şi comandă o îngheţată şi începu să pălăvrăgească cu Rose Sawyer.

- Săracu' George Connor, zise Joe.

Izbucniră amândoi în râs.

- Mă prin că n-ai să o ţii pe Rose nici 6 luni.

Jane o cunoştea de mult pe Rose Sawyer şi stătuse deseori de vorbă cu ea în ultima lună.

- Ţin pariul, zise. Mă prind pe o liră c-o să fie încă aici peste şase luni.

Îşi strânseră mâinile după cum cerea obiceiul locului.

- Dac-o să fie, zise Joe, asta-i ominune.

Acum, că începuse afacerea, se simţea foarte obosită, secată de toată vlaga. I-ar fi plăcut să iasă să se plimbe cu Joe la Midhurst, în după amiaza aceea, să stea liniştitiă acolo o zi sau 2, dormind şi călărind şi jucându-se cu micuţul valabi. Instinctul o

avertiza să nu încalce codul rural al moralei, făcând vreun gest pripit. Dacă vroia să ducă cu succes la bun sfârşit acea afacere pregătită pentru femei, comportarea ei trebuia să fie fără reproş. Nici una dintre mamele de acolo - ştia sta - nu avea să îngăduie fiicelor lor să muncească pentru ea, dacă avea să se afle că-şi petrecea nopţile la Midhurst, cu Joe Harman. Nici un bărbat căsătorit n-ar fi îndrăznit să-şi aducă soţia şi fiicele la o cofetărie condusă de o femeie uşoară.

Era joi, dar duminica nu mai era zi liberă pentru Jane, doarece era cea mai importantă zi dintre toate pentru îngheţată şi băuturi răcoritoare. Aranjă cu Joe să vină după ea la hotel imediat după răsăritul soarelui şi s-o ducă la Midhurst. Îşi luă la revedre de la el şi se duse în camera ei de îndată ce termină lucrul în atelier, oprindu-se doar ca să arunce o privire fetelor care testau cofetăria. Se întinse pe pat, istovită şi prea obosită ca să mai mănânce ceva. In atelier era o răcoare plăcută, aparatul de aer condiţionat funcţionase toată ziua. Îşi scoase hainele şi-şi puse pijamaua şi adormi în răcoarea nopţii. Dormi 12 ore.

După prima vizită mai fusese la Midhurst de câteva ori. Îşi făcuse rost de la magazinul lui Bill Duncan de o pereche de pantaloni pentru călărie şi o pereche de cizme cu elastic pe măsură. Se întâlni cu Joe disde dimineată, ţinând legăturica de lucruri sub braţ şi se urcă în maşină alături de el. Ca de obicei după ce ieşiră din oraş mai merseră puţin după care se opriră o vreme pentru aşi manifesta stima unul faţă de celălalt. În timp ce-o îmbrăţişa, el o întrebă:

- Cum te simţi astăzi?

- Mai bine. A fost doar reacţia după ziua de ieri; am reuşit să termin totul. M-am culcat imediat după ce-ai plecat tu şi am dormit neîntoarsă 12 ore în cap. Mă simt foarte bine.

- S-o ieie încetişor astăzi.

Ea îi ciufuli părul.

- Dragul meu, o să fie mult mai uşor de aici înainte.

- Vremea o să se strice, al naibi de repede. O să înceapă să plouă înainte de sfârşitul săptămânii; după asta o să se răcească.

Porni maşina.

- Joe, săptămâna asta m-am certat urât cu directorul băncii, domnul Watkins. Ai auzit?

- Am auzit ceva, recunoscu el zâmbind. Ce s-a întâmplat?

- Din cauza muştelor. Era aşa de cald joi şi eram atât de

obosită... Am intrat în banca aia mică şi mizerabilă, să încasez cecul de salarii şi ştii că e întotdeauna plină de muşte. A trebuit să aştept câteva minute şi m-au năpădit muştele. Mi-au intrat în păr, în gură şi în ochi. Presupun că eram tanspirată. Mi-am ieşti din fire, Joe. N-ar fi trebuit s-o fac.

- Afurisit loc, banca asta, observă el. Nu văd de ce ar trebui să fie aşa plină de muşte.

- I-am pus că o să-mi închid contul, că nu pot să suport muştele lui nenorocite; i-am spus că o să mă mut la banca din Cairns şi o să aduc banii cu avionul în fiecare săptămână; i-am spus că aveam de gând să scriu directorlui de la Sydney, să-i spun de ce am făcut ce am făcut; să scriu la banca New South Wales şi să le ofer contul meu dacă aveau să deschidă aici un birou care să n-aibe muşte; i-am spus că eu folosesc sprai cy DDT şi n-am muşte în atelier şi n-aveam de gând să suport asta în banca unde-mi ţin banii; am spus c-ar trebui să dea exemplu în Willstown; în loc să...

Se întrerupse.

- În loc să ce?

Ea zise cu o voce slabă:

- ...Am uitat ce-am mai spus...

Joe privea foarte atent drumul.

- Am auzit că i-ai mai spus că ar trebui să dea exemplu, în loc să stea degeaba şi să se scarpine în cur.

- O, Joe, nu cred c-am spus aşa ceva!

- Aşa zice lumea, în Willstown.

- Ah!

Continuară o vreme drumul în tăcere.

- Joi o să mă duc să-i cer scuze, zise ea. N-are sens să te certi cu cineva, într-un loc ca ăsta.

- Nu văd de ce ar trebui să-ţi ceri scuze, obiectă Joe. El ar trebui să-ţi ceară scuze. În definitiv tu eşti clientul. o să trec pe acolo vineri să văd ce face. Am auzit că sâmbătă a cumpărat mai multe kilograme de spray DDT; mi-a spus Al Burns.

- Când ajunseră la Midhurst, el o obligă să se aşeze imediat pe un şezlong, în colţul verandei, şi-i oferi un pahar de limonadă făcută cu apă rece din frigider. Nu-i îngădui să se ridice de acolo ca să pregătească dejunul şi-i aduse o ceaşcă de ceai şi un ou fiert şi nişte pâine cu unt, pe o tavă. Stătu acolo relaxându-se, lăsând oboseala să se scurgă din ea, mulţumită că-l vedea atât

de preocupat de starea ei. Când aerul începu să se înfierbânte, îi sugeră să treacă în dormitor şi să se întindă pe pat, lăsând uşile duble deschise la fiecare capăt al camerei, ca să se facă curent, şi-i promise că nu se uită înăuntru dacă avea să treacă pe verandă. Ea îl crezu pe cuvânt şi-şi scoase mai toate hainele de pe ea şi se întinse pe pat, dormind toată după amaiza. Când se trezi, era aproape 4 dupăamiaza şi se simţea odihnită şi bine dispusă. Mai rămase întinsă o vreme, întrebându-se dacă Joe nu trăsese cu ochiul, apoi se ridică şi-şi trase pe ea rochia. Se duse să facă duş, rămânând multă vrem sub şuvoiul cald de apă. Mai apoi veni lângă el pe verandă, proapătă şi odihnită şi plină de dragoste. Îl găsise aşezat pe vine pe podea, meşterind un frâu cu un cuţit, un ac gros şi sforaă cerată. Îl sărută şi spuse:

- Mulţumesc pentru toate, Joe. Am dormit minunat. Putem să călărim după ceai?

- E puţin cam cald. Crezi că ţi-ar face bine?

- Mi-ar place tare mult. Vreau să fiu în stare să stau cum trebuie pe cal.

- Data trecută te-ai descucat foarte bine.

Fusese promovată de pe Aunti cea de 14 ani, pe mai energica Salie, şi învăţa treptat să meargă la trap. Descoperi că în climatul acela trapul o făcea să asude chiar mai mult decât calul şi a doua zi îi venea foarte greu să şadă jos, dar ştia că exerciţiul îi făcea bine. Datorită vârstei la care începuse să înveţe să călărească, n-avea să devină niciodată un călăreţ deosebit. Era hotărâtă însă, să ajungă să poată folosi un cal ca mijloc de deplasare. Călăfiră o oră şi jumătate.

Întorcându-se la Midhurst o dată cu înserarea, Joe n-o lăsă să stea afară mai mult, deşi ar fi vrut.

- Nu mă simt deloc obosită, cred că începe să-mi placă. E mult mai bine pe Salie decât pe Auntie.

- Aşa-i. Cu cât calul e mai atent la călăreţ, cu atât e mai puţin obositor, dacă ştii să-l duci.

- Mi-ar place să vin cu tine, într-o zi, până la capătul celălalt. Cred însă că aventura asta va trebui să aştepte până după ce ne căsătorim.

El surâse.

- Să vezi ce bârfă ar fi la Willstown, dacă-i veni înainte.

- Caleresc destul de bine pentru asta?

- O, da. Ia-o încetişor şi ai să te descurci foarte bine. Mu

merg niciodată mai mult de 45 de kilometri călare pe zi, decât dacă am vreun motiv special.

O duse cu maşina la Willstown şi, când se sărutară, îi spuse că avea să se întoarcă săptămâna următoare. În seara aceea se duse la culcare mulţumită şi odihnită, revigorată de ziua aceea de linişte. Vineri se duse la bancă să-şi încaseze cecul pentru salarii, ca de obicei. Descoperi că pereţii erau în curs de tapetare iar în camere nu era urmă de muscă. Domnul Watkins se purtă distant şi o ignoră. Len James, tânărul funcţionar al băncii, îi întinse banii cu un zâmbet larg şi clipi. Sâmbătă seara îl întâlni din nou pe Len, când acesta apăru la cofetărie cu Doris Nash, ca să-i ofere fetei îngheţată. Tânărul zâmbi şi-i spuse:

- N-aţi mai recunoaşte banca, domnişoară Paget.

- Am fost ieri acolo. Schimbaţi tapetul.

- Aşa e. Aţi stârnit ceva.

- S-a supărat rău?

- Nu prea. Vroia să-l redecoreze de multă vreme, dar se temea de ce-ar fi zis directorul. Nu se întâmplă prea multe într-un loc ca ăsta. Ei bine, acum a trecut la fapte.

- Îmi pare rău că m-am purtat urât. Dacă ai ocazia, te rog, spune-i c-am spus asta.

Desigur. Mă bucur c-aţi făcut-o. N-am mai râs aşa de ani de zile; şi nici mie nu-mi plac muştele.

Duminica următoare munci în cofetărie, cot la cot cu Rose Sawyer, de la 9 dimineaţa până la 10 seara. Vândură 162 de îngheţate a câte un şiling fiecare şi 341 de băuturi răcoritoare la 6 peni bucata. La sfârşitul zilei, moartă de oboseală, numără banii din casă.

- 17 lire şi 33 de şilingi, zise.

O privi neâncrezătoare pe Rose.

- Nu-i prea rîu pentru un oraş cu 146 de locuitori, cum se zice. Cât ar înseamna asta pe cap de locuitor?

- Cam 2 şi 6.

- Nu cred c-o ţină tot aşa.

- Nu văd de ce nu. Mulţi oameni n-au venit astăzi. Cei mai mulţi clienţi au venit de 2 sau 3 ori. Judy crede c-a cheltuit vreo 10 şilingi.

- Nu poate s-o ţină chiar aşa, o să se îmbolnăvească şi-o să ne scadă încasările. Hai la culcare.

De Crăciun deschise cofetăria după prânz şi încasă 20 de

lire. Adusese gramofonul din atelier şi pusese muzică de dans şi căsuţa de lemn a cofetăriei revărsă din ea muzică şi lumină peste întinderile întunecate ale străzii principale, ca şi cum o fărâmă din Miami Beach apăruse pe neaşteptate în Wilstoen. Femei bătrâne şi smochinite, pe care Jane nu le văzuse niciodată până atunci, veniră în noaptea aceea cu bărbaţi lor, la fel de bătrâni, ca să mănânce o îngheţată, atrase de lumină şi muzică. Deşi localul era plin de oameni, închise punctuală la 10, considerând că era mai bine pentru început să se ţină de orarul barului şi să nu introducă complicaţiile orelor înaintate şi vieţii de noapte într-o comunitate rurală.

Sub supravegherea lui Aggie Topp atelierul mergea destul de constant şi imediat după Crăciun expediară 2 lăzi cu pantofi la Forsayth, pentru a fi trimise pe calea ferată la Brisbane şi de acolo, cu vaporul, în Anglia. Trimisese deja ceva mai devreme câteva mostre a muncii lor la Pack şi Levy, cu poşta aeriana. De Boxing Day (Notă de subsol: 26 decembrie, sărbătoare specifică ţărilor Commonwealthului) începu să plouă. Ceva mai devreme mai fuseseră 2 sau 3 averse, dar în ziua aceea norii se strânseră în mari vălătuci cenuşii, se întinseră şi acoperiră întregul cer încât se întunecă în plină zi, apoi începu să curgă un torent constant de ploaie, fără oprire. La început condiţiile atomosferice se înrăutăţiră, câldura nu scăzu, umiditatea se accentua din ce în ce mai mult. În atelier fetele asudau fără încetare, chiar şi la 20 C, iar Aggie Topp trebui să amâne operaţiile de finisare şi să se concentreze asupra stagiilor de început, mai puţin delicate, ale producţiei.

Imediat după Anul Nou, Jane se duse la Midhurst. Joe veni ca de obicei s-o ia când se crăpa de ziuă. De data aceasta, zorile erau cenuşii şi ploaia curgea în şuvoaie fierbinţi. Jane ţâşni iute din prag în cabina maşinii. Se obişnuise deja să-şi simtă pielaea umedă toată ziua, să simtă cum se zvântă şi asudă din nou. Ploaia care cădea era aproape la temperatura pielii iar şansa unei răceli era foarte scăzută. Urcând în maşină, spuse:

- Cum sunt pâraiele, Joe?

- Cresc, încă. Nu ne facem griji.

Avea să vină o vreme când pentru câteva sptămâni nu va fi posibil să se circule între Midhurst şi Wilstown cu maşina şi va fi nevoită să călărească. În ulimile spătămâni Joe aprovizionase din belşug aşezarea cu hrană. Între Willstown şi Midhurst erau 2

pâraie cu albii late, nisipoase, presărate cu bolovani care se încingeau puternic în timpul sezonului secetos. Acum se transformaseră în şuvoaie largi de apă nămoloasă, galbuie, destul de înspăimântătoare la vedere.

La primul întrebă:

- Putem să trecem, Joe?

- Sigur că da. N-are decât un sfert de metru adâncime. Vezi copacul ăla, cu craca care atârnă? Când craca aia o să se acopere de apă până la ramificaţie, atunci o să fie cam adânc.

Trecură cu maşina prin apă, ridicând o cascadă de stropi şi ieşiră pe partea celaltă. Trecură al doilea pârâu la fel, prin vad, săltând peste bolovanii ascunşi sub apă şi continuară drumul spre Midhusrt.

Ajunseră acolo ca de obicei la vreme pentru micul dejun. Ploaia se revărsa asupra lor într-un torent constant, prea deasă ca să poată lucra ceva afară. Imediat după micul dejun se puseră pe treabă discutând aranjarea bucătăriei şi a toaletei - care nu-i ieşea lui Joe din minte.

In aceeaşi dimineţă, în Cairns, la 700 de kilmetri vest de ei, domnişoara Jaqueline Bacon ieşi în ploaie, călcând delicat pe pavajul ud, îndreptându-se spre sediul ambulanţei şi pompierilor. Purta un impermeabil albastru şi umbrelă. Trecu grăbită printre maşinile pompierilor, scuturându-şi picăturile apă de pe umbrelă, zicând în treacăt pompierului de serviciu "Doamne, ce zici ce poaie?!". Omul trase din pipa gola şi privi picăturile de ploaie.

- O vreme minunată pentru raţe.

Domnişoara Bacon intră în biroul mic de lângă holul principal, unde stăteau strălucitoare maşinile de pompieri şi aruncă o privire iute la ceas. Mai avea încă 3 minute. Încăperea era mobilată cu o masă, un microfon, un caiet de notiţe şi 2 dulapuri metalice cu aparte de raioemisie-recepţie. Trecu în faţa mesei, îşi trase carnetul de notiţe în faţă, fără să se aşeze, întoarse cele 3 comutatoare ale aparatului ca să-l încălzească şi-şi scoase pardesiul ud şi pălăria. Îşi scoase creionul şi trase mai aproape carnetul şi un tabel cu o lungă listă de numere şi nume de ferme. Se aşeză şi îşi începu munca zilnică.

Apăsă un buton şi spuse:

- 8 Baker[9] 3, 8 Baker 3, aici Queen Charlie cheamă 8 Baker

---

9 Australia foloseçte o codificare diferită de

3. 8 Baker 3, 8 Baker 3, aici este 8 Queen Charlie, cheamă 8 Baker 3. 8 Baker 3, dacă ai recepţionat 8 Queen Charlie, te rog răspunde. Terminat.

Intoarse comutatorul difuzorului aflat în faţa ei. De acolo răzbătu o voce de femeie.

- 8 Queen Charlie, 8 Queen Charlie, aici 8 Baker 3, mă auzi, Jakie?

Domnişoara Bacon apăsă din nou butonul.

- 8 Baker 3. Aici 8 Queen Charlie. Vă aud destul de bine, cam la nivelul 4. Cum e vremea la dumneavoastră, doamnă Corbett? Terminat.

- Ah, draga mea, zise difuzorul, toarnă cu găleata. Plouă frumos. Jim spune că e ce ne trebuie. Cred că deja a început să se răcorească. Terminat.

- 8 Baker 3, reluă domnişoara Bacon, aici 8 Queen Charlie. Şi aici plouă grozav. N-am nimic pentru dumneavostră, doamnă Corbett, dar dacă ştiţi pe cineva care se duce în Georgetown, vă rog să-i transmiteţi doamnei Cutter că fiul ei, Ronie, a venit aseară cu trenul de la Mackay şi vine mâine, cu trenul, la Forsayth. O să fie acolo miercuri dimineaţă, aşa c-o să ajungă acasă miercuri noaptea. Aţi înţeles, doamnă Corbett? Terminat.

Difuzorul spuse:

- Am înţeles, Jackie. Unul dintre băieţi, sau Jim, o să ajungă în Georgetown spre sfârşitul zilei şi o să am grijă ca doamna Cutter să primeascî mesajul. Terminat.

- 8 Baker 3, spuse domnişoara Bacon, aici 8 Queen Charlie. Am înţeles, doamnă Corbett. Acum trebuie să închid. Terminat. 8 Easy Victor, 8 Easy Victor aici 8 Queen Charlie. 8 Queen Charlie, cheamă 8 Easy Victor. 8 Easy Victor aici 8 Queen Charlie, cheamă 8 Easy Victor. Dacă mă recepţionaţi, doamnă Marshall, vă rog să-mi răspundeţi. Terminat.

Urmă o lungă tăcere. Domnişoara Bacon continuă să cheme 8 Easy Victor vrem de 1 minut; după câte ştia ea, doamna Marshall avea obiceiul să hrănească găinile la ora aceea şi, deobicei, răspundea numai seara. O chemă totuşi de atâtea ori cât cerea regulamentul, apoi trecu la următorea staţie.

- 8 Nan How, aici 8 Queen Charlie, şi repetă: dacă mă recepţionaţi, 8 Nan How, vă rog să-mi răspundeţi.

---

cea europeană pentru transmiterea literelor alfabetului în comunicaüiile radio.

O voce de bărbat răspunse:
- 8 Queen Charlie, aici este 8 Nan How. Terminat.
- 8 Nan How, aici 8 Queen Charlie. Am o telegramă pentru dumneavostră, Domnule Gosling. Aveţi un creion şi-o hârtie? Nu pot să aştept mai mult de 1 minut; doar un singur minut, ţineţi cont. Chemaţi-mă când sunteţi gata.
Îl aşteptă până când îi răspunse.
- 8 Nan How, aici 8 Queen Charlie. Telegrama dumneavostră este din Townsville şi spune: "Molly născut fiu 7 noaptea trecută 4 kilograme 200. Amândoi se simt bine.". Semnătura este "Bert". Aţi înţeles, domnule Gosling? Terminat.
Difuzorul răspunse:
- Am înţeles, încă un băiat. Terminat.
- Mă bucur atât de mult că s-a terminat cu bine! Vă rog, transmiteţi cele bune din partea mea, lui Molly, când o să-i scrieţi, domnule Gosling. Aveţi ceva pentru mine? Terminat.
- O să mă gândesc la un răspuns, Jackie, şi am să ţi-l dau la transmisia de seară. Terminat.
- OK, Domnule Gosling, o să-l notez atunci. Acum trebuie să închid. 8 Item Yoke, 8 Item Yoke, aici 8 Queen Charlie, cheamă 8 Item Yoke...
Continuă apelurile. 20 minute mai târziu făcea acelaşi lucru.
- 8 Able George, 8 Able George aici 8 Queen Charlie, cheamă 8 Able George.8 Able George dacă recepţionezi 8 Queen Charlie, te rog să răspunzi. Terminat.
Răspunsul fu un torent de cuvinte întretăiate de suspine şi cam acoperit de paraziţi.
- O, Jackie, mă bucur atât de mult c-ai chemat! Suntem aşa de necăjiţi aici! Noaptea trecută s-a întors calul lui Don! Am auzit calul venind cam la 2 dimineaţa şi mi-am zis "ce ciudat" pentru că Don nu călăreşte niciodată noaptea, din cauza copacilor, ştii şi tu... şi după aia mi-am zis "ce ciudat" pentru că nu auzeam decât un singur cal, el îl luase pe Samson cu el... aşa că m-am ridicat să arunc o privire şi n-am putut să văd calul, draga mea... aşa că am luat o lanternă şi mi-am pus pe mine haina şi-am ieşti în ploaie... şi acolo era calul lui Don, Jubilee, cu şa şi toate cele pe el, dar Don nu era acolo... şi sunt aşa de speriată!....
Vocea fu inecată într-un val de supine. Domnişoara Bacon îngheţă cu o mână pe comutatorul emiţătorului, ascultând

zgomotul undelor, suspinele înfundate de la celălat capăt distingându-se limpezi printre paraziţi. Nu putea face nimic până când Hellen Curtis nu-şi revenea şi nu-şi amintea să comuteze pe recepţie. Aruncă o privire lungă la lista din faţa ei, şovăi, apoi se ridică de pe scaun, deschise uşa şi strigă pompierului de serviciu:

- Fred, sună-l pe domnul Barnes şi spune-i să vină aici: s-a întâmplat ceva la Windermere!

Se întoarse înapoi la locul ei. Un piuit ascuţit acoperi suspinele: vreo altă femeie, sub impulsul dorineţei de a da o mână de ajutor, făcuse gestul nestăpânit şi inutil de a intra pe aceeaşi frecvenţă. Ea rămase răbdătoare, aşteptând să se elibreze eterul. Până când femeia de la celălalt capăt nu avea să-şi amintească gesturile obişnuite, ea nu putea să facă nimic.

Piuitul încetă; Hellen Curtis încă mai suspina în faţa microfonului, la 300 de mile depărtare, sub fotografia colorată a regelui şi reginei în haine de ceremonie şi fotografia de nuntă a ficei lor, ambele aşezate pe emiţător.

- Jackie, Jackie, mă auzi? O, am uitat! Terminat.

Domnişoara Bacon apăsă pe buton şi spuse:

- E-n regulă, Hellen, sunt Jackie. Ascultă, ascultaţi, toată lumea! Aici 8 Queen Charlie, vorbesc cu 8 Able George, vă rog nu ieşiţi în eter şi nu transmiteţi. Puteţi să ascultaţi, dar nu transmiteţi. O să vă sunăm noi dacă se poate face ceva. Doamnă Curtis, l-am trimis pe Fred să telefoneze domnului Barnes, să-l roage să vină aici. Acum stai jos şi linişteşte-te şi spune-mi ce s-a întâmplat şi eu am să notez. Amintieşte-ţi procedura şi comută de fiecare dată cînd vrei să îţi răspund. Până la urmă o să fie bine, Helen dar spune-mi în linişte ce s-a întâmplat.

Difuzorul sfârâi:

- O, Jackie, îmi face atât de bine să te aud! Na-m pe nimeni aici, cu excepţia aborigienilor. Dave e în vacanţă, iar Pete e la Normantown. Ce s-a întâmplat... A fost aşa: Don s-a dus până la Disappointment Creek cu 3 zile în urmă şi l-a luat cu el pe Samson şi a spus c-o să lipseasscă 2 zile. Nu m-am îngrijorat că nu s-au întors la vreme, pentru că ploua, înţelegi, şi m-am gândit că au trebuit să ocolească, pentru că s-a umflat pârâul... Şi după asta, noaptea trecută s-a întors calul lui Don, singur, şi nici urmă de Samson... Samson este noul nostru îngrijitor aborigen. Am aici un căutător de urme foarte bun, Johnie Walker şi Johnie a ieşit în zori să caute urmele calului, dar s-a întors cu o oră în urmă şi nu

ne-a fost de ajutor, pentru că ploaia a spălat toate urmele... A putut să urmărească doar la început şi după aia le-a pierdut şi acum nu ştiu ce să fac...

Urmă o pauză lungă, apoi:

- Ah! Terminat.

Carneţelul domnişoarei Baker era plin de notiţe scrise la repezeală. Apăsă pe butonul ei.

- Aici Jackie. Helen, spune-mi, ce ferme ai la nord şi la sud de tine? Terminat.

- Carlisle, la nord de noi, Jackie, ăsta-i Eddie Page, şi e Midhurst la sud şi Pelikan la est. Midhusrt e Joe Harman şi Pelikan Lee Driver. Nu cred că Midhurst are radio. Terminat.

- E-n regulă, Helen. O să-i prind pe unul dintre ei. Stai şi ascultă, pentru că domnul Barnes va vrea să vorbească cu tine când o să vină aici. Acum o să încerc să prind Carlisle. Am telegrame pentru 8 Dog Sugar şi pentru 8 Jim William şi am să le transmit de îndată ce-o să am timp. 8 Charlie Peter, 8 Charlie Peter, aici 8 Queen Charlie, dacă mă recepţionezi, 8 Charlie Peter, te rog răspunde. Terminat.

Apăsă pe buton şi auzii glasul echilibrat al lui Eddie Page şi oftă uşurată.

- 8 Queen Charlie, aici 8 Queen Peter, am auzit totul. Jackie, îl am pe Fred Dawson şi o să coborâm la Windemere de îndată ce putem. Spune-i lui Helen c-o să ajungem la ea peste 4 ore şi o să vedem ce se poate face. Ai să asculţi toată vremea? Terminat.

- Grozav, domnule Page, o să vă ascultăm de aici până când o să se rezolve totul, din oră în oră, de la fix până la şi 10 minute. S-a înţeles? Termiant.

- OK, Jackie. Acum o să închid şi o să pun şaua pe cal. N-o să mă mai auzi. Olie nu se descurcă cu aparatul. Terminat.

Domnişoara Barnes chemă Pelikan, dar nu primi nici un răspuns, aşa că-l chemă pe 8 Love Mike - poliţia călare din Willstown - şi îl aiuzii imediat pe sergentul Haines.

- ok, Jackie, am auzit totul. Îl trimit pe fiul lui Duncan şi unul dintre căutătorii mei de urme şi om vedea dacă vreunul dintre ei se descurcă. Am să mă îngrijesc ca cineva să treacă pe Midhurst, să-i spună lui Joe Harman. Spune-i domnului Barnes că Duncan va fi la Windemere cam pe la 3 sau 4, după amiaza asta. Am înţeles că ai să asculţi. Bună treabă, Jackie. Terminat.

Îi mai rămânea de făcut încă o mulţime pe ziua aceea.

- 8 Dog Sugar, aici 8 Queen Charlie; 8 Dog Sugar, am o telegramă pentru 8 Dog Sugar. Dacă mă recepţionezi, te rog răspunde-mi. Terminat.

Şi continuă cu activitatea de rutină

La Midhurst, Jane şi Joe Harman măsurau bucătăria şi făceau un plan pe un caiet, când, în jurul prânzului, auziră apropiindu-se un cal. Mai ploua încă, totuşi nparcă nu aşa de intens ca până atunci. Se duseră în capătul celălat al verandei şi-l văzură pe Pete Fletcher dând hăţurile calului său lui Moonshine, apoi urcând pe verandă. Purta pălăria sa cu boruri largi, era ud până la piele şi cizmele sale musteau de apă - se vedea prea bine asta când urcă scările.

- Aţi auzit?

- Nu, ce s-a întâmplat?

- S-a întâmplat ceva la Wildemere. Don Curtsi a plecat cu un îngrijitor aborigen la capătul celălalt al fermei, cu 3 zile în urmă, şi acum calul s-a întors fără el.

- Au luat urmele calului? întrebă Joe imediat.

- Au încercat, da' n-a ţinut. Urmele-s spălate de ploaie.

Băiatul se aşeză pe marginea verandei şi începu să-şi tragă cizemele şi să scurgă apa din ele. În jurul lui se formă o mică băltoacă.

- Jackie Bacon, fata de la radioul din Cairns, ea a transmis vestea la emisia de dimineaţă. L-a chemat pe sergentul Haines şi el l-a trimis la Wildemere pe Phil Duncan. Phil e-n drum spre-ncolo, cu Al Burns. i-am zis c-o să mă abat pe-aci şi o să-ţi spun. Edie Page e-n drum spre Windermere cu Fred Dowson, de la Carlisle.

Joe întrebă:

- Cine e aborigenul care e cu el?

- Un tip, Samson, de la Mitchel River. E la Don cam de-o lună.

- Se ştie în ce parte a fermei s-au dus?

- La Disapointtment Creek.

- Pentru numele lui Dumnezeu, zise Joe, acum ştiu ce avea de gând.

Jane îl privi atentă şi observă linia duşmănoasă a buzelor.

- Şi anume? întrebă Pete.

- Se dă din nou la viţeii mei, nemernicul. Are un ţarc de viţei acolo.

- De unde ştii?

- L-am găsit. Îţi spun unde e. Ştii unde se varsă Disapontement Creek şi Mitchel River?

Tânărul dădu din cap.

- Ei bine, de acolo urci pe Disapointment Creek cam 7 kilometri şi o să ajungi la o insuliţă şi un fel de pârâiaş care izvorăşte la nord de ea; treci de asta cam doi kilometri şi o să vezi un tufăriş verde la nord de pârâiaş şi un fel de măgură golaşă în spatele lui. Nu poţi trece de ţarc din greşeală, e chiar în spatele tuărişului ăluia. Dacă te urci pe deal - n-are mai mult de 16 metri înălţime - o să vezi îngrăditura la sud de tine. Dacă se organizează o echipă ca să plece în căutarea lui, de acolo aş începe.

- Mulţumesc, Joe. O să le zic la Windemere.

- Şi bine ai face. Nu cred că doamna Curtis să ştie ceva de asta.

Jane şovăise să se amestece într-o discuţie privind lucruri despre care nu ştia nimic. Până la urmă înasă interveni.

- Tu cum ai aflat de asta, Joe?

El se întoarse.

- Am fost până la capăt, imediat după Crăciun, cu Burnevile şi mi s-a părut că ar fi mai puţin viţei decât ar fi trebuit să fie. Aşa că Burnevile s-a apucat să caute urme şi ploaia abia începuse să cadă atunci, aşa că era uşor. hotarul fermei e acolo Cartwright River şi am urmat urmele dincolo de el până la Windermere. Erau 2 cai şi o mulţime de viţei. Am găsit ţarcul, aşa cum ţi-am zis. Erau acolo de 2 sau 3 zile. Le-am dat drumul, desigur, şi i-am mânat înapoi. A dracului treabă, să trecem de prima apă, pe onoarea mea!

- Câţi erau?

- 47.

- Toţi "curaţi"?

- O, da.

Joe părea destul de şocat de ceea ce se putea ascunde în spatele frazei.

- Joe n-ar face un lucru ca ăsta.

Băiatul îşi scoase cizmele şi se ridică.

- Şi ce-ai să faci, Joe? Vii cu mine?

- Nu prea cred. Cred c-o să mă duc până la capătul fermei, de unde a luat cârlanii. Poate că a venit după ei şi s-a accidentat

acolo. Asta-i la sud de Cartwright River şi la est de locul unde am forat pentru apă. Dacă nu văd vreo urmă de-a lui pe pământul meu, atunci o să urmez drumul pe care a dus el cârlanii mei, până la ţarc. Poate că ne întâlnim pe acolo, sau prin preajmă, mâine sau poimâine.

Pete încuviinţă din cap.

- Am să-i spun lui Phil.

- Spune-i că o să-l iau cu mine pe Burnevile şi o s-o pornesc imdeiat ce trimit pe domnişoara Paget înapoi în oraş, cu maşina.

70 de kilometri cu maşina la vremea de ploaie puteau să dureze mai mult de 3 ore. Jane interveni:

- Joe, nu te mai gândi la mine. Am să stau aici până te întorci. Pleacă chiar acum.

El şovăi.

- S-ar puta să lipsesc câteva zile.

- Ei bine, o să mă întorc călare în oraş, cu Sallie. Unul dintre aborigieni poate să vină cu mine şi s-o aducă pe Sallie înapoi.

- Ai putea s-o faci, zise el încetişor. Moonshine o să fie aici şi o să poată merge cu tine. Îl iau cu mine pe Burnevile. Ei, atunci e perfect.

- Când se întoarce Dave?

- Ar trebui să se întoarcă în după amiaza asta.

- Jim Lenon e în concediu şi Dave a plecat să viziteze o fată, una dintre surorile de la Normantown, dar se întoarce astăzi - explică Joe pentru Pete.

- Am să stau aici până se întoarce Dave, în caz că se întâmplă ceva.

Jane se mai gândi câteva clipe.

- Ei bine, asta ar fi.

- Mi-ar fi de folos. Nu-mi place să las locul ăsta doar cu aborigienii. Am să-i zic lui Moonsheine să te ducă în oraş, când o să vrei. Vrei alt cal, Pete?

- Nu cred. Până la Windermere-s cam 50 de kilometri, de aici.

- Cam aşa. Traversează râul aici ş-ai să găseşti o cărare care te duce direct acolo. N-a mai fost folosită în ultima vreme. Dacă nu dai de ea, ia-o către nord, către Gilbert, şi urmează-l 2 sau trei kilometri şi o să dai peste o colibă pe care-o folosesşte Jeef Pocock, când vânează aligatori. Cam la 3 kilometri de acolo e un vad pe unde poţi să treci. De acolo te duci spre nord vreo 18

kilometri şi o să găseşti drumul de la aşezare către Willstown. Pe ăsta nu poţi să nu-l vezi.

- OK.

- Ce zici de ceva haleală?

Băiatul scutură din cap.

- Cred c-o să pornesc chiar acu'.

Coborâră în curte şi-l aşteptară să încalece şi să plece. Ploaia se oprise, dar norii se înghesuiau grei şi negri deasupra capului. Joe se întaorse către ea.

- Îmi pare rău de asta. Ţi-am stricat ziua. Eşti sigură că nu te deranjează să te duci până în oraş cu Moonshine?

- Sigur că nu. Trebuie să pleci chiar acum.

Se grăbi s-o pună la treabă pe Palmolive, să pregătească ceva merinde pe care oamenii să le poată lua cu ei. În curte, bărbaţii puneau şeile pe cai. Plecau cu cai de călărie şi de povară, încărcaţi cu cort şi alte lucruri. Se simţea tulburată şi nemulţumită de cantitatea insuficientă şi calitatea proastă a alimentelor pe care Joe părea să considere necesare să le ia cu ei. Scosese din cutia cu carne o halcă de carne oribilă, neagră, arsă de atâta prăjit, şi-o aruncă într-un sac alături de 2 bucăţi de pâine. Puse 2 pumni de frunze de ceai într-o cutie de tablă în care fusese cacao şi în alta semănătoare 2 pumni de zahăr. Acestea erau proviziile lui pentru un drum care nu se ştia cât avea să dureze. Nu se amestecă, înţelegând că era adâncit în gânduri şi nu vroia să-l bată la cap, dar îşi notă în minte toate acestea pentru mai târziu.

Joe o sărută de rămas bun pe verandă. Coborî cu el în curte.

- Ai grijă de tine, Joe.

El zâmbi.

- Ne vedem săptămâna viitoare, la Willstown.

Ieşi la trap din curte, alături de Brunevile, trăgând după ei calul de povară la capătul unei frânghii şi ea rămase singură la Midhurst, cu aborigienii. Începuse dn nou să plouă şi urcă pe verandă. Acum când Joe plecase, totul i se părea tăcut şi pustiu. Plamolive se retrăsese în caemra ei. Ploaia bătea monoton darabana pe acoperişul de tablă. Îi trecu prin cap că poate lucrurile fuseseră deja rezolvate, poate că Don Curtis îşi făcuse deja apariţia la Windermere şi drumul lui Joe nu avea să fie decât efort risipit în zadar. Era absurd că Midhurst nu avea un

radioemiţător. Pe de altă parte, era adevărat că se aflau la 70 de kilometri de spital, aşa că n-ar prea fi avut nevoie de el pentru eventualele accidente ce se puteau întâmpla la fermă. Dar în cazul că acestea era foarte dificil şi stresant să nu ştii ce să întâmplă. Se hotărî ca, după căsătorie, să aducă la Midhurst un emiţător. În zilele acelea o fermă de vite fără un emiţător nu însemna nimic pe hartă.

Până atunci nu mai rămăsese niciodată singură la Midhurst. Rătăci din cameră în cameră adâncită în gânduri şi puiul de wallaby ţopăind după ea. Din vreme în vreme se apleca să-l mângâie şi el îi lingea degetele.

Petrecu vreme îndelungată în camera lui Joe, atingând cu degetele hainele grosolane şi lucrurile care pentru ea erau de fapt Joe. Avea atât de puţine lucruri! Şi totuşi în camera aceea visase şi plănuise acea călătorie fantastică până în Anglia, ca s-o caute, călătorie care se sfârşise în biroul lui Noel Strachan, din Chancery Lane. Chancery Lane părea un loc foarte îndepărtat.

Pe la ora 3 sosi Dave Hope venise călare prin ploaie, de la Willstown, la fel cum venise dimineaţa Pete Fletcher; de la Normantown îl adusese un camion. Aflase totul despre întâmplarea de la Windermere, la Willsotwn, de unde plecase curând după prânz, şi mai aducea şi alte informaţii auzite la radio. Îi spuse că îngrijitorul aborigen Samson se reîntorsese la aşezare.

- Se pare că căutau nişte viţei, zise, undeva lângă Disappointment Creek. S-au despărţit, şi unu-a luat-o într-o parte şi celălalt într-alta, pentru vreun motiv oarecare. Au lăsat cortul pe loc şi trebuia să se întâlnească acolo seara. Don n-a apărut în seara aia. Desigur că pe întuneric aborigenul n-a putut să-i caute urmele. Când a venit dimineaţa, tot locul nu era decât o baltă, şi-atunci n-a putut nici atât. Aşa stau lucrurile.

Stătură de vorbă vreme îndelungată. Undeva la 60 sau 70 de kilometri de ei, poate, un bărbat zăcea întins pe pământ, rănit. Putea fi oriunde într-un cerc cu o rază de 60 de kilometri. Putea să zacă sub un tufiş sau, foarte probabil, să-şi fi pierdut cunoştinţa. Căutarea lui ar fi fost ca şi cum ai căuta un ac în carul cu fân.

- Ar fi bine să te duci să dai o mână de ajutor, zise într-un târziu Jane. Aici nu-i nimic de făcut. Stau eu aici, să am grijă de toate.

Bărbatul şovăia.

- Ce-a zis domnul Harman să fac?

- N-a zis nimic. Am zis c-o să stau eu aici până te întorci. Nu vroia să lase ferma singură, doar cu aborigienii. Stau aici, Dave, până vine altcineva. Du-te la ei, la Windermar, că e cel mai bun lucru pe care poţi să-l faci.

- Chiar că-mi părea aiurea să stau aici fără să fac ceva, recunoscu el.

Plecă spre sfârşitul după amiezii, când mai erau doar 2 ceasuri de lumină până la apus. Ştia foarte bine aşzarea fermei Windermere şi nu-l neliniştea prea tare faptul că sfârşitul drumului avea să-l facă pe întuneric.

Lăsată singură, Jane continuă mai departe cu planul bucătăriei, aşa cum ar fi vrut s-o vadă făcută, gândindu-se să-l convingă pe Joe s-o dărâme pe cea veche şi să pornească de la zero. Apoi veni Plamolive şi făcu nişte ouă şi ceai. Hrăni diferitele animale şi udă plantele de pe vernadă. După ce plecă Plamolive, rămase din nou singură la Midhurst, pentru noapte, doar cu căţeluşii şi puiul de cangur drept companie. Undeva în întuneric şi ploaie, Joe Harman înainta către capătul domeniului, cai şi oameni uzi până la piele, croindu-şi drum cu atenţie în întuneric. Nu-i putea ajuta altfel decât ăsteptându-i.

În seara aceea învăţă o mulţime de lucruri. Învăţă puţin din soarta pe care o avea o femeie, o soţie, la o fermă - chiar şi una, îşi zise ea destul de mohorâtă, care avea 53 de mii de lire. Înţelese că un radioemiţător era un lucru aproape indispensabil pentru o astfel de persoană. Într-o seră ca aceea ar fi fost plăcut să schimbe un cuvânt chiar şi numai cu Jackie Bacon, din Cairns. Înţelese cât de mult se poate apropia de animale o personă singură, şi amintirea lui Olive îi apăru în faţa ochilor - ciocolatia aborigenă care nu putea îndura să fie despărţită de pisoiul ei nici când vizita hotelul de la Willstown. când se strecură în pat, o înţelegea mai bine pe Olive.

Se duse la culcare la 9. Lângă pat găsi 2-3 reviste englezeşti şi americane, cam zdrenţuite, mai toate prezentând istorii despre o altă lume. Luă una dintre ele şi încercă s-o citească în pat, dar povestirea nu reuşi s-o mulţumească sau să-i calmeze neliniştea. Ploaia se opri din nou şi reîncepu, apoi se opri din nou; până la urmă adormi.

Înainte de revărsatul zorilor o trezi zgomotul unui cal

intrând în curte. Se ridică imediat, îşi trase rochia pe ea şi ieşi pe vernadă. Aprinse lumina şi strigă:

- Cine-i acolo?

În cercul de la lumină de la piciorul scării apăru un bărbat:

- Eu sunt, donşoară, Burnevile. Dom' Hope întors ieri?

Vorbea cu un accent puternic. Nu putea să înţeleagă tot ceea ce spunea.

- Vino sus, Burnevile. Ce s-a întâmplat?

Omul urcă lângă ea pe vernadă. Era un bărbat de 50 de ani, cu piele foarte neagră, cu o faţă ridată, smochinită, şi cu un păr care începuse să încărunţească.

- Dom' Hope întors înapoi ieri?

De data asta îl înţelese.

- S-a dus până la Windermere. A vrnit până aici la fermă şi s-a dus până la Windermere. Ce s-an întâmplat cu domnul Harman, Burnevile?

- Dom' Harman e la capăt, acolo. La el găsit dom' Curtis; la el picior rupt. Dom' Harman trimis mine înapoi, caută dom' Hope; la el condus maşină la capăt, adus dom' Curtis înapoi.

Jane se necăji că nu putea înţeelge pe deplin ceea ce spunea. Greaşala era a ei; o femeie din Ţinutul Golfului ar fi înţeles tot ce spunea bărbatul acela, imediat, şi era foarte important ca să înţeleagă. Spuse cu voce liniştită:

- Iartă-mă, Burnevile, spune-mi din nou totul, rar.

Înţelese la a doua repetare.

- Domnul Hope nu e aici, s-a dus la Windermere.

Omul tăcu o vreme apoi zise:

- Nu bărbat alb aici, conduce maşina?

Ea scutură din cap.

- Nu poţi să conduci maşina, Burnevile?

- Nu, donşoară.

- Alt aborigen nu poate să conducă maşina?

- Nu, donişoară.

Îi trecu prin cap că ar fi putu conduce ea, avându-l pe Burnevile ca ghid, dar nu era un lucru care putea fi luat în considerare prea uşor. Nu avusese niciodată maşina ei şi, deşi condusese maşinile diferiţilor tineri, din vreme în vreme, şi ştia cum se face, experienţa ei de şoferiţă nu depăşea 5 ore, în total. Din nou se simţi furioasă şi umilită de incompetenţa de care dădea dovadă. Aprinse o ţigară şi se cufundă adânc în gânduri.

N-avea să fie nimănui de folos dac-ar fi încercat să pornească maşina şi ar fi stricat-o. Era un vehicul foarte mare, mai mare decât o maşină obişnuită şi mult mai mare decât orice altceva condusese ea până atunci. Altă soluţie ar fi fost să-l trimită pe Burnevile călare până la Willstown, poate până la staţia de poliţie. Ei ar fi putut să trimită un camion sau o maşină cu un şofer, care ar fi putu ajunge până la capătul celălat al propietăţii. Drumul de întoarcere până la Willstown, 70 de kilometri, însemna aproape 6 ore întârziere până ce camionul ar fi putut ajunge la Midhurst, de unde să plece până la celălat capăt.

- Cât de departe este domnul Harman, Burnevile?

El se gândi.

- 7 kilometri dincolo de sondă.

Joe îi spusese odată că sonda era la 40 de kilometri de aşezare.

Asta făcea ca scena accidentului să se afle cam la 50 de kilometri distanţă.

- Cum e drumul? Se poate ajunge acolo cu maşina?

- Acolo la drum tare bun când uscat, pân' la sondă.

Era destul de adevărat, pentru că sonda de abia fusese forată cu câteva luni în urmă şi circulaseră până acolo cu camioanele. Probabil că era destul de uşor de ajuns, chiar şi pe ploaie. Deja cerul începea să devină cenuşiu. Ziua nu era prea departe. Întrebă din nou:

- Sunt de trecut râuri?

El ridică trei degete.

- Trei.

- Adânci? Poate să treacă maşina?

- Da, donşoară. Râu nu adânc.

Se gândi că putea să se descurce dacă Burnevile ar călări alături de maşină, ca s-o îndrume. Merita să încerce. Oricum, cel mai rău lucru care se putea întâmpla era să rămână împotmolită pe undeva şi să trebuiască să-l trimită pe Burnevile înapoi, la Willstown, cu un bileţel, ca să vină după ea cineva mai competent. Cîtă vreme erau el şi calul lui acolo, nu exista cine ştie ce risc de întârziere. - E-n regulă, Burnevile. O să conduc eu maşina. Tu vii cu mine, cu calul.

- Iau cal odihnit, donşoară. La el obosit acum.

- În regulă. Ia alt cal.

Probabil că şi Burnevile era obosit, dar nu se obişnuise încă cu chipurile acestea tuciurii, ca să reuşească să desluşască vreun semn de oboseală.

- Ia ceva haleală.

- Iau haleală.

- O să plecăm într-o jumătate de oră.

Omul plecă iar ea puse ceainicul pe foc să pregătească ceai, apoi se schimbă cu costumul de călărie şi-şi trase cizmele. În camera lui Joe se afla un cufăraş vechi de tablă - îl descoperise cu o noapte înainte - pe jumătate plin cu bandaje şi atele şi diferite medicamente. Fiind de tablă, îşi zise, nu avea să lase să pătrundă apa, şi îl umplu cu pături şi câteva cutii de conserve şi un săculeţ mic cu făină. La asta se putea gândi ca provizii în caz că avea să se împotmolească la jumătatea drumului şi ar fi fost nevoită să petreacă o noapte sau două în cabina maşinii. Luă o ceaşcă de ceai şi mâncă puţină carne şi pâine cu gem, apoi coborî în curte să examineze maşina. Uriaşul rezervor de benzină avea în el 200 de litri iar celălalt, mai mic, era plin cu ulei. Umplu cu apă radiatorul şi burduful de apă agăţat între cele 2 faruri, apoi se urcă în cabină. Spre uşurarea ei comenzile erau foarte bine marcate. Porni motorul, apăsă starterul şi se jucă puţin cu acceleratorul, speriindu-se şi bucurându-se în acelaşi timp când auzi motorul pornind. Puse schimbătorul de viteze în marşarier cu foarte multă gijă şi dădu cu spatele până în mijlocul curţii. Urcară lada de fier în benă şi plecară, Burnevile călărind în faţa ei ca să-i arate drumul. În parte din cauza lui Burnevile şi a calului său, în parte din cauză că nu se simtea deloc sigură pe cunoştinţele ei în conducerea maşinii, merse numai în viteza întâi şi nu depăşi niciodată 20 de klometri pe oră. Trecu toate cele trei pâraie pe traseul e care i-l indică Burnevile, urmând calul speriat care cabra împrăştiind stropi de fiecare dată când era obligat să treacă prin apa găbuie care i se învârteja printre picioare. La un moment dat în cabină pătrunse apă şi se sperie foarte tare, dar nu opri motorul, iar proiectantul anticipase astfel de momente şi plasase sistemul de aprindere deasupra cilindirlor şi maşina ieşi săltând peste bolovani, cu apa şiroind din toate crăpăturile fisură.

La 7 kilometri de sondă, Joe Harman stătea la intrarea micului său cort. Fusese ridicat într-un luminiş, în mijlocul unor tufişuri dese, la capătul unei văioage. Imediat în spatele cortului

se afla o împrejmuire din buşteni groşi, ca un ţarc. Buştenii necojiţi care formau poarta, fuseră traşi deoparte şi ţarcul era gol. Joe făcuse un foc în faţa cortului şi fierbea apă într-un ceaun. Înăuntru întins pe nişte crengi acoperite cu o foaie de cort impermeabilă, zăcea un bărbat acoperit cu o pătură. Joe se întoarse spre el:

- Ce s-a întâmplat, Don, au trecut peste tine cînd ai dat jos trunchiul?

- Fir-aş al naibii! Au împins bârna peste mine şi m-au dat jos. După asta au trecut peste mine - vreo şase.

- Să-ţi fie învăţătură de minte să mai umbli şi altă dată la furat, pe pământul altuia.

Urmă o pauză.

- Ia zi-i, câţi mi-ai luat anul trecut, Don?

- 300.

Harman râse.

- Eu ţi-am luat cam 350.

În cort, domnul Curtis, rosti un cuvânt foarte urât.

Capitolul 10

Jane se apropie încet cu maşina de cort; Burnevile călărea alături de ea. Scoase maşina din viteză şi-o opri cu un oftat de uşurare. Joe se apropei de ea.

- Ce s-a întâmplat cu Dave? Nu s-a-ntors?

Îi spuse ce se întâmplase.

- M-am gândit că ar fi mai bine să vin eu până aici. N-am mai condus decât de trei ori până acum. Nu cred că i-a priit prea tare, Joe.

El se sădu înapoi un pas.

- Pare în regulă. Te-ai lovit de ceva?

- Nu m-am lovit de nimic. Uneori n-am putut schimba vitezele şi a făcut un zgomot groaznic.

- Mai merge încă?

- O, cred că da.

- Atunci e-n regulă. Cum sunt pâraiele?

- Destul de înalte. Odata sau de două ori au trecut de podeaua maşinii.

- Trebuie să ne întoarcem cât mai degrabă. Aş vrea să oprească ploaia asta afurisită.

- Domnul Curtis e aici?

Joe făcu semn din cap.

- În cort.

- Ce s-a-ntâmplat?

- Şi-a rupt piciorul. Fractură deschisă, aşa i se zice când osul iese prin piele. Cred că şi-a rupt şi glezna.

Jane îşi ţuguie buzele.

- Am adus cutia aia a ta, cu atele şi feşe.

- Ştii ceva despre fracturi? Ai fost vreodată soră sau ceva de genul ăsta?

Ea scutură din cap.

- Nu.

- M-am uitat la rană şi am spălat-o; am aşezat osul cât de bine am putut, dar nu e în regulă. Am făcut un fel de atelă lungă, în dimineaţa asta, şi i-am legat piciorul de ea. Trebuie să-l ducem la spital imediat ce putem: e rupt de 2 zile.

Se puseră pe treabă ca să strângă tabăra. Îndepărtară cortul de pe rănit şi atunci acesta o zări pe Jane pentru prima dată.

- Salut, domnişoară Paget! Vă aduceţi aminte de mine? V-am văzut în Wilstown.

Ea îi zâmbi.

- O să ne întoarcem acolo peste puţin timp, la spital.

Lucrând, se întoarse către Joe cu o expresie nedumerită.

- Pe pământul cui suntem?

- Midhurst, zise el. De ce?

Făcu un semn din cap către ţarc.

- Asta pentru ce e?

- |sta? E un fel de ţarc unde punem câteodată vacile, să le însemnăm şi alte chestii deastea.

Ea nu mai zise altceva, mulţumindu-se să-şi continue treaba. O dată sau de 2 ori pe buse îi flutură un zâmbet uşor. Întinseră o pătură sub patul de crengi, coborâră oblonul din spate al camionetei şi apoi, cu o grijă nemărginită şi cu mult efort, îl ricdcară de unde zăcea şi îl urcară în camionetă. Când totul se termină, omul era alb la faţă şi scăldat în sudoare iar pe buze îi apăruse o picătură de sânge: şi le muşcase. Nu aveau cu ce să-i domolească durerea.

Plecară pe la ora 9, Joe conducând maşina, Jane în spate, lângă rănit, iar Burnevile urmându-i călare, ducând de căpăstru ceilalţi 2 cai. Trecură de sondă şi mai merseră încă 8 kilometri

până când ajunseră la unul dintre pâraie. Apa era mult mai mare decât atunci când o traversase Jane, câteva ceasuri mai devreme. Trecură de primul pârâu fără nici un fel de dificultate, deşi apa intră în cabina maşinii şi ajunse chiar până la nivelu benei în care zăcea rănitul. Îşi continuară drumul. Cel de al doilea era şi crescut. Joe se opri pe mal şi se consultă cu Jane şi Burnevile, întrbându-i amînunte despre prima lor traversare. La 50 de metri distanţă de locul în care traversase Jane, apa părea mai puţin adâncă. Joe îl trimise pe Burnevile să intre în apă cu calul, să ceceteze vadul. Părea destul de bun, aşa că intră cu maşina în apă. Aceasta se dovedi mai adâncă decât se aşteptau, dar Joe acceleră fără să se oprească. Sub năvala galbenă şi învolburată, fundul râului era foarte denivelat. Maşina înaintă legănându-se pe bolovanii ascunşi sub apă, apoi se izbi puternic de ceva. Se auzi un troznet metalic şi motorul se opri. Joe spuse "Dumnezeule!" şi apăsă starterul, dar motorul nu se clinti. Pe suprafaţa gălbuie a apei începură să apară urme de ulei, care se întinseră la vale o dată cu apa, în firicele negre tivite cu galben. El le privi consternat.

- Ce s-a întâmplat, Joe?

- Am rupt axul, zise el scurt.

Coborî în apă, pipăindu-şi calea cu piciorul. Apa era mult desupra genunchilor. Apropiindu-se de mijlocul torentului îl strigă pe Burnevile şi-i ceru să-i dea un colac de funie aflat în bena maşinii. Maşina se afla doar la 10 metri de malul râului. Făcură un fel de ham pentru cei trei cai, agăţându-l de şei şi înhămară caii unul după celălalt de axul din spate al maşinii, cufudându-se din când în când sub apă ca să poată lega funia. Peste 10 minute vehicolul era pe pământ uscat, o perfomanţă care o făcu pe Jane să rămână cu gura căscată în faţa eficienţei celor 2. Coborî din spate şi se apropie de Joe care se şi strecurase, întins pe spate, sub axul din faţă. Se ghemui lîngă el ca să arunce o privire. Văzu atârând o bucată de fier.

- E rău?

- E încurcată.

Trase de sub maşină bucăţile de fier şi se ridică. Se duse până în cabină şi scoase de acolo maneta de pornire şi porni atent motorul. Oftă uşurat.

- Cutia de viteze e în regulă. Nu s-a spart decât baia de ulei.

Rămase adâncit în gânduri mai bine de un minut, cu

maneta în mână. Ploaia se revărsa asupra lor fără încetare.

- Încotro mergem?

- Maşina e în stare să ne ducă până acasă, da' nu mai avem ulei. N-are sens să încercăm să trecem prin toate pâraiele astea umflate.

Privi apa încă un minut sau 2.

- N-o să reuşim să le trecem pe toate, zise în cele din urmă. N-am mai rămas decât un singur lucru: va trebui să-l ducem de aici cu avionul.

Terenul din jurul lor era acoperit cu bolovani şi copaci.

- E pe-aici vreun loc pe unde ar putea ateriza avionul?

- Ştiu un loc unde ar puta s-o facă. Au nevoie de 500 de metri şi o porţiune liberă pentru apropiere.

Luă calul şi se îndreptă către sud. Lângă râu despachetară cortul şi-l întinseră peste drum întins ca să-l ferească de ploaie la un moment dar rănitul spuse slab:

- Joe Harman nu se pricepe deloc la maşini, e mai bun la furat viţei.

Jane râse.

- Sunteţi amândoi nişte bandiţi. O să stau de vorbă cu doamna Curtis. Să nu faci asta, ea nu ştie nimic de treaba asta.

- Stai acolo şi nu mai vorbi. Joe a plecat să găsească un loc unde ar puta ateriza avionul.

- Sper să se priceapă mai bine la asta decât la condus maşina spuse domnul Curtis.

Joe se întoarse peste un sfert de oră.

- Cred c-o să reuşim, zise. Nu-s nici doi kilometri distanţă.

Ajutat de Burnevile, înhămă cei trei cai unul după celălalt, prinzând hamurile de axul din faţă al maşinii şi, cu Jane la volan, o porniră zigzagând printre tufişuri şi copaci. La un moment dat ajunseră într-un spaţiu deschis, o fâşie lungă de iarbă, presărată cu tufişuri mici. Era mai lungă de 500 de metri, dar la fiecare capăt creşteau copaci. Ar fi putut totuşi să o transforme într-o pistă de aterizare.

- Curăţăm tufişurile alea, zise Joe, şi doborâm copacii. I-am văzut pe băieţi aterizând în locuri mai proaste ca astea.

Printre sculele din camion se aflau un topor şi o cazma; aveau ce le trebuia. Forţa de muncă era însă cea care le lipsea.

- Va trebui să aducem băieţii de la Midhurst, zise el, pe toţi de acolo, şi să trimitem un mesaj până la Wilstown pentru avion.

- O să plec eu cu calul şi cu Burnevil până la aşezare, Joe. După asta el o să vină înapoi cu băieţii iar eu o să mă duc la Wilstown.

Joe se holbă la ea nâincrezător:

- Nu poţi călări până acolo!

- Cât de departe e?

- 70 de kilometri, până la Wilstown.

- Oricum, măcar până la Midhurst tot pot să merg. Dacă nu pot să ajung mai departe, o să-l trimit pe Moonshine cu o notă la sergentul Haynes. E omul cel mai potrivit, nu?

- Aşa-i! Dacă faci asa, n-o să trebuiască să călăreşti singură. Dacă te duci până în oraş, va trebui să-l iei pe Moonshine sau pe unul din ceilalţi băieţi cu tine. N-o să te las să traversezi pâraiele singură, călare.

- E-n regulă, Joe. O să iau pe cineva cu mine. O să folosim şi radioul din Wilstown. Am putea aduce oameni şi de la Windemere, să vă ajute, nu?

- Aşa e. Ar fi fot bine să avem un radio la Midhurst. Va trebui să le spui ceva şi anume locul unde ne aflăm: suntem la aproape 10 kilometri V-S-V de sonda cea nouă. N-ai să uiţi?

- Am să ţin minte. !0 kilometri V-S-V spre sonda nouă. Ce ai de gând să faci?

- Am să fac tabăra aici.

Privi în jur.

- O să ridic cortul deasupra maşinii: n-are rost să-l mutăm de colo-colo, dacă nu trebuie, cel puţin până facem rost de o targă. După asta am să mă apuc să dobor o parte din copacii ăia, ca să deschid calea de aterizare.

- Şi cu spatele tău cum rămâne?

- O să fie bine.

Ea se gândi la mişcarea de care era nevoie ca să dobori un copac cu un topor.

- Ai mai făcut asta, Joe?

- Nu, dar o să fie în regulă.

- Dacă o să te apuci să tai copaci, am să retrag ce-am spus despre călăritul singură. Îl trimit pe Moonshine cu ceilalţi aborigieni să te ajute. Nu trebuie să faci tu asta.

- E periculos să traversezi apele umflate.

- E la fel de periculos şi pentru tine să foloseşti un topor. N-o să-ţi ajute la nimic dacă o să-ţi distrugi spatele. Hai să fim

oameni de înţeles, amândoi. Efortul pe care o să-l depui ca să tai singur copacii ăştia nu e mai mult decât ce pot face aborigienii într-o oră, când o să ajungă aici. Nu risca, Joe.

El surâse.

- E-n regulă, dar să nu călăreşti singură.

- Îţi promit.

Era cam 10 şi jumătate când o ajutară să urce pe calul lui Joe, Robin. Robin era un cal mult mai mare decât cei pe care-i călărise până atunci şi se temea puţin de el. Avea crupa mai lată decât caii cu care era obişnuită, iar şaua lui Joe era mult mai bună decât şeile pe care le folosise până atunci; era moale şi uzată şi suplă de atâta utilizare şi totuşi eficientă şi într-o stare foarte bună. Când îi ajustară scările pentru picioarele ei, se simţi destul de confortabilă. Porni cu Burnevile într-un trap uşor şi începu astfel o probă de rezistenţă a cărui îndeplinire avea s-o uimească în toţi anii ce vor urma. Descoperi că călărea un cal docil, ascultător şi energic. Abia sălta atunci când o lua la trap. În acelaş timp, adevărul era că nu mai sătuse pe cal decât de 6 ori până atunci şi niciodată mai mult de o oră şi jumătate.

Ploaia se opri un timp şi ajunseră la un pârâu şi trecură prin apa gălbuie şi învolburată, Burnevile ţinându-se aproape de ea. Trecură cu bine de primul şi continuară mai departe, la pas sau la trap, alternativ. După o oră ajunseră la cel de al treilea pârâu, care era foarte adânc. Burnevile îi arătă cum să-şi scoată picioarele din scări şi să pregătească să înoate ţinându-se de coama calului. Se dovedi a nu fi necesar şi ajunseră în bună stare la malul celălalt şi nu mai trebuiră să mai traverseze alt pârâu.

- Prea adânc pentru maşină?

- Da, donşoară. Acum la el prea foarte adânc.

Între ei şi Midhurst nu se mai interpunea nici o apă. Ploaia începu din nou şi-o udă până la piele, amestecându-se cu sudoarea care o năpădise din belşug. În curând pantalonii uzi începură să-i roadă picioarele şi coapsele. Simţea rosăturile mărindu-se, dar nu ava ce să facă; promisese că va călări şi trebuia să călărească. Descoperi acum, aflându-se pe un teren mai bun, că putea să meargă mai repede decât Burnevile: avea un cal mult mai bun, un cal odihnit, în vreme ce el călărise pe al său de la Midhurst, la trap, ca să se ţină de maşină. Din ce în ce mai des trebuia să meargă la pas, ca să-l aştepte, deşi simţea că Robin ar fi vrut să meargă la trap. Aceste momente de mers încet

o ajutară ca şi cum s-ar fi odihnit după un mers obositor.

Ajunseră la Midhurst pe la 2 şi jumătate. O ardea o sete cumplită şi era foarte obosită. Moonshine şi unul sau 2 dintre ceilalţi băieţi ieşiră în fugă şi apucară hăţurile, ajutând-o să coboare de pe Robin. Nu reuşi să descalece singură.

- Burnevile, spune-i lui Moonshine să pună şaua pe cal şi să vină cu mine la Wilstown. O să beau o ceaşcă de ceai şi-o să halesc ceva; după aia plecăm. Tu pleci cu băieţii până la domnul Harman. E-n regulă?

- Da, donşoară.

Realiză că, dacă ea era obosită, el trebuia să fie istovit de-abinelea: se afla în şa, neîntrerupt, de 24 de ceasuri.

Privi chipul negru şi ridat.

- Ai să te descurci, Burnevile? Eşti foarte obosit.

El zâmbi.

- Eu nu obosit, donşoară. Întorc la domn Harman cu băieţi, după haleală.

Se depărtă strigând "Palmolive, Palmolive, fuga-fuga la bucătărie, pune ceai şi haleală la donşoara, fuga-fuga la bucătărie."

Se aşeză obosită pe scaun, pe vernadă şi peste foarte scurt timp apăru Palmolive cu un ceainic cu ceai şi 2 ouă ochiuri, pe o felie de friptură aproape necomestibilă. Mâncă ouăle şi un colţ de friptură şi bău 6 ceşti uriaşe de ceai. Nu îndrăzni să-şi schimbe hainele sau să-şi cerceteze rosăturile. Ştia că, dacă se apuca de aşa ceva, nu avea so mai pornească din nou la drum. Termină de mâncat şi trimise după Moonshine, apoi coborî în curte. În ploaie, îngrijitorii negri îşi înşăuau caii şi îşi pregăteau încărcătura pentru caii de povară. O ajutară să urcară în şa. Porni din nou către Wilstown, cu Moonshine alături. Scurta perioadă de odihnă îi înţepenise muşchii şi avu nevoie de tot curajul pe care-l putu aduna pentru a se gândi la cei 35 de kilometri care o aşteptau. O dureau toţi muşchii, picioarele încetaseră să-i mai dea ascultare şi nu-şi mai putea ţine echilibrul în şa; dar cele 2 mari arcuri din faţa şi spatele şeii îşi arătară acum utilitatea şi o menţinură în locul ei. Traversară pâraie prea adânci pentru a fi trecute de o maşină şi călăriră mai departe. Urmau un traseu pe care treceau de obicei maşinile şi terenul era golaş. Acum era rândul ei să rămână în urmă, căci calul lui Moonshine era odihnit, iar Robin începuse să obosească. Ultimii 18 kilometri călări ca în vis,

alternând mersul la pas cu trapul, iar în ultimii 7 kilometri bărbatul negru călări alături de ea ca s-o prindă în caz că ar fi căzut. Nu căzu.

Pe la ora 7, odată cu lăsarea întunericului, intră călare în Wilstown o fată foarte obosită, pe un cal foarte obosit, însoţită de un călăreţ negru. Trecu pe lângă hotel şi pe lângă cofetăria care revărsa lumina în stradă şi se opri în faţa postului de poliţie a sergentului Haynes. se afla în şa de aproape 8 ore. Moonshine descălecă şi apucă frâiele lui Robin, iar ea îşi adună ultimele puteri şi-şi trecu piciorul drept pe deasupra şeii, apoi se lăsă să lunece la pământ. La început nu reuşi să stea în picioare fără să se ţină de ceva şi se agăţă de şaua calului, apoi apăru sergentul Haynes.

- Hei, e domnişoara Paget! zise în felul său tărăgănat. De unde veniţi?

- De la Joe Harman. A dat de Don Curtis la capătul celălalt al Midhurstului. Are un picior rupt. Ascultaţi, spuneţi-i lui Moonshine ce să facă cu caii ăştia şi apoi ajutaţi-mă să intru înuntru şi am să vă povestesc tot.

Omul îi spuse lui Moonshine să ducă caii în spatele clădirii, în ţarcul poliţiei şi să se culce cu căutătorii de urme ai poliţiei, în baraca-dormitor, apoi se întoarse către Jane:

- Haideţi în casă. Ţineţi-vă de braţul meu. Cât aţi călărit?

- 70 de kilometri răspunse ea, şi prin toată oboseala trădatâ de gasul ei răzbătu o urmă de mândrie. Joe Harman e acum acolo, cu domnul Curtis. Toţi lucrătorii de la Midhurst s-au dus acolo, să facă o pistă de aterizare. E singurul mod de a-l scoate de acolo, zice Joe. Nu se poate trece prin pîraie cu maşina.

Sergentul o invită pe verandă, în spatele plase contra ţâmţarilor şi doamna Hayne îi aduse o ceaşcă cu ceai. Sergentul aruncă o privire la ceas şi se aşeză s-o asculte, fără grabă. Nu fusese prezent la emisiunea de la ora 7 a emiţătorului de la Kairns Ambulance şi acum mai erau trei sfetruri de oră de aşteptat până la următoarea emisiune.

- Fac ceva la 10 kilometri V-S-V de noua sondă, zise el gânditor. Ştiu, acolo e câmp deschis. Mai încolo o să intrăm în emisie şi o cerem să trimită avionul de dimineaţă.

- Joe crede că dacă aţi prinde prin radio câţiva ringeri, poate ar pleca de la Windermere să-l ajute să facă pista. Avea de tăiat nişte copaci; nu vreau s-o facă el, din cauza spatelui.

Bărbatul încuviinţă din cap.

- Am să încerc să vorbesc cu Windermere. Habar n-aveam că ştiţi să călăriţi.

- Pînă acum n-am stat pe cal decât de 6 ori.

El zâmbi.

- Aveţi ceva rosături.

Ea se ridică chinuit.

- Mă duc acasă, să mă culc, şi se prinse de speteaza scaunului. Dacă mai stau mult aici, n-am să mai pot să umblu deloc.

- Mai rămâneţi, am să scot maşina şi o să vă duc până la spital.

- Nu vreau să merg la spital.

- Nu cotnează dacă vreţi sau nu, dar o să mergeţi. O să fiţi mai bine îngrijită în noaptea asta, iar sora Douglas are tot ce vă trebuie.

O jumătate de oră mai târziu făcuse baie şi se afla într-un pat de spital, cu unguente antibiotice aplicate pe diferitele părţi ale anatomiei sale, simţindu-se ca un copilaş.

Întors în biroul său, sergentul Haynes se aşeză în faţa emiţătorului.

- 8 Queen Charlie, 8 Queen Charlie, spuse, aici 8 Love Mike; 8 Queen Charlie, 8 Queen Charlie, dacă mă auzi, te rog răspunde-mi.

Întoarse comutatorul şi difuzorul de desupra aparatului spuse cu o voce de fată:

- 8 Love Mike, aici 8 Queen Charlie, te recepţionez trei cu trei, transmite mesajul. Terminat.

- 8 Love Mike; 8 Queen Charlie, l-am găsit pe Don Curtis, Hoe Harman l-a găsit, la capătul propietăţii Midhurst. Are fractură deschisă la piciorul drept, veche de 2 zile şi jumătate, probabil, şi glezna stângă ruptă. Poziţia taberei este la 10 mile V-S-V de noua sondă a lui Harman. Confirmaţi dacă aţi înţeles.

Vocea fetei din difuzor spuse:

- Ah, sunt atât de bucuroasă! Eram toţi atât de îngrijoraţi! Dar o să repet - şi repetă. Terminat.

- OK, Jakie, acum preia mesajul pentru domnul Barnes. Mesajul este: cerere de ambulanţă aeriană la Wilsown, cât de curând posibil, pregătită pentru aterizare pe teren neamenajat. Te rog citeşte-mi. Terminat.

Ea citi mesajul.

- OK, Jakie, acum cheamă Windermere şi lasă-mă să vorbesc cu ei. Terminat.

- 8 Able George, 8 Able George, aici 8 Queen Charlie; 8 Queen Charlie cheamă 8 Able George. Dacă mă recepţionaţi, 8 Able George, vă răg răspundeţi. Terminat.

O voce tremurătoare de femeie rosti în 30 de difuzoare din 30 de case:

- 8 Queen Charlie, aici 8 Able George. Am auzit tot, Jakie. Nu e minunat cum ne sunt împlinite rugăciunile? Oh, draga mea, sunt atât de uşurată că nu ştiu ce să spun! Sunt sigură că ar trebui să ne aşezăm cu toţi în genunchi, în noaptea asta, şi să-i mulţumim lui Dumnezeu pentru darul Lui. Toţi ar trebui să face asta... Ah... Terminat.

Domnişoara Bacon apăsă pe buton.

- Sunt convinsă că îi vom mulţumi cu toţi Domnului, în noaptea asta, Helen. Acum însă sergentul Haynes aşteaptă să vorbească cu tine. Ascultă, te rog, cu butonul trecut pe "Recepţie", Helen. 8 Love Mike, vrei să vorbeşti? Terminat.

În Wilstown, sergentul Haynes spuse:

- 8 Love Mike cheamă 8 Able George. Doamnă Curtis, aţi auzit că Joe Harman e cu soţul dumneavostră, la capătul celălalt al propietăţii Midhurst. Trebuie să pregătească o pistă de aterizare pentru avion şi şi-a luat toate ajutaorele acolo. Vreţi să trimiteţi pe toţi cei care-i aveţi la fermă, să-l ajute să facă pista? Vă dau poziţia, dacă aveţi un creion şi o bucăţică de hârtie, să scrieţi locul unde Joe Harman face pista de aterizare. E la 10 kilometri V-S-V de noua lui sondă. Aş vrea să-i trimiteţi pe toţi cei care sunt la fermă să-l aujte şi să transmite-ţi mesajul poliţistului Duncan, dacă e cu dumneavostră. S-a înţeles, doamnă Curtis? Terminat.

Vocea tremurătoare spuse:

- Am înţeles, sergent: 10 kilometri V-S-V de noua sondă a lui Joe. Am scris totul. Eddie Page e aici şi-l aştept pe Phil Duncan să se întoarcă la noapte. Am să trimit pe toată lumea acolo. Nu e minunat ce poate face Domnul pentru noi? Când mă gândesc la toată mila care se revarsă asupra noastră, păcătoţii aflaţi în suferinţă, îmi vine să îngenunchez şi să plâng...

Urmă o pauză, apoi:

- Ah, uit mereu. Terminat.

Sergentul apăsă pe buton.

- Nu numai lui Dumnezeu trebuie să-i mulţimiţi.

Era foarte conştient de faptul că mai toate soţiile de pe o suprfaţă de câteva sute de mii de kilometri pătraţi, din Ţinutul Golfului, ascultau această conversaţie şi un gest frumos merita un răspuns identic.

- Domnişoara Paget a călărit 70 de kilometri, de la celălalt capăt al fermei Midhurst, ca să aducă mesajul acesta despre Don. O cunoaşteţi pe Jane Paget, englezoaica cu atelierul de pantofi şi cofetăria. Se afla la Midhurst când a auzit că Don lipseşte şi a călărit 70 de kilometri ca să-mi spună unde se pregăteşte pista de aterizare. A călărit până acum un cal doar de 6 ori şi sărmana fată are asemenea rosături că nu poate să stea aşezată. Sora Douglas a internat-o în spital, să se întremeze. Peste ozi-două o să fie bine. Terminat.

- Pe onoarea mea, nu ştiu cum să-i mulţumesc! Transmite-i cele mai sincere mulţumiri şi că sper să se facă bine curând.

După o scurtă pauza vocea femeii reveni:

- Ne-am tot frământat mintea gândindu-mă la cofetărie: nu mi se părea bine să avem un lucru ca ăsta în Wilstown, şi mai ales deschis duminica şi de Crăciun. N-am găsit nimic în Biblie, nici pentru, nici împotrivă, şi am fost tare nedumerită, dar acum mi se pare că Domnul a hotărât toate astea, ca de altfel tot ce se întâmplă. Cred că e minunat. Terminat.

- Aşa-i, zise sergentul Haynes într-o doară. Nici el nu fusese prea sigur referitor la orele de închidere a cofetărie şi scrisese superirilor săi, cerând îndrumări. Trecuse multă vreme de când fusese într-un district unde existase o prăvălie cu orar atât de lung de funcţionare. Acum trebuie să termin, doamnă Curtis. 8 Queen Charlie, aici 8 Love Mike, din parta mea poţi să închei garda în noaptea asta, Jakie. Aş prefera să facem o gardă de ascultare mâine dimineaţă de la 7 încolo; s-a-nţeles? Terminat.

Domnişoara Bacon răspunse:

- S-a-neţeles, sergent. Îi voi spune domnului Barnes. Dacă nu mai ai altceva să-mi spui, am să închid. Terminat.

- Nu mai am, Jakie. Terminat.

- Noapte bună, sergent. terminat.

- Noapte bună, Jakie. Terminat.

Domnişoara Bacon închise uşurată aparatul. Nu exista nimic organizat pentru ogardă de ascultare de 24 de ore, la

ambulanţa Cairns. Într-o situaţie de urgenţă, ca aceea, toată lumea trebuia să dea o mână de ajutor. Fusese de serviciu în ziua precedentă de la 8 de dimineaţă până la miezul nopţii şi de la 8, în dimineaţa aceea, până în acel moment. Domnul Barnes stătuse de veghe în cursul nopţii şi se pregătea s-o facă din nou. Se gândi nemulţumită că-i pierduse pe Humphry Bogart şi Lauren Bacall; spectacolul trecuse mai mult de jumătate, dar nu mai era decât noaptea aceea şi toată tevatura aia avea să se sfârşească a doua zi, şi putea să vadă spectacolul mâine. Plecă să-i telefoneze domnului Barnes.

Domnul Barnes îi telefonă domnului Smith de la Australian National Airways şi domnul Smith telefonă pilotului său de rezervă, căpitanul Jimmie Cope. Domnul Cope spuse:

- Drace, sper să fie mai bine mâine dimineaţă decât a fost azi. N-am fi putut să ne ridicăm peste Atherton Tableland. Să ziem că ar fi bine să decolăm la 6.

Când ajunse în zori la aerodorm, bătrânul Dragon - cu siguranţă cel mai bun aparat construit vreodată pentru zboruri de ambulanţă în asemenea ţinturi retrase - zumzăia din ambele motoare. Norii atârnau jos, la aproape 200 de metri, învăluind dealul de dincolo de aerodrom. Ploua uşor. Wilstown se afla la apropae 700 de kilometri V-N-V. Primii 130 de kilometri se întindeau peste Munţii Atherton Tableland, cu piscuri ridicându-se până la 1150 de metri. Lipsit de aparatură radio de navigaţie, trebuia să zboare vizual tot drumul, strecurându-se cum putea mai bine între nori şi vârfurile copacilor.

Mormăi nemulţumit către ofiterul de control şi porni să ruleze pe pista de decolare după ce luă la bord un sanitar al ambulanţei. Odată ajuns în aer, descoperi că era mai rău decât îşi închipuise. Zbură la 100 de metri altitudine, pe deasupra râului Baril, către munţi, sperînd să găsească o spărtură în plafonul jos de nori, care să-i îngîduie să treacă pe deasupra Tablelandului, prin pasul Kuranda. Aburii cenuşii se închiseră în jurul lui şi coastele acoperite de junglă ale munţilor treceau razant pe sub aripile aparatului. Nu se vedea nici un fel de deschidere în faţă. Viră uşor către dreapta şi făcu o întoarcere scurtă şi riscantă la nici o 30 de metri distanţă de coasta muntelui şi se întoarse înapoi spre litoral. Ridică microfonul şi spuse:

- Turnule, aici Victor How Able Mike Baker; nu pot să trec prin Kuranda. Mă duc până la Cooktown, de-a lungul coastei, şi

încerc de acolo. Spunele celor de la Cooktown că o să aterizez peste o oră şi că vreau 160 de litri de benzină de 73.

Zbură pe deasupra costei tropicale a Queenslandului, la aproape 100 de metri şi ajunse la Cooktown o oră mai târziu. Cooktown este un orăşel simpatic, de cam 300 de locuitori, dar când ajunse acolo totul era cenuşiu şi înmuiat de ploaie. Ateriză pe aerodrom şi realimentă.

- O să încerc să ajung la Wilstown de aici. Nu prea sunt multe ridicături în drum. Dacă se face prea urât, o să mă întorc. O să zbor direct de aici până la Wilstown.

Spusese toate acestea în caz că ar fi fost nevoie să-l caute.

Decolă imediat după ce realimentă şi zbură spre interiorul ţinutului, orientându-se după busolă. În tot cursul acelui zbor nu se înălţă niciodată mai mult de 100 de metri desupra vârfurilor copacilor. Trecu la o palmă de Great Dividing Range, la nici 20 de metri de vârfurile acestui lanţ muntos, tot timpul la un pas de a se hotărâ să se întoarcă, descoperind mereu câte o spărtură minusculă înainte, care-i permitea să-şi continue drumul. În spatele său, sanitarul srângea tare braţele scaunului, prea conştient de primejdia zborului, fără însă să poată face ceva. Zburară aşa vreme de trei ore şi apoi se apropiară de Golful Carpentaria. Pilotul începu să desluşaşcă semne cunoscute: cotul unui râu, un tufiş ars, o fâşie de nisip curbată ca o banană. Ajunse la Wilstown şi înconjură la 30 de metri înălţime cele câteva case, ca să-i anunţe că sosise şi ateriză. Opri avionul lângă camionul care-l aştepta. Avea cearcăne sub ochi şi era obosit. Ploaia nu se oprise. Ţinu o mică întrunire cu sergentul Haynes, cu sora Douglas şi cu All Burns, lângă camion.

- O să fie al naibi de greu să-l aducem încoace, dacă nu se îmbuntăţeşte vremea în după amiaza asta. Va trebui să petreacă noaptea în spitalul de aici. Nu pot să-l duc până la Cairns pe vrema asta. Poate o să fie mai bine mâine.

Îi dădură o hartă desenată cu creionul, pe care o pregătise pentru el sergentul, arătându-i pâraiele şi aşezarea de la Midhurst şi sonda cea nouă şi poziţia probabilă a pistei. Decolă din nou la 7. Urmând indicaţiile hărţii, descoperi drumul fără prea multă dificultate. Era limpede unde-i pregătiseră locul de aterizare, pentru că copacii fuseseră doborâţi în linie dreaptă, iar tufişurile fuseseră curăţate de pe ceea ce părea a fi o pajişte destul de scurtă, dar înierbată. Vedea cam 10 bărbaţi lucrând sau

privind în sus la el, mai vedea o camionetă, cu un cort deschis deasupra ei. Înconjură locul sub norii joşi, cântârind riscurile. Pista pe care o pregătiseră era stînjenitor de scurtă, chiar şi pentru un Dragon. Avea însă puţin timp: omul zăcea cu fractura aceea de trei zile, putea să se infecteze şi să facă cangrenă. Nu mai trebuia să piardă vremea. Îşi muşcă buza şi aduse Dragonul pe linia pistei pentru o primă trecere de încercare. Se apropie cât de încet îşi putu permite, pe deasupra copacilor, trecând de vârfurile lor la mai puţin de 2 metri, controlând cu grijă turaţia mototrului. Trecând peste copacii doborâţi scăzu puterea motorului şi încercând să aşeze avionul pe iarbă, speră ca terenul să fie destul de neted, căci n-ar fi reuşit să oprească aparatul la vreme. Cu roţile la nici un metru de sol, împinse maneta la turaţia maximă şi se ridică din nou. Se întoarse către sanitarul din spatele său, menţinând aparatul în cerc, sub norii joşi, fără să piardă din vedere pista.

- Ai un creion şi hârtie? Scrie - se gândi o clipă - îmi pare rău că n-am reuşit. Pista trebuie să fie cu 100 de metri mai lungă, 150 dacă se poate. Am să mă întorc la 4 după amiaza.

Puseră biletelul într-un săculeţ pentru mesaje, de care atârnau fâşii colorate de panglică, şi îl aruncară jos, lăsându-l să cadă în mijlcul pistei.

Întorşi la Wilstown, le spuse celor de acolo ce se petrecuse.

- N-au avut timp s-o facă destuld e lungă, spuse sergentul. O să vezi c-o să fie în regulă după amiază.

Îl conduse pe pilot cu maşina până la hotel, iar All Burns îl duse până la bar. Pilotul refuză să bea altceva decât limonadă. Trebuia mai întâi să treacă de această dificilă după amiază. Mâncă la hotel şi făcu o plimbare până la cofetărie, după prânz. Localul fusese construit de când venise ultima dată în Wilstown şi-l privi cu o uimire crescândă. Comandă o îngheţată. Rose Sayer îi spuse scurt să se grăbească, pentru că se pregătea de închidere. El o întrebă dacă închidea de obicei la ora aceea din după-amiază şi i se spuse că se duce s-o vadă pe domnişoara Paget, la spital, şi atunci, desigur, trebui să asculte toate povestea.

La ora 4 ajunse la pista încropită pe propietatea de la Midhurst. Ploaia se oprise şi reuşise să se apropie cam la 300 de metri. Făcu un ocol şi privi cu atenţie. Izbutiseră să lungească pista şi nu vedea nici o dificultate în a se apropia şi ateriza

aproape de clălalt capăt. Dragonul săltă pe terenul denivelat şi se opri legănându-s. Opri motoarele şi coborî din cabină. Sanitarul scoase o brancardă şi, ajutat de ringeri, începu pregtirile necesare ca să-l urce pe Don Curtis în avion. Pilotul aprinse o ţigară şi-i dădu una lui Joe Harman.

- Ai auzit ceva de domnişoara Paget, în Wilstown?

- E în spital. Nu mare lucru, se zice. Doar obosită şi nişte rosături. Trebuie că e o fată grozavă.

- Aşa-i. Dacă vezi pe cineva de la spital, transmite-i un emsaj domnişoarei Paget. Spune-i c-o să ajung în oraş mâine după amiază.

- Bine. O să rămân aici la noapte. E prea târziu acum să mă întorc la Cairns, să zbor noaptea pe o vreme ca asta - nu cu aparatul ăsta.

Terminaseră încărcarea. Se aşeză pe locul lui, sanitarul răsuci elicea şi se întoarseră la celălalt capăt la pistei. Era scurtă, dar reuşi să decoleze trecând la nici 5 metri de copacii de la celălalt capăt. O jumătate de ora mai târziu era din nou pe pământ, la Wilstow, dând o mână de ajutor ca să transfere brancarda în camionul care urma să-l ducă pe Don Curtis la spital.

În după amiaza aceea, la spital, Jane Paget îi arătă Rosei Sawyer cîteva dintre rănile ei mai accesibile, porţiuni mari de carne vie, lungi de 12 centimetri.

- Onorabile răni, zise Rose. Păcat că nu poţi să le arăţi.

- Asta din cauză că totul era atât de umed. Am însă de gând să-mi fac o pereche de pantaloni de călărie. Pantalonii ringerilor sunt făcuţi pentru pielea lor.

- Nu m-aş mai urca vreodataă pe un cal, dacă aş trece prin ce-ai trecut tu.

- Va mai trece ceva vreme până am să pot s-o fac din nou.

Apoi Rose spuse:

- Spune-mi, Jane, crezi că s-ar găsi ceva de lcuru aici, pentru un constructor?

Jane o privi lung.

- Ce fel de constructor?

- Care face drumuri şi lucrui d-astea; şi clădiri.

- Bill Waklin, din Alice?

Rose dădu din cap.

- Mi-a scris, zise într-o doară.

Ţinând cont de pachetul de 7 scrisori care ajungea regulat, cu Dakota, în fiecare Marţi, Jane luă comentariul ca o subestimare a realităţii.

- Ştii, taică-su e contructor în New Castle. Are buldozere şi excavatoare şi macarale şi tot felul de chestii d-astea. L-a trimis pe Billy în Alice după război, pentru că spunea că Alice se extindea şi oraşele care se extind însemnă lucru pentru constructori. Da' Billy zice că s-a săturat până peste cap de Alice. O să vină aici în vizită, imediat ce se termină sezonul ploios, adăugă ea, străduindu-se să pară nepăsătoare.

- N-o să găsească de construit drumui sau clădiri, pe aici, observă Jane. N-are cine să plătească aşa ceva. Totuşi ştiu ce se caută. Joe Harman ar vrea să construiscă un fel de diguri mai mici, la Midhurst. Nu ştiu dacă asta se potriveşte.

- Cred că s-ar putea, zise Rose rar. În defintiv asta înseamnă să muţi pământ de colo-colo, şi asta face Bill. O poate face cu un buldozer la vreme uscată, nu?

- N-am nici cea mai vagă idee. Poate să facă rost de un buldozer?

- Taică-su are cam 40 la New Castle. Cred că ar putea să se lipsească de unul.

- Pentru Bill sunt doar nişte lucrări micuţe.

- Ei bine, totul trebuie să aibă un început. Nu cred că Billy se aşteaptă să dea peste un contract ca podul din Golful Sydeny, cel puţin nu în primii ani.

- S-ar putea face o groapă pentru un bazin de înot, cu un buldozer?

- Aş zice că da. Da, sunt sigură. Am fost odată cu el şi am văzut cum se lucrează. M-a lăsat să consuc unul. A fost tare nostim. La început faci o groapă cu un buldozer şi după aia pui nişte chestii de lemn care se cheamă cofraje, ca să faci pereţii de beton.

- Poate să facă toate astea?

- O, poate să facă orice. De ce vrei un bazin de înot?

Jane privi îndelung peretele alb.

- E doar o idee. Un bazin adânc şi frumos lângă sondă, cu trambuline şi tot ce trebuie, destul de mare ca să poată intra oricât de multă lume în el. Vezi, avem apă acolo, chiar pe strada principală. Am face o construcţie de lemn, care se numeşte turn de răcire, şi trecem apa prin ea ca s-o răcim, înainte de a o băga

în bazin. Facem o peluză cu iarbă, alături, ea ca să poată sta oamenii întinşi, să se bronzeze la soare, dacă vor; un bătrân care să încaseze taxa la poartă, câteva părăluţe de fiecare.

Rose o privi lung:

- Te-ai gândit la toate. Chiar vrei s-o faci, Jane?

- Mi-ar place să avem aşa ceva, şi cred că ar renta. Sigur că ar fi un bazin mic.

Rose bufni în râs.

- Toate babele din oraş o să se uite peste gard, să vadă ce se-ntâmplă.

- O să le taxăm cu cîte un bănuţ pe fiecare. Roagă-l pe Billy să facă nişte planuri şi să ne spună cât ar costa. Când vine?

- După ce stau ploile. Nu cred că există bazin în tot Ţinutul Golfului. Am să-l întreb. Altceva?

Jane se întinse leneşă.

- Un coafor drăguţ şi un salon de cosmetică, cu o franţuzoaică brunetă şi simpatică în el, care să-şi ştie meseria şi care poate să facă pe oricine să arate ca Rita Hayworth. Câteodată la asta mă gândesc, dar asta nu cred că e de domeniul lui Billy.

- Să facă bine să nu fie, zise Rose.

Ziua următoare Jane părăsi spitalul şi porni pe jos către atelier, păşind cu destulă greutate. Acolo o aştepta o scrisoare de la domnul Pack, referitoare la transportul de pantofi pe care-l primise de la ea. Entuziasmul lui era destul de temperat. Sublinia o mulţime de defecte şi erori datorate lipsei de experienţă, defecte şi erori ce necesitau corecturi pe linia de producţie. De multe dintre ele era conştientă şi le corectase deja. Termina spunând că va încerca să le vândă, afirmaţie pe care, cunoscându-l pe domnul Pack, Jane şi Aggie Top o interpretară ca laudă.

- O să-i placă mai mult lotul următor, zise Aggie. Câtă vreme ai fost în spital au venit 2 fete după slujbe. Una era fiica lui Fred Dobson - e şeful spraveghetorilor de la o fermă, Carstle. Are 15 ani. A adus-o maică-sa; e cam tânără, dar o să se descurce. Celaltă e o fată de 19 ani, care a lucrat într-un magazin la Normantown. Nu mi-a plăcut chiar aşa de tare.

- Nu vreau să mai iau pe altcineva până nu se vinde toată seria de pantofi. Dacă vine doamna Dobson, spune-i c-o să-i comunicăm ce facem cu fata ei după ce trce sezonul ploios. Mi-ar

place s-o angajez, dacă o să pot, dar nu cred c-o s-o luăm şi pe cealaltă.

- Nici eu nu cred. Păre cam uşuratică.

Mai discutară amănunte legate de atelier încă un ceas.

- N-am primit încă înapoi salopetele. Am fost şi am vorbit cu doamna Harrison, dar o doare din nou spatele. Va trebui să găsim pe altcineva .

În fiecare săptămână le dădeau feteleor câte o salopetă curată, iar spălatul acestor salopete devenise un fel de problemă.

- Ce ne-ar trebui, zise Jane, e una din maşinile acelea automate de spălat. Să putem facem singuri treaba. Am putea s-o alimentăm de la generatorul electric. Desigur că, pe lângă asta, mai are nevoie de apă caldă.

Se gâdi un timp.

- Ia gândeşte-te la asta: s-o închiriem, să spălăm şi lucrurile altora. Oricum, vezi dacă poţi să găseşti altă doamnă Harrison.

- Toată lumea vorbeşte de partida dumitale de călărie, domnişoară Paget.

- Zău?

- Chiar şi fata din Normantown ştia de asta.

- Cum naiba a aflat?

- Aparatele astea, pe care le au la ferme băieţii de aici. Ne-au spus că toată lumea ascultă ce se vorbeşte - telegrame, orice. Altceva n-au de făcut. Nu poţi păstra nimic secret. Am auzit că avionul a plecat în dimineaţa asta. Era ceva grav?

- Nu-i prea bine. Sora crede că va puta să-i salveze, totuşi, piciorul.

- Ar trebui să avem aici un doctor.

- Un doctor nu prea are ce face aici totă vremea. Unde l-au dus?

- La Cairns.

- E spital foarte bun în Cairns.

Se întoarse către uşă apoi se opri.

- Agie, crezi că ar merge un bazin de înot în Wilstown? L-ar folosi cineva?

În după amiaza aceea, Joe Harman şi Pete Fletcher veniră călare în oraş. Joe îşi puse calul în grajdurile din spatele Hotelului Australian şi se duse s-o caute pe Jane. Era ud şi murdar, pentru că pâraiele erau umflate şi, deşi plecase spilcuit de la Midhurst, aşa cum se cade pentru un bărbat ce se duce la întâlnire cu

iubita lui, trebuise să înoate ca să poată traversa unul dintre cele 2 torente, ţinându-se de coama şi şaua calului, ceea ce îi cam afectase aspectul. Când ajunse la Wilstown hainele apucaseră să se zvânte pe jumătate. Îşi pieptănă părul şi-şi goli de apă cizmele şi se duse la cofetărie ca s-o întrebe pe Rose unde se află Jane. O găsi în dormitor, scriind o scrisoare lungă. Bătu la uşă şi ea ieşi să-l întâmpine.

- Nu putem sta de vorbă aici, Joe. N-ai să apuci să tremini ce ai să-mi spui, dacă intri înăuntru. Hai să mergem să mâncăm o îngheţată.

Devenise limpede că, practic, singurul loc din Wilstown unde un tânăr şi-o tânără puteau să se întâlnească fără să-şi strice reputaţia, era cofetăria. O altă alternativă a sezonului ploios ar fi fost să intre într-un grajd.

Se aşezară la o masă lângă perete. Ea privi în jur la pereţii rectangulari şi la mese cu destulă nemulţumire.

- Asta n-o să mai meargă aşa. Va trebui să fac un fel de separeuri, nişte colţişoare unde oamenii să poată sta de vorbă între 4 ochi.

- Ce vrei? o întrebă el.

- O îngheţată de banane. Simt nevoia să mă hrănesc. Nu ştiu dacă ai aflat, da' am fost foarte bolnavă. Nu plăti, Joe, face cinste firma.

El zâmbi larg.

- Arăt eu a genul de bărbat care scoate la plimbare o fată şi-o lasă să plătească?

- Dacă-i aşa, vreau 2 îngheţate. Bananele o să se strice până mâine.

Primea fructele în fiecare marţi, cu avionul, şi întâmpina destulă dificultate în a vinde cantităţile mici pe care le aducea la preţuri care să facă să renteze transportul aerian. Pentru ea, problema consta însă în a nu ptutea păstra marfa în tot cursul săptămînii.

Joe se întoarse cu îngheţatele şi se aşeză lângă ea.

- Acum, Joe, cume cu ţarcul pentru viţei?

El zâmbi ruşinat şi-şi întoarse privirea în altă parte.

- E o prostie. Nu există nici un ţarc pentru cârlani, la Midhurst.

- Ba pe naiba, sigur că există, zise ea râzând. Las-o moartă, Joe. Ce s-a întâmplat cu Don Curtis?

- Îşi băgase nasul pe pământul meu, unde n-avea nici un drept să fie, zise, cântârindu-şi cuvintele cu grijă. A găsti ţarcul acela, în care băgasem nişte viţei - viţeii mei ţine cont, i-am băgat acolo ca să-şi mai bage minţile în cap, o luasră razna. Ei bine, Don a venit să mi-i fure şi a dat jos bara de sus şi ei s-au cam speriat. Viţeii ăştia sunt tare sperioşi, nu băuseră apă cam de 4 zile, dacă nu punem la socoteală ploaia. Din câte pot să-mi dau sema, au împins bara a doua peste el şi el s-a aplecat s-o ridice şi l-au răsturnat pe spate, cu bârna în braţe; după asta au trecut cu toţii peste el şi i-au rupt piciorul. Au dat buzna peste calul lui - Don legase calul cu hăţurile de ceva, şi cârlanii ăştia au dat năvală peste el - şi el şi-a rupt hăţruile şi a rupt-o la fugă. Asta s-a întâmplat cu Don. Aşa-i trebuie, dacă şi-a băgat nasul unde nu-i fierbe oala.

- Ai cui erau viţeii ăştia, Joe?

- Ai mei, spuse ferm Joe.

- Şi pe unde umblaseră?

El zîmbi.

- Windermere; da' erau cârlanii mei. Mi i-a furat. M-ai auzit când i-am spus lui Pete că are un ţarc de viţei acolo.

- Viţeii pe care i-ai adus tu în ţarc, erau aceeaşi pe care i-ai scos din ţarcul lui?

- Cea mai mare parte a lor; poate 1 sau 2 în plus, pe care i-am cules pe drum, un fel de despăgubire pentru efort, aş putea zice. Câteodată lucruile se cam încurcă.

- Şi acum unde sunt viţeii? Cei cărora le-ai dat drumul?

- Probabil la Midhurst. Probabil stau pe undeva pe lângă sondă. N-o să se mişte de lângă prima sursă de apă pe care-o găsesc, nici chiar în sezonul ploios.

Ea luă câteva înghiţituri de îngheţată, în tăcere.

- Ei bine, sper că n-ai să umbli după viţeii lui cîtă vreme e în spital. Nu e drept să iasă din spital şi să se trezească că nu mai are nici un mânz.

- N-aş face aşa ceva!

- Ba pariez că ai face-o. Nu ştiu cun se joacă jocul ăsta, Joe, dar sunt destul de sigură că asta e împotriva regulilor.

El rânji.

- E-n regulă, da' el o să vină după cârlanii mei imediat ce iese din spital, pot să jur.

- De ce nu vă puteţi lăsa în pace vitele?

- Eu i-aş lăsa pe ai lui, da' nu i-ar lăsa el p-ai mei, înţelegi? Anul trecut eu am luat cam cu 50 mai mult decât a luat el de la mine.

Jane simţi că conversaţia nu ducea nicăieri. În ceea ce privea viţeii, standardele morale ale lui Joe păreau să fie foarte joase. Schimbă subiectul.

- Joe, legat de digurile acelea de care vorbeai la Green Island, ai găsit pe cineva care să ţi le cosntruiscă?

- N-are sens să ne gândim la asta până nu stau ploile.

- Un buldozer ar putea să le construiască?

- Pe-onoarea mea, dac-ar avea cineva un buldozer, le-ar face pe toate în mai puţin de o lună! Da-n partea asta a ţintutului nu există buldozer.

- S-ar putea să fie unul.

Şi-i povesti despre Rose Saylor şi Billy Wakeling.

- Oricum vine s-o vadă şi ea zice că caută genul ăsta de lucrări, pe aici. Cred că-i mort după Rose. Ar fi bine să-l duci la Midhurst, când o să vină, să stai de vorbă cu el.

- Pe onoarea mea, dac-am avea un flăcău cu un buldozer în Wilstown, asta ar schimba multe lucruri pe la ferme.

- Ar schimba multe lucruri aici, în Wilston, Joe. Dac-am avea un bazin de înot cum trebuie, chiar lângă sondă, cu nişte cabine micuţe în care să te schimbi şi cu o peluză pe care să faci plajă, şi trambulină, şi un bătrân care să tundă iarba şi să îl cureţe, ar veni oamenii, Joe? Dacă am încasa, să zicem, 10 cenţi intrarea?

Discutară o vreme desrpe bazin şi ajunseră la concluzia că n-ar putea să fie niciodată rentabil într-un oraş cu 150 de oameni.

- E doar o problemă de cât de repede creşte oraşul. Un bazin e ceva care ar putea să facă să-l crească.

- Nu există în tot Ţinutul Golfului oraş care să aibe bazin de înot.

- Fără nici o îndoială, cofetăria e rentabilă, zise Jane, dacă putem să menţinem calitatea. Cred că cu asta am nimerit-o. Mi-ar place să încep bazinul, acum, dac-aş putea să scot banii de la Noel Strachan.

El surâse uşor uimit.

- Şi după bazin, ce-ai mai vrea?

Jane privi pierdută întinderea udă, nămoloasă, de pământ, care era strada.

- Or să-şi ude părul în bazin, aşa că va trebui să facem un

salon de cosmetică. Cred că ăsta-i următorul lucru; şi după asta un cinematograf în aer liber, şi după asta o spălătorie cu maşini de spălat, şi după asta un magazin de îmbrăcăminte ca lumea.

Se întaorse către el.

- Nu râde, Joe, ştiu că pare o nebunie, dar, uită-te la rezultate: am făcut o cofetărie şi am adus-o pe Rose şi după aia vine tânărul Wakeling cu un buldozer, aşa că tu ai să-ţi face digurile.

- Aici cam exagerezi, încă nu sunt construite.

- O să fie în curând, Joe.

Aruncă o privire prin cofetărie dacă tot ce vrei să faci o să iasă ca asta, zise el rar, o să ai un oraş la fel de bun ca Alice Springs, cât ai bate din palme.

- Asta şi vreau, un oraş ca Alice.

Capitolul 11

Toate acestea s-au întâmplat cu aproape trei ani în urmă. Nu pot să neg că în tot timpul acesta, scrisorile ei au reprezentat pentru mine o continuă sursă de interes, poate lucrul care m-a interesat cel mai mult în viaţa mea, destul de monotonă. Cred că după afacerea cu domnul Curtis şi cârlanii, se integră mult mai puternic în viaţa Ţinutului Golfului, din cauză că, chiar înainte de a se căsători, scrisorile ei suferiră o schimbare subtilă: încetă să mai scrie ca o englezoaică care trăia într-un ţunut ciudat şi străin. Începu să-mi scrie treptat despre oamenii de acolo, ca şi cum ar fi fost dintre ei, despre locuri ca şi cum ar fi fost ţinutul ei - şi aş vrea să fie doar închipuire mea, sau s-ar putea ca, studiind atât de amănunţit scrisorile ei, citindu-le şi recitindu-le şi sortându-le cu grijă într-un set special de dosare pe care-l ţin în apartamentul meu, am descoperit subtilităţi şi înţelesuri pe care un cititor obişnuit nu le-ar fi observat.

Se căsători cu Joe Harman în aprilie, după număratul vitelor, aşa cum îi promisese. Ceremonia a fost oficiată de un preot al bisericii Anglicane, din cei care cutreieră ţinuturile, din "Frăţia Tufişurilor", care, destul de ciudat, fusese curator la biserica St. John din Kingstown-on-Thames, la 18 kilometri de locul unde locuisem în Wimblendon. Desigur că în Wilstown nu exista biserică în vremea acea, deşi la anul urmează să fie ridicată una. Ceremonia fost oficiată în primărie şi tot ţinutul a venit la nuntă.

Şi-au petrecut luna de miere, sau o parte din ea, în Green Island, şi presupun că şi-a luat cu ea şi sarongul, deşi nu mi-a spus nimic despre asta.

În primi 2 ani de căsătorie şi-a diminuat simţitor capitalul. Era foarte bună la afaceri. Întotdeauna începea un lucru şi-l făcea să meargă bine înainte de a începe altceva, după primul efort, când a început în acelaş timp şi cofetăria şi atelierul. Se obişnuise să-mi trimită extrase după documentele contabile, pregătite de un tânăr Len James, care lucra la bancă. În acelaş timp îmi crea trei sau 4 mii de lire la fiecare 6 luni, până când, cam în vremea când s-a născut cel de-al 2-lea fiu al ei, cel pe care la numit Noel, ca şi pe mine, investise peste 18 mii de lire sterline în diferitele afaceri de acolo. Deşi toate păreau să fie rentabile, Lester şi cu mine începuserăm să ne îngrijorăm, gândindu-ne la datoria noastră de administratori. Oricât de largi ar fi fost obligaţiile noastre, după cum întocmisem eu testamentul Makfaden, datoria noastră era să-i păstrăm capitalul intact şi să i-l dăm când avea să împlineacă 35 de ani. Câteodată însă începeam să îmi fac griji, gândindu-mă la posibilitatea unui declin economi sau a cărui cine ştie ce catastrofă în Australia, care avea să facă să dispară 30% din moştenirea ei, pe care îi îngăduisem s-o deţină. Părea să fi pus prea multe ouă într-un singru coş, iar investiţiile, oricât de lăudabile ar fi fost, cu greu puteau fi definite ca ţinând de adminsitrarea moştenirii.

Prima emoţie mi-o produse în februarie, când îmi scrise o scrisoare lungă din spitalul de Wilstown, curând după ce-l născuse pe Noel. Mă întreba dacă aş fi vrut să fiu unul dintre naşii lui. Desigur că asta îmi făcea mare plăcere, deşi existau prea puţine perspective să trăiesc destul demult ca să îmi împlinesc îndatoririle de naş. Weakling urma să fie al doilea naş şi, cum se căsătoriese cu Rose Sawer cam cu 6 luni mai înainte şi părea să se fi aşezat definitiv în district, mi s-a părut că nu ridica nici un semn de îndoială pentru viitorul copilului un naş prea bătrân, care locuia în partea celalată a lumii. Desigur că mi-am modificat imediat, în mod corespunzător, testamentul.

În aceaşi scrisoare discuta unele afaceri legate de Midhurst.

"După cum ştii, în prezent Joe e doar manager. S-a descurcat teribil de bine. Când a venit, aici erau cam 8000 de capete de vite, iar acum sunt 12 sau 13 mii. O să vândă peste 2000 de capete anul ăsta, prea multe ca să fie trimise la Julia cu

o singură cireadă, aşa că Joe va trebui să facă 2 drumuri. Se pare că în următorii câţiva ani o să avem o creştere constantă, pentru că în fiecare an, în sezonul secetos, Bill Wakeling mai construieşte câteva diguri pentru noi, aşa că în fiecare an avem din ce în ce mai multă hrană".

Continua povestindu-mi despre doamna Stern, propietăreasa. "După ce a murit soţul ei, cam cu 10 ani în urmă, a părăsit Ţinutul Golfului şi acum locuieşte în Brisbane. Joe şi cu mine am fost până acolo şi am stat câteva nopţi cu ea, în octombrie trecut. Nu ţi-am spus nimic atunci, pentru că am vrut să mă mai gândesc o vreme şi trebuia să aflăm şi dacă am putea obţine un împrumut". Mai spunea că Doamna Spears îmbătrânise foarte mult şi vroia să refacă o parte din capitalul băgat în Midhurst - probabil că vroia să vândă ferma cât mai trăia, ca să nu existe probleme legate de moştenire după moartea ei. "Ne-a întrebat dacă am fi putut cumpăra jumătate din acţiunile fermei. Avea să ne ofere posiblitatea de a cumpăra celalată jumătate la moartea ei. Însemna să facem rost cam de 30 de mii de lire - cam asta e valoare a jumătate din cireadă; pământul este luat în arendă de la stat, desigur şi contractul actual mai ţine încă 17 ani. Asta înseamnă să facem o modificare în contractul de arendare, să trecem numele lui Joe împreună cu al ei".

Fuseseră la bancă. Banca avea să avanseze 2/3 din cele 30 de mii de lire de care ar fi avut nevoie. "Au trimis până aici un inspector care se pricepe la afacerile cu vite. Joe are un nume bun în Golf şi cred că omul şi-a făcut o impresie bună de cum ne descurcăm noi. Acum ne mai rămâne să facem rost de 10 mii de lire şi asta vroiam să-ţi cer. Midhurst e o fermă bună şi suntem foarte fericiţi aici. Dacă nu putem s-o preluăm noi, doamna Spears probabil c-o va vinde şi va trebui să plecăm în altă parte şi s-o luăm de la capăt. Detest ideea asta, iar Joe ar fi foarte dezamăgit. După câtă muncă a investit în Midhurst, ar fi cumpli să plecăm din Wilstown, acum, când devine un loc destul de bun, un orăşel plăcut în care poţi să trăieşti foarte bine. Aş vrea să rămân aici, dacă putem. Ştiu că o fermă de vite nu este o investiţie pentru o moştenire, Noel, şi cu atât mai puţin celelalte lucruri în care m-ai lăsat să-mi bag banii. Aş vrea să te gândeşti puţin la asta şi să-mi spui dacă o să ne ajuţi. Dacă nu putem, va trebui să mă gândesc la altceva; poate că aş putea vinde sau gira cu o parte din afacerile mele, pe care le-am început de când sunt

aici. Nu mi-ar place deloc s-o fac, pentru că s-ar putea să intre pe mâini proaste şi s-ar putea duce de râpă. Oraşul ăsta este ca un copilaş şi ştiu câte ceva despre asta - trebuie îngrijit toată vremea, până când creşte puţin".

Încă 10 mii de lire însemna că i-am fi îngăduit să investească jumătate din moştenire în nişte afaceri destul de incerte, într-un singur district, lucru care nu fusese nici pe departe intenţia domnului Makfden când întocmise testamentul. Desigur că, din punct de vedere legal, eram probabil la adăpost de orice acţiune din partea cuiva, datorită modului larg în care întocmisem caluzele din testament.

Am petrecut o zi sau 2 gândindu-mă la asta înainte de a arăta scrisoarea lui Lester şi în cele din urmă am ajuns la concluzia că ar fi trebut să facem ceea ce ar fi făcut însuşi domnul Makfaden, acel ciudat pustnic din Ayr, în circumstanţe similare. Era, desigur, invalid, dar nu-l consider un ins rău sau lipsit de bun simţ. Concepuse clauza aceea de vârstă nu fiindcă n-ar fi avut încredere în Jane Paget - nici măcar nu o cunoştea; o întocmise spre binele ei, pentru că se gândise că o fată în vârstă de 20 de ani, necăsătorită, care devenea stăpânea unei sume mari de bani, îşi putea pierde uşor capul. În privinţa asta s-ar fi putut să aibe dreptate. Jane Paget era însă acum o femeie măritată, avea 30 de ani şi 2 copii şi era căsătorită cu un bărbat echilibrat şi cu bun simţ, indiferent ce concepţii ar fi avut el despre viţeii neînsemnaţi. În aceste circumstanţe, ar mai fi insistat, oare, domnul Makfaden în menţinerea clauselor iniţiale? Mi-am zis că nu. Fusese un om de treabă, eram sigur de asta şi probaibl că n-ar fi avut nimic împotrivă ca ea să aibe ferma ei, la Midhurst, odată ce asta-i era casa şi acolo erau toate lucrurile în care se implicase. Fusese totuşi un bărbat prudent, cu spirit scoţian. M-am gândit că şi-ar fi îndreptat mai mult atenţia asupra investiţiilor ei în Midhurst, încercând să se asigure că valorau cele 10 mii de lire sterline. Privind din punctul acestea de vedere, mi-a sărit în ochi termenul scurt al arebdei: 17 ani era o perioadă prea scurtă de ca Joe Hamran să-şi poată recupera investiţia în digurile pe care le construia pe propietate şi în toate celorlalte îmbunătăţiri pe care le făcea. I-ar fi fost cu neputinţă să continue cu investiţiile până nu se negocia o durată mai lungă pentru arendarea terenului.

I-am arătat scrisoarea partenerului meu şi am discutat mult

pe marginea ei. Era de aceeaşi părere - durata arendei era punctul delicat al întregii probleme.

- N-aş putea spune că iau prea în serios sarcina noastră, Noel. Cred că modul în care ai pus tu problema este cel potrivit: să încerci să te pui în pielea clientului, când se gândea la lucruri de genul ăsta. A fost destul de mulţumit să lase banii suroirii sale, fără nici un fel de problemă de adminsitrare, câtă vreme trăia soţul ei ca s-o ajute, dar, după moartea dânsului, a vrut să instituie adminstrarea. Acum fiica acestei doamne are un soţ care poate s-o ajute. Dacă ar fi fost vorba să-şi facă acum testamentul, posibil că nu s-ar mai fi gândit la vreo adminsitrare.

- Iată un punct de vedre interesant. Nu m-am gândit la asta.

- Nu vreau să sugerez să nu mai ţinem seama de sarcina noastră, însă cred că ar trebui s-o folosim ca un fel de pârghie ca să aranajăm durata arendei aşa cum e mai bine pentru ea. Îi spunem de-a dreptul că n-o să-i dăm banii până când n-o să fie rezolvată problema asta, într-un fel care să ne mulţimească. După aia, în ce mă priveşte, poate să-i ia pe toţi.

- Nu i-aş spune asta.

A 2 zi m-am apucat să-i scriu o scrisoare.

"Nu cred că-i imposibil să-ţi mai dăm 10 mii de lire sterline, dar mi-ar pare foarte rău s-o fac până ce nu se rezolvă, spre satisfacţia noastră, problema arendei. Aşa cum stau lucrurile în acest moment, ai putea să-ţi pierzi casa peste 17 ani, cu toţi banii pe care tu şi doamna Spears i-aţi cheltuit pe îmbunătăţiri - digurile şi alte proiecte de conservare a apei - care ar putea trece în posesia statului fără nici un fel de plată, din câte informaţii am eu în acest moment."

Am aflat mai târziu că nu era aşa. Apoi am trecut la subiect.

"Fără nici o îndoială că ai un avocat de încredre. Dacă îţi e de folos, aş veni foarte bucuros la Queensland, în vizită pentru câteva săptămâni şi în acelaşi timp să mă ocup de problema arenzii; trebuie pusă la punct înainte să investeşti toţi banii în Midhurst. Au trecut mulţi ani de când n-am mai plecat din Anglia, şi regret asta. Nu mă pot aştepta să-mi mai rămână mulţi ani în care să pot călători, să văd lumea. Mi-ar place să-mi iau o vacanţă lungă şi să voiajez puţin înainte ca vârsta să mă lase fără puteri. Şi, dacă aş putea să te ajut în această problemă, aş fi

foarte bucuros să vin şi să s-o fac. Nu cred că-i nevoie să-ţi mai spun că voi face drumul ăsta pe cheltuila mea>"

Răspunsul veni într-o telegramă, noaptea, cam peste 10 zile. Mă invita cât mai degrabă şi sugera să vin cu avionul, spre sfârşitul lunii aprilie, deoarece în acel moment se apropia iarna în Australia şi vremea avea să semene cu o vară englezească. Mai scria că-mi pregătea o scrisoare cu o listă de haine pe care ar fi trebuit să le iau cu mine şi medicamente şi alte lucruri de care aş fi putut avea nevoie în timpul călătoriei. Am fost plăcut impresionat. A doua zi i-am făcut o vizită lui Kenedy doctorul meu, la cabinetul său din Wimpole Street.

- Exită vreun motiv special pentru cre n-ar trebui să iau avionul până în Queensland?

Mă privi întrebător.

- Ştii, nu e chiar lucrul pe care ţi l-aş recomanda. Chiar trebuie să te duci în Queensland?

- Ţin foarte mult să mă duc acolo şi să stau cam o lună. E o afacere de care aş vrea să mă îngrijesc personal.

- Cum stai cu mersul?

N-avea rost să-l mint.

- Pot să merg pe jos până în Trafalgar Square mai toate dimineţile. De acolo iau taxiul.

- Nu prea te descurci dacă e să mergi pe jos toată distanţa până la birou, nu?

- N-am mai făcut asta de multişor.

- Poţi să urci scările la club, până la primul etaj, fără să te opreşti?

Am scuturat din cap.

- Iau întodeauna liftul. Dar, oricum, în Queensland nu sunt scări, toate casele sunt bungalowuri.

- Ai dreptate. Scoate-ţi haina şi cămaşa şi lasă-mă să te văd puţin.

După ce-şi termină examinarea spuse:

- Bine. Îţi propui să călătoreşti singur?

Am încuviinţat.

- Acolo o să stau cu prietenii; o să fiu aşteptat la aeroport şi...

- Chiar crezi că-i necesar să te duci?

L-am privit în ochi:

- *Vreau* să mă duc, foarte mult, întradevăr.

- E-n regulă. Ştii în ce stare eşti, la fel ca şi mine. Nimic nou, doar lucruri la cre te poţi aştepta. În timpul războiului ai adăugat 10 ani la vârsta ta biologică. Una peste alta faci un lucru bun că ei avionul. Bănuiesc că Marea Roşie te-ar obosi foarte tare.

Continuă spunându-mi ce-ar trebui să fac şi ce n-ar trebui, toate lucruri pe care mi le mai repetase de atâtea ori. M-am întors la birou, am trecut pe la Lester şi i-am spus ce aveam de gând să fac.

- Am să-mi iau o vacanţă cam de trei luni, începând de la sfârşitul lui aprilie. Plec cu avionul şi nu prea ştiu cât am să lipsesc. Dacă am să descopăr că zborul cu avionul este prea obositor, la întoarcere s-ar putea să mă întorc cu vaporul. În orice caz va trebui să porneşti de la presupunerea că am să lipsesc o perioadă considerabilă. E probabil momentul să te pregăteşti pentru aşa ceva.

- Chiar crezi că e necesar să te duci acolo, personal?

- Da.

- Bine, Noel. Aş fi vrut să nu pui, totuşi, atâta enegie în asta. În definitiv e o afacere destul de obişnuită.

- Nu prea sunt de acord cu tine. Încep să cred că asta este cea mai importantă afacere de care m-am ocupat până acum.

Am plecat din Londra într-o luni dmineaţă şi am călătorit până la Sydney cu acelaş avion, ajungând acolo foarte târziu noaptea. M-am oprit ceva mai mult la Cairo, Karachi, Calcuta, Singapore şi Darwin. Trebuie să spun că avinul a fost foarte confortabil iar stewardesa a fost deosebit de amabilă şi săritoare. A fost desigur obositor să dorm 2 nopţi într-un scaun şi am fost foarte bucuros când s-a terminat. Am stat 2 nopţi la Sydney să mă odihnesc şi, după amiezile, m-am plimbat puţin cu o maşină închiriată. În ziua următoare am luat avionul către Cairns. A fost un zbor încântător, în special de-a lungul coastei Queensland, după Brisbane. Ultima parte, pînă la Hinchinbrook, între Cairns şi Townsvile, trebuie să fie unul dintre cele mai frumoase ţinuturi de coastă din lume.

Am aterizat la Cairns seara şi acolo am avut o mare surpriză, pentru că Joe Harman mă aştepta la aerodrom.

Dakota, mi-a zis, zboara acum de 2 ori pe săptămână spre Ţinutul Golfului, în parte din cauza creşteri Wilstownului şi venise cu avionul de vineri, ca să mă conducă luni.

- Am unul sau 2 lucruri mărunte de pus în ordine, zise. Avocatul meu, Ben Hope, e şi el aici, în Cairns. Mă gândeam că în cursul weekendului v-ar place să auziţi cum stau lcrurile la Midhurst, să staţi e vorbă cu el.

Nu mai auzisem vorba aceea tărăgănată de multă vreme, de când venise la mine în Chancery Lane, cu mai bine de trei ani mai înainte. Mă duse cu maşina până la hotel, o clădire ciudată, veche, destul de frumos aşezată, cu un bar uriaş care părea să fie centrul atenţiei. Am ajuns acolo chiar înainte de cină şi ne-am aşezat aproape imediat la masă. M-a întrebat dacă vreau să beau ceai, bere sau molan.

- Molan? am întrebat.

- Vin roşu. Nu prea mă dau în vânt după el, dar băieţii care se pricep la vin spun că merge.

Aveau o listă de vinuri şi am ales un vin de Hunter River care, trebuie să spun, a fost destul de plăcut.

- Lui Jane îi pare rău că n-a putut să vină, să vă aştepte. L-ar fi putut lăsa pe Joe la cineva. da-l alăptează pe Noel, aşa că asta o ţine legată de casă. O să vină cu maşina luni, la Wilstown, să aştepte Dakota.

- Cum se simte?

- Grozav. Se pare că i se potriveşte să aibe copii. Arată mai drăguţă ca niciodată.

După ceai ne-am aşezat pe veranda din faţa dormitorului meu şi am început să discutăm afacerea de la Midhurst. Adusese cu el copii după documentele contabile din ultimii trei ani ale fermei, bătute îngrijit la maşină şi uşor de înţeles. Mi-am exprimat părerea în privinţa lor.

- Nu prea mă pricep la chestiile astea. Jane se ocupa de ele, înainte de a se interna. Ea se ocupă de cea mai mare parte a contabilităţii. Îi spun ce vreau să fac la fermă şi ea îmi spune cîţi bani am de cheltuit. A făcut şcoală pentru amândoi.

Era, fără îndoială, un bărbat destupat la minte, foarte capabil să aprecieze elementele destul de compelxe legate de închirierea terenului şi investiţiile pe care vroia să le facă. Am vorbit câteva ceasuri, în noaptea aceea, despre fermă şi despre diferitele afaceri pe care Jane le începuse în oraş. Le urmărise îndeaproape.

- Are 22 de fete care lucrează în atelierul pantofi şi poşete şi genţi diplomat. Astea nu prea merg aşa de bine ca celelalte.

Întoarse paginile registrului ca să îmi arate.

- Acum iese profit, dar anul trecut a avut o pierdere de peste 200 de lire sterline. 227. Dar toate celelalte, pe onoarea mea!

Îmi arătă cifrele de la cofetărie, coafor, bazin, cinematograf, de la spălătorie şi de la nagazinul de îmbrăcăminte.

- Merge grozav. Şi magazinul de fructe şi legume merge bine.

Am adunat cifrele şi am descoperit că din toate 7 obţinuse un profit net de 2673 de lire în anul ce trecuse.

- Îi convine să ţină atelierul în pierdeee, zise. Recuperează din ceea ce cheltuiesc fetele ca să se facă frumoase pentru ringeri şi din ceea ce cheltuiesc ringerii ca să scoată fetel în oraş.

Eram puţin necăjit în privinţa atelierului.

- Nu paote să-l extindă, nu poate să scadă cheltuielile mărind cifra de afaceri?

Se îndoia.

- Folosesşte aproape toate pieile de aligator pe care le pot aduce Jeef Peacock şi încă doi. Walaby, devin şi ăştia din ce mai rari, pe zi ce trece. Nu cred că poate să mărească prea mult atelierul şi nici nu vrea. I-a intrat în cap că, în câţiva ani, atelierul n-o să mai fie necesar de loc, că oraşul va fi îndeajuns de mare ca un atelier cu 20 de fete să nu-şi mai aibe rostul.

- Înţeleg, i-am răspuns gânditor. Cât de mare e acum oraşul? Sunt cam 450 de oameni care lociesc în Wilstown, dacă nu punem la socoteală aborigienii şi nu socotim oamenii care locuiesc la ferme. Populaţia s-a triplat în ultimii trei ani, doar din cauza atelierului. Cred că asta e, spuse încetişor. Totul se întoarce aici. Dacă stai să te gîndeşti, nu e doar atelierul. Are 2 fete şi-o *lubra* angajate la cofetărie, 2 la coafură, trei în magazinul de îmbrăcăminte, 2 în cel de fructe, trei la cinematograf. Are o mulţime de angajaţi.

Eram nedumerit.

- 20 de fete în atelier pot general locuri de muncă pentru toate celelalte fete?

- Se pare că nu funcţionează în felul ăsta. Acum cîteva zile am ăncercat să facem o socoteală. Niciodată nu a avut angajate mai mult de 35 de fete, dar de când a început, au plecat de la ea ca să se mărite 42 de fete. Toate s-au căsătorit cu ringeri. Ei, asta

însemnaă 42 de familii, 42 de femei care vor cinematograf şi coafură şi legume proaspete şi tote celelate, pe lângă 35 de fete care sunt în continuare angajate la ea. E un fel de bulgăre de zăpadă. Ca şi banca. Acolo sunt 2 fete care nu erau până acum, din cauză că afacerea s-a mărit. AMP a deschis un birou şi mai e şi acolo o fată. Bill Wakeling are o fată la el la birou. Adevărul e că acum sunt cam 100 de fete şi femei măritate, sub 25 de ani, în Wilstown. Când a venit Jane erau 2. Şi copii! Sunt o liotă întreagă. A trebuit să trimită la spital o soră specializată în puericultură. Asta-i altă fată. S-a logodit cu Phil Duncan, tâmplarul, luna trecută, aşa c-o să mai apară una. Acum găseşti destui oameni, pe onoarea mea. N-am nici o problemă să găsesc oameni care să lucreze la Wilstown. Am avut ringeri care-au venit din tot Queenslandul, din Teritorille de Nord, căutând de lucru prin preajam Wilstownului. Am avut un flăcău care a venit tocami de la Marble Bar, din Australia de Vest, 3800 de kilometri distanţă. Situaţia cu forţa de muncă e foarte diferită acum, faţă de ceea ce era cu trei ani în urmă.

M-am dus la culcare devreme în seara aceea, având o mulţime de lucruri la care să mă gândesc. În ziua următoare am avut o întâlnire cu domnul Hope, avocatul, la biroul său şi am scris o scrisoare Administraţiei Terenurilor din Queensland, sugerându-le o întâlnire ca să dicutăm închirierea Midhurstului. Dupăamiaza am petrecut-o plimbându-ne cu maşina prin Cairns, să vedem locurile. Mi s-a părut un orăşel tropical plăcut şi minunat amplasat. Duminică ne-am dus până la Atherton Tableland, dealuri înalte, rotunde, cultivate aproape în stil englezesc.

Luni dimineaţă am plecat cu avionul Dakota spre Wilstown. În drum am aterizat în nişte locuri numite Georgetown şi Craintown şi am stat pe fiecare aerodrom cam 20 de minute, luând şi lăsând pasageri şi marfă. În vreme ce înconjuram Georgetownul, pentru aterizare, am putut să cercetez locul. Ce se putea vede din aer acea un aer paptetic - structura rectangulară a străzilor largi, odată aglomerate şi mărginite de case, acum aprope şterse de ploaie şi acoperite de iarbă, câteva case risipite la intersecţiile a ceea ce fusese odată strada principală şi care păreau ceva mai înghesuite în apropierea hotelului, singura clădire cu etaj din cele douâ localităţi. Dar acestea erau vechi oraşe părăsite de căutătorii de aur. Oamenii care veneau să

întâmpine avionul cu camioane erau bronzaţi şi sănătoşi şi veseli. Bărbaţii erau în general oameni siguri pe ei, voincii şi arşi de soare, femeile, neveste candide şi supuse. Am stat la fereastra avionului studiind Croydonul în cursul decolării, până când s-a pierdut în spatele nostru.

- Într-un fel sunt bucuros că aţi văzut toate astea, spue Joe lângă mine. Wilstown era aşa, poate ceva mai rău. Sigur că nici acum nu-i cine ştie ce, dar e mai bun decât Croydon. Pe-onoarea mea că e.

Am făcut un tur al Wilstownului în vrme ce ne apropiam de aterizare. Era aşezat lângă un râu destul de mare şi era ciudat de asemănător celorlalte oraşe, în felul în care fusese conceput - aceleaşi străzi largi, aranjate ca într-o grilă rectangulară. Acum, însă, această grilă se umplea cu case. Din sus, soarele străluce pe pe acoperişurile noi, de tablă ondulată, risipite peste tot, aşa că, la un moemnt dat, încheind cercul cu faţa către soare, a trebuit să închid ochii cauza intensităţii luminii. Toate casele acelea păreau să fie noi, şi un număr consdierabil era în curs de construcţie. Pe strada principală de-a lungul axului drumului, începând din faţa unei clădiri cu un etaj, - am ghicit că e hotelul - fusese plantat un pâlc de tufişuri sub forma unui părculeţ, transformând acel larg drum de ţară într-o şosea cu 2 benzi de circulaţie. Se turnase şi asfalt. Toata în partea aceasta a oraşului, în faţa hotelulu, am zărit bazinul de înot, cu trambuline şi cabine şi o peluză alături, aşa cum îmi descrisese Jane în scrisorile ei. Apoi am pierdut oraşul din vedere şi am aterizat pe o pistă nou-nouţă. Mă aştepta în camionta Ford - maşina pe care şi-o cumpărase ca să alerge prin oraş după afacerile ei. Era mai matură de cât mi-o aminteam. Se transformase într-o femeie foarte frumoasă.

- Ah, Noel, mă bucur atât de mult să te văd! Eşti foarte obosit?

- Nu sunt obosit. Poate doar cu trei sau 4 ani mai bătrân. Arăţi bine.

- Mă simt bine, deosebit de bine. Noel, a fost aşa de bine din partea ta că te-ai oferit să vii! Vroiam să-ţi cer să vii şi totuşi mi se părea că-ţi cer prea mult. E un drum atât de lung până aici... Vino în maşină. Joe îţi aduce bagajele.

M-au dus imediat la Midhurst. Am trecut pe strada principală a Wilstownului şi aş fi vrut să ne oprim şi să văd ce

făcuse, dar nu m-au lăsat.

- E detulă vrme pentru asta, mâine sau în zilele următoare. Mergem la Midhurst, să te odihneşti puţin.

Cunoşteam ce fel de peisaj aveam să-l văd pe drumul către Midhurst din ce citisem în multele ei scrisori şi a fost exact aşa cum mă aşteptam să fie. Nu exista drum în sensul aceptat al cuvântului. Străbăteai ţinutul cu maşina urmînd în general direcţia celorlalte urme de maşini, dar evitând gropile mai adânci. Când am ajuns la primul pârâu, am privit cu interes locul, căci betonaseră fundul râului şi locul acesta era marcat de 2 stâlpi masivi de lemn aşezaţi la capete pe fiecare mal.

- Încă n-am ajus să avem poduri, dar chestia asta e o mană cerească în sezonul ploios. Mare lucru să ştii că n-ai să dai peste un bolovan sub apă.

Aşezarea semăna foarte mult cu ceea ce mă aşteptam să văd, dar acum în faţa ei se întidnea o grădiniţă strălucind de flori şi existau o porţiune bună de îngrădituri şi grajduri de care nu auzisem.

- Le-am ridicat în ultimii 2 ani. Avem trei tauri zebu şi ai nevoie de multe îngrădituri când începi să faci selecţie de rasă.

Taurii zebu de care vorbea erau un fel de încrucişare între vacile indiene şi herefordurile englezeşti. Mi-a spus că ţineau chiar şi o cireadă mică de vaci de lapte şi asta însemna alte îngrădituri.

- Câţi lucrători ai acum?

- 11 îngrijitori albi şi 10 aborigieni. Acum, în partea asta a ţinutului e mult mai uşor să găseşti oameni, parcă chiar mai uşor albi decât negri.

Nu m-au lăsat să ies în ziua aceea; m-au aşezat pe un şezlong, pe vernadă, cu o băutură rece şi am stat acolo şi am privit tot ce se făcea la fermă, în curtea din faţa mea. Era fascinant să stai acolo şi să priveşti - îngrijitorii albi şi negri, vacile, câinii, caii, un walaby-pui, destul de mare, ţopăind prin preajmă alergat de căţeluşii care vroiau să se joace cu coada lui. Aş fi stat acolo la nesfârşit, privind totul şi urmărind graţia cu care se mişca Jane prin casă, îngrijindu-şi copii şi supraveghind femeile aborigiene.

Am stat la fermă trei zile. Într-o dimineaţă m-au dus în oraş şi mi-au arătat tot ce făcuseră. Jane ma dus mai înainte în atelier după ce m-a obligat să-mi pun pe cap un batic. Nu era rece, aşa

cum înţelegelm noi *rece* dar te înfiora după căldura de afară, din cauză că unitatea de aer condiţinat funcţiona fără încetare pe tot parcursul anului.

- Fetelor le place aşa. Am întotdeauna mai multe care vor să lucreze aici decât pot să angajez, numai din cauza asta.

Toate arătau foarte bine şi drăguţe în salopetele lor verzi, lucrând produsele din piele. La capătul atelierului era o oglindă lungă şi câteva fotografii cu coafuri şi rochii, tăiate din revistele ilustrate şi prinse cu pioneze de perete.

- Le schimb cât de des pot. Îmi place să arate cât mai bine.

Atelierul era oarecum izolat, dar toate celelalte construcţii le aranjase într-un rând, ca un fel stradă cu prăvălii. Construise o verandă de lemn deasupra trotuarului lat, de piatră, ca să ferească privitorii de bătaia soarelui sau ploii. Avea acolo un coafor, unde lucra o estoniană, o femeie între 2 vârste, brunetă şi atrăgătoare, cu 2 ajutoare australience. Erau 4 mici cabine separate şi un galantar de sticlă, cu tot felul de lucruri pentru femei. Era foarte curat şi frumos. Următorul la rând era un magazin micuţ, cu un set de maşini de spălat automate, iar trei tinere femei căsătorite stăteau acolo bârfind, în vreme ce aşteptau să se spele lucrurile. Urmă magazinul de legume, care vindea şi seminţe şi scule pentru grădinărit, pe lângă fructe şi legume. Şi, după asta, magazinul de îmbrăcămitne. Acesta era destul de mare, cu tejghele şi manechine îmbrăcate în rochii de vară; am boservat plin de interes un colţ separat, unde servea o femeie înte 2 vârste, unde bătrânii puteau să cumpere hainele cu care erau obişuiţi - rochii negre şi pulovere de flanel şi şorţuri aspre de bucătărie. Am traversat împreună strada şi mi-a arătat cinematograful şi bazinul de înot. Era o zi destul de fierbinte şi începusem deja să obosesc, aşa că m-a dus la cofetărie şi am băut ceva rece. Trebuia să se ocupe de ceva şi m-a lăsat acolo o jumătaet de oră şi am privit oamenii care intrau în magazin sau treceau pe trotuarul din faţa ferestrei. Erau mult mai multe femei decât bărbaţi. Toate păreau să fie frumoase şi cel puţin jumătate dintre ele păreau să fie însărcinate. Când se întoarse se aşeză lîngă mine.

- Ce mai urmează? am întrebat-o. Ai de gând să te opreşti?

Râse şi-mi atinse mâna.

- Nici gând. Nu-ţi cer într-una bani? în definitiv, cred că aş putea să încep chestia următoare cheltuind din profituri.

- Şi care o să fie asta?

- O băcănie cu autoservire. Necesităţile se schimbă, Noel. Când am început era nevoie de distracţie, pentru că toţi erau tineri şi nimeni nu era căsătorit. Lucrurile solide, serioase, nu erau căutate. Aveau nevoie atunci de îngheţată, coafor, bazin de înot şi cinematograf. Sigur că tot mai e nevoie de astea, dar n-o să se extindă prea tare. Oraşul are nevoie acum de lucruri pentru familiiile tinere: o băcănie cu adevărat bună, care să vândă alimente bune şi variate şi ieftine, cât de ieftine putem să le aducem; şi după aia, de îndată ce am să pot, trebuie să facem un magazin cu toate cele necesare într-o casă. Ştiai că nu poţi să cumperi în tot Wilstownul o oală de noapte pentru copii?

Am făcut semn cu capul către magazinul de peste drum.

- Domnul Duncan nu vinde?

- N-are pic de imaginaţie, vinde numai din cele mari, în care intră copilul cu totul.

- Şi cum ajung aici toate mărfurile astea? Sunt aduse toate cu avionul?

Negă din cap.

- Vin cu trenul de la Cairns până la Forsayth şi de acolo cu camionul. Nu există încă un drum cum trebuie. Asta le face foarte scumpe, pentru că un camion se uzează aici cam în 2 ani. Bill Wakeling zice că comisia drumurilor studiază posiblitatea construiri unei şosele până la Mareeba şi Cairns, un drum cumsecade, asfaltat. Desigur că vrea să-l construiască el. Cred că l-am putea avea cam în 2 ani, fiindcă oraşul creşte foarte repede. Trebuie s-o spun că ar fi un dar ceresc. Nu-mi vine să cred că aş putea ajunge cu maşina la Cairns într-o singură zi.

Comisia pentru Adminsitrarea Terenurilor a răspuns scrisorii noastre la sfârşitul săptămânii şi a sugerat o întâlnire în martea sau miercurea care urma lucru ce se potrivea cu cursele aeriene. Am luat avionul cu Joe Haman până la Brisbane, luându-l în drum şi pe avocatul său, şi am avut o discuţie cu comisia, care a durat mai mult de o zi, punând bazele unui nou contract. Apoi Harman s-a dus înapoi la fermă şi domnul Hope şi cu mine am rămas în Brisbane, tot dicutând ultimele clauze ale contractului cu comisia, scriind amendamente cu cerneală roşie şi verde şi albastră şi vioetă. Pe lângă asta eram în legătură cu avocaţii doamnei Spears, asupra înţelegerii de opţiune de cumpărare a Midhurstului. Toate astea ne-au dat de lucru în Brisbane mai bine

de 2 săptămâni. În cele din urmă, după un schimb de telegrame cu Lester, am putut consdiera lucruile încheiate şi am adus totul la Cairns. Joe Harman le-a semnat şi le-am pus la poştă şi astfel am terminat afacerile în Queensland. M-am întors la Wilstown cu Joe şi am stat cu ei încă o săptămână nu pentru că aveam un motiv anume, ci din sentimentalism de om bătrân. Am stat pe veradă, Jane studiindu-şi planurile pentru aşezarea magazinului cu autoservire. Am discutat dacă n-ar fi putut fi combinat cu magazinul de fierărie. Am mers la Wilstown şi am vizitat locul ales pentru el şi am petrecut o vreme cu domnul Carter, perceptorul, discutând cu el chestiuni legate de contractele de închiriere a terenurilor pe care le avea Jane. Jane mi-a arătat bazinul şi am vorbit de costul faianţei care s-ar fi putut aplica peste betonul brut, ca să-l facă să arate mai frumos. Am stat 4 ceasuri în cofetărie urmărin femeile acelea tinere şi drăguţe împingându-şi cărucioarele cu copii din magazin în magazin. La un moment dat am întrebat-o dacă s-ar întoarce în Anglia, într-o vacanţă. A şovăit apoi a spus blând:

- Nu m-am gândit nici o clipă la asta, Noel. Joe şi cu mine vrem să plecăm în vacanţă anul următor, dar negândeam să mergem în America. Cred că ar fi bine să mergem la San Francisco, să cumpărăm o maşină veche şi să parcurgem toată coasta de vest, până în Arizona şi Texas. Sunt sigură c-o să învăţăm o mulţime de lucruri care ne-ar fi folositoare aici. Problemele lor trebuie să fie la fel ca ale noastre şi ei se chinuie de mai multă vreme.

Jane m-a impresionat plăcut într-una dintre seri, sugerându-mi că aş fi putut rămâne acolo, alături de ei.

- N-ai pentru ce să te întroci în Anglia, Noel. Practic, acum eşti la pensie. De ce să nu renunţi la Chanchery Lane, la Londra, şi să stai aici cu noi? Ştii că am fi încântaţi să stai aici cu noi.

D6esigur lucrul ăsta era cu neputinţă. Bătrânii îşi au lumea lor, cei tineri pe a lor.

- E foarte frumos din partea ta. Aş vrea să pot face, dar am fii şi nepoţi. Cred că ştii asta. Harry o să se întoarcă anul viitor şi sperăm cu toţii să primească o numire la ţărm. A venit momentul să-şi facă datoria la Amiralitate, cred.

- îmi pare rău. Joe şi cu mine am tot vorbit despre asta şi speram să te convingem să stai cu noi multă vreme. Mută-te aici, cu noi.

Am spus încetişor:
- Un gând foarte frumos, Jane dar trebuie să mă întorc.

M-au însoţit desigur la aeroport, la plecare. Despărţirile duc la gesturi stupide şi cel mai bine e să treci peste ele cât mai repede cu putinţă şi să le uiţi. Nu-mi prea pot aminti bine ce mi-a spus la despărţire şi oricum nu e important. Pot doar să-mi amintesc că am răsuflat uşurat ştiind că Dakota nu are stewardesă, aşa că nimeni n-a putut să-mi vadă chipul în vreme ce avionul se rotea deasupra oraşului, după decolare, iar eu priveam clădirile şi acoperişurile strălucitoare ale acelui oraş pentru ultima dată.

Acum e iarnă şi sunt aproape trei luni de când n-am mai reuşit să ies la birou sau la club. Nora mea, Eva, soţia lui Martin, se ocupă de mine. Ea a insistat să angajez sora asta care doarme în apartamentul meu. Au vrut să mă ducă într-un fel de sanatoriu, dar n-am să accept niciodată asta. Mi-am petrecut iarna scriind povestea asta, cred că din cauză că bătrânilor le place să trăiască din amintirile trecutului şi pentru că asta a fost slăbiciunea mea. iar acum, când am terminat-o, mi se pare că am fost mult mai implicat în lucrurile astea decât am realizat la vremea aceea. Nu e puţin lucru să dai o mână de ajutor la naşterea unui oraş. Stând acum şi privind centrul Londrei, mă întreb câteodată în ce constă secretul celor întreprinse de Jane. Dacă cineva dintre noi realizează, chiar şi acum, importanţa celor realizate de ea. I-am scris ieri şi i-am spus despre un gând ciudat ce mi-a trecut prin minte: banii ei provin la origine din câmpurile aurifere de la Golden Creek din Australia de Vest unde James Makfaden i-a obţinut în ultimii ani ai secolului trecut. Presupun că Golden Creek e pustiu acum, ca un alt Burketown sau Crydon. Cred că drept ca aurul care a fost scos din acele locuri să se întoarcă înapoi la ele, sub formă de capital, şi să le facă prospere. Când mă gândesc la asta mi se pare că am făcut ceea ce trebuia cu banii ei şi că James Makfaden mi-ar fi aprobat gestul, deşi mai tot timpul am acţionat împotriva intenţiilor exprimate de fiul său în testament. În definitiv James este cel care a făcut aceşti bani. Cred că i-ar fi plăcut să ştie că nepoata lui i-a adus înapoi acolo.

Cred că din cauză că am dus o viaţă destul de izolată am descoperit atât de multă plăcere în a-mi aminti ceea ce am învăţat în aceşti ultimi ani despre oamenii curajoşi şi locuri

ciudate. Iarna am stat numai în casă, dormind mult în scaun, dându-mi cu greu seama că eram în Londra şi nu în Ţinutul Golfului, visând vise cu un soare dogoritor, cu furturi de viţei şi îngrijitori negrii, vise despre Cairns şi Green Island. Am visat o fată pe care am întâlnit-o cu 40 de ani prea târziu şi viaţa ei într-un orăşel pe care n-am să-l mai văd niciodată şi care păstrează atât de mult din gândurile şi sufletul meu.

Nota autorului

După lectura acestei cărţi mă aştept să fiu acuzat de falsificarea istoriei, în special cu privire la marşul şi moartea acelor femei, prizoniere de război. Se va afirma că nu s-a întâmplat nimic de felul acesta în Malaya - şi e adevărat. S-a întâmplat în Sumatra, după cucerirea Malayeziei, în 1943. Japonezii au invadat Sumatra şi au ocupat repede insula. Un grup de aproape 80 de femei şi copii de origine olandeză au fost strânse în vecinătatea localităţii Padang. Comandantul japonez de acolo nu a vrut să-şi asume repsonsabilitatea îngrijirii acestor femei şi, ca să rezolve problema, le-a trimis pe jos în afara zonei lui de responsabilitate. Şi astfel a început calvarul care a durat 2 ani şi jumătate. La sfârşitul acetei îndelungate călătorii mai rămăseseră în viaţă ceva mai puţin de 30 dintre persoanele care porniseră la drum. În 1949 am stat cu domnul şi doamna J.G.Geysel-Vonk în Sumatra. Doamna Geysel făcuse parte din acest grup. Când a fost luată prizonieră era o fată mlădioasă şi drăguţă de 21 de ani, abia măritată. Avea cu ea un copilaş de 6 luni şi un foarte sănătos simţ al umorului. În anii care au urmat doamna Geysel a parcurs pe jos peste 20 de kilometri, purtându-şi în braţe copilul, în circumstanţe asemănătoare celor pe care le-am descris în acestă carte. A ieşti din această fanatastică încercare neatinsă, iar fiul ei sănătos şi teafăr. Nu cred că până acum am apelat la o întâmlare reală pentru subiectele romanelelor mele. Dacă am făcut-o acum, este din pricină că nu am fost în stare să rezist atracţiei pe care exercitat-o asupra mea această istorie şi pentru că vreau ca, în măsura în care-mi stă în putere, să prezint astfel omagiile mele celei mai elegante doamne pe care am întâlnit-o vreodată.